

Faşizme, emperyalizme, feodalizme ve her türden gericiğe karşı

PARTIZAN

Sayı: Temmuz 2016/88

Siyasi Dergi

Fiyatı: 5 Euro

ISSN: 2149-1216

İdeoloji-Politika-Örgüt

**Tarzımız Karakterinizdir
Doğru bir çalışma tarzı koymadan
devrim örgütlenemez**

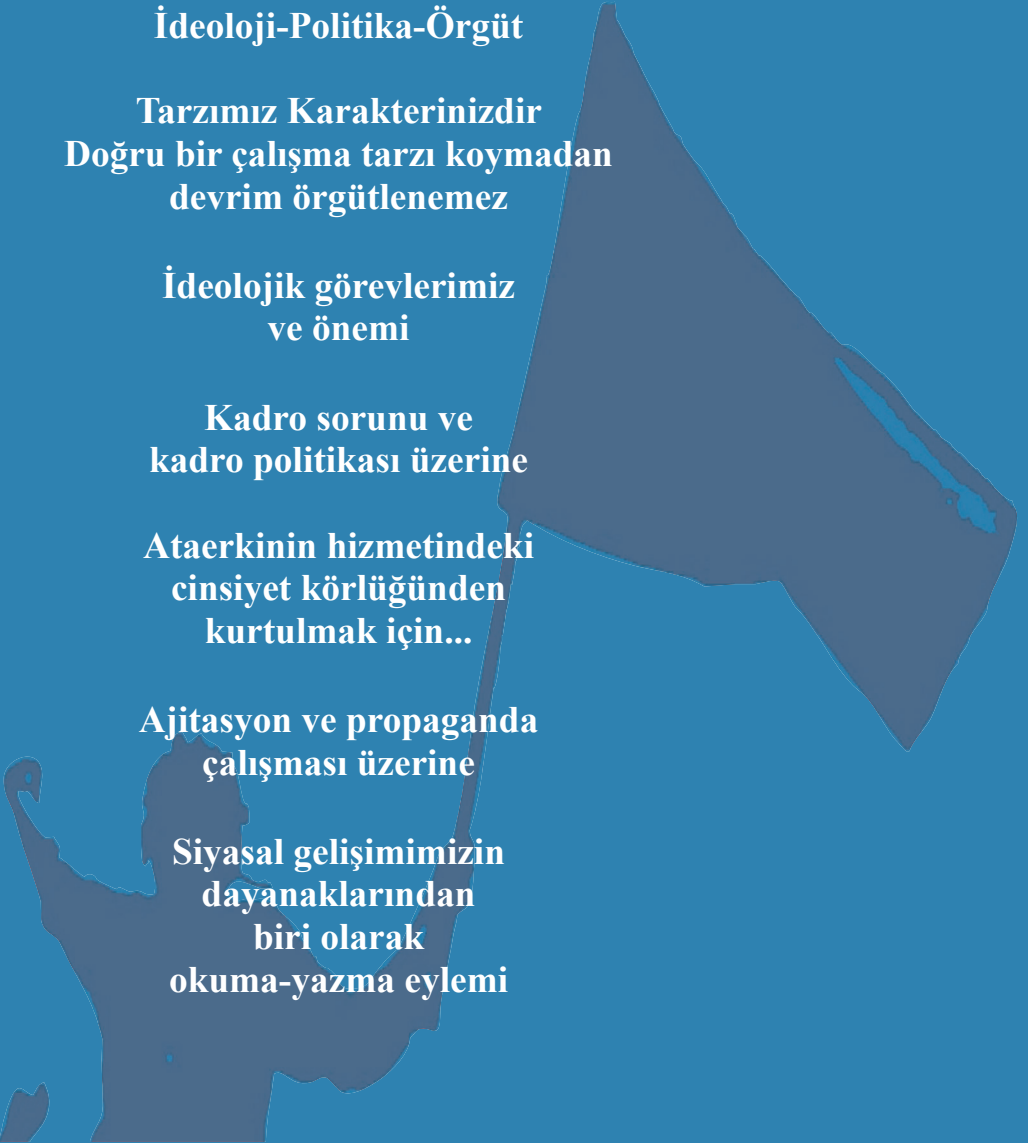
**İdeolojik görevlerimiz
ve önemi**

**Kadro sorunu ve
kadro politikası üzerine**

**Ataerkinin hizmetindeki
cinsiyet körlüğünden
kurtulmak için...**

**Ajitasyon ve propaganda
çalışması üzerine**

**Siyasal gelişimimizin
dayanaklarından
biri olarak
okuma-yazma eylemi**

PARTIZAN

BÜROLAR

Kartal:

Yukarı Mh. İstasyon Cd. Niğebollu
Ap. Kat: 3 Daire: 7
Tel: 0216 652 21 41

Ankara:

Mithatpaşa Cd. 31/31 Kızılay
Tel: (0312) 433 10 23

İzmir:

Konak Mh. 865. Sk. No: 19 13/403
Konak Tel: (0232) 484 72 83

Erzincan:

Ordu Cd. Ordu İşhanı Kat: 3
Tel: (0446) 223 45 82

Bursa:

Atatürk Cd. C. Koruyucu İşhanı
Kat: 5 No: 262 Osmangazi
Tel: (0224) 225 15 05

Mersin:

Bahçe Mh. 4604 Sk. No: 2/2
Akdeniz Tel: (0324) 232 10 60

Dersim:

Moğultay Mh. Sanat Sk.
Hüseyin Güngör İşhanı Kat: 1/2

Avrupa Büro:

Weseler Str 93 47169 Duisburg /
Almanya Tel: 0049 203 40 85 01
Fax: 0049 203 40 69 16

İçindekiler

Sunu

Sayfa 3

İdeoloji-Politika-Örgüt

Sayfa 5

Doğru bir çalışma tarzı koyma-
dan devrim örgütlenemez

Sayfa 35

İdeolojik görevlerimiz ve önemi

Sayfa 79

Kadro sorunu ve
kadro politikası üzerine

Sayfa 92

Ataerkinin hizmetindeki
cinsiyet körlüğünden
kurtulmak için...

Sayfa 115

Ajitasyon ve propaganda çalış-
ması üzerine

Sayfa 128

Siyasal gelişimimizin
dayanaklarından biri olarak
okuma-yazma eylemi

Sayfa 141

Yaygın süreli ISSN: 2149-1216

Nisan Yayıncılık ve Basım Sn. Ltd. Şti.

Yönetim yeri: : İskenderpaşa Mh. Horhor Cd. No: 70/5 Fatih/İstanbul

Tel: 0212 531 83 06 e-posta: nisanyayimcilik@hotmail.com

Sahibi ve Yazışları Müdürü: Aslı Ceren ASLAN **Baskı:** Yön Matbaacılık Davutpaşa Cd. Güven

San. Sit. B Blok, No: 366 Topkapı/İstanbul Tel: (0212) 544 66 34

SUNU

Merhaba

Uzun sayılabilecek bir aradan sonra yeni bir sayımızla daha siz okurlarımızla birlikteyiz. Bu kez verdiğimiz aranın bu denli uzun olması içinden geçtiğimiz süre açısından bakıldığında kabul edilebilir değil. Bundan sonraki sayılarımızın zamanında okurlarımıza ulaşması kolektif bir emeğin sonucu olarak yaşanabilecektir ancak. Çünkü dergimiz mücadelenin farklı noktalarından dergimizi besleyen yazarlarımızın çabası sonucu yaşam bulmaktadır.

Evet, dergimiz kolektif bir emeğin ürünüdür ve elbette bu kolektifin sorunlarına parmak basmak ve çözümün parçası olma hedefiyle yol almaktadır. Yoksa tek başına akademik bir yayın organı değildir. Partizan, politik duruşuna paralel, pratiğin sorunlarını ele almakta, bunlara çözümler üretilmesinde kolektif mekanizmanın bir parçası olarak vardır. Bu anlamda yazılanların pratikle bağını kopardığımızda, sözlerin eylemsel karşılığının olmadığı durumlarda, dergimiz amacına hizmet etmiyor demektir.

Buradan değerlendirdiğimizde dergimize niteliğini veren salt gerçekleri-yaşananları ifade etmesi değildir -bu gerçekleri başkaları da ifade ediyor olabilir, ediyor da- bu gerçekler üzerinden politika geliştirmesi ve değiştirme pratiği içine girmesidir. Değiştirme-dönüştürme pratiğinde ilk çıkış noktası olduğu için gerçekleri, teoriyi ifade etmeye çalışıyoruz.

Son olarak; dergimiz, yazılı materyallerimiz teorik-pratik çalışmanın önünü açmak için kullanılıyorsa önemlidir. Aksi halde, bütün bu yazılanların boş kağıt ile dolu kağıt arasındaki farktan fazlaca bir anlamı olmadığını asla unutmamalıyız.

Başkan Mao'nun sözünü anımsamanın tam zamanı: *On bin yıl çok uzun... Sarıl güne, sarıl saate!*

İDEOLOJİ-POLİTİKA-ÖRGÜT

►► Anlam itibariyle birbiriyle bağdaşmayan birçok tanıma sahip olan “ideoloji” kavramı, bu çalışmamızın gövdesini oluşturacak. İdeoloji kavramından hareketle; politika ve örgüte bakmaya çalışacağız. Kendiliğindenciliğin boy göstermesinin; ideoloji-politika ve örgütsellikle bağlantısına değineceğiz. ◀◀

Çok sık kullanılan, fakat “ne”liklerine dair ortak fikirlerin az olduğu kavramları temel alan bir konuya giriş yapacağız. Çok geniş kapsamlı bir başlıktan bahsediyoruz. Her bir kavramı ayrıntılı inceleyip, diğerleriyle bağıni koyabilmek ve aynı zamanda güncel/somut örneklerle işleyebilmek, dergimiz sayfalarını aşan bir ürünü gerektiriyor. Böyle bir çalışmayı zorunlu gördüğümüzü belirterek başlatalım.

Anlam itibariyle birbiriyle bağdaşmayan birçok tanıma sahip olan “ideoloji” kavramı, bu çalışmamızın gövdesini oluşturacak. İdeoloji kavramından hareketle; politika ve örgüte bakmaya çalışacağız. Kendiliğindenciliğin boy göstermesinin; ideoloji-politika ve örgütsellikle bağlantısına değineceğiz.

Konu başlığımız, güncel olması itibariyle de önemli bir mesele. 1971/1972 devrimci kopuşunun üzerinden yaklaşık olarak yarım asırlık bir zaman geçmiş-tir. Bu süre zarfında, proletarya partisi de dahil olmak üzere çeşitli devrimci yapılar, devletin karşısında duruşları başta olmak üzere ezilenlerin saflarındaki konumlarını kararlılıkla, bedel ödeyerek ve bedel ödeterek korudular. Fakat, “gerçeğin gözüne korkmadan baktığımızda” karşımıza çıkan tablo; bu kadar uzun süreye rağmen kitleler arasında kök salmış, ideolojik-politik önderliğini kendi kendine paye biçmesiyle değil, halkın “öncü” olarak görmesiyle kanıtlanmış, örgütsel olarak farklı araçlarla yaygınlaşmış bir yapıya ulaşamadığıdır.[1] Bu gerçekliğin başta liberaller olmak üzere çeşitli reformist çevreler tarafın-

[1] Kürt ulusuna, ideolojik/politik/örgütsel önderlik yapabildiği, kendi söylemlerinden çok, pratikle de ortaya koyan PKK bu yazının konusu değildir.

dan, merkezi bir örgüt yapısına sahip Marksist ideolojiyi savunan ve sınıf mücadelesini temel alan yapılara saldırı için kullanıldığını biliyoruz/görüyoruz.

Fakat ne devrimci örgütlerin istedikleri/hedefledikleri aşamalara yıllarca ulaşamamaları ne bu başarısızlığın karşısında çeşitli çevrelerin saldırılarına maruz kalmaları ne de örgütlü mücadeleden kaçışların artması; Türkiye devrimci hareketine özgüdür. Başta Çin Komünist Partisi olmak üzere; komünist yapıların hem kendi özgün tarihleri hem de ülkelerindeki diğer örgütlerin tarihleri bu konuda oldukça fazla örnek sunmaktadır. Bizim için temel sorun, her zaman için, gerçeklerin devrimciliğine inanmak ve mevcut durumu aşmak için teorik ve pratik tüm çabayı göstermektir. İşte bu nedenle sadece bu yazının konusu değil, Partizan dergisinin dosya konusunun tamamı önemlidir

A- İDEOLOJİ

1) İdeoloji kavramının ortaya çıkışı

İdeoloji kavramının mucidi **Destutt de Tracy**'dir. Tracy bu kavramı 1797'de Devrimci Konvansiyonun, aydınlanma düşüncesinin yayılması için gerekli çalışmalar yapmakla görevlendirdiği, ilk başlarda Napolyon'un da desteğini alan Institut Nationale'nın çalışmalarında "**fikir bilimi**" anlamında kullanmıştır.

"Fikir bilimi" oluşturma ihtiyacının hangi tarihsel süreçte ve koşullarda ortaya çıktığına kısaca bakalım.

İdeoloji kavramı, Avrupa'da toplumsal, siyasal ve entelektüel altüst oluşların yaşandığı bir dönemde ortaya çıkmıştır. "Aydınlanma Dönemi" olarak adlandırılan burjuva dönemlerinin sonucunda geleneksel/feodal toplumların hiyerarşiye dayanan kapalı toplumlarını parçalamasıyla, ideoloji kavramının çıkışı arasında yakın bir bağ vardır.

Feodalizmin parçalanmasıyla oluşan yeni sınıf farklılaşmalarının ve her sınıfın kendi içindeki ayrışmalarının bir sonucu olarak farklı fikirlerin ortaya çıktığı ve birbirleriyle rekabete girdiği bir döneme geçilmişti. Marks'ın deyimiyle "**katı olan her şeyin buharlaştığı**" zamanlardan geçiliyordu. Birkaç on yıl içinde, önceki bin yılları aşacak oranda toplumsal hareketlenmeler, bilimsel ve teknolojik gelişmeler yaşanmıştı.

Matbaanın gelişimi, Rönesans'la birlikte okul sisteminin yaygınlaşması da fikirler üzerine tartışma yapabilecek entelektüel tabakaların ortaya çıkmasına ve sistemli fikirlerin yaygınlaşabilmesine olanak tanımıştır.

"İdeoloji kavramının, düşünce sistemlerinin kendi kısımlıklarının ilk kez farkına varmaya başladığı tarihsel dönemde doğmuş olduğu ve bu farkına varışın da söz konusu düşünce sistemlerinin yabancı ve alternatif söylem biçimleri

ile karşılaşmak zorunda kaldıkları zaman ortaya çıktığı ileri sürülebilir.” (Eagleton T, 2015: 147)

Diğer Aydınlanma “ideologları” gibi Tracy de dönemin devrimci burjuvazisinin sözcülerinden biridir. Aydınlanma ideologlarının amacını en kısa ve özlü haliyle “akla uygun bir şekilde toplumsal yaşayışı düzenlemek” olarak belirtebiliriz. Aydınlanma, Kant’ın meşhur deyişiyile *“insanın kendi suçu ile düşmüş olduğu bir ergin olmama durumundan kurtulmasıdır.”*

“Ergin olmama” yani kendi yaşamını başka bir gücün göksel bir gücün vasiğine bırakmak, aklını kullanmamaktır! Aydınlanma ile birlikte, bu dönem geride bırakılacak, karanlık dönem bitecek, boş inançlardan ve önyargılardan arınılacak, akıl ve bilim yoluyla dünya yeniden kurulacak, topluma şekil verilecekti...

İdeoloji kavramı, bu ilk kullanımında; insan zihninde fikirlerin ortaya çıkış sürecinin belirlenebileceği ve buna bağlı olarak insanlarda iyi/doğru düşüncelerin oluşturulabileceği anlamına geliyordu. Düşüncelerin, bilimsel yönde değiştirilebilmesi başarılı olduğu oranda, gerici/skolastik karanlık sonlanacak, toplumsal değişimin, gelişimin önü açılacaktı.

Institut Nationale çalışmalarını bu ekseninde sürdürüyordu. Enstitü, dönemin önde gelen felsefecilerini ve bilim insanlarını barındırıyordu. Napolyon da ilk başlarda bu enstitüyü desteklemekle yetinmemiş, hatta fahri üyesi olmuştu. Fakat kısa bir süre sonra Napolyon’un kiliseyle uzlaşp dini eğitimin tekrar verilmesini kabul etmesiyle sorunlar başlamıştır. Napolyon, Institut Nationale’çileri gerçeği gözardı etmekle suçlamış ve aşağılayıcı, küçümseyici bir tarzda **“ideologlar”** kelimesini kullanarak, onları, mücadele ettikleri metafizikçilerle bir tutmuştur. İdeoloji kavramının 200 yıldan fazladır, olumlu ve olumsuz tanımlar arasında salınmasının başlangıcı da bu “olay”dır.

Tracy’nin de dahil olduğu ideologlar, fikirlerin kaynağı olarak dıştan gelen etkileri ve deneyleri reddetmiyorlardı. Fikirlerin kökenine ilişkin olarak dinsel ya da metafiziksel önyargılardan arınmak zorunda olduklarını savunuyorlar, ussal araştırmayı önemsiyorlardı. Bu yanılla materyalistler. Fakat, toplumun değişimini bilinçteki değişimlere bağlamaları, idealizmlerinin esasını oluşturuyordu. İdeologlar, “fikirlerin egemenliğine” inanıyorlardı. Öz olarak, skolastikçilerden bir farkları yoktu. Reddettikleriyle aynı niteliğe sahiptiler! Hepsi toplumsal yaşamın önce fikirlerin değişmesine bağlı olduğunu savunuyor ve kendi cephelerinden bunun savaşımını veriyorlardı. Yani; yanlış fikirlere karşı doğru fikirlerin savaşımı...

2) Marks'ta ideoloji

Destutt de Tracy'nin kullanması ve Napolyon'la olan tartışmalar dışında Marks'ın yazılarında boy gösterene kadar "ideoloji" kavramı pek rağbet görmemiştir.

Marks'ın da bir ideoloji kuramının olup olmadığı tartışma konusu olmuştur. Zira ideoloji kavramını farklı yerlerde, farklı anlamlarda kullanmıştır. İdeoloji çalışmalarında günümüzde halen birincil kaynak olarak alınan "Alman İdeolojisi", Marks ve Engels tarafından bastırılmamıştır. Müsveddeler şeklinde olan bu çalışma, ancak 1932'de gün ışığına çıkabilmiştir. Bu çalışma dışında Marks'ın ideoloji üzerine olan bir çalışması yoktur. Bununla birlikte, Marks'ın ideoloji tanımları 1844 El Yazmaları (bu çalışma da 20. yy.ın ikinci yarısında basılmıştır) Alman ideolojisi kitapları ile Kapital'in "Meta Fetişizmi" bölümlerinden çıkarılabilmektedir.

Mark, Feuerbach üzerine tezlerden sonra felsefe ve hukuk üzerine ayrı bir çalışma yapmamıştır. Sadece düşünce dünyasında tartışmalar yürütüp, dünyayı yorumlamak yerine; maddi yaşamın gerçekliğini çözümlmek için, tarihsel materyalizm adı altında bir bilim oluşturma işine girişmiştir.[2]

Marks, Alman İdeolojisi'nde Genç Hegelcileri hedef almıştı. Her ne kadar eski Hegelcilere eleştiri olarak çıkmışlarsa da, Marks'a göre Genç Hegelciler yine de Hegel'in toprağından fıskırmışlardı. Yani her iki kesim de dünyada, dinin ve evrenselin egemenliğine inanıyorlardı. Aradaki tek fark, Genç Hegelcilerin bu egemenliği gasp saymaları, eski Hegelcilerin ise bunu savunmalarıydı. (Marx K, Engels F; 1992: 35) Marks ise her iki kesimi "Alman İdeolojisi" tanımlaması altında toplayıp eleştirisini getiriyordu. Marks'ta ideolojinin **ilk anlamı** da böylece ortaya çıkmaktadır. Zihinsel üretimin maddi faaliyet ve ilişkilerden bağımsız olarak gelişebileceğini ve insanları "eski kuruntulardan, fikirlerden, dogmalardan, hayali yaratıklardan" düşünsel olarak kurtarıp, yerine "daha iyi, daha ileri" düşüncelerin konulabileceğini savunan, fikirlere özerklik tanıyan bu düşünme kümesine ideoloji demiştir. Fikirlerden maddi gerçeğe doğru işletilen bu süreç; gerçeğin üzerini kapatmakta, kuruntuların, fikirlerin

[2] "Marx yeni bir bilimin temellerini atmıştır: tarih bilimi. Bir imgeyle anlatayım, bunu. Tanınmış bilimler bir takım büyük kıtalarda toplanmışlardır. Marx'tan önce böyle iki kıta bilimsel bilgiye açtı: Matematik kıtası ile Fizik kıtası. İlkini Yunanlar (Thales), ikincisini de Galileo buldu. Marx ise, bilimsel bilgi'ye üçüncü bir kıta buldu: Tarih kıtası." (Althusser L, 1989: 25)

ve dogmaların başka biçimlerde olsa da devamını sağlayarak, egemenlerin iktidarını sürdürmektedir.

Alman İdeolojisi'nin ilerleyen satırlarında karşılaştığımız şu ifadeler ideolojinin yeni bir tanımına bizi ulaştırmaktadır:

“Egemen sınıfın düşünceleri, bütün çağlarda egemen düşüncelerdir, başka bir deyişle, toplumun maddi gücü olan sınıf aynı zamanda egemen zihinsel güçtür.” (age: 70)

Alman İdeolojisi'nin bu çok bilinen ifadesi, ideolojinin salt fikirler alanındaki tanımlamasından farklı noktalara, maddi yaşama işaret ediyor. Marks'a göre, egemen düşünceler maddi güce sahip olanlarca üretiliyor. “Toplumun başlıca güçlerinden birisi” olarak işbölümü, egemen sınıflarda zihinsel ve fiziksel emeğin bölünmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Egemen sınıfların içinden bir kesim, *“sınıfın düşünürleri olarak (sınıfın kendi haklarındaki yanılısamaların oluşumunu kendi başlıca geçim kaynakları haline getiren faal ve kuramsal ideologları olarak) ortaya çıkar.”* (age: 71.) Bu ideologlar -fikir üreticileri- egemen sınıfın kendi dar ve özel çıkarını tüm toplumun genel çıkarı olarak gösterme görevini üstlenmişlerdir. Buradan Marks'ta ideolojinin **bir tanımına daha** ulaşıyoruz. Egemen sınıfların yararına olacak şekilde toplumsal ve ekonomik çatışmaların önüne geçmek, sömürünün devamını sağlamak için **eşitsizliği meşrulaştırmak ve bunları “evrensel düşünceler”** adı altında yapmak. Yani, egemen sınıfların içerisinde bir kesim tarafından üretilen, gerçeğin tersyüz edildiği, yanılısamalı fikir kümeleridir. Topluma bu düşünceler doğrultusunda yön verilip, egemenliklerini sürdürmek istemektedirler.

Buna göre, bu yanılısamanın kendiliğinden son bulacağı tek bir “an” vardır: özel bir çıkarın genel çıkar olarak, evrenselmiş gibi gösterilmek zorunda kalınmadığı an! Bunu başarabilecek, bu an'ı sağlayabilecek tek güç de komünistlerdir.

Egemen sınıflar, şimdiye kadar sürekli kendi dar egemenliklerini genişletmek için uğraşmış ve egemen olamayan sınıflarla da aralarındaki savaşı “derinliğine ve keskinliğine” büyütmüşlerdir. Yeni gelen her egemen sınıf, öncekinin zeminini geliştirerek egemenliğini tesis etmeye çalışmıştır. Bu durumda, komünistlerin ideolojiyi yok edip, toplumu yanılısamalardan kurtarabilmek için yapmaları gereken şey *“eski toplumsal koşulları yıkmaktır.”* (age: 72)

Toplumun koşullarını değiştirmek, “tumturaklı laflara karşı” tumturaklı laflar etmekle olmaz. Toplumun koşullarını değiştirmek *“Mevcut dünyayı köklü bir biçimde dönüştürmek, varolan duruma pratik olarak saldırmak ve onu değiştirmek”* (age: 72) ile olacaktır.

Marks'ın Alman İdeolojisi boyunca, “egemen sınıfların yanılısamalı fikirleri” anlamına gelecek şekilde kullandığı ve karşısına pratik mücadeleyi koyduğu ideolojinin farklı bir kullanımını, bu çalışmasından yaklaşık 13 yıl sonra 1859’da yayımlattığı “Ekonomi Politüğın Eleştirisine Katkı”nın önsözünde rastlıyoruz:

“... bu gibi altüst oluşların incelenmesinde, daima, iktisadi üretim koşullarının maddi altüst oluşu ile –ki, bu, bilimsel bakımdan kesin olarak saptanabilir- hukuki, siyasal, dinsel, artistik ya da felsefi biçimleri, kısaca, insanların bu çatışmaların bilincine vardıkları ve onu sonuna kadar götürdükleri ideolojik şekilleri ayırt etmek gerekir.” (Marx K, 1993: 23)

Burada ideoloji, bir üst yapı kurumu olarak ele alınıyor ve “egemen sınıfların yanılısamalı fikirleri”nden farklılaşarak, bütün “insanların” toplumsal alt üst oluşların bilincine vardıkları; hukuki, siyasal, dinsel, artistik ya da felsefi biçimler olarak tanımlanıyor. Gerçeklerin “tersyüz” edilip edilmemesinden bağımsız bir tanımlama yapılmış oluyor. Yani, ideoloji, artık salt, egemen sınıfların çıkarını savunan biçimler olmaktan çıkıyor.

Marks'ta “ideolojinin” takip edilebildiği son çalışma 1867’de yayımlanan Kapital’in “**Meta Fetişizmi**” bölümüdür.

“Meta, bu nedenle, gizemli bir şeydir; çünkü metada, insan emeğinin toplumsal karakteri, insanlara, söz konusu emeğin ürünü olan şey üzerine kazanmış nesnel bir karakter gibi görünür; çünkü üreticilerin kendi emeklerinin genel toplamı olan şeyle ilişkileri, onlara, kendi aralarında değil de, emeklerinin ürünü olan şeyler arasındaki bir toplumsal ilişki imiş gibi sunulur...” (Aktaran: Eagleton T. 2015: 120.)

Burada dikkat çekici olan, toplumsal ilişkilerin “şeyler arasında ilişki imiş gibi” sunulmasının, yaşamın kendisinde ortaya çıkmasıdır. Bütün bunlar, düşünsel yanılısamaların, çarpık bilincin veya egemen sınıfların gerçeğin üstünü örtmesinin bir sonucu olarak değil, “gerçekliğin kendi içinde bir ters çevirme” (age: 123) olarak yaşanmaktadır.

“İdeoloji, artık zihinde tersine çevrilen gerçeklikle ilgili bir meseleden çok, gerçek bir ters çevirmeyi yansıtan zihinle ilgili bir meseledir, aslında, artık esas olarak bir bilinç meselesi olmaktan çıkıp kapitalist sistemin gündelik iktisadi işlemlerine demirlediği görülür.” (age: 121-122)

Marks'ın öz ile biçimin farklılığını belirterek, bilime olan ihtiyacı vurguladığı bilinir. İşte “kapitalist sistemin günlük iktisadi meselelerinde” öz ile biçim arasında yaşanan bu farklılaşmanın kendisi ideolojinin kaynağı olurken, bilim de öz'ü ve bu farklılaşmayı ortaya koyma misyonunu oynar.

Engels'te 1893 tarihli bir mektubunda ideoloji terimi "yanlış bilinç" olarak kullanılmaktadır. Engels, Franz Mehring'e yazdığı mektupta, "*faili harekete geçiren somut güdüler kendisine yabancı kalır, aksi takdirde burada ideolojik süreç olmazdı. Bundan dolayı da kendine yanlış veya görünüşte kalan güdüler yakıştırılır*" der. (Aktaran, Eagleton, T. 2015: 126.)

Görüldüğü gibi 1800'lerin sonlarına gelindiğinde ideolojinin halen olumsuz anlamıyla kullanımı ağır basmaktadır. Engels'in bu son kullanımıyla hemen hemen zamandaş sayılacak bir biçimde ilk defa Bernstein, Marksizm'in de bir ideoloji olduğunu söyler. Sonra Lenin'de "sosyalist ideoloji" şeklinde olumlu anlamda kullanıldığını görüyoruz. Lenin'in bu kullanımının, sonrasında devrimci hareketler için bir zemin sunduğunu söyleyebiliriz. Çeşitli ülkelerdeki devrimci, komünist hareketler için "ideolojik birlik" bir örgüt yapılanması için temel bir kriter olmaya başladı.[3]

3- "Ya burjuva ideolojisi ya da sosyalist ideoloji"

Lenin'in ideoloji tanımını başlığa çektiğimiz ifade en iyi şekilde anlatmaktadır. Bu ifade şöyle devam ediyor: "*İkisi arasında bir orta yol yoktur. (Çünkü insanlık 'üçüncü' bir ideolojiyi yaratmamıştır ve ayrıca da sınıf karşıtılarıyla parçalanmış bir toplumda sınıf-dışı ya da sınıf-üstü bir ideoloji söz konusu olmaz.)*" (Lenin, 1992: 45.)

Lenin'in ideoloji anlayışının özünü veren bu ifadeler "Ne Yapmalı?" eserinin "Yığınların Kendiliğindenliği ve Sosyal Demokratların Bilinçliliği" başlıklı kısımda geçmektedir. Lenin'in ideoloji kavramsallaştırması, onun politika yapış tarzı ek-seninde anlaşılabilir. Lenin, burjuvaziyle her alanda, hiçbir boşluk bırakmadan savaşımlarını izlemiştir!

Lenin, salt bir ideoloji tartışması yapmak için değil, ekonomistlerin kendiliğ-iyle mücadelenin zorunluluğunu anlatırken "sosyalist ideoloji"den bahseder. Lenin'e göre; ekonomistlerin, işçi sınıfının tamamen sendikal savaşıma çekilmesi gereğinin savunulmasının ve işçilerin "sosyal demokrasiden (şimdiki anlamıyla sosyalizmden veya komünizmden) uzak tutulmasının, sosyal demokrat bilinç unsurunun rolünün küçümsenmesinin doğuracağı tek bir sonuç vardır: işçiler üzerinde burjuva ideolojisinin etkisini artırmak.

[3] "*İdeolojik birlik Parti'nin kudretinin ve siyasal kapasitesinin bir ögesidir.*" (Gramsci, 2010: 188) "*İdeolojik eğitim, büyük siyasal mücadeleler için bütün Partiyi birleştirmenin esas halkası olarak kavranmalıdır.*" (Zedung M, 1992: 328)

Bu, Marks'ın “*egemen sınıfın düşünceleri, bütün çağlarda egemen düşüncelerdir*” sözlerinin Lenin tarafından ifadelendirilişinden başka bir şey değildir. Lenin de burjuva ideolojisinin sürekli olarak ve çeşitli biçimler altında çok yaygın olduğunu ve kendiliğinden bir şekilde işçi sınıfına kendini kabul ettirdiğini vurgular. İşçi sınıfı, yaşam koşulları ve çelişkileri itibariyle her ne kadar sosyalizme meyilli olsa da bu sosyalist bilince sahip olmayı kendiliğinden getirmez. Çünkü, “*sosyalizm ve sınıf savaşımı yanyana doğar, birbirinden değil, her biri farklı koşullarda ortaya çıkar.*” (Kautsky'den aktaran Lenin; 1992: 44.)

O zaman bilimsel bilgiyi, modern iktisat bilimini, modern teknolojiyi yaratabilecek olan “burjuva aydın katmanlardaki” tek tek bireyler-aydınlar tarafından, sosyalizm bilinci proleter sınıf savaşımına sokulabilir. Bu gerçeklik de proleter hareket liderlerinin, sosyal demokrat ideologlarının eğitimi meselesini gündeme getirmektedir. Lenin, sosyalist hareket bir ülkede yeniyse, burjuva ideolojisine karşı mücadelenin çok daha kararlı olması gerektiğini ve hareketin ideologlarını yetiştirmesinin zorunluluk olduğunu belirtir.

Lenin, sosyalist ideolojinin bağıni teoriyle güçlü bir şekilde kurar ve oradan pratik alana geçer. Lenin için, teori de ideoloji de işçi sınıfının mücadelesiyle buluştuğu oranda önemlidir. Bunlarla bağlantılı olarak egemen sınıfların ideolojisine karşı, sosyalist ideolojiyi vurgular. **Burjuva ideologlarına karşı sosyalist ideologları...** Fakat, ideolojinin somutlaşmasını, politika üretimine bağlar. Yani ideolojik mücadeleyi, Marks'ın deyiimiyle “tunfturaklı laflara karşı tunfturaklı laflar” olarak görmez. Ekonomistlerin, kendiliğindenci politikasının, burjuva ideolojisine yol açtığını vurgularken sosyal demokrat politikanın sosyalist ideolojiyi güçlendireceğini vurgulamaktadır. Yani ideolojik mücadele de esasta pratikte verilmiş olmaktadır. Politik pratiklerin niteliği, ideolojinin hangi sınıfa ait olduğunu gösterir.

Lenin, Alman işçi sınıfına dair verdiği örnekte, işçilerin “bir sürü ideoloji” arasında parçalandığını söylüyor. Bir tarafta Katolik ve monarşik sendikalar içinde örgütlenenler, diğer tarafta İngiliz trade-unioncuların etkisiyle kurulan sendikalar içerisinde örgütlenenler ve sosyal demokrat sendikalarda örgütlenenler! Sosyal demokrat sendika içerisinde örgütlenenlerin sayısının fazla olmasını Lenin, sosyal demokrat ideolojinin diğerlerine karşı kararlı bir savaşım vermesiyle açıklıyor. Bu elbette ki sınıfın her türlü sorunuyla ilgilenmekle beraber, Alman sosyal demokratların kendiliğindenliğe karşı savaşımı yükseltmeleri ve mücadeleyi politik niteliğe sahip kılmalarıyla ilgilidir.

Sonuç olarak Lenin'de ideolojik mücadele, **siyasi iktidar mücadelesinde** somutlaşmaktadır.

4) Lukacs ve Gramsci'de ideoloji

İdeolojinin olumlu bir anlamda kullanımına Lukacs ve Gramsci'de devam edilir. Fakat özellikle Lukacs'ta Lenin'den belirgin farklılaşmalar ortaya çıkar. Lukacs, Marksizm'i tamamen proletarya ideolojisine indirger. Bu tanımlama, günümüze kadar Türkiye'deki devrimci hareketler de dahil olmak üzere etkisini sürdürmektedir. Lenin, sosyalist ideoloji ve Marksist teoriden ayrı ayrı bahsederken Lukacs'ta bu ayrım belirsizleşmiştir. Lukacs'ta, *"bilim, hakikat ve kuram artık keskin bir biçimde ideolojinin karşısına konamayacaktır; bunlar tam tersine, sadece belirli bir sınıf ideolojisinin, işçi sınıfının devrimci dünya görüşünün 'ifadeleri'dir."* (Eagleton, 2015: 133.)

Bilim, doğru sınıf bilincinin bir "ifadesinden" veya "kodlanmasından" ibaret hale gelmiş oluyor. Lukacs, tarihselci Marksizm'in, özne-sınıf sorunsalı içerisinden teorisini üretmektedir.[4] Lukacs'ın, II. Enternasyonal'in "bilimciliği"ne karşı çıkarken, çubuğu "bilince" çok fazla büküldüğü ortadadır.

Lukacs'ın teorisine göre, işçi sınıfına Marksizm'de özne rolü verilmesinin nedeni; kapitalist toplum içinde en az yabancılaşan sınıf olması nedeniyledir. Bu ele alışla, Marksizm kapitalist üretim süreci içindeki yerinden bağımsız olarak işçi sınıfını "seçmiş" olmaktadır.

"Lukacs, bir toplumsal oluşumun gücünün her zaman son tahlilde 'tinsel' bir güç olduğunu ileri sürerken ya da 'devrimin yazgısını... proletaryanın ideolojik olgunluk düzeyine, yani onun sınıf bilincine bağlıdır' derken, bu maddi koşulları sırf bir saf bilinç meselesine... dönüştürme tehlikesindedir." (age: 143)

Lukacs'ta, burjuvazinin "yanlış bilinci" de, sınıfsal durumunun getirdiği engellerle, var olan ekonomik durumun nesnel sonucuyla ilgilidir. Bu savunu, hümanist düşünceye kapının açıldığı yerdir. İnsanın öz'ü, yani insanlığın tarihsel olarak geliştirmiş olduğu yetilerin tam potansiyelinin önü kapatılmıştır ve in-

[4] Marks'ın "özne-reel-yabancılaşma" modelinden hareketle ideoloji anlayışını oluşturduğuna belirten Poulantzas, bu ideoloji anlayışının *"sorunsalın özne üzerinde yoğunlaştığı tarihselci Marksizm akımında canlı" kaldığını vurgulamıştır. Tarihselci Marksizm'de "ideolojiler, bilincin –sınıf bilinci- yada bir özgürlüğün –praksisin özgürlüğü- özneyle yabancılaşmış 'ürünleri' olarak değerlendirilmiştir."* Böylece *"örneğin öznenin kendi özünü geri aldığı düşünülen komünist toplumda ideolojiler kaybolacak ve yerini bilincin 'bilimsel' saydamlığına, nesnelleşmiş varlığına bırakacaktır."* Bazı ideologlara göre bu perspektif, "sanayi toplumları"ni ni-tleyen güncel "ideolojilerin sonu" temasını yönetmektedir. (Poulantzas N, 2014: 226)

sanın yabancılaşmaya başladığı durum da burasıdır. (Age: 146.) İnsanın özünün ortaya çıkmasına izin verilen koşullarda, burjuvazinin de Marksizm’de “özne-sınıf” olmasının önünde bir engel kalmamaktadır.

Gramsci’de de sistemli bir ideoloji teorisi yoktur. Gramsci de tıpkı Lukacs gibi tarihselci Marksizm’in etkisi altındadır. (Ayrıntılı bilgi için bkz: Eagleton T., 2015: 161 ve Poulantzas N, 2014: 232)

Gramsci, insanların ideolojiler alanında kendi toplumsal konumlarının ve dolayısıyla görevlerinin bilincine vardıklarını savunur ve praxis felsefesinin ideolojisi ile diğer ideolojiler arasında ayrıma gider. Buna göre keyfi, ussalci, “istenilen biçimde kurulan” ideolojiler; keyfi oldukları ölçüde bireysel hareketler, polemikler vs. yaratırlar. Gramsci, praxis felsefesinin ideolojisi dışında kalanları bu kategoride toplar. Tarihsel açıdan organik ideolojilerse, verili bir yapı için zorunlu olan ideolojilerdir. Bu ideolojiler ezilenlerin bütün hakikatleri bilmesi, yöneticilerin nahoş olanları bile bilmesi ve onların aldatmasından kurtulmalarını sağlayan ideolojilerdir. (Gramsci, 2010: 239-243)

“Praxis felsefesine göreyse, ideolojiler keyfi olmaktan bütünüyle uzaktır; ahlaki vs. nedenlerden ötürü değil, fakat siyasal mücadeleye ilişkin nedenlerden ötürü, savaşılması ve tahakküm enstrümanları olarak gerçek doğalarının açığa vurulması gereken gerçek tarihsel olgulardır: yönetilenleri yönetenlerden düşünsel açıdan bağımsız kılmak için, dönüştürücü praxisde zorunlu bir uğrak olarak bir hegemonyayı yıkmak ve bir başkasını yaratmak için.” (age: 239.)

Poulantzas’ın Gramsci’ye önemli eleştirilerinden birini; hegemonya teorisyle, işçi sınıfının siyasal iktidara sahip olmadan da egemen ideolojinin yerine geçebileceği savı oluşturur. Bu durumda bir sınıf, egemen ideolojinin yerini almadan politik olarak egemen olamaz. Oysa Lenin, devrim gerçekleştikten sonra dahi burjuva ideolojisinin devam edeceğini belirtir. Lenin, politik örgütlenmenin bir yanı olarak “özerk ideolojik” örgütlenmeden bahseder. Fakat Gramsci’de de tıpkı Lukacs gibi; dünya görüşünün egemen olması, politik mücadelenin, iktidarı ele geçirmenin dışında ele alınır. (Poulantzas N, 2014: 237)

Bununla birlikte Gramsci’nin, Devletin İdeolojik Aygıtları eserinde ve genel ideoloji tanımlamasında, Althusser’in esinlendiği bir kaynak olduğu söylenebilir.

5) Althusser’de ideoloji

“Althusser’de ideoloji” başlığımız, diğerlerine göre daha uzun olacak. Çünkü Althusser, ideolojinin “ne”liğine dair ayrıntılı çalışmalar yapmıştır. Bu kapsamda, “İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları” ile “Marx İçin” adlı çalışmalarından faydalanacağız.

Althusser, bütün toplumsal formasyonların ekonomik, politik ve ideolojik olmak üzere üç kereden oluştuğunu belirtir. Ekonomik yapı (altyapı) son keredede üstyapıyı belirlese de; üst yapının (ideoloji, hukuk, devlet) görece bir özerkliği vardır. Althusser, üst yapının altyapıya “bir karşılık olarak etkisi”nin varlığından bahseder.[5] Bu yaklaşım, sınıf mücadelesinde ekonomizmin önüne geçilmesinde ve toplumsal yapıyı tüm çelişkileriyle kavramada önem taşır.

Althusser’e göre ideoloji “*verili bir toplumun bağrında tarihsel bir varoluşla ve rolle donanmış, (kendine özgü mantığı ve kesinliği olan) bir temsil sistemidir (imgeler, mitler, duruma göre idealar ya da kavramlar)*” (Althusser, 2015: 283.)

Buna göre, ideoloji bütün toplumsal formasyonlarda mevcuttur. Kendine ait bir işleyişi vardır. En önemlisi de, “*verili toplumun bağrında tarihsel bir varoluş*” belirlemesidir. Çünkü bu belirleme “özel ideolojilerin” (yani her zaman sınıfsal tavırları dile getiren ahlakı, hukuki, siyasal ideolojilerin) her topluma ait olarak, kendine özgü şekillerde ortaya çıktığı anlamına gelmektedir. Aşağıda ayrıntılı bir şekilde gireceğimiz ideoloji-bilim ayrımı konusunda netleşmiş olmak, bu konuyu anlamak açısından önem taşımaktadır. Buna göre örneğin, Marksist bilim (kuram) evrenseldir, ama bu kuramın işçi sınıfıyla birleşip, işçi sınıfının yaşamında etkili olan bir “temsil sistemi” haline gelişi, verili toplumun tarihsel özellikleri dikkate alınmadan anlaşılabilir. Milliyetçilik, din gibi ideolojilere baktığımızda; bunların somutlaşması ve yaşanışının ülkelere göre hatta aynı ülkelerdeki farklı bölgelerin kültürü, geleneklerine göre farklılaşabildiğini görüyoruz. Sınıfsal konumlanışına göre de milliyetçiliğin, dinin yaşanışı değişebilmektedir. Aynı isim altında çok sayıda ideolojinin çıkabilmesi bununla ilgilidir.

[5] Engels, Franz Mehring’e yazdığı bir mektupta Marks’la kendisinin üstyapının altyapıya etkisini reddettiklerine dair söylenenlere şu cevabı verir: “*İdeologların şu aptalca sanısı bununla bağlantılıdır: biz tarihte bir rol oynayan çeşitli ideolojik alanların bağımsız bir tarihsel gelişimi olduğunu, dolayısıyla onların tarihçe herhangi bir etkisi olduğunu yadsımıyoruz. Bunun kaynağı, neden ile sonucu kıvılcımdan karşıt uçlar gibi gören ve diyalektik öğrenin, başka, son keredede ekonomik nedenlerle bir kez ortaya çıktıktan sonra tepki verdiğini, çevresi ve hatta kendisini doğuran nedenler üzerinde etkili olabildiğini unutuyorlar.*” (Marks K, Engels F, 1995, 39-40)

Lenin’de ideolojiyi irdelerken; işçi sınıfının çok sayıda ideoloji arasında bölünmüşlüğüne vurgu yaptığını görmüştük.[6] “*Kitlesel bir temsil sistemi olan ideoloji*” (Althusser, 2015: 288) toplumlari bir arada tutmakta, bu biraradalığa anlam biçilmesini sağlamaktadır. İnsanları yetiştirip, dönüştürmek ve onları kendi varlık koşullarının gereklerine cevap verebilecek hale getirmek rolünü ideoloji üstlenir. Althusser “Devletin İdeolojik Aygıtları” çalışmasında ideolojinin bu rolü oynayabilmesini Mutlak Özne (büyük harfli “Ö” ile yazılan özne) ile özne (küçük harfli “ö” ile yazılan özne) arasındaki ilişkiyle açıklar. İdeolojiler, her bireyi “özne” haline getirir. Bu “özne”ler, Özne’nin yani her ideolojinin kurucu kategorisinin tabiyeti altındadırlar. Althusser, “her ideolojinin biçimsel yapısı hep aynı olduğundan” örnek olması açısından Hristiyan Din İdeolojisini açıklar. Buna göre burada Tek, Mutlak, eşi görülmemiş Özne, Tanrı’dır. Tanrı, Musa’ya seslenerek onu özneleştirir. Böylece ideoloji “Özneler ve Özne arasındaki ve öznelerin kendi aralarındaki karşılıklı birbirini tanıma ve son olarak da öznenin kendisi tarafından tanınması”nı sağlar. (Althusser, ty: 59.) Bu, öznelerin ne olduklarını tanıdıkları bildikleri ve buna uygun davrandıkları ölçüde, her şeyin yolunda gideceğine inanmalarını sağlar.

Althusser, bilim ve ideolojiyi çok kesin bir şekilde ayırır. Her toplumsal yapının “organik bir parçası” olan **ideoloji, bilimle aynı tutulamaz**. “*Temsil sistemi olarak ideolojinin (pratik-toplumsal işlevi), teorik işleve (bilgi işlevine) baskındır.*” (Althusser: 2015: 283.)

Althusser’de bilim ve ideoloji arasındaki farkları Eagleton’dan aktarabiliriz. Buna göre, tarihselcilerin savunduğu gibi, bilim, ideolojinin “ifadesi” değildir. (Lukacs böyle tanımlamıştı!) Aksine, bilim (kuram) “epistemolojik kopuş” ile ideolojiden ayrılmıştır. Bilim “kendi protokol ve prosedürleriyle kendine özgü bir uğraş türüdür.” İdeoloji, kuramsal bilme yetisi değildir, “yaşanan ilişkiler” alanına karşılık gelir. “Bilim ve ideoloji, tek kelimeyle, varlığın farklı düzlemleridir, birbirleriyle kesinlikle kıyaslanamaz.” Buna göre Ortadoğu politikası üzerine bir tez yazmak, bilimsel bir çalışmadır. Fakat “kahrolsun emperyalizm!” demek ideolojik bir pratiktir. (Eagleton T, 2015: 185-187.)

Althusser’in, “Marksizm ve Sınıf Mücadelesi” makalesinde Kapital’in bur-

[6] Elbette ki Lenin’in, “sosyalist ideoloji” olarak tanımladığı, sosyal-demokratların ideolojisinin dışındaki tüm ideolojilerin; burjuva ideolojisinin etkisini artırdığı uyarısını hatırlamalıyız. Sosyalist ideoloji dışındaki diğer ideolojilerin hepsi -farklı da olsalar- bu nedenle “burjuva ideoloji” adı altında toplanabilmektedir.

juva ideolojisinin sızdığı, etkilediği bir okuma ile “sınıf mücadelesinin maddi olarak üretimin kendisine kök saldığı” yaklaşımıyla okuma arasındaki farka vurgu yapar. İlk okuma tarzında, Kapital, kapitalizmin ekonomi politığının bir teorisi olur. İkincisinde ise, ücretli emek gücünün sömürsü üzerine kurulu bir üretim tarzının ideolojik, siyasi, hukuki, maddi biçimlerinin teorisi-devrimci bir teori olur! (Althusser, ty: 69.) [7]

Kuramdan (Bilimden) ideolojik okumaya göre farklı sonuçlar çıkarılsa da, bilim; ideolojinin bir ifadesi değildir. Bilimin, üstünde çalışabileceği, inceleyebileceği, geliştirebileceği bir nesnesi vardır. İdeolojinin bilim gibi bir nesnesi yoktur. Bu yüzden de ideolojinin tarihi yoktur, yapısı ve işlevi tüm toplumlarda aynıdır. Bilim, kendini evrensel göstermek isteyen ideolojinin sürekli saldırısı altındadır. Bilimsel fikirlerle ideolojik fikirler arasında gereken ayrımın yapılması ve aradaki farkın belirginleştirilmesini Althusser, felsefesinin görevi olarak görür. Althusser’in bilim ve ideoloji ayrılığına dair bu vurguları, Marksizm’in

[7] Bilimin (kuramın), sınıflara göre farklı ideolojik okunuşlarının dışında bir ideolojinin farklı sınıflarca okunmasına örnek vermek yerinde olacaktır. Bunun en iyi örneğine Marks’ın “Fransa’da Sınıf Savaşları” kitabına Engels’in yazdığı Önsöz’den ulaşabiliriz. Ezilen ideolojisi olarak ortaya çıkan hıristiyanlığın ezen ideolojisine dönüşmesinin yalın bir anlatımıdır söz konusu olan. *“Bundan hemen hem tam on altı yüzyıl önce Roma İmparatorluğunda da tehlikeli bir devrimci parti ortalığı kasıp kavuruyordu. Bu parti, dinin ve devletin bütün temellerini oyuyordu; imparatorun iradesinin en yüce yasa olduğunu açıkça reddediyordu; vatansızdı, enternasyonaldi... Bu parti, uzun zaman yeraltında gizli baltalama eyleminde bulunmuştu... Hristiyan adı altında tanınan bu yıkıcı parti orduda da güçlü bir biçimde temsil ediliyordu...”* dedikten sonra Engels bu “Hristiyan partiye” karşı imparator Diocleteus’un çıkardığı yasalardan bahsederken *“sosyalistlere karşı –pardon, hıristiyanlara karşı demek istiyorum”* şeklinde bir kelime oyunu(!) yapmıştır. Burada o dönem Bismarck’ın çıkarmaya çalıştığı yasalara işaret ettiği kadar hıristiyanlık dininin ezilenlerin içinde oynadığı devrimci role de işaret etmiş oluyordu. Fakat Diocleteus’un bu saldırılardan sonra çok değil *“on yedi yıl sonra ordunun büyük çoğunluğu hıristiyanlardan oluşuyordu ve Roma İmparatorluğunun Diocleteus’tan sonra gelen yeni hükümdarı, paganların Büyük adını taktıkları Konstantin, hıristiyanlığı devlet dini ilan ediyordu.”* (Marx K: 1998, 29-30) Ezen ve ezilen ideolojisi olarak farklı sınıflarda farklı tarzlarda maddileşme İslamiyet’te de yaşanmıştır. Karmatiler’den Zenclere, Şeyh Bedreddin İsyanına ve 20. yüzyılda K. Afrika ve Ortadoğu’da sömürgecilğe karşı yükselen birçok direnişte; İslamiyet’in ezilenlerin elinde devrimci tarzda bayraklaşmasına tanık olunmuştur. Aynı İslamiyet’in Muaviye’den günümüzde Suudi Arabistan’dan Türkiye’ye devletlerin elinde egemen bir ideoloji olarak yaşamasının izini de sürebiliriz.

pozitivist ve tarihselci/hümanist yorumlarına karşı önem taşımaktadır. Marksist bilimin ideolojiye indirgenmesi veya ideolojinin yok sayılması yaklaşımlarının ikisi de mahkum edilmiş olmaktadır.

Althusser'in ideolojiye dair iki tezini kısaca şöyle özetleyebiliriz.

Birinci tez; ideolojinin, *"bireylerin gerçek varoluş koşullarıyla aralarındaki hayali ilişkilerini temsil"* etmesidir. (age: 43.) Murat Belge dipnotta bunu daha anlaşılır bir şekilde *"ideoloji, insan zihninin gerçekliği temellük tarzından ileri gelen bir maddi olaydır"* (age: 46.) şeklinde ifadelendirir.

İkinci tez ise; ideolojinin varoluşunun **maddi** olduğudur. Hatta "fikirlerin", "fikir" ideolojisinden, ideolojiden vs. doğduğunu savunmak da ideolojiktir. Fikirlerin ya da tasarımların manevi değil maddi varlıkları vardır. (İdeolojiler kendileri somut olan; ayınlar, gösteriler, aile yaşamı gibi "toplumsal pratikler içinde yazılıdır ve bu pratiklerle belirlenirler." (age, M. Belge'nin önsözünden: 9.)

"[Bir öznenin] ... fikirleri, bu öznenin fikirlerinin kaynaklandığı maddi ideolojik aygıtça tanımlanan maddi ayın kurallarıyla düzenlenmiş maddi pratiklerde yer alan kendi maddi eylemleridir." (age: 49.)

Bu tezlere paralel şekilde, Althusser'in ideoloji konusunda önemli bir çalışması da "Devletin İdeolojik Aygıtları" başlıklı makalesidir.

Althusser her toplumsal formasyonun üretici güçlerin dışında bir de varolan üretim ilişkilerini **yeniden üretmek** zorunda olduğunu belirtir. İkincisinin yeniden üretimi; "kurulu düzenin kurallarına boyun eğmeyi", yöneten ideolojinin düzgün kullanılması yeteneğinin yeniden üretimini gerektirir. Althusser'in tezi; hukuk, devlet ve ideolojinin, yeniden üretimin görüş açısından değerlendirilmek zorunda olduğudur. Bu kapsamda devlet teorisini, "betimleyici teoriden" "tam bir teoriye doğru" geliştirmek, yani "Devlet'in mekanizmalarını kendi işleyişleri içinde anlamak için" (age: 26.) devletin baskı aygıtının yanına Devletin İdeolojik Aygıtlarını da eklemek gerekiyor.

Devletin Baskı Aygıtları; hükümet, yönetim, ordu, polis, mahkemeler, hapisaneler vb.leridir.

Devletin İdeolojik Aygıtları (DİA) ise; Dini DİA (değişik kiliseler sistemi), Öğretimsel DİA (değişik, özel ve devlet "okulları" sistemi), Aile DİA, Hukuki DİA, Siyasal DİA (değişik partileri içeren sistem), Sendikal DİA, Haberleşme DİA (basın-radyo-televizyon), Kültürel DİA (edebiyat, güzel sanatlar, spor vb.) (age: 28)

Buna göre bütünüyle baskıya veya bütünüyle ideolojiye dayanan aygıt yoktur. Fakat baskı aygıtlarında ideoloji ikincilken, ideolojik aygıtlarda birincildir.

En önemlisi de hiçbir sınıfın DİA'ların içinde ve üstünde hegemonyasını uygulamadan devlet iktidarını elinde tutamayacağı vurgusudur. Bu belirleme, DİA'ların da sürekli olarak **sınıf mücadelesinin alanı** olduğunu gösterir. DİA'lara dair, baskı aygıtında olduğu gibi devlet rahatça yasa çıkarıp, düzenleme yapamaz. Ezilen sınıfların direnişinin boyutu, devletin hareket alanının genişliğini belirler.

Kapitalizm öncesi toplumlarda yalnızca dini işlevleri değil, öğretimsel, kültür ve haberleşme işlevlerini de kendinde toplayan egemen DİA kilisedir. Kapitalist toplumda ise okul-aile çiftidir.

Emek gücünün kendini asgari anlamda üretmesi için verilen ücretin yanında, emek gücünün işe koşulabilecek yeterlilikte olmasını sağlayacak, bilgili hale getirecek süreçlerden de geçmesi gerekiyor. Kapitalizm öncesi toplumlarda bu bilgilenme süreci üretim içinde olurken, kapitalizmde üretim dışında, okullarda öğretilir. Okuldaki bu eğitimde, işbölümünün ihtiyaçlarına paralel bilgi ve tekniklerin verilmesinin yanında, bireylerin "tayin edildiği" yerlerde uymaları gereken "terbiye kuralları, görgü kuralları" öğretilir. Düzenin kurallarına saygı, düzgün biçimde emretme, düzgün konuşma (ideal çözüm) öğretilerek; kurulu düzenin kurallarına boyun eğmenin de yeniden üretimi sağlanır. Yani "emek gücünün vasıflarının yeniden üretimi, ideolojik boyun eğme biçimlerinin altında ve içinde sağlanıyor." (age: 20.)

Okulun bu işlevi, evrensel olarak sağlanmış olan "okul ideolojisiyle" sağlanır. Çocukların sahibi olarak özgür veliler, tam bir güvenle "özgürlük ve vicdanına" saygılı öğretmenlerin, çocukları; yetişkinlerin "özgürlük, ahlaklılık ve sorumluluğuna ilk adımlarını attırdıkları ideolojiden arınmış (madem ki laiktir) tarafsız bir ortam olarak gösteren ideoloji." (age: 38.)

Sonuç olarak; DİA'ların nasıl işlediğine dair şunlar belirtilebilir:

1- Tüm DİA'lar, kapitalist sömürü ilişkilerinin yeniden üretimi hedefine yönelirler.

2- DİA'ların her biri bu hedefe kendine özgün yollarla ulaşmaya çalışır.

"Siyasal aygıt bireyleri Devletin siyasi ideolojisine uydurur –bu, ya 'demokratik', 'dolaylı' (parlamentar) ideolojidir, ya da 'dolaysız' (plebisitçi veya faşist) ideoloji. Haber aygıtı, tüm 'yurttaşları' basın, radyo, televizyon ile günlük milliyetçilik, şovenizm, liberalizm, ahlakçılık vb. dozlarıyla besler. Kültürel aygıt da aynı şeyi yapar (şovenizmde sporun rolü en ileri derecededir) vb. Dini aygıt Ölüm, Evlilik ve Doğum gibi önemli törenler veya vaazlarla, insanın bir yanğını tokatlayana ötekini sunacak kadar sevemiyorsa, külden başka bir şey olmadığını hatırlatarak, Aile aygıtı..." (age: 36.)

3- DİA'ların bu ortak hedeflerine gidişte hepsinde “tek bir partiyon ezgiye egemendir.” Milliyetçilik, ahlakçılık ve ekonomizm.

4- Okul DİA'sı hepsinin içerisinde açıkça egemen rolü oynar.

Althusser, başta belirttiğimiz gibi esasta ideolojinin ne'liğine dair yazmış, “genel olarak ideoloji”yi incelemiştir. Çünkü “her ideolojinin biçimsel yapısı hep aynı”dır. Althusser'e göre sosyalist devrim ve komünizm de dahil olmak üzere her eylem, ideoloji içerisinde sürdürülür. İdeolojisiz bir toplum savunusu, sınıf mücadelesi verenleri zayıflatmayı amaçlayan ideolojik bir savunudur! Bu nedenle, **ideolojiyi toplumların tarihsel yaşamının bir parçası** olarak görmek önemlidir.

6- Sonuç olarak ideoloji

Yazımızın bu ilk bölümünde, ideolojinin ne olduğunu ve Marksist literatürdeki belli başlı uğrak noktalarını vermeye çalıştık. Marks'ın “egemen sınıflara ait, bir yanılısama olarak ideoloji” tanımını değiştirmiş bulunmaktadır. Lenin, pratik politikadaki etkisiyle ele almış ve sosyalist ideolojinin oluşturulması gereğini ortaya koymuştur. Lukacs'ta bilim, “doğru bir sınıf ideolojisinin ifadesine” dönüşürken, Gramsci ideolojiyi siyaset alanıyla ilişkisi düzleminde ve bilinç kavramına doğru çubuğu bükerek ele alır. İdeolojinin tanımlanması konusunda öncellerine göre daha fazla çalışmayı geride bırakan kişi Althusser olmuştur. Genel olarak ideolojinin tanımlanması için çalışan Althusser, egemen ideolojiye dair yazmışsa da, ezilenlerin ideolojisi eksik kalmıştır.

Marks, Lenin, Gramsci, Lukacs ve Althusser ideolojiyi farklı tanımlamış ve farklı misyonlar biçmişlerdir. Biz sonuç itibarıyla ideolojinin ne'liği ve işlevleri açısından şu sonuçları çıkarıyoruz:

- 1- İdeolojiler, bütün toplumsal sistemlerde mevcuttur.
- 2- İdeolojiler, maddi yaşamdan türerler. Sınıfsaldırlar.
- 3- Bireyler, kendi topluluklarının ideolojisi içine doğarlar.
- 4- İdeoloji, toplumsal yaşamın nasıl işlendiğinin kavrandığı bir alan olarak; kişilerin bu yaşam içerisindeki yerlerini, görevlerini belirlemelerine yardımcı olur.

5- İdeolojiler, belli kesimlere/sınıflara ait olsalar da yaşam içerisinde sürekli olarak farklı ideolojilerle karşı karşıya gelirler. Bu, ideolojik mücadelenin gerekliliğini göstermektedir.

6- Kitlelerin kendiliğinden ideolojisi, egemen ideolojinin kapsamına girer.

7- İdeolojiler, yaşanan ilişkiler alanına karşılık gelir.

8- İdeolojiler, ortaya çıktıkları toplumların ahlaki, siyasal, hukuksal vs. özellikleriyle bağlantılı şekil alırlar. Toplumun özgün yapısıyla ne kadar ilişkiliyseler, sahiplenmeleri o oranda olur.

9- İdeolojiler, kendilerini evrensel olarak göstermek isterler.

10- İdeolojiler, bilimden politikaya, kültüre her alandan beslenir. Hepsini kendini meşrulaştırmak, haklılaştırmak için kullanır.

11- İdeoloji, bilim ve politikadan farklıdır.

12- İdeoloji, bilim ve politika arasında bağ kurar.

13- İdeolojiler, bilişsel olmaktan çok simgesel ve duygulanımsaldır.

14- İdeolojiler, katıdır, savunuları nettir.

15- İdeoloji, toplumsal grup veya sınıfın; içinde yaşadığı koşulları ve bu koşulların algılanma biçimini simgeleyen doğru veya yanlış inanç ve fikirler bütünüdür. (Eagleton, T: 2015, 53.)

7) Burjuva ideolojisi ve sosyalist ideologların bazı özellikleri

1- Burjuva ideolojisi, egemen ideoloji olması dolayısıyla ezilen kitleler üzerinde de önemli bir etkide bulunur. İdeolojiyi; ahlaki, hukuki, dinsel, politik vb. şeklinde karakterize edebilecek bölgelere ayıran Poulantzas, bu bölgeler arasında hiyerarşiler olduğunu ve her üretim tarzında farklı bir bölgenin egemen olduğunu söyler. Buna göre feodalizmde din, kapitalist üretim tarzında ise hukuki-politik bölge egemendir.

“Hukuki-politik bölgeye bağımlı olan egemen burjuva ideolojisinin politik rolü, bu ideolojinin, devleti, ‘imtiyazlı bireyler’in karşısında evrenselin anahtarlarını elinde tutuyormuş gibi, tüm toplumun genel çıkarının temsilcisi gibi gösterdiği bir ‘yaşam tarzı’nı dayatmasından kaynaklanır. Egemen ideolojinin yarattığı bu ayrıcalıklı bireyler, ‘halk iradesi’nin cisimleşmesi olarak görülen egemen sınıfların himayesinde, ‘eşit’ ve ‘özgür’ bir biçimde ‘ulusal’ topluluğa katılarak birleşmiş olarak sunulurlar.” (Poulantzas N, 2014: 248.)

Burjuva ideolojisi, tüm bireylere “Sen özgürsün!”, “Hukuk karşısında bir başbakanın da Aydın Doğan’ın da, senin de bir farkın yok!” diye “seslenir”. Ücretli emekçiler de, alışveriş sözleşmesini patronuyla karşılıklı olarak, eşit ve özgür bireyler olarak imzalarlar. Tüm bunların garantisi, denetleyicisi de “vatantaşların” hepsinin çıkarını gözetmekle yükümlü olan devlettir.

Kapitalizmden önceki toplumsal sistemlerde sınıfsal farklılıklar doğal olarak gösteriliyordu. Köleci toplumun ahlaki/felsefi ideolojisinde ve feodal toplumun dini ideolojisinde; efendiye biat edilmesi gerektiği, herkesin eşit olmadığı, dünyanın dengesinin böyle sağlandığı savunulurdu. Burjuva ideolo-

jisinde ise sınıflar reddedilmekte, herkesin eşit doğduğu, hukuk karşısında eşit olduğu söylenmektedir. Yani sınıf farklılıklarının üzeri örtülmekte, herkes “birey” olarak birbiri karşısında konumlanmaktadır.

Burjuva ideolojisinin karşısına çıkarılacak sosyalist devrimci ideolojinin; bu örtüyü çekip alabilmesi, toplumun farklı ve uzlaşmaz çıkarlara sahip sınıflardan oluştuğunu, sınıflar var oldukça “eşitlik” ve “özgürlük” olamayacağını anlatabilmesi gerekir. Burjuva ideolojinin, ideolojiyi “işçi-burjuva yok, birey-birey var” savunusunun karşısına ezilen sınıfların birlikte mücadelesini ve komünalist yaşamı çıkarır. Fakat bunlara inanç sözle değil, “an”ı yakalayan, geniş kitlelere ulaşan **politika üretimi** ve **pratikle** sağlanır. Çünkü, burjuva ideolojisinin temel noktalarından biri olan “mutlaklık”, mevcut düzenin değişmez olduğu “miti”; ancak pratik mücadele ve somut olarak değişim yaratarak kırılacaktır.

2- Burjuva ideolojisi, ideolojilerin bittiğini, artık bilim çağında yaşadığımızı, “bireylerin” yaşamlarını ideolojiye göre değil bilime göre ayarlayacaklarını söyler. Yaşamın bütün ayrıntılarının “bilimsel” açıklamasına girililir ve farklılıklar “anti-bilimsellik” suçlaması ile kontrol altına alınmak istenir. Yönetim tarzları, fabrikalardaki işleyiş, köylünün toprağından ayrılması, sağlıklı yaşam için alınması gereken gıdalar, kilo-boy dengesi, inançlar vs. Özcesi yaşamla ilgili akla gelebilecek her şey “bilimsellik” adı altında meşrulaştırılmaya çalışılır. Kapitalist üretim tarzında egemen olan hukuki bölgenin kendisi de bilimsellikle açıklanır. Buna cevabı Althusser’den verebiliriz:

“Yalnızca ideolojik bir dünya kavrayışı, ideolojisiz toplumla hayal edebilir ve ideolojinin (yoksa tarihsel biçimlerinden birinin değil) hiç iz bırakmadan yok olduğu, yerini bilimin aldığı bir dünyaya dair olan ütopyik düşüncüyü öne sürebilir. Bu ütopya, örneğin; özünde ideoloji olan ahlakın yerini bilimin alabileceği ya da baştan sona bilimsel olabileceği; ya da dinin bilim tarafından kaldırılacağı, bir anlamda dinin yerini bilimin alacağı, sanatın bilgiyle kaynaşabileceği ya da ‘gündelik yaşam’ halini alacağı türünden fikirlerin ilkesidir.” (Althusser L; 2015, 284.)

İdeolojilerin yok sayılması; ezilenlerin ideolojik açıdan zayıf kalmasını sağlamakta ve bilimsellik adı altında ezilenlere her türlü saldırının yapılmasının yolunu açmakta, bunu meşru kılmaktadır.

İdeolojilerin yerine bilimin geçmesi mümkün değildir. **İdeoloji bir temsil sistemidir.** Bilim gibi bir gerçekliği tarif etmekten ziyade, “bir iradeyi (tutucu, konformist, reformist ya da devrimci), hatta bir umudu ya da nostaljiyi ifade eden bir ilişki”dir. (Age, 286.) Gerçek, bu ilişkinin -ideolojinin- içinden geçerek kavranmakta, “bilincine varılmaktadır.” Dolayısıyla ideolojinin yok sayılması da bir ideolojidir.

3- Burjuva ideolojisi, tüm toplumlar için, -tarihi, kültürü, yerelliği ne olursa olsun- kendisinin geçerli olduğunu söyler. Avrupa merkez ülkeleri dışındaki özellikle Asya ve Afrika'daki ülkelerin "geri kalmışlık" tanımı üzerinden değerlendirilmesi fikri de bu modernist, Aydınlanmacı yaklaşımdan doğar. Ülkelerin işgallerinin meşrulaştırılma araçlarından birinin "modernlik", "çağdaşlık" taşıması olduğunu hatırlatalım.

4- Devletin sömürü ve baskı aygıtı olarak, bu sistemdeki merkezi rolünün üstü kapatılarak; politik mücadelenin içeriğinin sadece yaşanan sorunlar bağlamında ele alınması gerekliliğini savunmak; burjuva ideolojisinin söylemlerinden biridir. Bu kapsamda post-modern ideoloji de, burjuva ideolojisinin bir türevidir. Yine Lenin'in de mücadele verdiği her türlü ekonomist, kendiliğindenici yaklaşım burjuva ideolojisinin zemini üzerinde hareket etmektedir.

Sosyalist ideoloji için politik mücadelenin merkezinde mevcut devletin yıkılması ve proletarya diktatörlüğünün kurulması vardır. Bu yanı sıra burjuva ideolojisine karşı mücadelenin özünü de, politik mücadelede devleti hedef tahatasına oturtmak oluşturmaktadır. Sosyalist ideolojinin "imgesel haritasının" temel noktalarından biri budur.

5- Burjuva ideolojisinin ekonomizm dışında diğer temel noktaları da "milliyetçilik ve ahlakçılık"tır. (Althusser, ty: 36.)

Sosyalist ideoloji için, anti-emperyalistlik, enternasyonalizm, devrimci sınıf mücadelesinin savunusu ve devrimci zor'u kullanma, ideolojik duruşun temel öğeleri olarak sayılabilir.

B- POLİTİKA

1- Politika nedir?

Politika, siyasal iktidarı ele geçirmek için, mevcut sınıfların güçlerini ve karşılıklı ilişkilerini hesaba katarak, an'a ve koşullara müdahale edebilme olarak tanımlanabilir. Tanımdan da anlaşılacağı üzere politikanın temel konusu; siyasi iktidar ve iktidarın dağılımıdır. **Hangi sınıf temsilcisi olursa olsun tüm politik hareketlerin nihai amacı siyasi iktidarın ele geçirilmesidir.**

Lenin; "siyaset sanatının tamamı, elimizden koparılıp alınması en güç olan halkayı, belirli bir anda en önemli olan halkayı, onu elinde tutana bütün zincire sahip olmayı en çok güvence veren halkayı bulmaktan ve ona alabildiğince sıkı bir biçimde sarılmaktan ibarettir" der.

Nesnel olarak mevcut olan "halka"nın doğru belirlenmesi ve o halkaya sıkı bir şekilde sarılıp çekilebilmesi, **maddi bir güç** olabilmekle ilgilidir. Burada kitlelerle sıkı sıkıya kaynaşmış bir örgütün zorunlu olarak varlığı ve bu örgütün, po-

litikanın olmazsa olmazlarından olan zor da dahil olmak üzere çeşitli savaşım ve örgüt biçimlerini kullanabilme yetisi devreye girer.

Komünistler açısından hiçbir bulanıklığa yer vermeden savunulması gereken, **politik mücadelenin hedefinin devlet olduğudur.**

“Ekonomik tavırların fabrika sahiplerine karşı bir savaş ilanı olması gibi, politik tavırlar da yönetime karşı bir savaş ilanındır.” (Lenin’den aktaran Poulantzas N: 2014, 45.)

Politik mücadelenin hedefinin devlet olmasının zorunluluğu, devletin kapitalist sistemi ayakta tutması, birleştirip örgütlemesi ve ezilenler üzerinde egemenlerin merkezi bir baskı ve sömürü aracı olmasından kaynaklanır. Bu *“her yerde hazır ve nazır organları: daimi ordu, polis, bürokrasi, din adamları, hakimleri ile –merkezileşmiş devlet iktidarı”*nı (Lenin, 1996: 51) yıkmak, *“paramparça etmek”* (Lenin) hedefine sahip olmak demektir.

İyi bir politik önderlik, bu hedefe ulaşmak amacıyla devrimin ana ve yedek güçlerini en uygun zamanlarda en doğru şekilde konumlandırabilmekle, en uygun savaşım ve örgüt biçimlerini kullanabilmekle kendisini gösterir. Bu, devrimin her aşaması için stratejisini doğru belirlemek ve stratejiye bağlı olarak uygun taktikleri devreye sokabilmek demektir.

Politik mücadele; konjonktüre stratejik hedefleri doğrultusunda müdahale edebilmektir. Bu mücadelenin **ekonomik, politik ve ideolojik** açılardan bütünsellikli olarak yürütülmesi gerekir.

Politikayı iktidar hedefli değil de kitlelerin ekonomik kazanımları veya kitlelerin bilinçlendirilmesi temelinde kavramak, reformizme, kendiliğindencilığe düşmek demektir. Politik mücadeleden, salt ekonomik mücadeleyi anlayanlar için; sendikal örgütlenmeler, kooperatifler yeterlidir. **Politik mücadelenin hedefi örgütlenme ve savaşım biçimlerini belirler.** İktidar hedefli olmayan bu tarz mücadele, burjuva ideolojisini kitleler üzerinde yaygınlaştırır ve etkisini artırır. (Ekonomizm ve kendiliğindencilığın ortaya çıkışına ve ne anlama geldiğine “Lenin’de politika” başlığı altında değineceğiz.)

Bütünsellikli politikanın ayaklarından biri de ideolojidir. İdeoloji, pratik yaşamda tıpkı bireyler gibi örgütlere de bir tür “imgesel harita” sunar. Bunu Eagleton Althusser’den hareketle şöyle açıklar:

“Toplumsal düzenin işleyişi bir bütün olarak ancak kuram için açık olabilir; bireylerin pratik yaşamları söz konusu olduğunda, onlara kendisi sayesinde yollarını bulabilecekleri, toplumsal bütünlüğün bir tür imgesel ‘haritası’nı kazandırmak için ideolojiye gereksinim duyulacaktır. Bu bireyler elbette ki toplumsal formasyona

ilişkin bilimsel bilgiyi elde edebilecek konuma gelebilirler, ama günlük yaşama özgü karışıklık ve koşuşturma içinde bu bilgiyi kullanamazlar.” (Eagleton T; 2015, 201.)

Örnek vermek gerekirse; patronun kapitalizmin bilimsel yasalarını, artı-değerin ortaya çıkışını, özel mülkiyetin kökenini, ücretli emek teorisini, kâr oranının düşme yasasını vs. kuramsal olarak bilmeme olasılığı yüksektir. Fakat bu patronlar, işçiler ile olan “ücret” ilişkisini eşitlik, özgürlük ilkeleri çerçevesinde kurduklarını, işçinin işgücünü satıp satmamakta bağımsız olduğunu, işçiye “piyasa değerinde” ücret verdiklerini söylerler. Daha fazla kâr elde edebilmenin yolunun; daha az ücret ve daha çok çalıştırma üzerinden olduğunu bilirler vs.

Daha farklı bir örnek vermek gerekirse; devrimci saflara katılan her birey ayrıntılı olarak emperyalizmi, devlet teorisini, kapitalizmin işleyiş yasalarını vs. bilmeyebilir. Ama ilk örgütlenmeye başladığından itibaren ideolojik olarak, emperyalizm karşıtlığını, devletin yıkılması gerektiğini, emekçilerin ücret artışı savunması gerektiğini vs. çok hızlı bir şekilde “öğrenir”. Bu ideolojik duruşun nedenlerini/niçinlerini yani kuramını zaman içerisinde öğrenecektir. Ama pratik duruşu, kuramı bilse de bilmese de bunlarla uyduğu ölçüde devrimci niteliğini koruyacaktır.

“Onun [ideolojinin –Pzn] toplumsal fonksiyonu, faillere toplumsal yapıya ilişkin doğru bir bilgi sunmak değil, ama basitçe onları bir biçimde bu yapıyı destekleyen pratik faaliyetlerine katmaktır.” (Poulantzas N; 2014: 239.)

İdeoloji, zorunlu olarak bilgi öğeleri içerebilir. Fakat -daha önce ayrıntılı olarak açtığımız gibi- ideoloji bilimle özdeş değildir. Yine **politika da ideolojiyle özdeş değildir**. Bilim, ideoloji ve politika; birbirleriyle yakın ve karmaşık bir ilişkiye sahip olsalar da nesnelere, işlevleri boyutuyla tamamen farklıdırlar. İdeolojinin, toplumsal yaşamın “karışıklık ve koşuşturması” içinde edinilemeyen kuramla, politika arasında bir köprü işlevi gördüğü de söylenebilir.

İdeoloji-politika ilişkisine, aralarındaki farklılıklara ve bağa daha yakından bakmakta fayda var.

İdeolojik tutumun katılığıyla dar anlamda politikanın[8] esnekliği görülmediğinde “politika yapma” adı altında, katı bir ideolojik merkez olarak sınıf

[8] “Politik mücadele” ve “dar anlamda politika”nın karıştırılmaması önemlidir. Politik mücadele derken, başta belirttiğimiz gibi uzun bir sürece yayılabilen siyasi iktidar mücadelesini kastediyoruz. Politik mücadele, nihai olarak uzlaşmazdır, hedefine kilitlenir. “Dar anlamda politika” ise, politik mücadelenin ekonomi ve ideoloji ile birlikte üçüncü bileşenidir ve “an”a, konjunktüre odaklıdır.

mücadelesinin dışında kalılabilmektedir. Politik tavır geliştirmek yerine, gelişen süreçlere salt ideolojik alandan yanıt olunmaya çalışıldığında politika-sızlık ortaya çıkar. Bir politik hareket için “somut koşulların somut tahlilini” yapmamak, zaman içerisinde mücadelenin dışına atılmayı, varlığını sürdürse bile yaşamın akışı içinde etkisiz elemanlar olarak kalmayı getirir.

İdeoloji, politika için ön şarttır. Ama politika asla ideoloji ile özdeş değildir. İdeolojide netlikler ve zorunluluklar vardır. Bunlar kesindir! **Politikada ise hiçbir hareket öncesinde “elini kolunu bağlamaz”.** Politika, an’ın koşullarına ve güç dengesine bağlıdır. İdeolojide uzlaşma olmaz ama politikada uzlaşma vardır. Bir komünist parti için ideolojide uzlaşmak intihar demektir! İdeolojide uzlaşmak, burjuvazinin dümen suyuna girmektir. Fakat politikada belirli dönemlerde, belli şartlar altında burjuvaziyle bile olsa uzlaşma olabilir.

Bu konuya dair verilebilecek en iyi örnek, çeşitli zamanlarda Lenin’in de dönüp üzerinde durduğu Brest Litovsk Anlaşmasıdır.

Lenin, emperyalistlerle uzlaşma anlamına gelen Brest Litovsk Anlaşmasının imzalanma koşullarını, önu haydutlar tarafından kesilmiş otomobildeki bir kişinin canını vermemek için malını vermek zorunda kalmasına benzetir. İdeolojik olarak ele alındığında, Lenin’in emperyalistlerle uzlaşması “ihamet”tir, “komünistlikten vazgeçmek”tir. Çünkü komünistler için anti-emperyalist tutum, temel bir ideolojik duruştur.

Lenin’e göre devrimci proletaryaya yararlı olmak isteyen bir politikacı; uzlaşmaların niteliğini, bunların oportünizmi ve ihaneti ifade ettiği somut durumları iyi ayırt edebilmelidir.

“Uzlaşma vardır, uzlaşma vardır... Haydutların kötülüklerini en aza indirmek, yakalanıp kurşuna dizilmelerini sağlamak için onlara para ve silah vermek zorunda kalmış birini, haydutların elde ettiği ganimetten pay almak için onlara para ve silah veren birinden ayırt etmeyi öğrenmek gerekir.” (Lenin: 1997, 91.)

Brest-Litovsk barışından üç yıl sonra da Lenin şöyle diyordu: *“Bugün herkes, budalaların budalası bile Brest-Litovsk barışının bizi güçlendiren ve uluslararası emperyalizmin güçlerini bölen bir ödün olduğunu anlamış bulunuyor.”* (Aktaran Stalin J., 1992: 75.)

Politik alandaki bu uzlaşma ile, komünist partinin zaman kazanması sağlanmış, emperyalistler arasındaki çelişkilerden faydalanılmış, düşman güçlerinin morali bozulmuş, saldırı hazırlamak için kuvvet yığılabilmştir. (age, 74.)

Buradaki uzlaşmada politik olarak hareket edilmiştir. Fakat bu politika (tak-

tik), esasta stratejik hedefe varmanın (politik mücadeleyi kazanmanın) bir basamağı olması nedeniyle süreç olarak ele alındığında ideolojik bir tavidir da! Fakat **kaba ideolojistler süreç ve an arasındaki bağı kuramadıklarından politikanın salt ideolojikleştirilmesi ve politika dışı kalınması gerçekleşmektedir.** Bu örnek bize çok açık bir şekilde ideoloji ve politika arasındaki ayrımın farkında olmanın önemini vermektedir. Bu ayrımın reddedilmesi yani politikanın ideolojikleştirilmesi, komünist partinin hareket alanını, kullanacağı araçları, yol ve yöntemleri en baştan daraltması anlamına gelecektir. Bu nedenle Lenin'in dediği gibi; somut durumları iyi ayırt edebilecek yetkinlikte ve uyanıklıkta olmak çok önemlidir.

Ayrıca üzerinde durulması gereken önemli bir konu da; Brest-Litovsk'a dair yorumlarda görüldüğü gibi bu uzlaşmalara varıldığında komünist partiye önemli bir hareket alanı sağlayıp, güçlerini pekiştirmeye, düşmanın saflarını zayıflatmaya vs. hizmet etmiyorsa (Lenin'in örneğinden hareketle para, silah vs. verdiğinde haydutların yakalanıp, kurşuna dizilmesi sağlanmadığında) burada politik alandayken bile katı bir ideolojik tavır takınılması gerekebileceğidir. Bu durumun özellikle, komünist partilerin kuruluş zamanlarında ve görece zayıf oldukları dönemlerde daha çok yaşanabildiğini belirtelim.

2- Kendiliğindencilik ve politik mücadele

Önceki bölümde vurguladığımız gibi Lenin'in ideoloji konusuna dair en belirgin vurguları "Yığınların Kendiliğindenliği ve Sosyal Demokratların Bilinçliliği" bölümünde geçmektedir. Lenin'in "burjuva ideolojisi" teriminin karşısında "sosyalist ideoloji" demesi dikkat çekicidir. "Proleter ideoloji" kavramının 1930'lardan sonra SSCB'de kullanılmaya başladığını belirtelim.

Lenin'de özne-sınıf anlayışıyla bağlantılı olarak salt konumundan dolayı işçi sınıfının saf bir ideolojiye sahip olabileceği savunusu yoktur. Aksine önceki başlıklarımızda değindiğimiz gibi Lenin, işçi sınıfının birçok ideoloji arasında bölündüğünü ve bu bölünmelerin devrimden sonra da devam edebileceğinin farkındadır. Bu yaklaşımla bağlantılı olarak Lenin, işçi sınıfının kendiliğinden bir şekilde sosyalist ideolojiye ulaşamayacağını belirtir. Yani **Lenin, işçi sınıfını özel bilincinden dolayı değil; tamamen üretimdeki yeri ve o dönem yükselen bir ivmeyle hareketlenmesine bağlı şekilde politik olarak önemser.**

Lenin, "Ne Yapmalı?" eserini Rusya'da "yığınların (özellikle sanayi proletaryasının)" uyandığı bir dönemde, devrimci liderlerin "bilinç ve inisiyatif yokluğuna" son vermek amacıyla kaleme almıştır. Bu eserinde, "bilinç ve

kendiliğindenliği” ele alış arasındaki farkın ideolojiden politikaya ve örgütlenmeye etkisini ayrıntılı olarak değerlendirir.

Lenin, “kendiliğindenlik vardır, kendiliğindenlik vardır” diyerek, işçi sınıfı hareketinin, kendiliğinden hareketlerinin “tohum halindeki bir bilinçlenme”yi ifadelendirdiğini vurgulamıştır. Bu hareketler (grevler, ayaklanmalar vs.) her şekilde ezen sistemin kalıcılığına olan inancın kaybolmaya başladığının, bu sisteme artık “kölece boyun eğmenin” reddedildiğinin, direnmenin gereğinin fark edildiğinin -“duyumsanmaya” başlandığının göstergesidir. Böyle olmasına rağmen bu hareketler bir “savaşım” niteliği taşııyordu. Çünkü, sistemli bir düşünüşe, örgütlenmeye, strateji ve taktiğe sahip olmaktan uzak, “umutsuzluk ve öç patlamaları” niteliğindediler. İşçiler, kendi çıkarlarının mevcut toplumsal sistemin tümüyle uzlaşmaz olduğunu görmüyorlardı. Yani mücadele ekonomik seviye düzeyinde kalıyordu. İşçi sınıfı hareketinin kendiliğindenliğinin sebebi burjuva ideolojisinin aşılammasıydı. Bunun tek yolu işçi sınıfı hareketinin devletin yıkılmasını ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasını hedefleyen politik mücadele vermesiydi.

Ekonomistler (Raboçeya Dyelo ve Raboçeya Mysil) ise, tam tersine işçi sınıfı hareketinin gücünün, “*işçilerin sonunda, kendi yazgılarını liderlerinin ellerinden koparıp, kendi ellerine almaları*”ndan (Lenin, 1992: 41.) kaynaklandığını, yani salt ekonomik sorunlar etrafında mücadele etmekten kaynaklandığını savunuyorlardı. İşçi sınıfının somut, elle tutulur talepler için savaşmasının, grev fonlarının vs. “hareket için öteki örgütlerden yüz kez daha yararlı olduğu”nu iddia ediyorlardı.

Lenin, kendiliğindenliğin bu şekilde putlaştırılmasının, işçiler üzerinde burjuva ideolojisinin güçlenmesi anlamına geleceğini vurguladı. (age: 43.) Bununla birlikte, işçi sınıfının kendiliğinden bir şekilde sosyal demokrat bilince ulaşamayacağı, sosyalist ideolojiyi edinemeyeceği açıktır. Çünkü, “*en yaygın (ve sürekli olarak ve çeşitli biçimler altında canlandırılan) burjuva ideolojisi kendisini işçi sınıfı üzerinde kendiliğinden daha büyük ölçüde kabul ettirir.*” (age: 47.) İşçi sınıfı, yaşam koşulları ve çelişkileri itibarıyla kendiliğinden sosyalizme çekilse bile kendini kabul ettiren burjuva ideolojisi olur.

Bu durumda işçi sınıfına bilincin ve sosyalist ideolojinin “dışarıdan” götürülmesi dışında bir seçenek yoktur. Lenin, “dışarıdan bilinç” savını iki farklı anlamda ama birbirini destekler şekilde kullanmıştır.

İlk anlamı, birinci bölümde de işlediğimiz gibi “burjuva aydın katmanlardaki” tek tek bireyler, aydınlar tarafından sosyalist bilincin işçi sınıfına taşın-

masından bahseder. Lenin, sosyal demokrasinin en önemli sorunlarından biri olarak, liderlerin, sosyal demokrat ideologların yeterince eğitilmemiş olmalarını gösterir. Elbette ki işçi sınıfı içerisinde Proudhon, Weitling gibi, yaşadığı çağın bilgisini edinenler olacaktır. Fakat bunların sayısı çok azdır.

İkinci olarak “dışarıdan bilinç”in kullanımı şöyledir:

*“Siyasal sınıf bilinci, işçilere, ancak dışarıdan verilir, yani iktisadi savaşımın dışından, işçilerle işverenler arasındaki ilişki alanının dışından verilebilir. Bu bilgiyi elde etmenin olanaklı olduğu alan, **bütün sınıf ve katmanların devletle ve hükümetle ilişkisi alanı, bütün sınıflar arasındaki karşılıklı ilişkiler alanıdır.**”* (age: 84.)

Lenin, burada politik mücadeleye yani iktidar mücadelesine dikkat çekmektedir. Siyasal sınıf bilinci, işçi sınıfının çıkarlarının bir bütün farkına varmasının ve ezilen yığınların tamamını bu eksen etrafında birleştirebilmesinin zeminini oluşturur. Bunun için sosyal demokratlar, işçi sınıfının dikkatini, toplumun tüm kesimleri üzerinde yoğunlaştırmalıdır. İşçilerin, işçi yazınına hapsedilmemeleri ve genel yazında ustalık gösterebilmeleri önemlidir. Toplumun tüm sınıf ve katmanlarının iktisadi niteliklerini, toplumsal ve siyasal özelliklerini tanımalarını, güçlü ve zayıf yanlarını bilmeleri sağlanmalıdır. **İşçi sınıfına siyasal sınıf bilinci iktisadi savaşımın içerisinde verilemez.** İktisadi savaşımın içinde kalındığı müddetçe, ne kadar uğraş verilirse verilsin, bu çerçeve çok dar kaldığı için, hiçbir zaman, sosyal demokrat bilince sahip olunamaz, burjuva ideolojisi aşılamaz. Siyasal sınıf bilinci, pratikte yaşanan tüm keyfilik ve baskılara karşı çıkmakla, siyasal teşhirleri yoğunlaştırmakla, polis şiddeti ve kapitalist sömürüyü sergilemek ve buna karşı mücadele etmekle, özcesi “yönetimi” her açıdan hedef almakla gelişecektir. **Burjuva ideolojisinin etkisi de ancak bu bilinçle geliştirilen pratik mücadele ile kırılacaktır.**

İşçilerin, kapitalist sistem içerisinde “bir sürü” ideoloji arasında bölünmesinin engellenmesi ancak sosyal demokratların kararlı savaşımalarıyla olacaktır. Tüm muhalif kesimlerin mevcut “siyasal düzenin beş para etmediğine” inanasının sağlanması ne salt ekonomik mücadele vermektense, ne “tumturaklı laflar” etmekten ne de mücadeleyi “ikna” olarak ele almaktan geçer.

Ekonomizmde, işçi sınıfının sadece kendisine dair sorunlarla ilgilenmesi istenmektedir. İşçi sınıfının ekonomik sorunlarının, tüm sistemle bağı kurulmamaktadır. Ekonomik mücadelenin savaşım ve örgüt biçimleri de buna bağlı olarak şekillenmekte; dar hedefli, gevşek örgütlenmeler ve eylemler ortaya çıkmaktadır. Ekonomizmde, kendiliğindenciliği ortaya çıkaran mücadelenin dar-

laştırılması, işçi sınıfının kendi içine kapanmasıdır. Sosyalist ideolojiden yok-sunluk, kendiliğindencilige, örgütsel olarak gevşekliğe ve siyasal görevler ala-nında darlığa götürür.

Son olarak üzerinde durulması gereken bir konu da, özellikle tarihselci an-layışta öne çıkan; **ezilen sınıfların çoğunluğunda sosyalist ideolojiyi geliştir-medem, mevcut egemen ideolojinin yerini almadan siyasal iktidarın alınamayacağı savıdır.** Bu sav da, ideolojinin politik mücadelenin yerine ko-nulması anlamına gelmektedir. Devrim gerçekleşse bile, burjuva ideolojisinin toplum üzerindeki etkisinin süreceği gerçeği hesaba katıldığında, bahsi geçen sav; siyasal iktidarın alınmasının imkansız görülmesi anlamına gelir. Bu devrim iddiasından vazgeçmiştir. İşçi sınıfı da dahil, ideolojik olarak saf bir sınıf yoktur. (Lenin'in işçi sınıfının birçok ideoloji arasında bölünmüş olduğu vurgusunu ha-tırlayalım.) Komünistlerin mücadelesi salt ekonomik mücadeleye indirgene-meyeceği gibi salt ideolojik veya salt politik (dar anlamda) mücadeleye de indirgenemez. Politik mücadele, bu üç bileşenin ustaca kullanılmasıyla yürü-tülen iktidar hedefli mücadeledir. "Önce ekonomik mücadele, ardından politik mücadele" şeklinde aşamalardan bahsetmek, ekonomizmdir. Bütün işçi sınıfı-nın ideolojik olarak kazandıktan sonra siyasal mücadeleye geçileceğini söyle-mek de devrimi imkansızlaştırmaktır ve aynı şekilde kendiliğindenliğe yol açacak olan bir ele alıştır.

Özcesi Lenin'de; ideolojik mücadele, politik mücadelenin özgün bir parçası olarak ele alınmıştır. Lenin için ekonomiden, mezhepler üzerindeki baskıya, kadın sorununa toplumdaki tüm çelişkiler politik mücadelede birleştirilip, ikti-dar pratik olarak hedeflenmeli, bunun için gerekli "devrimciler örgütü" pro-fesyonel devrimciler tarafından kurulmalıdır.

C- ÖRGÜT

İdeolojik ve politik çizgiye göre biçimlenen ve içerik kazanan, proletarya-nın iktidar savaşımındaki en önemli ve tek "silah"ı örgüttür.

"İktidar savaşımında, proletaryanın örgütten başka bir silahı yoktur... pro-letarya, ancak Marksizm'in ilkeleri üzerinde ideolojik olarak birleşerek ve bunu, milyonlarca emekçiyi bir işçi sınıfı ordusu halinde kaynaştıran maddi örgüt bir-liğiyle pekiştirerek, yenilmez bir güç haline gelebilir ve gelecektir." (Lenin; 2009, 247.)

"Nasıl bir örgüt?" sorusunun yanıtı esastan **ideolojik ve politik hatta saklı**-dır. Elbette ki her ülkenin tarihsel, kültürel özellikleri, mücadele geçmişi, de-

mokrasinin boyutu vs. örgütü biçimlendirmeye ve çeşitli örgütler arasındaki bağın niteliğine etkide bulunsa da ideolojik ve politik hat belirleyici olandır.

Politik mücadeleyi, “işverene ve hükümete karşı iktisadi savaşım” a indirgemiş olan bir hareket için, sendikalar, yardımlaşma fonları, kooperatifler en önemli örgüt biçimleri; grevler, toplantılar, mitingler en önemli eylem biçimleri olarak ortaya çıkar. Bu yaklaşımla bağlantılı olarak, sistemin reformlarla düzelebileceğini savunanlar, yani mücadeleyi dar politikaya hapsedenler için açık bir siyasal parti ve buna bağlı çalışmalar yeterli olacaktır. Parlamentoya girmek en önemli amaç; mecliste grup oluşturmak, yasa önerisi vermek, diplomasi yürütmek vs. en önemli “eylem biçimleri” olarak ortaya çıkar.

Bahsi geçen bu tarz hareketlerin; örgütlülüklerinin ve faaliyetlerinin içeriği politik mücadeleyi sıkıştırdıkları dar kapsamla bağlantılı olarak sistem içidir. **Burjuva ideolojisinin ve politikasının sınırlarını aşamadıklarından, örgütlenmeleri de bu kapsamda olmaktadır.**

Ekonomist ve reformcu olan bu tarz hareketlerin ezilenlerin bütün bölüklerini birleştirip, siyasi bilinç taşıma, devleti hedef alma gibi bir amaçları yoktur. Amaçları olsa bile(!) bu tarz örgütlülüklerle bunu başarabilmeleri mümkün değildir. Tamamen legal bir faaliyet yürütmeleri, düşmanın saldırıları karşısında çaresiz kalmalarına ve kısa sürede dağılmalarına yol açacaktır. Ayrıca bu tarz örgütlenmelerin, üyelik kıstaslarının çok gevşek olması (programını kabul etmenin, yakın görmenin vs. yetmesi), ideolojik ve politik birliğin pekiştirilerek, güçlü bir şekilde hareket etmenin ve kitlelere öncülük yapabilmenin önüne geçmektedir. Üyeliklerin kendini “harekete” yakın hisseden herkese açık olması, örgütün bütün kitleleri birleştirip yönlendirebilmesini ve savaşımı merkezileştirmesini engeller. Partinin kendisi ideolojik ve politik olarak birleşik değilse kitleleri birleştirmesi mümkün değildir. Bu savunular, sınıfın ve partinin birbirine karıştırılması, partinin öncülük görevinin yok sayılmasıdır.

Politik mücadeleyi; devlet aygıtını paramparça etme hedefiyle yürüten bir hareketin “**devrimciler örgütüne**” sahip olması gerekir. Bu hareket kendini ne ekonomik mücadeleyle ne dar politik hedeflerle sınırlayacak; sadece ezilenlerin bir bölümüne değil, tüm bölüklerine gidip hepsinin mücadelesini ustaca birleştirebilecek, onlara komünist bilinç taşıyabilecek bir **savaşım örgütü** olmakla yükümlüdür. Bu hareket; iktidara karşı yürütülen bu savaşımı koordine edebilecek, güçlerini en iyi şekilde kullanabilecek, ekonomik-askeri-politik-ideolojik her alanda savaşım yürütebilecek; gizlilik kurallarına uyan, profesyonel devrimcilerin oluşturduğu bir niteliğe sahip olmalıdır.

Böyle bir örgütün zorunluluğunu ve özelliklerini ekonomistlerle olan tartışmalarında Lenin şöyle özetler:

“İddia ediyorum ki: 1- sürekliliği sağlayan istikrarlı bir önderler örgütü olmadan hiçbir devrimci hareket varlığını sürdüremez; 2- hareketin temelini oluşturan ve ona katılan halk yığınları savaşıma kendiliklerinden ne kadar büyük sayıda sürüklenirlerse, böyle bir örgüte gereksinim o ölçüde ivedileşir ve bu örgüt de o ölçüde sağlam olmalıdır (yoksa demagogların yığınların daha geri kesimlerini arkalarında sürüklemeleri daha da kolaylaşmış olur); 3- böyle bir örgüt esas olarak devrimci eylemi meslek edinmiş kimselerden oluşmalıdır; 4- otokratik bir devlette, böyle bir örgütün üyelerini devrimci eylemi meslek edinmiş kimselerle ve siyasal polisle savaşım sanatında profesyonel olarak eğitilmiş kimselerle ne denli sınırlarsak örgütü açığa çıkartmak o ölçüde zorlaşacaktır; 5- harekete katılabilen ve orada etkin olarak çalışabilen işçilerin ve öteki toplumsal sınıflardan gelme öğelerin sayısı o ölçüde büyük olacaktır.” (Lenin: 1992, 125-156.)

Lenin’in sosyal demokrat parti, bizim komünist parti dediğimiz böyle bir örgütün varlığını sürdürüp, sınıf mücadelesini yükseltebilmesinin temel koşullarının başında ideolojik ve politik birliğin sağlanması gelir.[9] İdeolojik ve politik birliğin savunulması -kimilerinin anladığı ve savunduğu gibi- “Komünist Parti içerisinde hiçbir ideolojik ve politik farklılaşma olmaz” anlamına gelmemektedir. Aksine, Lenin’den Stalin’e ve Mao’ya kadar toplumdaki sınıfsal çelişkilerin partiye ideolojik ve politik olarak yansıtacağı uyarısı vardır. [Ayrıntı için bkz: Partizan, sayı: 70-71, “Tarihi Dersler Işığında Komünist Partilerde İki Çizgi Mücadelesi”] Bu gerçekliği reddetmek, komünist partiyi donanımsız kılar.

Ustalar, komünist parti içerisinde iki çizgi mücadelesinin gerekliliğini ideolojik ve politik birliği sağlamak için savunmuşlardır. Farklılıklar için temel sorun, parti disiplinine uymak ve fikir çatışmalarını, grup-hizip oluşturmadan, çoğunluk/azınlık diyalektiğine uygun bir şekilde ele almaktır. Parti içinde ideolojik mücadele ancak bu şekilde verilir. Komünist partilerde her çeşit ideolojik sapmaya karşı verilecek en iyi mücadele, sınıf mücadelesinin yükseltilmesidir.

Örgütler için (her çeşit örgüt için) ideolojinin işlevini, bireylerin toplum içerisindeki koşuşturmada, yollarını bulabilmek için kuramı kullanamadıkları için

[9] Diğer koşulları “Komünist partinin inşası için temel noktaları” Gramsci şöyle belirtir: “a) partinin ideolojisi b) örgütlenme biçimi ve birliktelik derecesi c) kitlelerle temas içinde bulunma kapasitesi d) stratejik ve taktik kapasitesi.” (Gramsci, 2010: 188)

gereken “imgesel harita”ya benzetebiliriz. İdeolojik birlik sağlandığı ölçüde o örgüt; mücadelesi içerisinde neler yapması gerektiğini, yönünü vs. daha hızlı bulur. Kitlelere gittiğinde ideolojisinin toplumun özgün yapısına uyumu oranında daha inandırıcı bulunup sahiplenilir.

Örgütler kitlelere ürettikleri politikalar ile giderler. Kitlelere götürülen teori ve ideolojinin yaşam bulup sahiplenilmesi; bu politikaların pratikte gerçekleşmesine, güç dengelerine müdahil olabilmesine bağlıdır. Dolayısıyla, ideoloji-politika ve örgütün birbirlerinin yerine konamayan ama hepsi birbiriyle içiçe girmiş anlamları ve işlevleri vardır. Devrimci bir ideoloji ve politika için de Lenin’den özünü aldığımız “devrimciler örgütü”nün inşası şarttır.

Sonuç olarak:

Yazımızda öncelikle ideolojiyi tanımlamaya ve sonrasında politika ve örgütle bağlantısını incelemeye çalıştık. Bu konunun Türkiye Devrimci Hareketi açısından özellikle önemli olduğunu düşünüyoruz. Hem Marksist ideolojinin Türkiye halkının somutluğuna uygulanmasında (çünkü ideolojiler, toplumun özgün yapısıyla ne kadar ilişkiliyseler sahiplenmeleri o oranda olur) hem de politikanın ideolojikleştirilmesine karşı! Toplamda yaşanan bu sorunlara, hem devrimci yapıların (ve komünist partisinin) sürece etkin müdahale olamamasının hem de Gezi İsyanı’ndan sonra doruk noktasına ulaşan “örgüt”ün gereksizliği savunusunu da eklemek gerekiyor. Bu sorunlar, mevcut durumda birbirlerini beslemektedir. Lenin’in “*devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz*” sözü içinden geçtiğimiz sürecin, ihtiyacını ortaya koymaktadır. Sorunları ve nedenlerini, çözümlerini ortaya koyacak, devrimci teori ihtiyacı, yaşanan bu sorunlar zincirinin kırılacağı halkadır. Elbette ki hiçbir zaman pratikten kopmadan...

KAYNAKLAR

- 1– Althusser L., t.y., İdeoloji ve Devletin İdeolojik Aygıtları, Ç: Y. Alp, M. Özışık, Belge Yayınları
- 2– Althusser L., 1989: Lenin ve Felsefe, Ç: B. Aksoy, E. Tulpar, M. Belge, İletişim Yayınları
- 3– Althusser L., 2015: Marx İçin, Ç: 1, Ergüden, İthaki Yayınları
- 4– Eagleton T., 2015: İdeoloji, Ç: M. Özcan, Ayrıntı Yayınları
- 5– Gramsci, 2010: Gramsci Kitabı, Ç: İ. Yıldız, Dipnot
- 6– Lenin, 1977: Örgütlenme, Ç: G. İlban, Aydınlik Yayınları
- 7– Lenin, 1992: Ne Yapmalı?, Ç: Muzaffer Erdost, Sol Yayınları
- 8– Lenin, 1996: Seçme Eserler, C: 7, Ç: S. Kaya; İ. Yarkın, İnter Yayınları
- 9– Lenin, 1997: Seçme Eserler, C: 10, Ç: S. Kaya, İ. Yarkın, İnter Yayınları
- 10– Lenin, 2009: Bir Adım İleri İki Adım Geri; Ç: Y. Fincancı, Sol Yayınları
- 11– Marx K., Engels F., 1992: Alman İdeolojisi (Feuerbach), Ç: S. Belli, Sol Yayınları
- 12– Marx K., 1993: Ekonomi Politîğin Eleştirisine Katkı, Ç: S. Belli, Sol Yayınları
- 13– Marx K., Engels F., 1995: Yazın ve Sanat Üzerine 1, Sol Yayınları
- 14– Poulantzas N., 2014: Siyasal İktidar ve Toplumsal Sınıflar, Ç: Ş. Ünsaldı, Epos
- 15– Stalin J., 1992: Leninizm'in İlkeleri, Ç: M. Erdost, Sol Yayınları
- 16– Zedung Mao, 1992: Seçme Eserler, C: 2, Kaynak Yayınları
- 17– Marx K., 1998: Fransa'da Sınıf Savaşları 1848-1850, Ç: S. Belli, Sol Yayınları

TARZIMIZ KARAKTERİMİZDİR!

DOĞRU BİR ÇALIŞMA TARZI ORTAYA KONMADAN DEVİRİM ÖRGÜTLENEMEZ

►► Tarzı belirleyen, yapılan çalışmanın içeriğidir. Biçim, özün dile gelme halidir. Öz-biçim uyumu tüm şeylerde aranır. **Öz, her şeydir; biçim önemli değildir gibi tek yanlı bakışlar diyalektik düşünüşün ürünü değildir.** Elbette öze biçim arasında çelişkiler de ortaya çıkar. Herhangi bir çalışmada; öz ne kadar derin kavranmış, içselleştirilmiş ise biçim de öze o kadar uyumlu olacaktır. ◀◀

“Birçok yoldaşımız hala kaba ve dikkatsiz bir çalışma tarzına sahiptir, meseleleri tam olarak anlama çabasında değildirler ve hatta alt kademelerdeki durumdan bütünüyle habersiz olabilirler: ama gene de çalışmaların yönetilmesinden onlar sorumludur. Bu son derece tehlikeli bir durumdur. (...) toplumdaki sınıfların bugünkü durumları hakkında gerçekten somut bir bilgi olmadan iyi bir önderlik de olamaz.” (Mao: 1992, 13.)

Giriş

Başlıktan da anlaşıldığı gibi bir kez daha çalışma tarzımızı ele almaya çalışacağız. Partizan arşivinde konuya dair epey bir yazı vardır. Bir taraftan ifade edilenlerin hayata geçirilememesi, diğer taraftan süreçler farklılaştığı için, çalışma tarzını yeniden düzenlemek, ele almak zorunluluk olmaktadır. Dolayısıyla farklı nedenlerden kaynaklı, değişik zamanlarda, tekrar tekrar bu konu gündemleşmektedir. Farklı konular ele alınırken de çalışma tarzına değiniler yapılmaktadır. Bu tip değinilerde tek bir noktada çalışma tarzı ele alındığı için, sınırlı bir ele alış olarak kalmaktadır. Gelinen aşamada, bir kez daha, bir bütün çalışma tarzını ele almak gerekliliği ortaya çıkmıştır.

Çalışma tarzı, yapılan çalışmanın niteliği ve içeriği ile doğrudan ilgilidir. **Çalışmanın içeriği hem niteliğini hem de biçimini belirlemektedir.** Tarz, çalışmanın biçimini oluşturmaktadır. *“Her kuruluşun örgütlenme karakteri doğal ve kaçınılmaz olarak bu kuruluşun faaliyetinin içeriği tarafından belirlenir.”* (Lenin: 1993, 122.) Tarz; edis,

yapış, davranış biçimi, biçim, yol, üslup anlamındadır. Yazımızda; çalışmalarımızın yapılma biçimi, yolu, üslubundan bahsetmekteyiz. Bir çalışma tarzı, çalışmayı yapan öznenin karakterini oluşturur. Bunları ele almaya çalışacağız.

Tarzı belirleyen yapılan çalışmanın içeriği olduğunu söyledik. Demek ki öz-biçim ilişkisi-çelişkinsini, çalışma konusu içinde ele almaktayız. Biçim, özün dile gelme halidir. Öz-biçim uyumu tüm şeylerde aranır. **Öz, her şeydir; biçim önemli değildir gibi tek yanlı bakışlar diyalektik düşünüşün ürünü değildir.** Elbette özle biçim arasında çelişkiler de ortaya çıkar. Bunun çok farklı nedenleri olabilir. Herhangi bir çalışmada; öz ne kadar derin kavranmış, içselleştirilmiş ise biçim de öyle o kadar uyumlu olacaktır. Çalışmalardaki, biçimler ve tarzlardaki tüm yanlış ve yetersizliklerin nedeni; özü kavramadaki yetersizliklerde aranmalıdır. Biçim, özün karakterini yansıtır ya da yansıtmalıdır. Bunlardan, tarzın nasıl olacağını, yapılan çalışmanın içeriğinin koşulladığını söyleyebiliriz. Yapılanın özü ile ortaya konusu arasında bir uyum olmak zorundadır. Amaçla uyumlu araçlar devreye sokulmaz ya da öyle uyumlu tarz geliştirilmezse çalışmalarda başarı sağlanamaz.

Burada özü ortaya koymak için; biz ne çalışması yürütüyoruz sorusu anlamlı olacaktır. Bu sorunun yanıtı "biz kimiz" sorusunun yanıtını da kapsar nitelikte olmalıdır. Bunlara verilen yanıtlarla, öz'le çalışma tarzımız arasındaki uyum-uyumsuzluk sorgulaması yapılabilir. Aynı zamanda çalışma tarzındaki yanlışların, ne çalışması yaptığımızın ve kim olduğumuzun silikleşmesi, bilince çıkarılmaması ile ilgili olduğunu söylemekteyiz. Bu bizim jargonumuzda ideoloji alanında ele alınıp, bu içerikte, bir zayıflık olarak değerlendirilmektedir.

Bu yazımızda ne çalışması yürüttüğümüzü ve kim olduğumuzu, uzun uzun anlatacak değiliz, o farklı bir yazının konusu olabilir. Biz, konumuz bağlamında kısa bir değininde bulunacağız.

MLM ideolojisi doğrultusunda, Demokratik Halk Devrimi gerçekleştirme, Demokratik Halk İktidarı kurma ve kesintisiz sosyalizme geçişi inşa etme çalışmasını yürütüyoruz. Tüm çalışmalarımız bu **esas çalışmanın** bir parçasıdır, onunla ilişki halindedir. Bütün çalışmalarımızın özünü bu oluşturmaktadır. İdeolojik, politik, örgütsel çalışmalarımızın, legal-illegal, silahlı-silahsız biçimdeki çalışmaların; kır-şehir merkezlerindeki, kadınlara, gençliğe, ezilen ulusa dönük çalışmalarımızın hepsinin özünü DHD-DHİ kurma amacı oluşturmaktadır. Tüm çalışmalarımızı "kitleleri devrimci mücadeleye eğitime ve hazırlama bakış açısıyla, yeni devrimci bir tarzda yeniden örgütlenmesi; çünkü kitleleri proleter devrime hazırlamak ancak böyle mümkündür." (Stalin: ty, 88)

Burada bir noktayı da vurgulamalıyız; çalışmaların, amacı ve ilişkisi, indirge-

meci-idealîst tarzda ele alınmamalıdır. Her çalışma alanının ve biçiminin özgünlüğü ve özelliklerine göre farklı dolayimlardan da geçerek, bu öz-biçim diyalektiği hayat bulacak ve öz de rengini verecektir. Burada, diyalektik bir biçimde ve son tahlilde, son kertede biçime rengini verenin öz olduğunu söylemekteyiz. Kaba materalist, indirgemeci ve idealist ele alışlar, bu ilişkiyi kavrayamazlar; düz-lineer bir ilişki olarak ele aldıkları için de doğru sonuçlara ulaşamazlar. Farklı alanların özelliklerini, özgünlüklerini gözardı eden çalışmalar, alanlara özgü çalışma tarzı geliştiremez, genel tarzı alanlara uygulayamaz. Bizim bahsettiğimiz ilişki; özün farklı dolayimlarla diyalektik bir şekilde bütün çalışma alanlarında hayata geçen tarzlara rengini vereceği, vermesi gerektiğidir. Çalışma tarzlarında ortaya çıkan bazı sıkıntılar da bu diyalektik ilişkiyi hayata geçirememekten-kavrayamamaktan ortaya çıkmaktadır. Ne çalışması yürütmüş olduğumuzun tam kavranamaması, çalışma biçimini mekanik ele alışa ya da öze ilgisi olmayan bir tarzın gelişmesine yol açmaktadır. Bütün bunları ortadan kaldırmanın yolu özün, iktidar bilincinin, kavrayışının derinleştirilmesinden geçmektedir.

Çalışmamızda, kısaca “devrim çalışması tarzımız nedir ve nasıl olmalı”yı gündemleştirip ele alıyoruz.

I.

Çalışma ve yaşam tarzında neden-sonuç ilişkisi

Devrimcilik özne olmayı gerektirir. Devrimciliğin ve devrimci insanın kendine has bir niteliği vardır. Komünist militanı özel kılan nedir? Proletarya partisi militanını özel yapan-yapacak olan; komünist partinin amacını kavramış, plan ve projeye sahip devrimci pratik atılım içinde olmalarıdır. Bu ise, amaca dönük donanımla yani ideolojik duruşla olur.

Bir yapının genel devrimcilik tarzı, onun politika üretmesinde, örgütsel çalışmalarında, ele alışlarında görünür olduğu gibi, tek tek militan, üye ve kadrolarının günlük iş yapma ve yaşam pratiklerinde de görünür olur. Dolayısıyla gündelik hayattaki tarzımız da genel ideolojik-politik duruşumuzla, şekillenmemizle ilişkilidir. Gündelik yaşamda iş yapma tarzı ile devrimci çalışma pratiği arasında bir bağ vardır. Ama bunlar, birbirinin yerine konamayacağı gibi militanların, gündelik yaşamdaki çalışma tarzlarını da merkeze koymak sorunu çözmez. Öncelik-sonralık, neden-sonuç ilişkileri doğru kurulmak zorundadır. Karikatürize edilerek gündelik yaşam sorgulaması yapılmamalıdır.

Proletarya partisinde bazı dönemlerde ideolojik sorgulayıcılık adı altında bireylerin günlük yaşamlarındaki iş yapma tarzlarının sorgulanması merkeze alın-

rak bir çalışma tarzı oturtulmak istenmiştir. Elbette genel politik alandaki çalışma tarzı sorgulanmadan salt günlük pratiklerin sorgulanması, bazı konularda olumlu gelişmeler sağlamış olsa da temel noktada, yani siyasal-örgütsel alandaki çalışma tarzı sorgulanmadığı için **genelgeçer** ve **sekte** bir tarz olarak kalmıştır. Militan, üye ve kadroların genel politik seviyesini yükseltecek bir çalışma ortaya koymadan, pratikleri **hem de** tali pratikleri merkeze alarak sorgulama yapmak sektecilik olmaktadır. Birçoğumuz “Yarın bizimdir yoldaşlar” adlı romanda, ideolojik donanımı zayıf bir militanın günlük yaşamda da kurallara ilgisizliğini, bunun bir aşamada kocaman bir olumsuzluk olarak ortaya çıktığını hatırlarız. İlegalite kurallarını gevşetme, devrimci yaşamın gereklerini yerine getirmeme vs... Tabii ki amacı kavramadaki yetersizlikler pratiğe yansiyacaktır. Bu durum görüldüğünde ilk başta örgütsel müdahale yapılması da doğrudur ancak bu sorunu gidermenin esas yönü **ideolojik-politik eğitimidir**. Bu başarılmaz ve salt örgütsel tedbirlerle yetinilirse, bu yetmezlik, gelişmenin bir aşamasında daha büyük olumsuz pratik şeklinde ortaya çıkacaktır. Salt sonuca müdahale etmenin sekte pratikler doğuracağını, bunun eğitim çalışması ile bütünlük içinde yapılması gerektiğini ifade ediyoruz. Hangi alanda ve hangi seviyede olursa olsun, çalışmalardaki gevşeklik, kurallarda gevşeme, günlük yaşama karşı kayıtsızlığın altında iktidar bilincinde, amaçta zayıflamanın yattığı ortadadır. **Bunu, onlarca yıllık kadrolar da yapsa yeni kadro da yapsa aynı nedenden kaynaklı ortaya çıkar**. Tecrübeli kadrolar belki bu durumun üzerini bazı durumlarda kapatabilir ancak yaşamın içinde, bu kaçınılmaz olarak görünür olur. Nasıl ki bitmiş bir aşkı hiçbir güç devam ettiremez ise ideolojik gevşemeyi de hiçbir güç kapatamaz, er ya da geç ortaya çıkar. Önemli olan zamanında ve uygun bir tarzda müdahaledir.

Amaca uygun olmayan yaşam ve iş yapma tarzı değiştirilmelidir. Bu özellikle yeni devrimleşmiş militanların yaşamlarında ortaya çıkmaktadır. Tecrübeli kadrolarımızda da küçümseme ve rutinleşme bu sonuçlara neden olmaktadır. Yine başarısız faaliyetler de benzer savruluşları doğurabilmektedir. Büyük amaçlarımızın olduğunu ortaya koyup, buna sığınarak böbürlenmek, uyuşukluk, bezginlik, günlük yaşama karşı ilgisizlik, eğreti iş yapmak, sallapati çalışmak, disiplinsiz yaşam tarzı, pejmürdelik vb. kabul edilemezdir. Bir dizi teorik gevezelik yapılmış bile olsa, ne yapıldığının, amacın ve kim olduğumuzun kavranmadığı, bilince çıkarılmadığı durumlarda bunlar ortaya çıkar. Küçük pratikler, basit görünümüler genel duruma ilişkin bir şeyler yansıtır. Günlük disiplin, tıraş olmak, zamanında randevuya gitmek vb. basit gibi gelir ve gerçekten de basit işlerdir ama her basit iş kolay yapılmayacağı gibi arkasında önemli bir düşünce de yatmaktadır. Sonuçta; bu tip

pratiklerin, bir bütün ortadan kaldırılması ise, sonuçlara müdahale ile birlikte sorunun nedenlerine yönelmekle olacaktır. Salt sonuçlara müdahale **sekterlik** iken salt nedenleri görüp, sonuca müdahale etmeden nedeni merkeze almak da **liberallik** olacaktır. Neden ve sonuç arasındaki diyalektik bağla ilişkili olarak hem sonuca hem de nedenlere müdahale edilmelidir. Kuşkusuz bu meselede, sorunu ele alışın diğer bir yanı da, sorunu yaşayan öznelerin konumlarıdır. Örneğin bu konularda tecrübeli kadrolarda ortaya çıkan arızalar genelde büyük ideolojik-politik savruluşun habercisidir ve zamanında etkili müdahale yapılmazsa kronik bir hal alıp trajik bir şekilde sonuçlanabilir. İlegalite ve çalışma kuralları öncelikle **hiyerarşinin tepesinden başlayarak** aşağıya doğru titizlikle uygulanmalı, salt altlar sorgulanarak bırakılmamalıdır.

Devrimci atılım ve akılcılık ilişkisi

Devrimci çalışma tarzı konusunda, çok genel bir belirleme olarak; **devrimci atılım ile akılcılığın birleştirilmesini** ortaya koymalıyız. Bunu Stalin, “*Rus devrimci atılımı ve Amerikan akılcılığı*” (Stalin: ty, 175) olarak ortaya koymuştur. Stalin, Leninist çalışma tarzının özünü bunun oluşturduğunu, özgünlüğünün bu olduğunu ortaya koymuştur.

Devrimci atılım; politik canlılığı sağladığı gibi atalete, tutuculuğa, düşünce tembelliğine -ki devrimci saflarda çokça varlığına tanık olmaktayız, köylü uyumsuzluğuna ve geleneklere bağlılığına panzehir oluşturur. Politik tartışmaları eylemsel duruşla zorlayarak geliştirir; politik canlanma yaratır, durağanlığı yıkar. Kaypak-kaya yoldaşın birçok kez “saflarımızda canlı politik tartışmalar açalım” söylemi de kaynağını bu Leninist bakış açısından almaktadır. Bu, deneyim aktarımı, eskiyi yıkan, geniş bakış açısı kazandıran, devrimci diriliği, atılğanlığı yaratan güçtür. Bu başarılmadan ciddi bir gelişme sağlanamaz.

Devrimci militanlık, atılğanlık ve eylemsellik; eğer ki akılcılık ile birleştirilmezse, **yolaşmaya** açık kapı bırakılır. Devrimci akılcılık genel olarak, politik amaç doğrultusunda plan ve proje üretmekle ilgilidir. Bu başarılmaz ya da önemi kavranmazsa sapmalara kapı aralanmış demektir. Örneğin proletarya partisi tarihinde, bazı dönemler, ortaya çıktığı görülen salt askeri bakış açısı, başka şeylerin yanında esas gıdasını buradan almaktaydı. En mükemmel şekilde yapılan plan ve projeler dahi, eğer ki bunun pratik karşılığı olan, devrimci atılım yoksa hiçtir! **Akılcılıkla oluşturulan plan-proje, maceracılığa, çeteciliğe karşı panzehirdir.** Akılcılık, sonuç olmak için, her türlü engeli sabırla aşma, olmaz denileni olur kılma pratiğidir. Militanların, olmaz denileni olur kılma gücü bu tarzdan gelmektedir.

Akılcılıkla devrimci atılım birleştirilmezse dar-pratikçilik ve maceracılık şeklinde yozlaşmak mümkündür. MLM çalışma tarzı ne hedefsiz ya da hedefin silikleştiği çalışmayı ne de mükemmeliyetçilik hastalığından kaynaklı eylemsizliği kabul eder. İki tarz pratiği de mahkum eder. Akılcılığın devrimci pratikle birleştirilmediği durumlarda **mükemmeliyetçilik** hastalığı ortaya çıkmaktadır. Mükemmel plan ve proje oluşturmak için kafa “yormak”tan eylemselliğe zaman bulunamamaktadır(!) Bu mükemmeliyetçilik sekterlik olarak örgütsel alana yansımaktadır. Tabii ki planların iyi olmasını isteriz ama mükemmel plan yapmanın sonu olmadığı için ve bu mükemmel planları hayata geçirecek olan “mükemmel” militanlar da bir türlü bulunmadığı için, ilgili plancılar “elveda proletarya” durağında inerler, devrim treninden! Halkın deyimiyle, sirkeyi-sarımsağı hesaplamaktan bir türlü çorba içmeye sıra gelmez. **Devrimin, akılcı, fedakar ve atak militan tipi ancak, akılcılıkla devrimci ataklığın birleştirilmesiyle ortaya çıkar.** Bunlardan birisi lehine tek yanlılık sapmalara kapı aralar. Tarihimizde çok “atılgan”, “enerjik”, “irade ve pratik kararlılığa sahip” kadro, militan ve üye olmuştur. Bu “çalışkan” yoldaşlarımız, geniş perspektiften yoksun oldukları, olay ve olguları iç bağlantıları ile kavramadıkları için; gelişmenin bir aşamasında, bu “çalışkanlık”larının değerinin bilinmediğini düşünerek elveda demişlerdir. Diğer yandan Lenin’in “darkafalı pratikçilik” dediği durum, belli dönemlerde TDH’de de hakim hale gelmektedir. Zaman zaman bizim saflarımızda da ortaya çıkan bu pratikleri mahkum ederken; proleter devrimciler, akılla devrimci atılımın birleştirilmiş örneklerini de ortaya koymakta ya da koymaya çalışmaktadır. Bu yanlış tarzın kırılması için de “*canlı devrimci eylemi ve günlük çalışmanın tüm alanlarında devrimci perspektiflerin zorunluluğunu ileri sürer: bununla ilkesiz pratikçiliğin, gerçek Leninizm’e ‘devrimci’ proje kotarıcılığı kadar aykırı olduğunu vurgu*”larız. (Stalin: ty, 177.)

II.

Devrim için doğru ve sağlam bilgi

Bir siyasi organizasyonun, amacına ve niteliğine uygun bir çalışmayı ortaya koyacağını/koyması gerektiğini söylüyoruz. Amaca uygun bir tarz geliştirilemiyorsa ya da eksik geliştiriliyorsa, bu sorunun giderilmesi için öncelikle bunların neler olduğu ortaya konmalıdır. Sonra bunların nedenleri derin bir sorgulamaya tabi tutulmak zorundadır. Eğer ki, bunlar tam olarak yapılamazsa, yanlış tarz düzeltilemeyeceği gibi kronik bir hal alıp kanıksanmasına da sebep olunur. Bu, çok büyük bir tehlike oluşturur. Komünistlerin, ayırıcı özelliklerinden biri, hatalarından ders çıkarmak, yanlışlarının özeleştirisini tüm açıklığı ile ortaya koymaktır.

Yeraltı çalışmasında, bir alanda çok ciddi hatalar yapılmış olabilir. Bu hep tekrarlanıyorsa ve kronik bir hal almışsa ya bu yapılanlar görülmemiştir ya da etkili bir müdahale yapılmamıştır. Sorunu doğru tespit edemezsek etkili müdahale de yapamayız. Ancak çalışma tarzında çıkan bir sorunda salt kurallar, ilkelerle sınırlı bir sorgulama yapılıyorsa başarılı olunamaz. Çünkü burada salt sonuçlarla uğraşmıştır. Bilmeliyiz ki, çalışma tarzı konusunda ilkeleri ihlal etmeye, amaç konusundaki yetersizlikler yol açmaktadır. Bu nokta açığa çıkarılıp tedavi edilmediği sürece sorun tam anlamıyla çözülemez.

Komünistler çalışmalarını bir bilinç üzerinden yürütür. Değiştirmek istediğimiz dünya hakkında sağlam bir bilgiye sahip değilsek, amacımızı gerçekleştiremeyiz. Bir maddeyi-olguyu değiştirmek istiyorsak, öncelikle onun gelişme yasalarına vakıf olmalıyız. Devrim yapmak için yola çıkmış, tanımlanmış alanda, alan hakkında sağlam bilgiye sahip değilsek devrimi gerçekleştiremeyiz. Devrimci faaliyetler için doğru ve sağlam bilgi çok önemlidir. Komünist ustalar doğru bilgiye nasıl ulaşacağı üzerine kafa yorup, materyaller ortaya koymuştur. Gerçek bilgi olmadan, doğru bir devrim yolu geliştirilemeyeceği gibi doğru bir çalışma ortaya konması da çalışma tarzının temelini oluşturmaktadır.

Çalışma tarzında ortaya çıkan yanlışlar ve eksikler esas olarak doğru bir bilgilendirme sürecinin işletilmemesinden kaynaklanmaktadır. Bu da gerçek bilgiye ulaşmayı engeller; doğru bilginin olmaması çalışma tarzının aksamasına neden olur.

Proletarya partisi her kademesinde hemen hemen tüm önemli toplantılarında ideolojik-politik-örgütsel-askeri hattıyla ilgili yürütülen çalışmaları sorgulayıp bunlarda ortaya çıkan yetersizlikleri tespit etmektedir. Ne yazık ki, birçok toplantıda, nerede ise aynı yetersizlikler tespit edilmiştir. Subjektivizm (öznelcilik), kendiliğindencilik, dogmatizm, bürokratism, sekterlik, dar-pratikçilik... Bunlar tespit edilmesine rağmen tam anlamıyla ortadan kaldırılamamış ve kronikleşmiştir. Dolayısıyla çalışma tarzımız konusunda çok ciddi sorunlarla karşı karşıya olduğumuz ortadadır. **Bunlar, bazı yoldaşlarımızın sandığı gibi tek tek insanlardan, faaliyetçilerden kaynaklı sorunlar olmadığı gibi, tek tek onların maharetleri ile çözülecek içerikte de değildir.** Hiç böbürlenmeye kapılmadan, olması gereken nitelikleri varmış gibi de ele almadan; sorunlarla yüzleşmeliyiz. Kronikleşmiş bu hastalıkların tedavisinde ancak nedenlerinin tam anlamıyla açığa çıkarılması ile adım atılmış olur. Böbürlenene, sorunları küçümseyen, sorunları tek tek faaliyetçilere bağlayan, kendi dışında gören yoldaşlarımız, sorunların çözümüne katkı sağlayamayacağı gibi, sorunların bir parçası haline gelmeleri bir tarafa, süreçte, kendiliğinden bile olsa, dışarıya yuvarlanacaklardır.

Sorunların kronik hale gelmesinin nedenlerinden biri; bu sorunların nedenleri ve niçinleri ile birlikte ciddi bir sorgulamaya tabi tutulmayı, **salt belirlemeyle** kalınmasıdır. O zaman, şimdi yapmamız gerekenlerin önemli bir kısmı açığa çıkmış olmaktadır. Çalışma tarzımızdaki bu olumsuzluklar ortaya konup, bunları amansız-acımasız bir eleştiriye tabi tutup, nedenlerini açığa çıkarmalıyız. Burada da kalmamalı, MLM'yi, toplumu, tarihi kavramadaki yetersizliklerimiz, yanlış bakış açılarımız ortaya konmalıdır. Kendini bu eleştirinin dışında tutan yoldaşlarımızı sürecin kendisi dışlayacaktır, geçmişte çokça olduğu gibi! Kolektivizm gerektiği gibi kavranmazsa, çalışmalarımızda bu yanlışlara boğazımıza kadar batmış bile olsa, bunları ya görmez ya da kendimizle ilişkilendirmeyiz. Bu yaklaşım sorunları çözmez, ancak sorunları sözde eleştirerek kendini temize çıkarmak isteyenleri savurup atar, atmıştır.

Komünistlere niteliklerini veren parametrelerden birisi de, belki de ilk başta geleni, **dürüstlüktür**. *“Marksizm-Leninizm bir bilimdir; bilim ise, dürüst ve sağlam bilgi demektir; bilimde yalana dolana yer yoktur. Öyle ise dürüst olalım.”* (Mao: 1992, 25.) Bu saptama bizlerin rehberi olmalı, kolektif içinde ete kemiğe bürünmelidir. Onun için, kendimize yaklaşımda da dürüst olmalı, yanlışlarımızı tüm açıklığıyla ortaya koymalıyız.

Çalışma tarzında ortaya çıktığını söylemiş olduğumuz yanlışları belirleme ile kalmamalıyız. **Onlar bizlerin yaramaz çocukları değildir!** Bunlarla mücadele edilmesi gerektiğini, bunun yakıcılığını bilince çıkarmalıyız. Elbette ki bir bütün bunları ortadan kaldırmak için MLM eğitim seferberliği açmalıyız, bunun için de işe inceleme seferberliği ile başlamalıyız. Devrimciliğimizi devrimle taçlandırmak istiyorsak çalışma tarzımızdaki zaafly yönlerimizi düzeltmeliyiz. Politika üretmedeki yetersizliklerimizi ve bununla ilişkili politik önderlik sorununda yol kat etmek istiyorsak, çalışma tarzımızdaki yanlışlarımızla hesaplaşmak zorundayız. Halkı birleştirip savaştırmak için, kitleselleşmek için, sağlam bir KP oluşturmak için çalışma tarzını düzeltmek, doğru bir çalışma tarzı oturtmak zorundayız. Peşpeşe sıralamış olduğumuz cümlelerden anlaşıldığı üzere bu sorunumuz yakıcılık arz ediyor ve adil çözmemiz gereken sorunlar kategorisinde ilk sıralarda yer alıyor.

Şimdi çalışma tarzımızla ilgili belirlemeleri tek tek ele alalım.

III. Öznellik

Çalışma tarzımızdaki hatalarımıza rengini veren öznellik, öznelliliğimizdir. *“Öznellik yanlış bir inceleme tarzıdır. Marksizm-Leninizm'e aykırıdır ve komünist*

partiyle bağlaşmaz. Biz, Marksist-Leninist inceleme tarzından yanayız, (...) bütün partideki inceleme tarzını kast ediyoruz. Bu: yönetici organlarımızdaki yoldaşların, bütün kadroların ve parti üyelerinin düşünme yöntemiyle, Marksizm-Leninizm'e karşı tutumuyla, bütün partili yoldaşların çalışmalarındaki tutumlarıyla ilgili bir konudur. Bunun için de son derece önemli, gerçekten önemli bir konudur.” (Mao: 1992, 38.)

Kolektifimiz açısından, öznelciliğin alt edilememesi, **tüm acil sorunların ana halkasını** oluşturmaktadır. Toplamda saflarımızda incelemenin sınırlı ve sistemsiz olduğunu söylemeliyiz. *“Görece iyi bir bilgiye sahip olmadan iyi bir devrimci çalışma yürütmek mümkün değildir.”* (Mao: 1992, 43.) Bu tespiti proletarya partisi defalarca kez pratikleri ile doğrulamıştır. Sağlam bilgiye sahip değilsek hiçbir konuda doğru tavır geliştiremeyiz. Bunun içindir ki Kaypakkaya yoldaş gittiği tüm alanlarda, alanın analizini yapmaya, bilgilerini sağlam bilgi haline getirmeye çalışmıştır. *“Kürecik Bölge Raporu”, “Çorum İlinde Sınıfların Tahlili”* bunlara örnektir. Belki bugün, o bilgiler, geçerliliğini yitirmiştir ama kullanılan yöntem hala geçerliliğini korumaktadır. Ne yazık ki hala o tarzı oturtmaya çalışıyoruz. Çünkü doğru politika sağlam, gerçek bilgi ile oluşturulur. Bu, güncel politikadan, genel politik hattın oluşturulmasına, genel askeri politikadan askeri bir eylemin gerçekleştirilmesine kadar geçerliliğini sürdürür. Bir bütün örgütsel yaşamda, organ faaliyetlerinde, günlük ilişkilerde; hep gerçek bilgi, sağlam bilgi edinmek ve bunlar üzerinden kararlar oluşturmak esas alınmak zorundadır. Araştırma yapmayanın söz hakkı yoktur, anlayışında olduğu gibi; araştırmasız doğru karar verilemeyeceği net bir şekilde ortaya konmalıdır. Bundan dolayıdır ki gerçek-sağlam bilgiye ulaşmayı dumura uğrattığı için, kulaktan dolma, dedikodu bilgilerine, bölük pörçük bilgilere itibar edilmemesi gerektiğini, ısrarla vurguluyoruz.

Tüm çalışmalara **başarmak için** başlanır. Tüm çalışmalarımızın temel amacı; güç oluşturup, sınıf karşıtlarımızın iktidarına son verip, halk iktidarını kurmaktır. Eğer ki, toplumun bir bütünü ve sınıf karşıtlarımız hakkında sağlam bilgiye sahip değilsek başarı şansımız olmayacaktır. Onun için toplumu, sınıf karşıtlarımızı, dostlarımızı, analiz edip iyi tanımalıyız. Genel olarak savaşa tutuşan iki güçten birisi, karşındaki gücü, savaşa tutulan coğrafya, dostları, doğa koşulları vb. hakkında sağlam bilgiye sahip değilse, başarı elde edemez. Nitekim örneğin savaşlardan önce yapılan istihbarat çalışması sağlam bilgi edinmek içindir. Tek bir savaş için böyle etraflı, sağlam bilgi ön şart ise bir devrim gerçekleştirmek için bunun çok fazlasının gerekli olduğu ortadadır. Bugün hala politik bir önderlik yaratamamaktan söz etmemizin en önemli nedeni de toplumsal yapı, sınıf karşıtlarımız, ezilen-

ler hakkında etraflı, sağlam bilgiyi derli toplu edinmiş, bunları analiz etmiş ve yeni bir senteze ulaşmış kadro, faaliyetçi yapısını oluşturamamamızdır.

Nesnel gerçekliğe ulaşma felsefenin temel çalışma konusudur. Sağlam bilgi olmadığında, yetersiz bilgilerle ya da **gerçekliğin yerine kendi niyetlerimizi ikame ederek** çalışma yürütürüz. Burada, işi yürüten öznenin kavrayışı, ideolojik bakışı, (gerçek diye kavradığı) gerçeğin yerine ikame ettiği niyetleri doğrultusunda çalışmalar yön alacaktır. **İşte bu öznelciliktir.** Nesnelliğin bilgisiyle değil, bunun yerine ikame edilen öznel bilgiyle iş yapmaktır. Burada öznenin hangi sınıftan olduğunun önemi yoktur, onun önemi amaç ve yapılacak çalışmada devreye girer. **Hangi sınıftan olunursa olunsun, hangi amaç doğrultusunda çalışılırsa çalışılsın, nesnel gerçeğe göre politika kurulmazsa, yani ilk veri olarak çalışma nesnesi hakkındaki nesnel-sağlam bilgi alınmazsa başarılı olunamaz.** Sağlam bilgi olmayınca, seçilen yol-yöntem ve araçlarda isabetli olamaz. El yordamı ile çalışma yolu ve yöntemi belirlenmiş olur. Demirin kaç santigrat derecede eridiği bilgisine sahip olmayan birisi, çelik elde edemez. Çalışma yürütülen semtte yaşayanların ekonomik, sosyal-kültürel durumu hakkında sağlam ve etraflı bilgilere sahip değilsek ve sürekli bu bilgileri yenilemiyorsa başarılı bir çalışma ortaya koyamayız.

Nesnel gerçeği ortaya çıkarmak için MLM yöntemi uygulamak yetmektedir. Çünkü, bu yöntem, materyalist ve diyalektiktir. Bilimselliğini de buradan almaktadır. **Marksizm'in bilimselliği yönteminden gelir.** Sorun ise bu yöntemi tam olarak kavrayıp uygulayamadığımızdan kaynaklıdır. Teorik olarak bu yöntemin ne olduğunu ezbere anlatmanın, yazmanın önemi yoktur. Pratikte bu konuda ne yaptığımız belirleyicidir; bu da kavrama derinliği ile ilgilidir. **Bilimde, duygulara, ideolojilere, politikalara, kültürel özelliklere vb. yer yoktur.** Bilim alanına “çıplak” girilir. Rodin'in “Çıplak Adam” heykelinde anlatılmak istendiği gibi... Nesnel gerçeklik ancak böyle ortaya çıkarılır. Ondan sonra ideoloji, politika vb. devreye girer. Gerçekliğe ideolojik-politik-kültürel bakışımızla ulaşmak istiyorsak; orada yanlı olma durumu ortaya çıkar.

Düşüncenin olmadığı yerde duygular, kötü bir öncü olur. Bazı yoldaşlar proleter ideolojiye sahip olmanın tek başına gerçeğe ulaşmamızı sağlayacağı yanılığışı içindedir. Oysa **nesnel gerçeğe ulaşmada ideolojinin rolü yoktur, hatta, çoğu durumda, olumsuz anlamda etkisi olur.** “Komünistlerin, ideolojilerinden kaynaklı, nesnel gerçeğe ulaşmak için, özel bir çalışma yapmalarına gerek yoktur” anlayışı ve türevleri yanlıştır. Gerçekler kimsenin tekelinde olmadığı gibi, hazır bir şekilde de kimsenin yanında bulunmaz. Burada, bilimsel bilgi, ideoloji-politika ayrımına vurgu yapıyoruz. Bu konu başlı başına ele alınacak bir konudur. Bu dosyamızda bu

konuya dair bir yazı olduğu için girmiyoruz. Bilimsel bilginin bir ideolojinin tekelinde olmadığını söyledik. Suyun normal şartlar altında 100 derecede kaynadığı bilgisi, bir sınıfa ait bir çıkarım değildir. Bu nesnel bilginin nerelerde kullanılacağı, bu bildiden nasıl yararlanılacağı ise başka bir alanın konusudur. Bir kişi suyun kaynamasından faydalanarak buhar gücünü bulur. Bundan da sermaye, sömürüyü artırmak için yararlanır. Suyun kaynamasından birileri iyi makarna pişirmede faydalanır, birisi mikrop öldürmede... Yani bilimsel bilgiye ulaşmak bir sınıfın tekelinde değildir, elbette bir bilimsel bilgiyi elde etmiş bir sınıf, kişi bu bilgiyi saklayabilir, bunu istediği alanda kullanıp tekel oluşturabilir.

Bilimsel bilgiye ulaşma yöntemi de bir sınıfın tekelinde değildir. Amiyane tabirle **laboratuvara giren herkes, orada materyalist olur. MLM'ler ise bir bütün dünyayı anlama, bilme ve yorumlama biçimleri bakımından materyalisttirler.** Marksist ustalar gerçek bilginin hangi yöntemle edinileceğini ve nereden geldiğini, yani nesnel gerçeğe ulaşmanın yol ve yöntemini ortaya koymuşlardır. Saflarımızda öznelliğin kronik bir hal almasından bahsediyorsak, MLM'nin yöntemi konusunda ciddi yetersizlik içinde olduğumuzu, bu yöntemi tam olarak kavrayıp pratiğe geçiremediğimizi söylüyoruz demektir. Öznelliği kırmanın ilk adımı da sorunlarımızı çözmek için araştırma-incelemelerimizde bilimsel yöntemi kumandaya oturtmak olacaktır. MLM yöntemini sorunlarımızı çözmek için araştırmalıyız. Ezberciliğe ve teorik gevezeliğe yer vermemeli, MLM felsefeyi bunun için öğrenmeliyiz, araştırmalıyız.

Marksizm'in yaşayan ruhunun "somut durumun somut tahlili" olması, onun en temel ögesi olması bu, gerçek bilginin hayati öneminden kaynaklıdır. Politika üretmede ilk veri gerçek bilgi ise nesnel gerçekliği ortaya çıkarmada ustalaşmayanların politika üretmeyeceği de açıktır. Ezberciliği, alışkanlıkları, tutuculuğu bozan, öznelliğin düşmanı budur. Bir politika üretme dehası Lenin, Marksizm'in bu yaşayan ruhunu, en temel unsurunu en iyi kavramış ve pratikleştirmiştir. Hakeza yine bir politika üretme dehası olan Mao, bu temeli kavrayıp, tahlilci çalışmaları, partisinde hakim kılana kadar çok çalışmış ve hakim kılıp devrim yapmıştır. Türkiyeli devrimciler ve onun en ileri parçası komünistler ise Marks'ın, Lenin'in ve Mao'nun kötü birer öğrencileri olduklarını bir dizi pratiklerinde ortaya koymuşlardır.

Komünist partisinin çalışmalarına baktığımızda, tahlilci çalışmaların sınırlılığını görürüz. *"Tahlilci bir yaklaşımdan yoksun birçok yoldaşımız karmaşık sorunların derinine inerek, onları tekrar tahlil etmeye ve incelemeye yanaşmıyor. Ya kesin olumlu ya da kesin olarak olumsuz, basit sonuçlar çıkarmaktan hoşlanı-*

yor.” (Mao: 1992, 170.) Benzer birçok örneği, bugün saflarımızda da görüyoruz. Örneğin çeşitli alanlarda çalışma yürüten kaç yoldaşımızın, faaliyet yürüttüğü alanla ilgili ayrıntılı tahlili vardır? Kentlerin somut durumunu öğrenmek için hangi komitenin bütünsellikli bir tahlili vardır? 15 milyon insanın yaşadığı ve neredeyse çalışmalarımızın ağırlıklı bir bölümünde organize edildiği İstanbul hakkında bütünlüklü, ayrıntılı tahlilimiz var mıdır? El yordamıyla çalışmaya başladığımızda başarı şansımız herhalde piyangodan büyük ikramiye çıkma olasılığı kadardır. **Sonra bu başarısızlık altında faaliyetçiler ezilir, kolektife umut bağlanmış kitlenin umudu kırılır ve darlaşma başlar.** Burada, başka şeyleri dışta tutarak söylüyoruz, elbette mücadeleden kopuşların politik ve örgütsel hatta izlenen çizgiyle, yöntem ve çalışma tarzıyla güçlü ilişkisi vardır. Bireylerin niyetlerinden bağımsız bu böyledir, bunlardan bağımsız iyi ya da kötü faaliyetçi-birey tahlili yapılamaz, niyetler tahlile dahil edilemez diyoruz.

Demek ki öznellik mücadeleden kopuşlara neden olmaktadır. Öznellik, birleştirici değil ayrıştırıcı, geliştirici değil tüketici bir çalışma tarzının gelişmesine neden olur. Sonra yapı, kadro ve militan öğütme makinesine döner. Gerçekler bizim olmasını istediğimiz gibi olmayabilir (istediğimiz koşullar olsaydı tarih yapmak ne kolay olurdu!). Ama biz, değiştirme-dönüştürme cüretini kuşanmış komünistleriz. Sorun, gerçeklere ulaşmak ve bu gerçekler ışığında hareketin yönünü ortaya çıkarmaktır. Buradan tek başına, gerçeklerin öznesiz devrimciliğinden bahsetmiyoruz. Bir özne olarak, gerçek hareketi ortaya çıkardıktan sonra, değiştirme-dönüştürme cüretimizi devreye sokarız. (Herkes kendi tarihini yapar, ama var olan koşullar içinde.) Bundan hareketle gerçeklerin devrimciliğinden bahsediyoruz. Gerçekliğe ulaşmadığımız koşullarda devrimciliğimizi gerçekleştiremeyiz. **Öznellik devrimciliğin düşmanıdır.** Bundan dolayı gerçekler devrimcidir diyoruz. Soyut, öznesiz, nesnel gerçekliğin devrimciliğinden bahsetmiyoruz.

Olay ve olguların gerçekliği; onlara yön veren hareket yasalarıdır, gerçek harekettir. Önemli olan bu hareketi ve hareket yasalarını ortaya çıkarmaktır. Doğada ve toplumda hareket sürekli ise çalışma nesnelimizde ve öznelimizde hareketin yönünü, bunu etkileyen faktörleri ortaya çıkardığımızda; ona yön verme pratiğini geliştirebiliriz. Bu anlamıyla, felsefe çalışmalarımızın temel amacı bunu açığa çıkarma yöntemini öğrenmek oluşturmaktadır. **Çalışma tarzımızda ortaya çıkan hatalı ve yanlış tutumların kaynağı öznellikdir.** Öznellik, aynı zamanda dogmatizmin, sekterizmin, kendiliğindenciliğin de kaynağıdır.

Kolektifteki yaşamda öznellikçe karşı çeşitli tutumlar geliştirilmiştir. Örneğin kolektif içindeki gelişmeler rapor sistemiyle merkeze ve oradan bir bütün kolektife

iletilir. Kolektif içindeki gelişmeler, çalışmalar hakkında sağlam bilgi yalnızca bu şekilde üyelere, militanlara, faaliyetçilere sunulur. Dedikodu, kulaktan dolma bilgiler kolektif içi sağlam bilgi akışını sekteye uğratarak, yanlış-gerçek dışı, yarım bilgilerin yayılmasına neden olur. Bunun için bu tarz bilgilerin yayılması yasaktır! Her üye bulunmuş olduğu organından kolektif; üye, kadro veya organlar hakkında öğrenmek istediklerini sorup, isteme ve öğrenme hakkına sahiptir. Yine kolektif hakkında; kadrolar, üyeler, organlar hakkında tüm düşüncelerini de ifade edip, organı aracılığıyla merkez ve üyelere iletme hakkına sahiptir. Organlar hatta üyeler hakkında çok “uç” düşünceler bile bu tarzla ortaya konabilir; soruşturma talep edilebilir. Kolektifin herhangi bir alanındaki çalışmalardan tek tek bireylerin çalışmaları hakkında soruşturma gerekçeleri ile birlikte istenebilir. Bu, arzu edilen, normal bir işleyiştir.

Tehlikeli olan ve kolektif içi yaşamı zehirleyen; hangi sebeple olursa olsun hangi aciliyeti ve ulvi çıkarlar için yapılırsa yapılsın, dedikodudur. Bu yasaktır ve görüldüğü yerde mahkum edilmelidir. Yöntem, gerçeğin kapısıdır. Yanlış yöntemle doğru sonuç elde edilemez. Darbecilikle aramızdaki en belirgin ayrışım noktasını oluşturan kolektif anlayışlarının başında bu gelmektedir. Kolektif ve çalışma tarzındaki bu farkın, Leninizm’i kavramadaki farktan ortaya çıktığı açıktır. Burjuvazinin ideolojisi, kurumları, kuruluşları ile çevrili bir alanda çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bu koşullarda komünist partiyi yıkıcı darbelerden korumak istiyorsak, sızmaları önlemek ve açığa çıkarmak istiyorsak, kolektif içi çalışma tarzına harfiyen uymalı ve gözbebeğimiz gibi korumalıyız. Kişiler, kurumlar hakkında uluorta konuşmak, dedikodu yapmak, kesinliği tartışmalı bilgilerin yayılmasına neden olmak, kolektif içi yaşamı zehirler, güveni zedeler, kitlelerin güvenini ortadan kaldırır, yıkıcılığa hizmet eder. Düşman da sızdırdığı elemanları ile bunu yapmaya çalışır. Her türlü bilgi, usulüne uygun ifade edilmeli veya yayılması istenmemelidir. Defalarca kez üzerine basarak söylüyoruz ki, usul/yöntem gerçeğin kapısıdır!

Kolektif hukuku içinde kişilerin ve organların hukuku (hakları ve sorumlulukları) güvence altına alınmıştır. Kolektif içi yaşamda organ dışı ilişkilerde yanlış bilgilerin yayılması, klikçiliğe zemin sunduğu için yasaktır. Kolektif içinde doğru çalışma ve ilişki tarzını geliştirmek çeliktan bir örgütün sürekliliğinin teminatıdır. Kolektifin enerjisinin heba edilmesini istemiyorsak, yıkıcılığın, güvensizliğin, dağınıklığın, klikçiliğin gelişmesini istemiyorsak, yukarıda ortaya koymuş olduğumuz çalışma tarzını hakim kılalım, altının boşaltılmasına asla izin vermeyelim! Gündelik devrimci yaşamı, öznelciliğin zehirlemesini istemiyorsak, sağlam bilgilerle çalışmayı, burada da merkeze alalım! Bahsini ettiğimiz mevzu, sadece kurum içindeki, içe dönük ilişkiler ve çalışma tarzına dair değildir. Aynı zamanda Devrimci örgütler hakkında

bilgilenmelerde de ya direkt ilgili örgütten öğrenmek en doğru yoldur. Sınıf karıştırlarımız proletarya partisi içinde karışıklık çıkarmak istediği gibi diğer devrimci örgütler hakkında güvensizlik oluşması için dedikodu yayabilir. Bu bilgilere itibar etmemeli; hele bu bilgilerle tavır ya da politika asla geliştirilmemelidir. Bazı dostlarımızın yapmış olduğu hataya düşmemeliyiz.

Teorik seviyemiz ve çalışmalarımız

Öznelciliği ele aldığımız bu bölümde teorik seviyemize değinmek de yerinde olacaktır. Doğru teori, nesnel gerçeklikten çıkarılan ve gene nesnel gerçeklik tarafından doğrulanan teoridir. Doğru teori; nesnel gerçeğe ulaşmış ve bunu da pratiğe sunmuş ve orada da ispatlanmış, doğrulanmış teoridir. Gerçeklik somuttur, soyut gerçek olmaz.

Teori bir amaç için ortaya konur. Amaçsız teori gevezelikler, soyut gerçek gibi anlamsızdır. Saflarımızda bu tarz teoriye izin vermeyelim. Devrim yapmak için çıkmış olduğumuz yolda, çıkan sorunları aşmak için MLM'yi araştırmalıyız. Sınıfların gerçek durumunu öğrenmek için, toplumu incelemeliyiz. Kolektifin bugünkü hatalarını anlamak ve çözmek için tarihimizi araştırmalıyız. Her alanda ortaya çıkan sorunları çözmek için, onları analiz etmeli, ders çıkarmalıyız. *“... pratik çalışmayla uğraşan yoldaşlarımız da eğer deneyimlerini yanlış değerlendirilirse başarısızlığa uğrarlar. Evet, bu yoldaşlarımız genellikle zengin ve çok değerli deneyimlere sahiptirler: ama sadece kendi deneyimleriyle yetinmeleri son derece tehlikelidir -kendi bilgilerinin büyük ölçüde algısal ve kısmi olduğunu, akılcı ve kapsamlı bilgiden yoksun olduklarını, bilgilerinin görece eksik olduğunu görmelidirler. Görece tam bilgiye sahip olmadan iyi bir devrimci çalışma yürütmek mümkün değildir.”* (Mao: 1992, 43.)

Kolektifte teoriye ilgisizliğin geliştiğini görüyoruz ve bununla paralellik halinde dar-pratikçilik de gelişmektedir. Bazı yoldaşlarımız pratikten kopuk, amaçsız “teorik çalışma” yapmayı esas aldığı gibi; bazı yoldaşlar da teorinin aydınlatmadığı pratikler içine girmektedirler. Kitabi bilgilerle yetinmek, pratikten çıkarılan derslere ilgisizlik ya da pratiğin sorgulanıp deneyim haline getirilmesi pratiğinin yeterince yapılmaması tutuculuğun ve dogmatizmin kaynağını oluşturmaktadır. 40 yıldan fazla savaş pratiği olan, bunu övünerek dile getiren kolektif, savaş konusunda örneklerin bile çoğunu Çin'den vermesi anormal değil midir? Kendi pratiklerini deneyime dönüştürüp tekrar pratiğe sürmeyen bir yaklaşım, hep kitabi bilgileri esas almaktan kurtulamayacaktır. Bu, günü kurtarma çabasının, dogmatizmin bir görünümüdür. Bu çalışma tarzı, zamanla yapılan işe yabancılaşmayı beraberinde getirmekte; devrimci ruhu öldürmektedir.

Komünistlerin çalışma tarzı sonuç alıcı olmalıdır. Kolektifin yayınlarını incelemeyen yoldaşlara deneyim aktarımı yapılamaz, bu yoldaşlar teorik seviyemizin yükseltilmesine katkı sunamaz, yayınların niteliğine katkıları olmaz. Buldukları alanda çalışmalarını çizdiğimiz doğrultusunda geliştiremezler. Yayınları okumayan yoldaşlarımız, Marksist klasikleri inceliyorlar mı peki? Tüm bileşenlerin kaçı; mücadelemizin sorunlarını çözmek için örneğin son bir yılda Marksist klasiklere başvurdu? Sayının çok sınırlı olacağını tahmin etmek zor değil. Bu, bilgiye, düşünceye, kolektif akla ilgisizliktir. Elbette ki tüm yoldaşlarımız faaliyet için koşturmaktadır. Bundan-niyetten kimsenin şüphesi yoktur. Ama şunu da biliyoruz ki bu tarz koşturmadan bir sonuç alınmaz. Zira yayınlara ilgisizlik, ortak hedefe, ortak düşünceye kayıtsızlıktır, eylem birliğinin zedelenmesinin ilk adımlarıdır. Siyasal ruhsuzluğun görünür olması halidir.

Yayınların yanında ideolojik-politik çizgilerini, bunlardaki değişimi, sapmaları öğrenmek, bunlarla ideolojik mücadele etmek ve tecrübelerinden, onların da pratiklerinden öğrenmek için devrimci yapıların da yayınlarını incelemeliyiz. İdeolojik sapmalar halk saflarından uzaklaşmaların habercisiyken ve bunlarla amansızca mücadele etmek gerekirken, pratikte ortaya konan kazanımlar, DHD havuzunun genel kazanımı olarak alınıp savunulmalıdır. Dostlarımızla birlik ve mücadele çizgisinde geliştirmiş olduğumuz ilişkiyi sağlıklı yürütebilmek için onları pratik ve teorik hatları ile takip etmeliyiz. Ne birliği ne de mücadeleyi ihmal etmeliyiz.

Devrimcilik, tüm işlerde olduğu gibi, **alışkanlık boyutunda** yapılmaya başlandığında, orada yapılan işe karşı bir **yabancılaşma** başlamış demektir. Yapılan işle diyalektik bir bağ kuramamak, onu dışta görmek, parçamız olarak ele almak, o işe yabancılaşıldığını gösterir. Yapılan iş ile diyalektik bağ, onu parçası olarak ele almayı ve bunun için sorgulamayı, geliştirmeyi beraberinde getirir. Bunun doğal sonucu devrimci coşkudur; kolektif emeğin yarattığı coşku, birlik ruhunun bir ifadesidir. Örneğin bir devrimci yayın çıkarma işi yapılıyorsa, onun ne için çıkarıldığı, kitlelerde yaratacağı etki, bunun yanında onun kolektif emeğin ve aklın ürünü olduğu bilinci çıkararlarda hakim ise büyük bir coşkuyla, heyecanla bu iş yapılır. Bu yayını iyi bir şekilde çıkarmak için tüm yaratıcı çaba devreye sokulur.

Ama işin amacı silikleşmiş ise ve her gün yeniden ve yeniden üretilme dinamikleri ölmüşse, alışkanlıkla yapma durumu gelişmiştir. Burada büyük emek de verilse, gece sabahlara kadar çalışılsa bile amaçta netlik yitimi oluşmuş ise coşku ve heyecan ölmüş, siyasal ruhsuzluk gelişmiştir. Önemli olan yaşamımızın, işimizin her anında sınıf mücadelesi gerçeğini görebilmektir. Bu, en zor fiziksel koşul-

ların olduğu gerilla alanı için de ve bizzat işkencede de böyledir. Gerillada alışkanlıkla yapılmaya başlandığında, misyonu unutulduğunda ruh ölmüştür, yaratıcı çalışma ölmüştür. Yine işkencede, seanslara alınırken direnilmesine karşın rutine bindiği durumlar biliniyor, deneyim aktarımlarında yazılıyor. Belki direniş yapıldığı için bu tip durumlar ayrıntı olarak kalmıştır ama daha sonraki pratiklerde bu alışkanlıkla iş yapmanın zafiyeti açığa çıkmıştır. Yine hapishaneye niye hangi çalışma yaparken düşüldüğü bilinci silikleşirse, hapishanede “yatılamaz”. Orada devrimci mücadele için çalışma ortaya konulamaz.

Devrimci coşku, siyasal ruhun olduğunu gördüğümüzde, iş yapmanın amaca uygun olduğunu çıkarırız. Yoldaşlar arasında sevgi ve saygı bağı bunlar geliştirir. Ortak, kolektif bir mekanizmanın bir parçası olarak çalışan yoldaşlarımızın bu coşkusunu, mutluluğunu yoldaşları ile paylaşma isteği de bu siyasal ruhtan kaynaklanır. Bir eylemin tüm saflarda yarattığı coşku, mutluluk, bir yayınının çıkarılmış olması ile yaşanan coşku, mutluluk, hep iktidar bilincinin ortaklığının yansımalarıdır. Ama rutin olan her şeyde coşku ölmüştür, kolektif bilinç kaybolmuştur. Bu tarz sorun çözmez, sorun üretir, en hafifi ile günü kurtarır. Yapılan işle, o işi yapan arasında, kolektifin diyalektik bağının kurulmadığı tüm çalışmalarda bu alışkanlıkla iş yapma ve siyasal ruhsuzluk gelişir. **Diyalektik ilişki, amaçla yapılan iş arasındaki bağ ve yapıcı militanın bunlarla kurduğu ilişkide aranmalıdır, kurulmalıdır.** Bu kurulamazsa doğru tarzda bir çalışma ortaya konmamıştır. Bir militan çok büyük bir eylem de yapmış olabilir, büyük bir askeri görevi de yerine getirmiş olabilir. Onu yapma amacını, yani eylemin ideolojik-politik ağırlığını kavramamışsa, eylemin büyük görkemine karşın militan **özneleşemez**. Eylemin güçlülüğüne karşın militan **güçsüzdür**. Zamanla eylemin gücü altında ezilip savrulmalar yaşanabilir. Bazen güçlü eylem yapıcıları politik ağırlığı kavrayamadığı için bireysel egosunu tatminle mücadelede tutunmaya çalışır ki, bu kariyerizm gibi tehlikeli hastalıklara zemin sunar. İşkencede direnmiş olmayı, gerillada önemli direniş-eylemler ortaya koymayı başka yoldaşları üzerinde kullanma pratikleri, yapılanın politik ağırlığının kaldırılamamasından kaynaklıdır. Durumun, koşulların sürüklediği bir kadro, militan istemiyorsak, kolektifin ideolojik-politik düşünceleri ile donatılmış, pratiklerine bunların yön verdiği faaliyetçiler yaratmalıyız. Bunun bir ayağı olarak, yayınlarımızı, Marksist-Leninist klasikleri incelemeyi sistemli hale getirmek gerekir. Her pratiğin sorgulanıp onun üzerinden eğitilmesi de ikinci bir öge olarak alınırsa militanlar özneleşir, iradeleşir. Bu başarılmaz ise hem arada olma hem orada olmama durumu yaşamın bir parçası olur. Koşturma halinde

komünist düşünceleri kitleye taşımak için bir yayın çıkarmanın bir parçası olunur ama kitlenin sorunları ilgisini çekmez, bu yayın yan komşusuna bile verilmez; silah kuşanılıp dağa çıkmıştır ama köylülerin sorunlarına ilgisizlik hali yaşanır. Örnekleri çoğaltabiliriz.

Öznelcilikle nasıl mücadele etmeliyiz? Bunun için Marksist-Leninist-Maoist eğitim seferberliği başlatmalıyız. Tüm çalışmalarımızın materyalist ve diyalektik ele alışla yapılıp yapılmadığını sorgulamalı ve buna uygun ele alışlar geliştirmeliyiz. MLM'nin toplum incelenmesini, Parti tarihinin incelenmesini bir sistematik içinde süreklileştirmeliyiz. İnceleme-araştırma ve tahlilci çalışmalara ağırlık vermeliyiz. Öznelciliğe karşı mücadelenin esas halkası inceleme tarzını geliştirmektir. Toplumsal yapıyı tanımadan, düşmanı tanımadan, kendi gücümüzü tanımadan değiştirme girilecek pratik, başarısızlığa mahkumdur. Kolektifin dünü ve bugünü hakkında sağlam bilgiler almadan da doğru önderlik yapılamaz, doğru çalışma tarzı geliştirilemez. Talimatlarla örgüt yönetileceği gibi bir yanılısama içine girilir ama oluşturulan politikanın örgütte ve kitlede karşılığı olmaz. Sonra, biz iyiydik, kolektif geriydi; biz iyiydik kitle geriydi; elitist durağında konaklanılır.

İnceleme ve yazma tarzı da kolektifin çalışma tarzını oluşturan parçalardır. İnceleme tarzına yazımın ilerleyen sayfalarında daha etraflı değineceğiz. Ve yazı yazma, A/P konusunu da ayrı bir yazıda ele alacağız.

Öznelcilikle mücadelede, eğitim seferberliğinin yanında, komünistler düşünce tarzlarında ve kolektif içi yaşantılarında, “siyasi ve bilimsel özü egemen olması sağlanmalı”dır. Bunu başarmak için tüm çalışmalarında ve özellikle siyasi durum tahlili ve sınıf güçlerinin değerlendirilmesinde, MLM yöntemi kullanmayı öğrenmeli/öğretmeliyiz. Gerçek, ancak bu bilimsel yöntemle açığa çıkarılabilir. Marksizm'in özünün yöntem olması da bundan kaynaklıdır.

Proleter devrimci militanların “*dikkatini, mücadele taktiklerini ve çalışma yöntemlerini saptamak amacıyla toplumsal ve ekonomik araştırma ve incelemelere yönelmeliyiz. Ve yoldaşların gerçek durumu araştırmadıkları takdirde hayalciliğin*” (Mao: 1989, 145.) ve maceracılığın esiri olacaklarını kavratmalıyız.

Yapılan değerlendirme ve eleştirilerde, kesinlikle, öznelciliğe, keyfiliğe, eleştirinin bayağılaştırılmasına, kişiselleştirilmesine, uluorta getirilmesine, dedikoduya izin vermemeliyiz. Kolektif içi ve dışı ilişkilerimizde, çalışmalarımızda ilk veri daima nesnel gerçekler olmalı; çarpıtma, abartı, yüzeysellik ve manipülasyona izin verilmemelidir. Bu tarz, saflarımızda öznelciliğin gelişmesine ket vuracak, var olanlara yaşam şansı tanımayacaktır.

IV. DOGMATİZM

“Dogmatizmin özelliği, gerçek durumdan hareket etmeyip, kitaplardan alınmış bazı sözcükler ve cümlelerden hareket etmesidir.” (Mao: 1992, 245.) Saflarımızda çalışma tarzında ortaya çıkan dogmatizm de; devrim hedefi konulmuş tanımlanmış toplumsal yapı hakkında, siyasal, askeri, ekonomik ve kültürel durumunun geçmişinin ve yürütülmüş devrimci mücadelenin ciddi bir incelemesinin yapılmamasından kaynaklıdır. Dogmatizm, kaba materyalist yaklaşımların ve formal diyalektik yöntemin yön verdiği pratikler şeklinde ortaya çıkar, olguların özü kavranmayıp, şekilsel kavrayışın pratiklere yön vermesine neden olur.

Dogmatikler, soyut gerçeğin olmadığını kavramaz. Teorik doğrularımız pratikte doğrulanmıyorsa onlar “soyut gerçek” olarak kalmaya mahkumdur. Yani onlar gerçek değildir. Bunları, pratiğe yön veren, başka şeyleri dışta tutarak söylüyoruz.

MLM’yi Türkiye koşullarına uygularken; onu dogma olarak alıp, yaşayan özünü görmezden gelirsek, başarı şansımız yoktur. Gerçeği olgulardan çıkarmalıyız. MLM teori ancak eylem kılavuzu olarak ele alındığında ve eylemde sınındığında Marksist-Leninist tarz ve yöntemi uygulamış oluruz. Genel MLM teorisinin öze uygulanmasının başarılmasının altında hep şablonculuk şeklinde görülen dogmatik ele alış yatar. **Teorimizin sınındığı tek yer toplumsal pratiktir.** Çok büyük laflar, teoriler ortaya koymuş olabiliriz ama bunların sınındığı ve onay verildiği yer kitlelerdir. Gerçekleri olgulardan çıkarmaz da öznel “gerçeğimiz”den şaşmazsak, gideceğimiz yer; “biz iyiyiz, gerçeği savunuyoruz, kitleler bizi anlamıyor” olacaktır. Bu tarz ise çalışmalarımızı başarısızlığa mahkum edecektir.

Dogmatizmin kaynağı öznelliklidir; şekilci, kitabi ve doktrinerdir. Bu ise dogmatizmin ne kadar tehlikeli olduğunu gösterir. Çünkü MLM teori ile ayırtırmak için bilgi, deneyim ve özen gerekir. Dogmatizmin, MLM kılıfa bürünmesi genç devrimcilerce gerçek yüzünün görülmesini engeller.

İlkeler, bazen, dogma şekline gelmiş düşüncelerle karıştırılır. İlkeler, pratikten çıkarılan ve pratikler tarafından defalarca ispatlanmış tecrübelerin özlüce ifadesidir. Bunlar, ideolojik-politik ve örgütsel alanda olabilir. Bunların hiçbiri dogma olarak ele alınamaz. Bunlar tecrübelerin toplamını oluşturur. Genelde dogmatizmin tahrifatından kaynaklı ilkelere yaklaşımda liberallik gelişmektedir. Örneğin onlarca yoldaşımızın deneyiminin kolektif akıl süzgecinden geçirilmiş şekli olan güvenlik kapsamındaki ilkelerimiz, bazı yoldaşlarımızın öznelci-dar deneyici düşünüşünün ürünü olarak bir kenara bırakılabilmektedir. Bunun sonucu ise bir kez daha hü-

ranla biten pratikler olmaktadır. Öznelciliğin ürünü olan, ikiz kardeşler **dogmatizm** ve **dar deneyciliktir**. Birisi kitabı bilgilerin lafzından başka gerçek tanımazken, bir diğeri kendi pratiğinde öğrendikleri dışında, bilgi tanımaz. **Birisi dolaylı bilgiyi her şey kabul ederken, diğeri dolaylı bilgiyi hiç dikkate almaz.**

Saflarımızda, bu iki sapma, politik ve örgütsel alanda zaman zaman ortaya çıkmıştır. “... *pratik çalışmada deneyimli olan yoldaşlar arasında, sadece kendi sınırlı pratiğiyle tatmin olan, bunu her yerde uygulanabilecek bir dogma olarak kabul eden ‘Devrimci teori olmadan, devrimci hareket olmaz’ ve ‘önderlik edebilmek için önceden görebilmek gerekir’ gerçeğini kavramayan ve üstelik de kavramak istemeyen ve dolayısı ile dünya devrimci deneyiminin özeti olan Marksizm-Leninizm’i küçümseyen, ilkedan yoksun bir deneyciliğe ve kişiyi hiçbir yere ulaştırmayan akılsızca bir tekrarcılığa kapılan kişiler varsa, ve bunlar gene de oturup, yükseklerden emirler veriyorlarsa, kör gibi kendilerini kahraman yerine koyuyorlarsa, kıdemlilik taslıyorlarsa ve yoldaşların eleştirilerine önem vermiyorlarsa...*” (Mao: 1992, 246.) İşte bunlar gerçekten dar deneycidirler. Dolayısıyla deneycilerle dogmatiklerin düşünce tarzları özde ayındır. İki çalışma tarzı da Marksizm’in evrensel gerçeğini kavramaz ve bu topraklara uygulamada, diyalektik ve tarihsel materyalist yöntemi kullanmazlar.

Saflarımızda dogmatiklikle ampirizm nerede ise yan yana yürümüştür. Dogmatiklerin doktrini, ilke yerine koymaları ve sonuçta somut içinde gerçeğe gözlemlerini kapamaları, yanlışlarının temel nedenidir. Bu duruma karşı da içten bir tepki oluşmuştur. Bu tepkinin de etkisiyle teoriyi küçümseme, kendi dar pratiği dışında deneyim kabul etmeme gibi sapmalar gelişmiştir. Bir türlü akılcılıkla-ataklığın diyalektik birliği sağlanamamıştır. Çok atak, cesur önderlikler de oluşturulmuş, çok akılcı önderlikler de ama ikisinin diyalektik birlikteliğinde bir önderlik oluşturulamamıştır. Kendisini çok akıllı sanan, çok atak sanan nice kadronun sonu hep aynı olmuştur. Burada esasın yöntem ve politika olduğunu, bu konulardaki yetersizlikler aşılmadan çalışma tarzının düzelmeyeceğini, dolayısıyla bu aşamada kadroları mahkum ederek sorunun çözülmediğini/çözülemediğini anlatmaya çalışıyoruz. Doğru çalışma tarzı ve yöntemi olmayınca, belirleme yaparak ve kadro değiştirerek sorunlar çözülemez.

Kolektif akıl; yerinde ve zamanında, çalışma tarzını sorgulayıp, dogmatikliği mahkum edip, nedenlerine yönelip, MLM tutumu ortaya koymadığı için dar deneycilik gelişmiştir.

Bu iki yanlış çalışma tarzının, özünün tek yanlışlık olduğunu, öncelikle vurgulamalıyız. Birisi doktriniyle eylem kılavuzu olarak ele almakta, diğeri de teoriyi kü-

çümseyip, dar pratiği her şey sanmaktadır. MLM tutum ise teoriyi, bir eylem kılavuzu olarak ele alır; dogma olarak değil. Nesnellikten çıkan ve yine nesnellik tarafından doğrulanan teorileri eyleminin kılavuzu yapar. Teori ile ilkeleri de ayırıştırır. MLM tutum, ilk veri olarak maddi olanı, yani pratiği alır, pratiğin deneyimlerini sistemleştirerek teorileştirir. Bunların da dogma olarak ele alınmasına karşı çıkar. MLM kavrayışta derinleşme sağlandığında bu yanlış çalışma tarzı da ortadan kaldırılır.

Dogmatik çalışma tarzı, düşünce tembelliğini, siyasal ruhsuzluğu geliştirir, yaratıcılığı öldürür. Her şeyi formüllerle, olumlu-olumsuz diye tek yanlı açıklamayı geliştirir. Alışkanlıkla iş yapmayı geliştirir. İdealisttir. Çünkü ilk veri olarak pratiğimaddeyi değil, dogmaları almaktadır. Her şeyi formüllerle ak-kara diye açıkladığı için diyalektik de değildir. **Politika üretimini öldürür, çünkü politika andaki gelişmeler üzerine yapılır. Dogmaları defalarca kez politika diye ortaya sürer, farklı sonuç almayı da bekler.**

Günlük, pratik çalışmalarda bile, işlerin alışkanlıklarla yapılması, bu tarzdan kaynaklıdır. Gerilla hep aynı politikayı, aynı konaklama yerini kullanır, aynı köye, aynı ilişkilere gider. Şehir faaliyetçileri hep aynı semtte, aynı ilişkilere gider. Hep aynı tarzda eylem yapılır. Rutin, alışkanlık, gerillada ölüm olduğu gibi, şehirlerde de gelişememe ve denetime girmektir. Maddenin var oluş şekli harekettir. Devrimci bir kolektifin var oluş biçimi de eylem ve harekettir; rutin, alışkanlık, mekanik hareket ise ölümdür. Dogmatizm, faaliyetçileri düşünemez kılar. Körü körüne bağlılık, alışkanlıkla iş yapmak, devrimciliğin ölümüdür. Alışkanlıkla iş yapmaya, statükoculuğa, düşünce tembelliğine son vermek için araştırma ve inceleme tarzını geliştirelim, gerçekleri nesnellik içinden bulup çıkarma yöntemini geliştirelim. Devrimcilikle yetinmeyip devrim yapmak istiyorsak, bunu başarmalıyız. Kendini tekrarlayan tarzı, ancak uzakları fethetme cesaretini akılcılıkla birleştirerek aşarız, açacağız!

Çalışma tarzı, komünist partinin, devrimciliği ve devrim yapma işini yeniden üretme şeklidir. Bu bir devrimci bireyin de, devrimciliğini üretme ve yeniden üretme tarzı ile yakın ilişki içindedir. Dogmatik çalışma tarzı ise hem kolektif hem de devrimci militan için devrimciliği üretmeyi sekteye uğratar. Dogmatizm devrimciliği köreltir.

Dogmatikler, gerçeğin, hareketin kendisi olduğunu kavramazlar. Tanımlanmış zaman ve mekanda ortaya çıkarılan gerçeği dinamik bir olgu olarak ele almazlar. Gerçeği statik, değişmez sanırlar. Koşullar değişmiş olmasına karşın, gerçeğin aynı kaldığını sanırlar. Politikayı, örgütsel biçimleri, mücadele biçimlerini, çalışma tar-

zını bir kez belirleyince bir daha hiç değiştirilmesine gerek olmadığını düşünürler. Çünkü dış koşulların da değişmez olduğunu düşünürler. Toplumsal, tarihsel koşulların ortaya çıkarmış olduğu yeni biçimlere kapıyı kapatırlar. Hiç de hata yapmış olmazlar! Çünkü yeni bir şey yapmıyor ve söylemiyorlardır. Bu tarz, koşullara, değişime gözlerini kapama, koşullara kendi “gerçeğini” dayatma tarzıdır. Gerçekler kendini görmeyenlere de kendisini zamanla ve acı bir şekilde gösterir! Dogmatizm, insanları geliştirmez. Kitleye kendini dayatma ve onlarla bağların kopmasını beraberinde getirir. Kolektif açısından da gelişmeyi sekteye uğratar ve darlaşma yaratır.

Dogmatik çalışma tarzı teorisyen yetişmesine de ket vurur. Çünkü dogmatizm teoriyi cansız birer dogma olarak görmekte, bu nedenle de araştırma ve incelemenin önünü tıkamaktadır. Marksist-Leninist klasiklerden, bağlamından kopararak yapılan alıntılarının her hastalığı iyileştirecek, tüm sorunları çözecek hazır reçeteler sanır. MLM’yi birer dini dogma derekesine indirgeyerek, gerçek bilgiye ulaşmanın önünü tıkarlar. Dolayısıyla ne teorik araştırma yapılırsa ne de teorisyen yetişir.

Teori, devrimin sorunlarını araştırarak, bu konuda ihtiyacı karşılayacak yaratıcı çalışmalar yapıldığı zaman ortaya çıkar. *“Sorunlara öznelci ve tek yanlı yaklaşıma karşı çıkmak için dogmatik özneciliği ve tek yanlılığı ortadan kaldırmalıyız.”* (Mao: 1992, 45.)

Bilimsel önermeler zamanla çürütülebilir. Bu bilimsel olmasından ileri gelir. Hiçbir zaman çürütülemeyenler ise dini dogmalardır. Gerçek, ancak verili koşullar için geçerlidir. Verili koşul ortadan kalktığında gerçek de gerçek olmaktan çıkar. Gerçek, zaman ve mekanla anlam kazanır. Bunlar yok sayıldığında dogmatizm ortaya çıkar. Bir gerçeği zaman ve mekan boyutunu “unutarak” ele alamayız, bunlar unutulmuş her yere şablonlanırsa, bu dogmatiklik olur. MLM bir dini dogma değildir. Verili koşullarda ortaya konmuş MLM teorilerin, zaman ve mekanın değişmesiyle gerçek olmaktan çıkması onun önemini ortadan kaldırmaz. Bu durum onun bilimsel bir önerme olduğunun da kanıtıdır.

“Şeyler ile bunların birbirleriyle ilişkileri sabit değil, değişken olarak kabul edilip kavrandığında, bunların zihinsel imgeleri, fikirlerin de aynı şekilde değişim ve dönüşüme bağlı bulunacağı; ve bunların katı tanımlar içerisinde hapsedilmiş olmayıp, tarihsel ya da mantıksal oluşum süreçleri içerisinde geliştikleri apaçiktir.” (Mao: 2006, 20.)

Evet, değişimin esas olduğunu söylüyorsak, bunu çalışma tarzımızda da hayata geçirmeliyiz.

Değişimin olduğunu genel olarak kabul edip, sonra somut durum incelenirken değişimi yoktur demek idealizmdir. Marksizm’in soyut doğrusu ancak somutlukla

gerçek haline gelir. “Soyut gerçeği” kabul edip somutta bunu buharlaştırma idealizmdir. Bunun anlamı “değişim var ama değişim yok”tur. Engels, bu idealistlere, oldukça etkili yanıtlar vermiştir. Referans noktamız olsun.

V.

Sekterlik

Parti çalışmalarında öne çıkan diğer bir yanlış tarz ise sekterliktir. Sekterlik de öznellik üzerinden yükselir. Sekter çalışma tarzı birlik yerine bölünmeyi, parçalanmayı ortaya çıkarmaktadır. Birleşilebilecek ezilen tüm sınıf ve tabakalarla, kitlelerle birleşmek MLM devrim perspektifinin çalışma tarzında uyguladığı ele alıştır. Sekterlik ise bunun tam tersi bir tutumun adıdır. Sekterizm, politikada ortaya çıkacağı gibi örgütsel ele alışlarda da ortaya çıkmaktadır. Devrim gerçekleştirebilmek için doğru bir ittifak politikası zorunludur; ezilen kitleleri birleştirme politikası oluşturulması gerekirken; bu politika ya ortaya konamamakta ya da politikalarla uyumlu ele alışlar gerçekleştirilememektedir.

Sisteme karşı sorunu olan tüm kesimleri örgütleyip, sisteme karşı savaşmak, kolektifin yapması gerektirir. Bazı sorunları görmezden gelmek, küçümsemek, devrim sonrasına ertelemek; devrimin bileşeni olacak bir gücü-enerjiyi heba etmek olacaktır. DHD’den çıkarı olan sınıf ve tabakalara ilişkin bir politika oluşturup, bunları devrim bileşeninin bir parçası haline getirmemek sekterliktir. Kolektifin genel politik hattında devrimden çıkarı olan sınıf ve tabakalar oldukça genişçe konmuştur. Komprador burjuvazi, toprak ağaları ve bürokrat burjuvazi dışında kalan tüm sınıf ve tabakalar, bir şekilde, devrimin müttefikleridir. Bunları kazanmaya dönük somut politika ve örgütsel ele alış geliştirilemiyorsa, burada sekter bir politika ve örgütsel ele alış vardır.

Sekterlik, örgüt içi yaşamda **ben-merkezcilik** şeklinde de görülebilmektedir. Bir bütün kolektif aklı değil de bireylerin, bireysel ele alışların ön plana alınması şeklinde ortaya çıkmaktadır. Bireyin, bir bölgenin, alanın ön plana çıkarılması; çalışmalarda, ilişkilerde kolektivizmi, ortak aklı, birliği öldürdüğü için sekterliktir. Bütünün tüm parçaları önemlidir, birisine ayrıcalık tanımak, birliği zedeler.

Sekterlik, kolektif içi çalışmalarda, **salt disiplini işletip demokrasiyi işletmeme** şeklinde de ortaya çıkabilir. Disiplin ve demokrasi komünist partilerde diyalektik bir birlik içinde ele alınır. Bu, tam olarak kavranıp uygulanmaz ise sekter ya da liberal tarz gelişir. Disiplin olmayınca demokrasi, demokrasi olmayınca disiplin anlamsızlaşır. Disiplinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için demokrasinin doğru temelde işletilmesi zorunludur. Salt demokrasinin işletilmesi disiplinin olmaması

ise eylem ve irade birliğini ortadan kaldırır. Demokrasi de disiplin de sınıflı topluma ait kavramlardır. KP, bunları alırken, yine burjuva özünden arındırır, kendi dünya görüşüne göre de biçim verir. Yani ne kör disiplin ne de sonsuz demokrasi KP'nin ele alışları içinde yer alır. Bunlar tek başına bir amaç olarak da alınmaz, zaman ve mekana göre değerlendirilir.

Günlük çalışmalarda disiplinin mutlaklaştırılıp, karikatürize edilmesi insanları boğar, inisiatifleri köreltir, gelişmelerinin önünü tıkar. Hotzotçuluğu, kişiye tapmayı geliştirir. KP'de disiplin, alt kademelerin üst kademelere, bütün kolektifin merkezi önderliğe tabi olması şeklinde işletilir.

Her örgütlenme alanında **özgünlüğe göre** disiplin ve demokrasi ele alışları biçim alır. Gerillada disiplin daha katı, demokratik kitle örgütlerinde demokrasi daha geniş ele alınır. Ama KP faaliyetinin hiçbirinde bunların diyalektik birliği ortadan kaldırılmaz. Her alan, bölge, komite ve birey, çalışmalarını ve eylemlerini bütünü, genel hedefinin çıkarlarına göre yapmalıdır. Bu bakış açısının ortadan kaldırılmasına, silikleşmesine kesinlikle izin verilmemelidir.

Sekterlik, ben-merkezcilik üzerinde de gelişir dedik; ben-merkezcilikte önce "ben" anlayışı hakimdir. Bu hastalık, başka şeylerin yanında, birey kolektif ilişkisinin diyalektik kavranamamasından kaynaklıdır. Küçük burjuvazinin tek yanlı, kendine aşık olma durumunun, kolektif-birey ilişkisinde ortaya çıkma halidir. Elbette sözde kolektif ön plandadır ama uygulamada ise hep birey "ben" ön plandadır. Biz derken bile kastedilen "ben" in kendisidir. Bu kişiler, kadrolar hem kendilerini hem de kolektifi öznelci değerlendirirler. Dolayısıyla hem kendilerine hem de kolektife haksızlık yaparlar. Bu kişiler komünizm idealini doğru temelde kavramamışlardır. Çoğu örnekte, bu kişiler, tarihsel gelişmenin bir aşamasında, kolektif çalışmaları kapsamında başarılı çalışmaları da olmuştur. Örneğin; işkencede direnmiş, iyi yazılar yazmış, başarılı eylem komutanlıkları yapmış, iyi örgütçü de olmuş olabilirler. Elbette ki bu çalışmaların hepsi çok değerlidir, saygı duyulması gereken pratiklerdir. (Yapılanla-yapıcı arasındaki ilişkinin politik kavrayışını dışta tutarak söylüyoruz.) Fakat bu pratiklerin hepsi faaliyet gereği olarak yapılmıştır ve ayrıcalık gerektirecek bir özgünlük ve özelliğe sahip değildir. Kolektifin politikası hayata geçirilmiştir, hepsi bu kadar! Bu pratikleri olmayan ya da bu tarz görevlerde başarısız olanlar karşısında ayrıcalıklı hale getirmez olsa olsa devrimci kavgamızda başarılı çalışma yürütmüş olma onurunu verir, ilgisine. Bu durum kavranmazsa, ki komünizm perspektifinin kavranmaması ile ilgilidir, ben-merkezcilik gelişmektedir.

Bu tip durumlarda kolektifi, kolektif ruhu, onu başarılı kılan kolektifin tarzını ön plana çıkaracağına, birey kendini ön plana çıkarır. Kolektifin de sessizce bu du-

rumu onaylaması ya da politik sorunlar, örgütsel sorunlardan kaynaklı yeterli müdahale edilememesiyle kronik hal alır. Burada şunu da söylemeliyiz; elbette başarılı faaliyetler teşvik edilmeli, yer yer onurlandırılmalıdır. Bu işin bir yönüdür, diğer ve de esas yönü ise kolektif bilincin taşınmasıdır. İkisinin yapılmaması da eksikliklerdir, çelişmenin bir aşamasında bu eksiklik tahrip edici bir sapmaya zemin hazırlar.

Sekterliğin ben-merkezcilik hali genelde kendini dayatma ve bölgecilik şeklinde görünür olup, tahrip edici boyuta taşınır. Yazı yazan, gerilla faaliyeti icra eden, hapishanede-işkencede direnen, askeri eylem yapan vd. yoldaşlarımızın hepsi ilgili çalışmalarında kolektifin çizgisinin bir parçasını hayata geçiriyorlardır. Elbette her alanın kendi özgünlükleri vardır; bunlar unutulmamalı, ele alışı dikkatle alınmalıdır. **İşin özgünlüğüne ayrıcalık tanınır, yapana değil.** Son tahlilde hepsi sınıf çalışmasının birer parçasıdır, bu bilincin pratikleridir. Kolektife karşı görevlerin büyüğü küçüğü olmaz. Komünistler zor görevlerin insanlarıdır. Kolektifte bazı militanların, bölgelerin görevlerinde başarı sağlayamamaları örgüt bilincinin zayıf olmasından kaynaklı olup bu da örgüt hukuku içinde değerlendirilir. Kimseye buradan hareketle ayrıcalık tanınmaz. Çünkü kolektif, bir bütündür, başarılı olan ve olmayan çalışmaların hepsi kolektifindedir. Her olgu, kendi gerçekliği içinde değerlendirilmeli, farklı şeylerin birbiriyle kıyaslanmasından doğru sonuç elde edilemeyeceği görülmelidir.

Ben-merkezcilik, örgütlü olup, örgütle olmama halidir. Bu yoldaşlar, yoldaşlar arasında bölünmeye yol açarlar, dalkavukluğu, dedikodu temelli yıpratma gibi burjuva usulleri komünist partisi içine taşımış olurlar. Yoldaşlar arasında sorunlar çıkarmak, bölünme yaratmak, yoldaşları birbirine düşürmek, hata ve zaafa düşmüş yoldaşların bu pratiklerini kullanmak, dalkavukluğa izin vermek tabii ki burjuva yöntemlerdir. Bunlar, dürüst olmadıkları için de başarısız olmaları kaçınılmazdır. Kendi çıkarlarını, alanlarının çıkarlarını ön plana alan ben-merkezciler dürüst değildir. *“Saman altından su yürütürler, çalışmalarında bilimsel tutuma sahip olmayanlar kendilerini çok becerikli ve zeki sanırlar. Oysa son derece aptaldırlar ve beş para etmezler.”* (Mao: 1992, 47.) Başka bir alıntı daha; *“Partimizin uygun adım yürürebilmesini ve tek bir ortak hedef uğruna savaşabilmesi için bireyciliğe ve sekterliğe karşı mücadele”*yi (age, 47.) geliştirmeliyiz.

Farklı fikirler ilkesizce tartışılırsa kolektifte ayrım derinleşir. Buradan da bireyler kendilerini ön plana çıkarmaya girişebilirler. Kariyerist, egoist amaçları için düşünsel farklılıklar kullanılabilir. Ben-merkezcilik ideolojik bir problemdir. Onlar için sağlam bir düşünceye sahip olmanın pek de önemi yoktur, zira onlar farklılıkları kullanırlar. Buna zemin vermemek için farklı düşüncelerin doğru temelde ortaya

konmasının mekanizmalarını yaratmalıyız. Bunlar birliği güçlendirecektir. Bu yapılmazsa ucuz kahramanlara alan açılmış olacaktır.

Kolektif içi çalışmalarda eski kadrolarla yeni kadrolar arasındaki farklılık da doğru bir tarzla ele alınmaz ise problem ortaya çıkmaktadır. Bu genelde sekterlik olmaktadır. Eski kadrolar, deneyim olarak önemlidir. Yeni kadrolar ise yeniye açık olmaları, coşkulu, atak ve faal olmaları bakımından önemlidir. Bunlar eski kadroların bazılarında olmayan özelliklerdir. Yeni kadroların bazılarında ise küçük burjuva özelliklerin olduğu doğrudur. Eski ve yeni kadrolarımızdaki olumsuz özelliklerle mücadele edilmeli, olumlu özellikler genelleştirilip birleştirilmelidir. Eski ve yeni kadroların birliği, mücadeleyi ve kolektifi geliştirecektir. Tüm militanlar saygıya değerdir; eski kadrolara saygı gösterilmeli, deneyimleri önemsenmeli, ki tüm kolektif içi ilişkilerde saygı esas alınmalıdır. Hem içerde hem de kitle çalışmasında saygı temelli ilişki geliştirilmez ise birlik sağlanamaz, başarılı olunamaz.

Farklı iki cinsten kadrolarımızın arasında da bir çelişki vardır, çünkü farklılık bir çelişki demektir. Bu çelişkiyi görmezden gelmek çözüme hizmet etmez. Her çelişkinin antagonist karakterde olmadığı da ortadadır. Toplumsal cinsiyetçiliğin tüm özellikleri, özellikle de erkek yoldaşlarda vardır. Bununla sürekli mücadele edilmelidir. Bu farklılık konusunda doğru bir tutum ortaya konmazsa sekterlik ortaya çıkar, birlik sağlanamaz.

Kolektif içi çalışmalarda bazen sekterlik tartışmalarda ortaya çıkmaktadır. “Son kerte”de söylenenler, ilk başta söylenince sorun çözüme değil çözümsüzlüğe sürüklenmektedir. Tüm çalışmalarımızda, süreçler atlanarak, son kertede olabilecekler ortaya konmamalı. Bu tarz idealisttir. Çünkü süreçlerde çelişkilerin hangi yöne evrileceği tahmin edilebilir ama tahmin ile gerçeklik farklı şeylerdir. **Tahminler üzerinden değerlendirme yapmak öznelliklidir.** Büyük olasılıkla olacaklar ifade edilmiş bile olsa, olacaklarla-olan arasında bir fark vardır. Sorunların bu şekilde ele alınması çözüme değil daha çok kişiselleştirilmesine, çözümsüzlüğe hizmet etmektedir.

Parça-bütün, devrim-kolektif, birey-kolektif, kolektif-halk ilişkileri diyalektik yöntemle ele alınmalıdır. Bu başarılabilir ise tek yanlılığa düşülür. Bunun görünümü ya sekterliktir ya da liberallik. Kolektifin, bir bölümü ile geneli eski ve yeni kadrolar, kadın ve erkek kadrolar arasında doğru bir ilişki geliştirilmez ise sekterlik ortaya çıkar.

Devrimci mücadeleyi geliştirmek, güçlü adımlar atabilmek için sekter çalışma tarzını mahkum etmeli, tüm görünümünün üstüne amansızca gitmeliyiz. *“Bu, partinin çalışma tarzını düzeltirken köklü bir biçimde çözmemiz gereken çok önemli*

bir sorundur. Sekterlik, öznellikliğin örgütsel ilişkilerdeki yansımasıdır; öznelliklikten kurtulmak ve Marksizm-Leninizm'in gerçeği olgularda arama anlayışını yükseltmek istiyorsak, parti, sekterliğin kalıntılarından arınmalıdır. Partinin çıkarlarını tek bir kişinin ya da tek bir bölümün çıkarlarının üstünde tutma ilkesinden hareket etmeli ve böylece tam bir dayanışma ve birliğe kavuşmasını sağlamalıyız.” (Mao: 1992, 50.)

Sekterlik yalnızca iç ilişkilerde-çalışmalarda ortaya çıkmaz; kitle çalışmalarında, ilişkilerinde de ortaya çıkar. Özellikle politika alanında ortaya çıkacağını söyledik. **Gerçek örgütleyici güç, politikadır.** Bunu gerçekleştiriyorsak, başka şeyler dışta tutarak, sekter bir çizgi izleniyordur. Politika alanında izlenen dogmatiklik, örgütsel alanda sekterliğe yol açar. Kitle çalışmalarında indirgemeci tarzın kullanılması sahtekarlıktır. Kitlelerin öğrencisi olmadan, öğretmeni olmaya soyunmak, hor yaklaşmak, tepeden bakmak, onların amiriymiş gibi davranmak sekter kitle çalışma tarzıdır. Kitleden öğrenmenin ilk adımı ona saygı duymak ile atılır. Kitlelere güvensizlik sekterliğin en uç ve yıkıcı halidir. Halkı işe yaramaz olarak damgalamak, onları küçümsemek, ondan öğrenmemek, kibirlenmek sekterliktir. Tüm ilişkilerimizde ve çalışmalarımızda alçakgönüllülüğü esas almalıyız.

Elbette bu salt niyet işi değildir; olay ve olgulara dair derin bir kavrayışa sahip olmak, şeylerin iç çelişkileri ve bağlantılarına vakıf olmakla ve bunların tecrübe ile birleştirilmesiyle olacak iştir. **Daha doğru düzgün kitlese bir güce bile erişmemiş iken büyük ordulara sahip generaller gibi böbürlenmeye gerek yoktur; gülünç olunur!** Elbette ki ideolojik duruşumuz çok önemlidir ve değerlidir. Ama politika üretmediğimiz zaman ideolojik duruşumuz maddi güce dönüşmez. İddiasında olduğumuz davanın büyüklüğünü kavradığımız oranda, daha mütevazı olmanın gereğini anlayıp sekterliği fark ederiz.

Kitlelerin yanlış yapma olasılıkları da vardır. Yanlış yöne doğru gittiklerinde, tüm uyarılarımızı yapıp, bizler de onlarla birlikte gitmeliyiz. Tabii ki ikna etme çabamızı kullanmalıyız. Marks'ın Paris Komünü pratiği, Sovyet Devrimi sürecinde Bolşeviklerin ve Mao'nun bu konudaki pratikleri tekrar tekrar incelenip ders çıkarılmalıdır. Öncünün doğruyu bilmesi tek başına sorunu çözmez. Bunun kitleye anlatılıp, benimsetilmesi ile bu doğru politika maddi güce dönüşür. Genel olarak “doğru politika bizimki” deyip, bununla yetinmek sekterlik olur. Bu tarz kitle ile bağları güçlendirmediği gibi tahrip de etmektedir.

Tecrübesiz devrimciler ve yoldaşlarımızda, ideolojik duruşumuzun doğruluğuna inançtan kaynaklı, her şeyin bunun çözdüğü-çözeceği gibi yanlış bir bakış açısı yer yer ortaya çıkıyor. Bunun sonucu olarak, devrim yapmış general edasıyla;

tren kalkıyor, gelin yoksa siz kaybedersiniz, yaklaşımı sergileniyor. Bu, devrim gerçeğinin anlaşılmadığını gösterir. Kitleyi küçümseme, özne olma durumunu görmemek, kitleyi nesne konumuna indirgemektir. Devrim kitlelerin eseri olacaktır, tarihin öznesi ezilen halklardır. Buna uyumlu pratik ortaya koyamıyorsak, orada sekterlik vardır. Kitleler; *“bizim adımıza düşünmüşler, ne güzel, gidip biz de söyleneni yapalım, katılalım”* demez. Bunu yapmalarını sağlamak için, bilinçli bir emek gerekir. Sabırsız, aceleci davranmak, kitleyi çelişkileri ile birlikte kavramamanın ürünüdür. Küçük burjuvazinin tez sonuç alma isteği, gerçeğin yerine kendi niyetini koymaktadır. Şeylerin iç çelişkilerinin bu yöntemle kavranamayacağı ortadadır. Devrim uzun soluklu bir iştir. İnsanlık tarihi incelendiğinde, bazen, ufak bir gelişmenin bile yüzlerce yılı bulan mücadele sonucu olduğu görülecektir.

Bizleri kitlelerden koparan ne bir politika ne de örgütsel ele alışlar haklı görülebilir. Bunlar görüldüğü yerde mahkum edilmeli, militanlar bunlara karşı bilindirilmelidir. Sekterliğin temel özelliğinin birliği bozmak, kitleden uzaklaştırmak olduğu unutulmamalıdır.

Sınıf savaşımında, sınıf karşıtlarımız, taktiksel olarak oldukça güçlüdür. Silah, teknik donanım vb. bizim elimizde olanlardan çok fazladır. O zaman buna uygun davranmalıyız. Savaşımın geri mi durmalıyız? Asla! Bizlerin güçlü olduğu noktaları keşfedip, oradan yüklenmeliyiz. Bizlerin güçlü olduğu yer kitlelerin gerçek kurtuluşunu savunmamızdır; yani kitlelerdir. Kitleler milyonlardadır, sınıf karşıtlarımız ise yalnızca bir avuç. Nesnel durumun böyle olması, başarının kendiliğinden geleceğini göstermez elbette. Milyonları birleştirecek, savaştıracak politika ve örgütsel tarzı geliştiremiyorsak, güçlü olduğumuz alanı da sınıf karşıtlarımıza terk ediyoruz demektir. Bu durumda bizlerin sömürüyü ortadan kaldırma, DHD amacı ancak kağıt üzerinde kalır. Bizleri kitlelerden koparan sekter politikalar, objektif olarak sınıf karşıtlarımıza hizmet eder. Devrim yapma işi salt fedakarlık ve cesaret işi değildir. Elbette cesaret de fedakârlık da devrimciliğin çok önemli bir parçasıdır; ama bunların halkı birleştirme politikasından sonra devreye gireceğini bilmeliyiz. **“Her şeyi siyaset belirler”** sözü bu bağlamda söylenmektedir. Doğru politika oluşturulmadan ortaya konan fedakarlık ve cesaret, heba edilmiş olur. Dolayısıyla esas olan politikaya kafa yormaktır. Diğer türlü devrimcilik yapabiliriz(!) belki, ama devrim yapma işi büyük düşünme, güncel ve doğru politikalar üretme işidir.

Kitlelerle bağlarımızı güçlendiremiyorsak, politikalarımızı maddi bir güce dönüştüremiyorsak, başka şeylerin yanında, doğru bir çalışma tarzı uygulayamıyoruz demektir. Çünkü komünistlerin çalışma tarzı sonuç alıcı olmalıdır. Sonuç alamıyorsa orada yanlış tarz vardır. Politika üretme tarzımız da çalışma tarzımızın bir

parçasıdır. Doğru politika üretemiyorsak yanlış bir politika ve çalışma tarzına sahibizdir. Çalışma tarzımızı sorgularken politika üretme tarzımızı da sorgulayalım. Bu, anda kolektifin kendini yeniden üretme tarzı anlamına da gelir. Kitleleri birleştiren, ideolojimizi kitlelerde maddi bir güç haline getiren politika üretebiliyor muyuz? İdeolojinin, direkt politika alanına indirgenmesi, kitle politikasında sekterlik olmaktadır. Bu tarz, kitle ile örgütün bağı güçlendirmemekte, zayıflatmaktadır. İdeolojinin hangi dolayımından -politika, örgüt- geçerek maddi güç dönüştüğü doğru kavranmaz ise kitlelerle bağ geliştirilemez. **İdeolojik anlayışların direkt politika olarak sunulması ile politika üretilmiş olunmaz. Bu politikasızlığın bir biçimidir. İdeolojiye yaslanıp, politikasızlığı kapatmaya çalışmak da iyi bir yöntem değildir.**

Kolektif içi ilişkilerde ideoloji yanlış ele alınabilmekte, her olur olmaz yerde ideolojik sorgulamalar yapılabilmektedir. Elbette ki, tüm düşünce ve davranışlar **son tahlilde** bir sınıfın damgasını taşır. Bunun böyle olması, bu anlayışın her yerde uluorta yapılmasının doğru ve birleştirici olduğu anlamına gelmez. Bu tarz bu genel doğrunun karikatürize edilip sıradanlaştırılmasıdır. Genelde bu tarz, sorunları çözmediği gibi, değiştirici-dönüştürücü de değildir. Çünkü iç ilişkilerde de, ideoloji farklı dolayımardan geçerek ortaya çıkmaktadır. Dolayımın üzerinden sorgulama yapıp, değiştirme ve dönüştürmeye gidilmesi doğru olanıdır. **İdeolojik doğrular, direkt örgütsel alana indirgenirse bu sekterlik olur, gerçeklikle uyumlu olmaz.** Bunun karşısında sağ sekterlik ya da öznelciliğin sağdan örgütsel ilişkilere yansımaları olarak liberalizm ortaya çıkar. Bu, kitle kuyrukçuluğu, disiplinde gevşeklik, ideolojik zaafı görmeme, mücadele etmeme, her parlayan şeye koşma biçimlerinde görülür. Bu, sağ sekterizm de kitlelerle bağı güçlendirmez, örgüt içi birliği güçlendirmez, yıkıcılığı geliştirir. Sol ve sağ sekterliğin ikisi de birleştirici değil ayrıştırıcıdır.

Bazı çalışma alanlarımızda sistemi direkt hedefe koymayan, çok tali bir sorunu merkeze koyup, gündemleştirerek, enerjilerin çarçur edilmesi şeklinde de liberal çalışma tarzları ortaya çıkmaktadır. **Tüm çalışmalarımızda temel yaklaşımımız; zincirin esas halkasını yakalamak (Lenin) veya baş çalışma ve bir çalışmanın esas yönünü tespit edip (Mao) ona göre güçlerimizi seferber etme, tarzımızın esasını oluşturur.** Bu, politika üretmede de, örgütsel çalışmalarımızda ve günlük yaşamımızda da temel çalışma tarzı ilkimizdir.

Nasıl ki tüm çalışmalarımızda, esas amacımızla ilişkinin doğru temelde kurulması, tarzımızın başarısının ön şartı ise zincirin esas halkasını yakalamak veya ilişkinin esas yönünün doğru tespit edilmesi de çalışmalarımızda başarının temel tarzıdır. Dört bir yana yumruk sallamakla başarı elde edilemez, çok tali bir sorunu

getirip esas sorun gibi ortaya koymak, hedefte sapma yaratır. İktidarı alma çalışmasına güç vermez. Liberal eğilimler bu şekilde de ortaya çıkmaktadır.

Sekterlik, iç çalışmalarda da kitle çalışmasında da öznelciliğin örgütsel alana yansımasıdır. Bundan kurtuluş, öznelcilikten kurtulmakla, yani MLM'yi derinliğine ve genişliğine tüm çalışmalarımızda hakim kılmakla olacaktır.

VI.

Kendiliğindencilik

Çalışmalarımızda ortaya çıkan yanlış bir tarz da kendiliğindenciliktir. Kendiliğindenliğin farklı görünümleri vardır. Bunlardan birincisi -ki bizce esas olanı- **politik alanda ortaya çıkan kendiliğindenciliktir**. Gerçekliğin yerine kendi düşünce ve hayallerini geçirecek, bunlar üzerinden politika oluşturulmasıdır. Burada, gerçeğe iradenin dayatılması vardır; iradecilik şeklinde görülür. Hareketin yönü yani gerçeklik, nesnel tespit edilmeyip, bunun yerine öznel düşünceler ikame edilir. Bu şekilde, öznel düşüncelere göre politika oluşturulur, plan ve program oluşturulup hayata geçirilmeye çalışılır. Tabii ki gerçekler karşısında eriyip yok olan tüm öznel düşünce ve hayallerin yaşadığı son yaşanır. **Gerçek örgütleyici güç politikadır, diyoruz; ama gerçekler üzerine inşa edilen politika!** Sınıf mücadelesine dahil tüm esas ve tali faktörlerin hareket yarasını çözümlenmek, bunlara uygun bir pozisyon belirleyerek, maddi güç oluşturacak şekilde irade ortaya koymaktır, doğru politika. Günün sonunda kitlesel güç oluşturulamamışsa, süreçteki aktörlerin hareket yarasına vakıf olunmamış yani gerçeklik üzerinden irade ortaya konmamıştır. Politika üretmedeki öznelcilikle, günlük çalışmalardaki hiçbir tarz başarıyı yakalayamaz.

Kendiliğindencilığın görünümlerinden ikincisi ise olgunun akışı içinde gününbirlik, sözde politika oluşturma şeklinde tezahür eder. Bu tarzda hakim olan plansızlık, programsızlık ve olay ve olguların peşinden sürüklenmektir. Plan ve program çıkarılmış bile olsa olayların peşinden sürüklenme tarzı olduğu sürece bunların hayata geçme şansı yoktur. Kendiliğindencilik, plan ve program olmasına rağmen de ortaya çıkabilir. Burada sorun iradesizlik değil, öznelciliktir.

Stratejide yapılan bir hatayı hiçbir taktik başarı kapatamadığı gibi politikada yapılan bir hatayı da hiçbir doğru çalışma tarzı kapatamaz. Dolayısıyla esas sorun pratik çalışma tarzımızdaki kendiliğindencilik, daha doğrusu **politikasızlıktır**. Diğer yandan gününbirlik politika oluşturma da politikasızlığın farklı bir görünümüdür. Plansızlık, projesizlik sonucu yaşanan kendiliğindencilik olayların peşinden sürüklenmeyi, süreçlere müdahale eden değil onun peşinden giden bir yapı haline getirir.

Kendiliğindenciliğin felsefi temeli öznelcilik ve dar-deneyci felsefedir. Ampirizm (deneycilik), yalnızca kendi deneyimlerine güvenir, teorinin önemini kavramaz, deneme yanılma yöntemiyle hareket eder. “... *bir bütün hareketin teorik aydınlatılmasından kopuk dar pratikçiliğin, hareketi*” (Lenin: 1993, 16.) felç ettiği bir durum yaşanır.

Kendiliğindencilik, çalışma tarzında dar-pratikçiliğe ve bürokratizme yol açar. **Bürokratizmin ortaya çıkması için kişilerin mutlaka birer bürokrat olması gerekmez; çünkü bürokratizm her şeyden önce çalışma tarzıdır. Bürokratizm çalışma tarzına egemen olur ve zaman içinde aşilamaz ise, kişiler de bürokratlaşır.**

Kendiliğindenciliğin çalışma tarzında ortaya çıkarmış olduğu en tehlikeli iki yanlış tarz; bürokratizm ve dar-pratikçilik ortadan kaldırılamaz ise örgütü, amacına yabancılaştırır.

Kendiliğindencilikle amansız bir mücadele verilmelidir. Süreçler doğru okunup, çıkarılacak gerçeklik üzerinden politika oluşturulmalıdır. Salt bir tavır belirlemek olarak ortaya konan sözde politiklardan bahsetmiyoruz. Kitleyi birleştirip, maddi güç oluşturmak için yapılması gereken politikadan bahsediyoruz. Örgütsel ayağı olan politikadan bahsediyoruz. Komünistler dünyayı değiştirmek için politika yapar, doğru önermesi, örgütsel ayağı olmayan politika üretme tarzının komünist olmadığına işaret eder. Gerçek örgütleyici güç politikadır, belirlemesi de içinde politika-örgüt diyalektiğini taşır. O zaman, neden bu komünistçe politika üretme tarzlarını hayata geçiremiyoruz, ete kemiğe büründürmüyoruz? Burada “neden doğru tarzda politika üretmiyoruz”la, neden politik önderlikte ciddi yetersizliklerimiz var soruları da anlamlıdır. Bunlara da yanıt aranması zorunludur.

Tüm organların faaliyet yürüttüğü alana ilişkin örgütsel ayağı olan politikalar oluşturması; bunları hayata geçirmek için, uzun, orta ve kısa vadeli çalışma planları oluşturmuş olması gerekir. Bunların hepsi ciddi tahliller üzerine oturmalıdır. Dönem sonunda nasıl bir gelişme, hareket yaratılacağı, hangi sınıflar içinde, hangi nitelikte örgütlenme yaratılacağı politikası ile birlikte ortaya konmalıdır. Yani politikalar, soyut tavrılardan oluşmamalıdır. Hedefler somut olmalı, değerlendirmeler de somut olgular üzerinden yapılmalıdır. Örneğin gerilla hangi alanlara açılacağını, ne kadar komite kuracağını, savaşçı ve komutan sayısını kaç çıkaracağını, hareket tarzının ne olacağını baştan ortaya koyabilmelidir. Sonuçta başarı başarısızlık kriterlerinden birisi dönem başında ortaya konan politika ve planların ne kadarının gerçekleştirilebildiğidir. Tabii bu tarzı sınıf içinde yapılacak çalışmalar için de oluşturmalıyız. İlgili alan için güncel politikamız şudur; şu örgütlenme araçları kullanılıp şu örgütler yaratıla-

caktır şeklinde politika ve plan oluşturulmak zorundadır. Bunlarda esas nokta politika-örgüt ilişkisinin diyalektik olarak kurulmasıdır.

Genel belirlemelerin politika olduğu yanılışı aşılmalıdır. Gerçekler üzerinde oturtulmuş, doğru politika oluşturulmadan, güçlü irade ortaya konsa dahi, sonuç alınamaz, güç oluşturulamaz. Tabii ki doğru politika paralelinde irade ortaya konmazsa, o doğru politikanın kendiliğinden güç olma durumu yoktur. TDH’de esasta kendiliğindencilik hakimdir; bunun bir sonucu olarak iradecilik ortaya çıkmaktadır. Kendiliğindenciliği kapatmak için de, ideolojik argümanlarla iradecilik kutsanmaktadır.

“Çoğu devrimcinin kusurlu hazırlığı, bu son derece doğal bir olgu olduğu için, özel bir endişe yaratmazdı. Görevler doğru saptandığında, bu görevleri yerine getirmek amacıyla tekrar tekrar girişimde bulunmak için enerji mevcut olduğunda geçici başarısızlıklar ancak küçük musibetler olabilirdi. Devrimci deneyim ve örgütsel ustalık, edinilebilen şeylerdir. Yeter ki insanda gerekli özellikleri edinme isteği olsun. Yeter ki insan hatalarının farkına varsın, devrimci meselelerde bu, yarı yarıya düzelme demektir.” (Lenin: 1993, 63.)

Politik bilincin daima canlı olması önemlidir. Bunu tam olarak başardığımızda kendiliğindenciliğin yaşama şansı yoktur.

Konuyla ilgili bakımından, bürokratlaşmaya değinmek yerinde olacaktır. Tüm militan, kadro ve üyeler çok değerlidir. Hangi alanda, pozisyonda bulunurlarsa bulunsunlar, devrim mücadelesinde emeği olanlar, bedel ödeyenler değerlidir. Diğer taraftan hiçbir militan ve kadro kendisini kolektife dayatamaz, kendini eşi benzeri bulunmaz olarak göremez. Bazı dönemlerde açık ya da gizli olarak, militanlardan kadrolara kadar çeşitlilikle kendini dayatan yoldaşlara tanık olmaktadır. Genelde, kendini dayatma, örgütün güçsüz olduğu düşünüldüğü durumlarda ortaya çıkar. **Örgütün gücü kitlelerle kurmuş olduğu bağın boyutu ile ölçülür.** Bu bağın zayıfladığı durumlarda, kadrosal anlamda da darlaşma yaşanır; bir kadro birçok işe koşmak zorunda kalabilir. Bu ortamda ideolojik olarak dönüşümünü tam olarak tamamlamamış kadrolarımızda zaafılar ortaya çıkmaya başlar. Bir kısmı, başka etkilerle birlikte, bu ortamda kendilerini örgütün üstünde ve disiplin dışı görmeye başlayıp, dayatmalarda bulunurlar. Bu tip pratiklere kesinlikle hoşgörülü davranılmamalıdır. Bu durumları ortadan kaldırmanın esas halkası, kitlelerle bağı güçlendirmektir, bunun yanında, bu pratiklere prim verilmeyip, mahkum edilmesi acil önlemler olarak devreye sokulmalıdır. Örgütsel olarak bazı sorumluluk ve pozisyonlara gelmiş yoldaşlar kendilerini bulunmaz görebilirler; yazı yazarlar kendilerini Lenin, gerilla komutanları Çu-Teh ya da Giap, örgütçüler Sverdlov oldukları gibi

bir tutum içine girebilirler. Dolayısıyla kimsenin onların yerini dolduramayacağı ve hiçbir gücün de onları buldukları pozisyonlardan alamayacağını düşünürler. Sözde örgütü tanıdıkları için örgütün güçsüzlüğünün kendilerini güçlendirdiği yanılgısını yaşarlar. Unutulan şudur ki; **güç kitlelerdir...**

Yukarıda Lenin'den yapmış olduğumuz alıntıda tecrübenin nasıl edinileceğini ve esas sorunun ne olduğunu ortaya koyduk. Bu anlayış referansımız olmalıdır. İdeolojik-politik donanım olduktan sonra tecrübe tez edinilecektir. İdeolojik-politik noktada kafası açık olan bir faaliyetçi, gerek duyulduğunda, gerilla komutanlığı da, bölge sorumluluğu da yapar, yazı da yazar. Ama saflarımızdaki bürokratlaşmaya zamanında müdahale edilmediğinde sorun kronikleşip, tahribatı daha büyük olmaktadır. Zamanında müdahale edilmediğinde hem ilgili faaliyetçiye hem de kolektife karşı haksızlık yapılmış olduğu da unutulmamalıdır.

Kendini kolektife dayatanların çoğunun “eski, tecrübeli, görece yetenekli” olmaları da rastlantı değildir, sorunla uyumludur. Eski kadroların yıpranmışlığı, coşku yitimi, kuralları dejenere eden, hiçe sayan yaklaşımları görmezden gelinmemeli, tavrı alınmalıdır. Unutmamalıyız ki; bizlere nasıl çalışılması gerektiğini öğreten de kadrolar veren de kitlelerdir.

Bürokratizm, kolektifin günlük çalışmalarında, politik çalışmayı kumandaya oturtmamaktan kaynaklı ortaya çıkar. Kolektifin merkezinin, altlarıyla, bütünle; organların altlarındaki üye, sempatizan, kitle ve ezilenlerle doğru temelde bir ilişki kuramaması, politik etkileşime, ilişkiye girememesinin “doğal” sonucudur bürokratizm. Bu becerilemediği zaman merkez, bir bütün kolektifin, kitlesinin ve ezilenlerin nabzını tutamaz. Kolektifin kitlesinin ve genel emekçi kitlelerin ideolojik-politik ihtiyaçlarının en temel olanlarından bihaber önderlik yapılamaz. Bu durum, salt merkezi önderlikler için olması istenen özellik değildir; bu ele alış tarzının tüm organlar için olması, pratikleştirilmesi gerekmektedir. Bunu yapmazsak “niye bu hale düştük, niye...” demenin bir anlamı yoktur!

Altı politik bir hedef çizmeden, onların ideolojik, politik sorunlarını çözüp eğitmeden talimat yağdırmakla yönetici olunmaz, ancak **amir** olunur. Bu tarz altlarda da memur tavrının gelişmesini beraberinde getirir. **Alt kademelerin memur tavrı içine girmelerinin nedeni üst kademelerin bürokrat çalışma tarzıdır.** Üst kademeler öncelikle alt kademelerin eleştirisine açık olmalı, onları çalışmaların yürütücülerini, özneleri olduklarını ortaya koyacak ele alışlar geliştirilmelidir. Yapılan çalışmalar hakkında canlı tartışmalar yürütüp, bir taraftan deneyim aktarımı yapılırken, inisiyatif tanınarak inisiyatifleri de geliştirilmelidir. Önerileri alınıp, değerlendirilmelidir. Tüm ele alışlar, yapıcıların kolektifin bir parçası olduğu, “iş”in de

kendi işleri olduğu şeklinde olmalıdır. Bürokratism, yapılan işe yabancılaşmayı beraberinde getirir. Hiyerarşi sınıflı topluma ait bir ele alıştır ve komünizmde ortadan kaldırılacaktır. Bunu çalışmalarımızı başarıya ulaştırmak için geçici olarak kullandığımız unutulmamalıdır. Bazı yetenekli yoldaşlar görev alıp ön plana çıkmıştır. Ama hepsi bu kadardır. Bu ne kolektif içinde ne de dışında üstünlük taslamak için kullanılabilir. Komünist partiler hiyerarşiyi sınıfları ortadan kaldırma mücadelesinde işbölümü gibi kullanır, ama hakim sınıfların ele alış gibi kullanmaz, kendi ideolojik bakışının süzgecinden geçirip, yeni bir biçim vererek kullanır. Hiyerarşiyi bizim kullanma biçimimiz, yukarı doğru çıkıldıkça iktidar(cık)lar yaratan değil, iktidarları yerle bir eden bir tarz olmalıdır. Bu konuda özellikle kadın ve LGBTİ çalışmaları, iktidar-hiyerarşi konusuna yoğunlaşarak, kolektifin önünü açacak politikalar ortaya koymalıdır. Hiyerarşi tartışmalarından bağımsız, son tahlilde bürokratism bir çalışma tarzıdır. Kendiliğindencilik ortadan kaldırıldığında, tüm çalışmalar kitle denetimine açıldığında bürokratism kendine yaşam hakkı bulamaz. Öyleyse tüm çalışmalarımızı ve yürütücülerini kitle denetimine açan tarzı geliştirmeliyiz.

Kendiliğindencilik, dar-pratikçiliği ortaya çıkarır. Bu, olay ve olguların peşinden sürüklenmedir, gününbirlik yaşam şeklidir. Randevudan randevuya koşmak, çok “çalışmak” ama sonuç alamamak şeklinde görülür. Politik hedefin olmadığı, silikleştiği durumlarda yaşam bulur. Politik hedefin kadrolara tam olarak kavratılmaması da bu sonuca yol açar. Eğer ki halk savaşı tam olarak ortaya konmamış ya da kavranmamışsa buna uygun pratik de ortaya konamaz. Salt sonuca müdahale edilerek de sorun çözülemez. Kendiliğindencilığın tüm görünümünün nedeni, politik çalışmaların yetersizliğidir. Genel politik belirlemeler, andaki gelişmelere ilişkin politika olarak sunulamaz. Yani genel özele olduğu gibi indirilemez, öyle yapılırsa genelle özel birleştirilmiş olmaz, genelin her şey olduğu iddia edilmiş olur. Bunun adı dogmatizmdir. **Genelle özel arasında doğrusal bir ilişki yoktur, karşıtların birliği ve mücadelesi şeklinde diyalektik bir ilişki vardır, lineer değil giriftir.** Çalışmalarımızda, tahlillerimizde diyalektik ve tarihsel materyalist yöntemi hakim kılmalıyız, mekanik materyalizmle, formellelikle mücadele etmeliyiz.

Dar-pratikçilik, tüm kolektifi yorar, güçsüz düşürür; buna karşın somut üretim de olmaz. “Boş dönen değirmen taşı yer/kendini yer” sözü bir kez daha pratikçe doğrulanmış olur.

Faaliyetçilerin kendilerini devrimci çalışmanın dar kapsamı ile sınırlamaları, bunları bir bütün devrimci çalışmanın esasıymış gibi ele almaları, dar pratikçiliği getirir. Teorik-politik yön gösterici olmadan çıkılan çalışmaların dar-pratikçiliğe savrulması kaçınılmazdır.

Çalışma tarzımıza ilişkin politik yaklaşımımızın genel özelliklerini ortaya koyduktan sonra birkaç noktaya değinip bu konuyu sonlandıralım:

Kolektifin çalışmalarına yön veren temel ilkelere birisinin esas halkayı- esas yönü yakalamak olduğunu, her yana yumruk sallamanın, sonuç alıcı bir tarz olmadığını söylüyoruz. Amatörlük kolektifin çalışma tarzı değildir. **Amatör ruh ölmemelidir ama amatörlük çalışma tarzı olmamalıdır.** Öznellik; kendiliğindencilik, bürokratizm, dogmatizm, dar-pratikçilik ve sekterlikle kesintisiz mücadele edilmelidir.

Çalışma tarzı denince inceleme tarzımızın niteliği ve işlevi anlaşılmalıdır. Özneci, tek yanlı, yüzeysel bir inceleme tarzı çalışma tarzımızı öznellik bataklığına götürür. Gerçeği olgularda arayıp çıkarmak ve somut şartların somut tahlili tüm çalışmalarımızın temelini oluşturur. Çalışmalarımız bunların üzerine organize edilir. Aramak incelemektir. İncelemek, bilimsel yöntemle olguların-olayların çelişkilerini-ilişkilerini açığa çıkarmaktır. Çelişkilere hükmeden yasaları ortaya çıkarmaktır. Kitlelerle bağın zayıf olduğu bir kolektifte doğru bir çalışma ve inceleme tarzının ortaya konması zordur.

Doğru bir çalışma tarzını hakim kılip, bunda ustalaşmadan devrim yapılamaz, ancak hayali kurulur!

VII.

İnceleme-araştırma tarzımız üzerine

“Araştırma yapmayanın söz hakkı yoktur!” (Mao)

Çalışmalarımızı sekteye uğratan temel nedenin öznellik olduğunu yukarıda vurguladık. Subjektivizmi alt etmek istiyorsak, doğru bir inceleme tarzı ortaya koymalı, bunu sistemli hale getirip süreklileştirmeliyiz. İnceleme tarzını düzeltme, doğru bir inceleme tarzı ortaya koyma çalışması aynı zamanda öznelliliğe karşı verilen çalışmanın esas halkasıdır.

Birçok insan araştırma ve incelemeyi bahsetmekte, hatta bazıları hiç dillerinden düşürmemekte ama ne yazık ki bir türlü beklenen-istenen sonuç alınamamaktadır. O zaman, ya inceleme ve araştırma istenen düzeyde değildir ya da araştırma ve inceleme tarzımız yanlıştır. Bazı yoldaşlarımız; *“biz inceleme yapmayı bilmiyor muyuz?”* diyebilir. Birçok konuda olduğu gibi bu konuda da çokça yazı yazmış, söz söylemiş olsak da sözle eylemimiz uyumsuzluk içindedir. Sözlerin derinliği ve pratik yaşamdaki karşılığı tam anlaşılmadığı için söylemler havada kalmaktadır. Bu, dogmatik düşünüş tarzımızın bir yansımasıdır. Direkt söylemek bile pratiklerimizde kavramları ve genel doğruları bir kez söylediğimizde sorunları çözdüğünü sanmaktayız. Bu, bir yanılsamadır. Ayrıca tek başına kavramların ve

teorilerin değiştirici-dönüştürücü gücü varmış gibi bir yanılısamanın sonucudur. Oysa tek başına ne kavramların ne de teorilerin değiştirme-dönüştürme gücü vardır. Aslolan değiştirmektir. Köpek kavramı insanı ısırmaz (Spinoza), gerçek köpek insanı ısırır. Bir kez daha aynı noktaya; şeylerin iç bağlantıları ile ilişkilerini ve çelişkilerini kavramak gerektiğine geliyoruz. Bunu açığa çıkarmak da bir yöntem sonucudur.

İki sorunla karşı karşıyayız; **birincisi** inceleme ve araştırma yapmaya gerek duymama, **ikincisi**; yapılan incelemelerin yanlış tarzda yapılması, doğru bir inceleme tarzımızın olmamasıdır.

Araştırma ve incelemenin olmadığı yerde, tahliller üzerinden değil de, (siz bunu gerçeklikler anlayın) geleneksel usullere göre (gözlerimiz bağlı, el yordamıyla) iş yapıyoruz. Gerçek ve sağlam bilgiden yoksun iş yapma nasıl olursa öyle! Bazen, systemsiz bazen yüzeysel, kulaktan dolma bilgilerle, bazen dedikodu ile olmaktadır. Bunun, MLM bir tutum olmadığı ortadadır. Ayrıca çok tehlikeli bir tarzdır da!

Pratik faaliyet içindeki her yoldaşımızın, çalışma yürütmüş olduğu alanın sosyal durumundan, alanımızdaki sınıf karşıtlarımızın durumuna, devrimci ve reformist yapıların durumu, organın durumundan alt bileşenlerdeki yoldaşların durumuna kadar tüm faktörler hakkında gerçek ve sağlam bilgilere sahip olması gerekir. Tabii ki, burada, konuya dair bilgilerin, belirleme tarzında, alt alta sıralanmasından bahsetmiyoruz. İç bağlantılarıyla, ilişkileriyle, çelişkileriyle ve hareketin gerçekliğinin ortaya konmasından bahsediyoruz. Bu gerçek bilgiye sahip değilsek başarılı bir çalışma ortaya koyamayız.

Toplumsal araştırmalarda sınıf tahlili yöntemi kullanılmalıdır. Kadrolar, tüm kademelerdeki militanlar tanınmak isteniyorsa, pratikleri, geçirmiş olduğu süreçler ve gelmiş olduğu sınıf incelenmelidir. Kişinin kendisi hakkındaki değerlendirmesi göz önünde bulundurulmakla birlikte, incelemelerde esas alınmamalıdır.

Devrimciliğin bilinçli bir faaliyet olduğunu unutmamalıyız. Bu işe yaptığımız tüm işlerde gerçek bilgiyi ilk veri olarak almak anlamına gelir. Ayrıca şeylerin sürekli değişim halinde olduğu, biz gerçek bir hareketi tespit ettiğimizde bile onun farklılaştığını da akılda tutmalıyız. Tüm çalışmalarda, bir kez edinilmiş gerçek-sağlam bilgiyi statik olarak ele almamalıyız. Şeyleri sürekli gözlemlemeliyiz, bir kez sağlam bilgiye ulaşıldığında, sorunun çözüldüğünü düşünöenler yanılıyor. Çoğu kez bu durumdan kaynaklı insanlar arasında ilişkilerde hayal kırıklıkları da yaşanmaktadır. Dolayısıyla araştırma ve inceleme, sürekli ve sistemli bir şekilde yapılmak zorundadır. Bilginin dinamik yapısına paralel dinamik bir gerçek bilgiye ulaşma süreci işletilmelidir.

İnceleme-araştırmanın gereksiz olduğunu söyleyen ne bir devrimci ne de bir yoldaşımız olur. Ama bunu pratikleştirme ve gerekli ciddiyetle yapmama durumu saflarımızda vardır. Ciddiyet, niyet işi değil, bilimsel yöntemi kullanmakla ilgilidir. Ciddiyetsiz araştırma yapmak tehlikelidir. Birkaç kitap okumak, birkaç sene faaliyet yürütmenin her şeye yettiği yanılgısı yaşanabilmektedir. Bilimsel araştırma yöntemi tamamen özel bir çalışmayı gerektirir. Ne birkaç kitap okumak ne de birkaç pratikte başarılı olmakla bu yöntem edinilir. MLM'nin yöntemi konusunda özel bir inceleme yapmış olmak gerekir.

“Pratik çalışma ile uğraşan herkes, değişen durumu yakından her zaman çok yakından izlemelidir.” (Mao: 1992, 15.) Değişen durumlara ilişkin bilgiler Marksist klasiklerde bulunmaz. Ancak pratik içine girilince bu gözlemlenebilir. Halkla, alt bileşenlerle ilişkiye geçince, eylemlerin içinde bulunularak değişim bilgisine ilişkin gerçek bilgiye ulaşılır. Bilginin üretiminin de sınıf mücadelesinden çıktığını unutmamalıyız. Teori ve pratiğin birliği unutulmadan değişim incelenmelidir. Teorinin donukluğu ile yaşamın renkliliği incelemelerle birleştirilir. Teori ve pratiğin birliği Leninist yöntemin özünü oluşturan temel özelliklerden birisidir. Teorik dogmaların *“kitlenin devrimci mücadelesinin ateşinde, canlı pratiğinde sınanması sağlanabilir. Teorinin ve pratiğin bozulmuş olan birliğinin yeniden kurulması, bu ikisi arasındaki uçurumun giderilmesi; çünkü devrimci teoriyle silahlanmış gerçek proletarya partisi yaratmak ancak böyle mümkündür.”* (Stalin: ty, 88.)

Araştırma, olay ve olgulardan gerçeği çıkarma sürecidir. Çalışmalarımızı gerçekler üzerine inşa etmek istiyorsak bunu başarmalıyız. Hayaller içinde çalışmalarımızı kurgulamak istiyorsak inceleme yapmaya gerek yoktur.

Pratiklerin, genel MLM teorinin, tarihin incelenmesini küçümseyen yoldaşlar, genelde “ben yeterince geliştim artık” düşüncesini, açık ya da gizli taşırlar. Bu da normal bir gelişim süreci yaşayamadan, sorumluluk düzeyine gelen yoldaşlar arasında görülür. **Doğrunun ve gerçeğin tek kıstasının yetki olduğu gibi bir yanlışlama içine girilir.** Oysa yetki, doğrunun değil tek kıstası, hiçbir kıstası olamaz. Yetki ile doğru, düz bir ilişki içinde değildir. Yetkinin gerçeği tespitinde yeterli olduğu sanılmaktadır. Oysa gerçeği bulmanın yetki ile ilişkisi olmadığı gibi genelde doğru tespitlerle yetki arasındaki ilişki de doğrusal değildir. Doğru tavırlar geliştirmek istiyorsak önce gerçeğe ulaşmış olmamız gerekir. Gerçekler üzerinden yetki devreye girip tavır geliştirir, bu da ideoloji ve politik durumla ilgilidir. Gerçeklik bilgisine sahip olursa bile ideolojik ve politik donanım yetersizse yetki ile alınan tavır yine yanlış olabilir.

İlk verinin nesnel gerçeklik alınması gerektiğinden dolayı; basit pratiklerden

daha karmaşık pratiklere kadar, başlamadan önce süreçteki aktörler hakkında sağlam-gerçek bilgiye sahip olmalıyız. Hiçbir yetki buna otomatik olarak sahip değildir. **Yetki örgütsel alana ait bir düzenlemenin sonucu iken gerçek ise bilim alanına dairdir ve nesnellikle ilgili bir durum, kategoridir.**

Başarılı komünist partilerin tarihi incelendiğinde, doğru bir çalışma tarzını, bunun önemli bir parçası olarak da bilimsel inceleme tarzını oturtmuş olduklarını görürüz. Bilimsel yöntemin kumandada olduğu inceleme tarzını üç noktada yapmışlardır.

Birincisi; koşulların doğru incelenmesidir. Devrim yürüyüşünde, toplumsal çelişkilerin tüm gerçekliği ile açığa çıkarılıp, hareketin yönünün doğru tespit edilip, ona uygun gelişme dinamiklerinin yakalanması kritik önemdedir. Bunun için de MLM derinlik, bilimsel yöntem, tarih bilgisinin olması gerekmektedir. Komünist partilerin çalışmalarında; koşulların incelenmesi önemli bir noktada durur. Koşulların incelenmesi için kapsamlı çalışmaların yapıldığı bilinmektedir. Nesnel gerçeğin açığa çıkarılması üzerinden strateji, taktik, savaş politikası, özlüce örgüt oluşturulur, devrimin yolu tayin edilir. Bunların, genel geçer sözlerle, yüzeysel, üstünkörü araştırmalardan çıkarılan sonuçlarla tayin edilmesi baştan yenilgi demektir. Bu tarzda devrim örgütlemeye çalışmak, gözleri bağlı yürüme ve dövüşe girmeye benzer.

İkinci inceleme noktası tarihtir. Marksizm'in önemli bir ayağını tarihsel materyalizm oluşturur. Tarih, bugünden konumlandığımız noktadan, dünün incelenmesi ve bugüne dair sonuçlar ve dolayısıyla yarına ilişkin işaretler açığa çıkarılması işidir. Tarih, bu diyalektik bütünlük içinde incelenir. Tarihi incelemenin kendine has bir yöntemi vardır. Tarihte de **düşüncelerden önce maddi yapı incelenir.** Maddi yapının yansıması olarak düşünceler ele alınır. Bu yöntemeye uygun tarih araştırması yapılmazsa tarihsel olaylar içindeki gerçekler de açığa çıkarılamaz, yanlış sonuçlar çıkarılır. Bu ise bugüne ve geleceğe dair oluşturacağımız politika ve planların öznel olacağı anlamına gelir. **Sonuçtan daha önemli olan süreçlerdir.** Gelişmenin yasalarını, süreçler içinde izleyerek açığa çıkarırız. Tarih incelemesi, bir anlamı ile, süreçlerin incelenmesidir.

Bugün-dün,-bugün-yarın diyalektiği ancak süreç incelemesi ile ortaya konabilir. Sınıfların gerçekliği ancak tarihsel süreçlerin incelenmesi ile tam olarak anlaşılır. Tüccarların veya ağaların hangi süreçte ve hangi tarihsel koşulların oluşması ile birlikte yok olduğu ya da burjuvaziye dönüştüğü inceleme ile öğrenebilir. Küçük burjuvazinin hangi tarihsel süreçte işçileştiği, alışkanlıklarının ve isteklerinin kaç kuşakla dönüştüğü, işçi sınıfı yaşam tarzı ve düşünüşünün hakim olduğu süreçler

incelenerek açığa çıkarılır. Bugünkü toplumdaki sınıfların tarihsel süreçlerini bilmezsek onların bugünkü gerçek durumunu anlayamayız.

Kaypakkaya yoldaşın Kemalizm tahlili birçok bakımdan önemlidir ve bazıları bu gerçekleri hala görememiş, bazıları ise yıllar sonra görmüştür. Yoldaşın mahareti tarih incelemelerinde tarihsel materyalist yöntemi büyük bir başarı ile kullanmasıdır. Bunu kullanırken durduğu nokta, tam ezilenler cephesidir. Kaypakkaya, geçmiş, maddi olgularla bu sınıf analizine tabi tutar. Süreçteki gelişimi ele alır ve bugünkü sınıfların pozisyonlarını açığa çıkarır.

Sosyal bilimlerde, dolayısıyla tarihte, doğa bilimlerinde olduğu gibi (araştırmalarda) tarafsızlık görünür olmaz. Dolayısıyla kendine has yöntemi bilmediğimizde gerçeği tam olarak ortaya çıkaramadığımız gibi, sınıf işbirlikçiliği vb. savrulabiliriz. Hakim sınıflar ise tarafsızlık adı altında kendi sınıfsal bakışlarını topluma sunarlar. Tarihi sınıf mücadelesinin bir cephesi olarak alıp, ideolojik tahakküm aracı yaparlar.

Yoldaşlarımızın birçoğu burjuva kurumlarında tarih eğitimi alarak saflarımıza gelmişlerdir. Şovenizmi, ırkçılığı, milliyetçiliği beyinlere, bıkmadan usanmadan işlemeleri bir tarafa; hakim sınıflar kendi ideolojilerini, tarih inceleme yöntem ve sonuçlarını beyinlerimize çiviliyorlar. Biz de bu arızalı tarih “bilinci” ile katılıyoruz mücadeleye. Safını devrimcilerden yana belirlemek önemliyken, bu otomatik olarak bu arızayı ortadan kaldırmıyor. Dolayısıyla saflarımızda bilinçli ve planlı olarak tarih inceleme yapılmalıdır; tarihsel materyalizm öğrenilmelidir. Diyalektik ve tarihsel materyalizmin teorisi-yöntemi, göreceli öğretilmekte ama bunun pratikte uygulanmış olduğu tarih incelemeleri sınırlı kalmaktadır.

Tarih incelemelerine devrimci saflarda bir ilgisizlik var, hatta hakim sınıfların tarihe bakışları da olduğu gibi alınmaktadır kimi zaman. Kemalizm, sınıfsal özünü gizlemek, Osmanlı'nın devamcısı olduğunu unutturmak için tarih incelemelerinin önünü kapatmıştır. Alfabeği değiştirip, Latin alfabesinin ilerici, Arap alfabesinin ise gerici olduğu manipülasyonunu kabul ettirmiştir. **İlericilik-gericilik belirlemesini de sınıfsal değil biçimsel olarak ortaya koyup hakim kılmıştır.** Alfabeyle, giyimle kuşamla, ilericilik-gericilik belirlemesi yapmak, sınıf çelişkilerini örtmektedir.

Kaypakkaya'nın tarihe bakışını, inceleme yöntemini referans alıp bu konuda kolektifi geliştirmeliyiz. Sistemli bir tarih incelemesini oturtmalıyız. Son yıllarda özellikle devrimci demokrat kimi akademisyenler içinde resmi tarih söyleminin dışına çıkan araştırmaların sayısının arttığını görmekteyiz. Bunları ve yayınevimizden bu konuda çıkan kitapları incelemelerimizde kullanmalıyız. Sonuç olarak saflarımızda tarih inceleme çok sınırlıdır, bu aşılmalı, bu zorundadır.

Üçüncü inceleme noktamız uluslararası devrimci tecrübe ve MLM'dir. Saflarımızda Marksizm incelemesinin bir şekilde yapıldığını biliyoruz. Ama büyük çoğunluğu *“devrimci pratiğin ihtiyacını karşılamak için değil, sırf inceleme yapmak için inceleniyor. Bu yüzden okuyorlar ama okuduklarını özümsemiyorlar.”* (Mao: 1992, 22.) Marksist klasiklerden yazılarımızda, söylemlerimizde çokça alıntı yapılmaktadır. Tek yanlı, bağlamı koparılmış aktarımlar, MLM'nin özünü yansıtmaz; sorunları çözmede yardımcı olmaz. MLM incelenirken hangi koşullarda bunların ortaya çıktığını bilmemiz gerekiyor. Koşullardan koparılmış bir tarih incelemesinde, gerçeklik tam olarak kavranamaz. Marksist klasiklerin incelenmesinde esas olan, yöntemin ve tutumun öğrenilmesidir. Klasiklerde ortaya konanlar, koşullar görmezden gelinerek, bir dogma, mutlaklık içinde ele alınmamalıdır. MLM sorunları çözmek için incelenmelidir. Örneğin; bir inceleme nasıl yapılmalı sorusu karşısında Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao'nun konuya dair yazıları, inceleme tarzları incelenmelidir. Yani teorimiz, pratiğe yol göstermelidir, uyum içinde (birlikte) ele alınmalıdır. Pratiğin sorununu çözmek için MLM incelemesi, çıkarılan sonuçla pratiğe girilmesi şeklinde teori ve pratik birleştirilmelidir.

MLM, gevezelik, birilerine bilgili olduğumuzun gösterilmesi, teorik merak için değil, sorunları çözmek için incelenmelidir. Örneğin, kolektif içi sorunlar karşısında uluslararası komünist hareketin tarihinde bu tip sorunları hangi yöntemle ele aldıklarına ve çözdüklerine bakılmalıdır.

Teori ve pratiğin birliğinin istenen düzeyde sağlanamaması da ciddi bir problem olarak önümüzde durmaktadır. Örneğin, kitle çalışması, çalışma ve inceleme tarzı vb. konularda Partizan yazınında onlarca yazı vardır. Esası doğruları ifade eden yazılardır bunlar. Ama ne yazık ki, bir türlü tam anlamıyla pratiklere ışık tutup, gerçeklik haline gelmemiştir. Bunun birçok nedeninin olduğu ortadadır. Sonuçta teori ile pratiğin birliği değil, ayrılığı yaşanıyor. Çalışma ve inceleme tarzı üzerine, ideoloji-politika-örgüt, ideolojik mücadele vb. üzerine Partizan'da ne güzel yazılar çıkmış deyip, anlık bir “hoşlanma” durumu ile yetinip kenara atıp geçecek miyiz? Yoksa, eleştirel bir ele alışla kavrayıp, okuduğumuz yazılarla faaliyetlerimiz ve kendimiz arasında bir bağ kuracak mıyız?

Söz, bir ihtiyacın ürünü olarak, pratiğe yanıt olmak için ortaya çıkmıştır. Okuyucu bu yazılarla, okuma ötesinde bir ilişki kurmaz ise teori ile pratiğin birliği kurulamaz. Devrimci bir militanın tam özneleşmesi ancak bu tarz ele alışla gerçekleşir. MLM eserler üzerine yapmış olduğumuz okumalar da bu tarzda olmak zorundadır. Okuduklarımızla diyalektik bir ilişki kurmazsak yaptığımız çalışma teorik bir çalışma olmaz. Pratik ayağı kopuk, öznenin kendisi ile ilişkisi kurulmamış okumalar

teorik çalışma değildir. Çoğu yoldaşımızı MLM klasikleri okurken görüyoruz. Ancak kendi sorunlarımızı çözmek için, kendisi ile diyalektik bağ kurarak inceleyenlerin az olduğunu da biliyoruz. Felsefeyi, felsefe tarihini; ekonomiyi salt iktisat öğrenmek için okuduğunu görmekteyiz. Zaten felsefeyi, felsefe tarihini alarak, ekonomiyi salt iktisadi yasaları alarak gören anlayışı Marks yüzyıllar önce mahkum etmemiş miydi? Felsefe, sorunlarımızı çözme yöntemini kazanmak için için öğrenilmiyor, gündelik yaşamımızla ilişkilendirilmiyor, kendi düşünüş tarzımızı sorgulamayı da birlikte yaptırmıyorsa, yani değişimine hizmet etmiyorsa, boş bir çalışma olarak ele alınıyordur. Bu şekilde felsefe öğretilemez, bizden uzak, gizemli bir konu olarak kalır. MLM klasikleri zaman ve mekan faktörü ile birlikte ele almak, eleştirel kavramaya tabi tutmak, kendimizle, pratiklerimizle bağ kurarak incelemek dogma olarak ele almanın önüne geçecektir. Söz pratik ihtiyaçtan çıkmıştır dedik, o zaman pratik **sorunlara yönelmeyen-çözmeyen teorisinin hükmü yoktur**. Söz, pratiksiz, pratikle birlik içinde olmadığında anlamsızdır, işlevsizdir. O zaman bireyler gibi partiler de kendilerine güvenilmesini istiyorlarsa, söylemle-eylemin birliğini oluşturmalıdırlar.

Çalışma ve inceleme tarzı üzerine yazdığımız bu yazının pratiklerimizde değişiklik yapmaya etkisi yok ise, bu konudaki sorunları çözmeye küçük bile olsa bir katkısı yoksa, bu çalışmanın boş bir çalışma olduğunu söylemeliyiz. Bu yazıdaki doğru ifadeler yoldaşlarımızın pratiklerinde karşılık buluyor ise ihtiyaca göre yazılmıştır. Yoksa “soyut gerçeklik” olarak, Partizan yazınında kalmaya mahkumdur. Hem bir konuda yetersizlik olduğu söylenip hem de o konuda ortaya konanlar değerlendirilmeyorsa, bu devrimciliğin ölümüdür.

VIII.

Araştırma-inceleme yöntemi üzerine

“Araştırma yöntemi, işlenecek malzemeyi ayrıntılarıyla ele almalı, onun gelişmesinin farklı biçimlerini tahlil etmeli, iç bağlantıların esasını bulmalıdır. Ancak bu yapıldıktan sonra, gerçek hareket yeterince anlatılabilir. Eğer bu başarı ile yapılırsa, eğer ele alınan konunun, yaşamı tıpkı bir aynada olduğu gibi ideal bir biçimde yansıtılırsa, karşımızda salt önsel bir yapı varmış gibi gelebilir.” (Marx: 2004, 27.)

İnceleme ve araştırmanın amacı gerçek hareketi, yani gerçeği açığa çıkarmaktır. Bilim insanı laboratuvarında nasıl araştırma yapıyorsa, biz de incelemelerimizde öyle davranmalıyız. Bilim insanı gündelik yaşamda neye inanıyorsa inansın, kültürü, ideolojisi, siyasal bakışı ne olursa olsun bunları araştırma yapmak için laboratuvara inceleme mekanına girerken dışarıda bırakır. Böyle yapmazsa başarılı bir

araştırma yapması imkansızdır. Bilim ve ideoloji farklı alanlardır, disiplinlerdir. Bilimde ideolojik bakışa yer yoktur. (Burada materyalizm-idealizm ideolojik farklılığından bahsetmiyoruz, bilim zaten materyalisttir, idealizmle bilim olmaz.) İdeolojik bakış açısı ile bilim alanına girildiğinde başarılı olunamaz.

Eski topluma ait sınıflar bilimi sevmezler. Çünkü bilimin her yeni bilgisi, gerçekler, onların toplumsal varlıkları ile dolayimli da olsa, çelişir. Tabii ki burjuva bilim insanları da laboratuvara girdiği zaman, burjuva ideolojisini, ideolojik değerlerini kapı dışında bırakır. **Gerçekliğin bilgisine ulaştıktan sonra bundan sınıfsal çıkarlar doğrultusunda nasıl faydalanacağını düşünür.** Onun için önemli olan sömürsünü büyütmede kullanıp kullanamayacağı ve iktidarını devam ettirmeye nasıl yardımcı olacaktır. Toplumsal bilimlerde halka hep yanlı sonuçları yansıtırsalar da gerçek sonuçlarını da bilirler. Örneğin sınıf mücadelesini ve tarihin sınıf mücadelesinden ibaret olduğunu elbette bilirler. Kendilerinin bu sınıf mücadelesinden galip çıkmak için tüm sınıfların çıkarlarını savunduğu, ideolojik manipülasyonunu yaparlar. Yani kendi iktidarlarının sınıf mücadelesi sonucu bir gün tarih sahnesinden silineceği bilgisine sahip olmalarına karşın bu tarihsel akışı durdurmaya çalışırlar, bunu yapmak zorundadırlar. Kendi iç çelişmeleri bunu zorunlu kılar. Proletarya ise sınıf mücadelesinin tarihin gelişim yasası olduğu gerçeğine ulaştıktan sonra, tarihsel misyonunu kavramaya başlar, özneleşme işine soyunur.

Buradan bilim ve ideoloji ayrımının yapılması gerektiği sonucunu çıkarmalıyız. Bilim, nesnel gerçeğin ortaya çıkarılması, olayların-olguların hareket yasalarını bulmakla uğraşır. Olay ve olguların değişimlerine egemen olan yasaları bulmakla uğraşır. Yani bilim, sağlam bilgi anlamına gelir. Bu gerçek bilgi alanına girer.

İdeoloji, taraf olma, bir konumlanmayı ifade eder. Burada ideolojinin başka tanımlarını dışta tutuyoruz. **Konumlanılan noktadan değiştirme dönüştürme pratiğine bütünsel bir bakış ortaya konur. Politika ise bilimsel bilgiyi, konumlanılan noktayla (ideolojiye) uyum içinde güç oluşturma pratiğine dayanak yapar.** Burada vurgu bilimin nesnelliğine ilişkindir. İncelemelerimiz de bilimin bu niteliğine uygun olmak zorundadır. Aksi durumda öznelciliğin tüm çalışmalara hakim olmasına zemin hazırlarız. Eylemimize yol gösterecek olan yasaları nesnel gerçeklerden çıkarmalıyız. Marks, bunun nasıl olması gerektiğini, baştaki paragrafta bize gösterdi.

Devrimci çalışmaların birçoğunda duyguların önemli bir yeri vardır. **Devrimci-lik biraz da duygu işidir. Bilimde ve politikada ise duygulara yer yoktur.** Duygular işe karıştırılırsa, doğru sonuçlar alınamaz. Nesnel koşullar incelendiğinde orada duygulardan bağımsız, gelişme-hareket yasaları, şeylerin iç yasaları açığa çıkar.

Bazı genç devrimciler, ağırlıklı olarak duygularıyla devrimci oldukları için ya da devrimciliklerini tanımlamada duygularının yerinin büyük olmasından kaynaklı **yaşamın nesnel gerçekliğiyle karşılaştıklarında** şaşırabilirler. Nesnel gerçekliği kabul etmekte zorlanıp, kırılmalar yaşayabilirler. **Bu tip pratiklerle karşılaşmamak için devrimciliğimizi nesnel gerçekler üzerine oturtmalıyız.** Bu da bilimsel temeller üzerine inşa etmekle olur. Akıl her zaman öncü olmalı, duygu ise coşku yaratmalıdır. Aklın olmadığı yerlerde duygu kötü bir öncü olur.

Bilimsel araştırmalarda her disiplinin farklı araçları vardır. Birisi gözlem, birisi istatistik, birisi soyutlama kullanabilir. Araştırma-inceleme yapanlar kullanmış oldukları araçlara vakıf olmalıdırlar. Biyolojide mikroskop ne işe yararsa sosyal bilimlerde soyutlama o işlevi görür. **Soyutlama yapmak, tamamen özel bir ele alıştır.**

Olguların iç yasaları; *“bu olgular, belli bir tarihsel dönemde belli bir biçim ve karışık ilişkiler içerisinde oldukları sürece, (...) bunların değişmelerinin yani bir biçimden başka bir biçime, bir ilişki üzerinden, farklı ilişkiler düzeylerine geçişlerinin yasasıdır.”* (Marx: 2004, 26.) Yasa bulunduktan sonra, toplumsal yaşamdaki etkileri de ayrıntılı bir şekilde incelenmelidir. Bu yasaları olabildiğince tarafsız saptamalıyız.

Araştırmalarda, hiçbir zaman fikirler ilk çıkış noktamız olmamalıdır. Toplumsal hareket; *“yalnızca insan iradesinden, bilincinden ve düşüncesinden bağımsız olmakla kalmayan, tersine, onların iradesini, bilincini ve düşüncesini belirleyen yasaların yönettiği bir doğal tarihsel süreç”* tir. (Marx: 2004, 28.) **Eğer ki, bilinç ikincil öge ise ilk öge maddedir.** “Bilincin herhangi bir biçimini ya da sonucu, herhangi başka bir şeyden daha az” temel alınmamalıdır. “Yani fikir değil tek başına maddi olgu” esas alınmalıdır. Böyle bir incelemeyi, *“bir olguyu fikir ile değil, olguyla, başka bir olguyla karşı karşıya getirerek ve karşılaştırarak”* (Marx: 2004, 26.) yapmalıyız. Toplumsal yasalar incelenirken tarihsel süreçlerin dışta tutulamayacağı açıktır. *“Toplum, belirli bir gelişme dönemini tamamlar tamamlamaz, belirli bir aşamadan bir ötekine geçerken başka yasaların da etkisine girmeye başlar.”* *“Olguların daha derinlemesine bir tahlili, toplumsal organizmaların kendi aralarında, bitkiler ya da hayvanlar kadar, temelden farklı olduğunu gösterir. Dahası var, bir tür olarak bu organizmaların yapılarının farklı olması tek tek organların gösterdiği değişiklikler, bu organların içinde işledikleri koşulların farklı olması sonucu, bir ve aynı olgu, tamamen farklı yasaların egemenliği altına girer.”* (Marx: age.)

Araştırmalar bu tarzda yapılmadığında, bu yöntemle yapılmadığında gerçeğe ulaşılamaz. Ne yazık ki incelemelerde ilk veri olarak fikirleri alan yoldaşlarımız so-

ytula soyutu tartışarak, Hegelci tarzda gerçeğe ulaşmaya çalışıyorlar. Bu, saflarımızdaki dogmatizmin düşünüş ve inceleme tarzıdır. Nesnellik araştırılarak gerçeği açığa çıkarmak yerine, somut bir incelemede soyutla işe başlayarak “soyut gerçeği” açığa çıkarma yapılıyor. Buna ilkeler, MLM temel görüşleri bile dense durum değişmez. **nk yöntem idealisttir, yanlıdır, düşünceyi ilk veri almaktadır, materyalist bakış soyutlama yapılarak yok edilmektedir. Bu tarzla, ilk veri olarak sunulan “ilkeleri” “doğrulamak” için araştırma yapılmış olur.** Bunun amiyane tabirle adı, araştırma yapmak için araştırma yapmaktır. Bu, kendimizi ve ilgilenenleri kandırma, oyalama pratiği olur.

İnceleme tarzındaki bu yanlış yöntem, öznelciliğin gelişmesinin en önemli nedenleri arasındadır. znelciliğin olduğunu tespit edip, bu yanlış inceleme tarzını ortadan kaldırmazsak salt belirleme yapmış oluruz, hatalı tutumu dzeltmeyiz, yeniden ve yeniden öznelciliğin kendini üretmesine vesile oluruz.

Bu materyalist olmayan inceleme tarzının dışında birçok zaman olguları yalnızca dış görünüşleri ile ele almak inceleme sanılır. Dış görünüş her şeyi aıklasaydı bilime gerek kalmazdı, sözü de tam bu durumlar için söylenmiştir. Oysa bizdeki durum, bilim alanından çıkılıp ideoloji alanına girilmesi şeklindeir. İndirgemecilikle bir duruş ortaya konmuş olabilir ve anlamlıdır ama bilimsel gerçekliği ortaya çıkarmada bir fonksiyonu yoktur. **Sorumuz devrimciliğimizi ifade etmek değil devrim yapmaktır.**

Politik ve örgütsel başarısızlıkların önemli nedenlerinden biri yanlış inceleme tarzıdır. Tarzımızın düzeltilmesi elbette biraz zaman alır ama bunu görmek ve bir plan oluşturmak, sorunun yarısının üzülmesi anlamına gelir. **Gerçekler ne zaman kavranmış olursa olsun geç kalınmış değildir.**

Sonuç:

Yryşmz hızlandırmak için çalışma tarzımızı, inceleme tarzımızdaki olumsuzlukları düzeltmeliyiz. Doğru bir çalışma tarzını pratikleştirmeden devrimi rgtleyemeyiz. Çalışma tarzımızı o büyük idealimizi gerçekleştirmek için mkemelleştirelim, ideolojik karakterimizi yansıtacak hale getirelim. Çalışmamızda yer yer ortaya koymuş olduğumuz hatalı tarzları, nedenlerine yönelerek ortadan kaldıralım. Azmin elinden hiçbir şey kurtulamaz! Başaracağız, başarmak zorundayız!

Çalışma ve inceleme tarzımızdaki sorunları düzeltmek için MLM ideolojik ilkelere uygun olarak Marksist-Leninist-Maoist eğitim hareketi yaratma çalışmalarına başlayalım.

Çalışmalarımızda teori ile pratiğin birliğini, kitleleri savaşıma hazırlamayı, hatalarımızdan ders çıkarmayı ve kitleye hatalarımızın özeleştirisini vermeyi merkeze oturtalım, tarz haline getirelim.

Kaynaklar

Marks, K (2004): Kapital, Cilt 1, Ankara: Sol Yayınları

Marks, K (2006): Kapital, Cilt 3, Ankara: Sol Yayınları

Mao, Z (1989): Seçme Eserler, Cilt 1, İstanbul: Kaynak Yayınları

Mao, Z (1992): Seçme Eserler, Cilt 3, İstanbul: Kaynak Yayınları

Mao, Z (1992a): Seçme Eserler, Cilt 2, İstanbul: Kaynak Yayınları

Stalin, J (1999): Eserler, cilt 15, İstanbul: İnter Yayınları

Stalin, J (1992): Leninizmin İlkeleri, Ankara: Sol Yayınları

Stalin, J (ty): Eserler, cilt 6, İstanbul: İnter Yayınları

Lenin, V. İ. (1993): Seçme Eserler, Cilt 2, İstanbul: İnter Yayınları

İDEOLOJİK GÖREVLERİMİZ VE ÖNEMİ

►► Her sorunun iki tarafının, iç ve dış faktörlerinin olduğu akıldan çıkarılmamalıdır. Doğru ele alınan her problem bir şekilde çözüme ulaştırılır. Bu çözüm sorunun taraflarının ortak iradesi ile olabileceği gibi bir tarafın iradesinin üstün gelmesi sonucunda da olabilir. ◀◀

Toplumsal varlığımızın bir sonucu olarak ortaya çıkan düşüncelerimiz hayatımıza yön veren bir güce dönüştüğünde var olan kabul ya da ret iki seçenek olarak karşımıza çıkar. Üretim araçlarıyla olan ilişkimiz sınıfsal durumumuzu belirlerken; dünya görüşümüz veya ideolojik duruşumuz buna uygun bir şekillenme içine girer. Ancak sömürülenler cephesinde kendi için bir sınıf olmak ayrıca bir bilinçlenmeyi farkındalık sağlamayı gerektirir. İşte çelişkiye bilincin eklendiği bu aşamaya kadar ulaşıldığı ve bunun örgütlü bir güce dönüştüğü koşullarda **zıtların birliği ve mücadelesi** yasası sınıf mücadelesinde gerçek anlamını bulur. İdeoloji, politika vb.nin devreye girdiği bu noktada bir taraf olarak başarılı olmak için haklı olmak bir başına asla yetmez. Egemen sınıflar kendi çıkarları, iktidarları söz konusu olduğunda onu korumak, sürdürülebilirliğini sağlamak için kendi sınıfsal varlığına dönük her türlü tehdide şiddetle saldırır. Hele ki söz konusu olan komünist parti gibi proleter ideolojiyle donanmış örgütlü bir güç ise bu sınıfların saldırganlığı sınır tanımaz bir pervasızlık ve şiddet içerir. Dolayısıyla sonucunu her yanıyla güçlü ve üstünlüğü elinde bulunduran tarafın belirleyeceği uzlaşmaz çelişkilerin taraflarının savaşı başlar.

İlkel komünal toplumun yerini köleci topluma bırakmasıyla birlikte berraklaşan sınıflaşma olgusu feodal, kapitalist sistemlerin ortaya çıkardığı yeni sınıflar gerçekliği üzerinden varlığını sürdürmüştür. Bu gerçeklikte sömüren ve sömürülenler durumu sabitken, sınıflar üretim tarzına paralel özgünleşen yapılarıyla karşımıza çıkar. Ancak mücadele biçimleri ve yöntemleri içinde bulunulan tarihsel ya da ekonomik sistemin özgün yapısına, saldırıların boyutuna paralel farklılık ve

çeşitlilik gösterir. Bildiğimiz gibi emperyalist-kapitalist çağda K.P sınıf mücadelesinde proletaryanın ideolojik-politik ve örgütsel olarak ona önderlik edip devrime taşıyacak temel/esas aracıdır. Dolayısıyla egemen sınıfların ideolojik politik her türlü saldırısını boşa çıkarma görevi de KP'nin omuzlarındadır. Eğer K.P bu saldırıları boşa çıkaracak yeteneği gösteremez ve boşa çıkaramazsa yenilgi kaçınılmaz olur. Yine insanın emeğine dolayısıyla kendisine yabancılaşmasının zirvesi demek olan emperyalist-kapitalist sistem işçinin vahşi bir emek sömürsü ve kendi üretimi olan ürünlerinin mülkiyetine olan mesafesinin de zirvesi demektir. Bu durum sistemin kendini yeniden üretmesi ve varlığını sürdürebilmesi açısından vazgeçilmez olduğu gibi ezilen sınıf(lar) açısından ezilmişliğini ortadan kaldırmak ve kendi iktidarını kurmak için verdiği mücadelede karşı karşıya kaldığı saldırıların da çok daha boyutlu ve çeşitli olduğu anlamına gelir.

Özellikle devrimci-komünist partilerin kitlelerle bağının zayıflayıp gerilediği dönemlerde toplumsal yaşamda pratik ve politik olarak zaten etkin olan emperyalist-kapitalist sistem kendi ideolojik argümanlarını konuşturup hayata egemen kılma noktasında çok daha geniş bir etki alanıyla hareket etme imkanına kavuşur. Yakın tarihimiz ve günümüz koşullarına baktığımızda bu durumun hayatımıza sirayetini çok daha fazla görme şansına sahibimiz. Sınıfsal çelişkiler ne kadar keskin olsa da bu sirayet, proleter ideolojinin kitlelerle buluşmasının önünde ciddi bir engel olarak karşımıza çıkar. Dolayısıyla varolan kuşatılmışlığı kırmak için bir yol bulmaktan öte bir yol açmak zorunluluğu ve göreviyle bizi karşı karşıya bırakır. Bu görevi yerine getirmenin önemli bir ayağını burjuvazinin ideolojik saldırılarını doğru tanımlayıp doğru müdahalelerde bulunmak oluşturur. Dikkat edilmesi ve unutulmaması gereken KP içinden ve dışarıdan geliştirilen ya da geliştirilebilecek **iki önemli** ideolojik saldırı noktası olduğudur.

KP içindeki ideolojik saldırı ya da sorunların parti çizgisinin doğru bir şekilde uygulanmasının önünde engel olduğunu ve bu hastalıkların tedavi edilmezlerse KP'de yaygınlık kazanarak KP'nin işlevini yerine getirmesine engel olacağını çokça tekrarlamaya gerek olmasa da KP'nin görevlerini yerine getirmediği koşullarda elbette egemen sınıflar bu boşluğu dolduracak ve varolan sistemlerini korumak, tahkim etmek için fırsata çevirecektir. Bu durum, **ideolojik mücadelenin sürekli ve güncel olduğu** gerçeğiyle bizi karşı karşıya bırakmaktadır. Egemen sınıflar bu gerçeğin bilgisine sahip oldukları için her fırsatta, ve özel fırsatlar yaratarak ideolojik saldırılarını aralıksız sürdürmektedir. Varolan sistemin kuşatmasında burjuva ideolojinin etkisi altında şekillenen bireyler bu ideolojinin onlara aşılacağı birçok ideolojik hastalıklı yanlış bakış açılarıyla KP saflarına katılırlar. Bu durum egemen

sınıflara KP'ye burjuva ideolojisini sızdırma noktasında imkan sağlayan, KP'yi ideolojik olarak etki altına almasına zemin sunan bir yerde durur. Bu süreci, burjuvazinin özel örgütlemelere de giderek KP'nin misyonundan uzaklaşmasını dolayısıyla kendisi için zararsız hale gelmesini hedefleyen bir çizgide ilerler. İdeolojisini dönemin özelliklerine göre farklı kalıplara sokarak yeniden yeniden üretim topluma sunar. Proleter ideolojinin bakış açısından yoksun olan kitleler ya da zaaf taşıyan KP'ler bu ideolojik saldırılardan etkilenme, daha da ötesi ideolojik olarak savrulmalarla yüz yüze kalabilir. KP burjuva ideolojine karşı üye ve militanlarını halk kitlelerini aydınlatıp ideolojik olarak eğittiği, gerçek kurtuluşlarının KP saflarında savaşılarak elde edebileceklerini gösterebildiği oranda bu mücadeledeki başarısını garanti altına alabilir.

Her sorunun iki tarafının, iç ve dış faktörlerinin olduğu akıldan çıkarılmamalıdır. Doğru ele alınan her problem bir şekilde çözüme ulaştırılır. Bu çözüm sorunun taraflarının ortak iradesi ile olabileceği gibi bir tarafın iradesinin üstün gelmesi sonucunda da olabilir. **Halk arasındaki çelişkileri ya da yanlış düşünceleri ikna ve eğitim yoluyla bir sonuca kavuşturma şansımız varken proletarya ve burjuvazi arasındaki sınıfsal çelişkinin çözümünde böyle bir şansımız yoktur.** Uzlaşmaz (antagonist) çelişki olarak nitelendirdiğimiz çelişkiler arasında olan burjuvazi ve proletarya arasındaki çelişki ancak bir tarafın iradesinin üstünlük kurmasıyla bir sonuca bağlanabilir. Dolayısıyla ideolojik mücadele iki sınıfın uzlaşmazlığı üzerinden ilerleyen keskin bir alandır.

Proletaryanın artık kendi için bir sınıf olarak kendi ideolojisini (MLM) ve iktidarını kurmak için ihtiyacı olan araçları (Komünist Parti başta olmak üzere) oluşturmaya başlamasından itibaren burjuvazi de bu ideolojiyi ve araçlarını etkisiz kılmak için kendi mücadele araçlarını çeşitlendirmiş ve de ideolojik saldırılarını daha sistematik olarak ele almıştır. Bu saldırıların merkezine proletarya iktidarının ütöpik bir düşten ibaret olduğu, asla mümkün olamayacağı propagandası oturtulmuştur. Burjuvazi bu iddiasını burjuva ideologlarınca oluşturulan çeşitli teorilerle ispata kalkışır. Kendi içinde birçok farklı alt akıma ayrılan bu teorilerle halk kitlelerini manipüle edip, etkisi altına almaya çalışır. Burjuvazi ideolojik saldırılarında yöntem olarak esasta Marksizm'i tahrif ve revize ederek içini boşaltmayı kullanır. Bunu direkt Marksizm'e açıktan savaş açarak yapabileceği gibi dolaylı olarak, Marksizm savunuculuğu altında, onu burjuva ideolojisine hizmet edecek oportünist forma sokup halk kitlelerine empoze etmeye çalışarak da yapabilir. Yine proletarya ve burjuvazi arasındaki çelişkinin uzlaşır ve sistem içinde reformlarla çözülebileceği teorisi de başka bir ideolojik teslim alma çabasının so-

nucudur. Bu ideolojik saldırılar farklı tarihsel süreçlerde farklı formlar olsa da özünü koruyarak günümüze dek varlığını sürdürmektedir. Örneğin;

Marks ve Engels'in dönemine ve onların ideolojik mücadele süreçlerine baktığımızda; 1840'ların başlarında *"dünya görüşleri felsefi idealizm olan radikal genç-Hegelciler ile hesaplaştılar. Kırkların sonlarında savaşımı Prudonculuğa karşı iktisadi öğretisi alanında başladı. Elliler, fırtınalı 1848 yılında ortaya çıkan partiler ve öğretilerin eleştirisiyle bu savaşımın tamamlandığına tanık oldu. Altmışlarda savaşım, genel teori alanından, doğrudan emek hareketine daha yakın olan alana kaydı: Bakuninciliğin Enternasyondan çıkarılmasına. Yetmişlerin başında, Almanya'da sahne kısa bir süre için Prudoncu Mühlberger tarafından ve yetmişlerin sonunda ise olgucu Dühring tarafından işgal edilmişti (...)"* (Lenin, 1990) Doksanlara doğru geldiğinde ise tüm bu ideolojik mücadele süreçlerinden Marksizm'in zaferiyle çıkmıştı.

Lenin ve Stalin'in dönemine baktığımızda ise kapitalizmin görece istikrarını koruduğu, mücadele olanaklarının olduğu, emperyalizmin çelişkilerinin henüz tüm belirginliğiyle gün yüzüne çıkmadığı dönem geride kalmış, kapitalizmin bir üst evresine emperyalizm aşamasına ulaşmıştı. Emperyalizmde çelişkinin yoğunlaşması burjuva devrimler çağını kapatıp, proleter devrimler çağını açmıştı. Lenin ve Stalin, esasta emperyalizm ve proleter devrimler çağının ideolojik sorunlarıyla mücadele yürütmüşlerdir. Proleter devrime inançsızlığa, proletaryanın öncü rolüne ve proletarya iktidarı ve diktatörlüğüne yönelik ve bu ekseninde çeşitlenen sağdan ve soldan gelen reformist, revizyonist, oportünist saldırılara karşı ideolojik mücadele esas haline gelmiştir. Bu saldırıların uluslararası alandaki öncülüğünü 1898'de kurulan ve ilk dönemleri Marksist olup sonrasında oportünist bir kulvara savrulan 2. Enternasyonal oportünistleri yapıyordu. Rusya'daki ideolojik mücadeleleri ise daha henüz KP kurulmadan önce; proletaryanın öncü rolünü reddeden, köylülüğün öncü güç olduğunu savunan Narodnikler'e karşı başlatılmıştı. Devamında sosyal devrimcilere ve 1890'ların sonlarına doğru da proletaryanın politik iktidar mücadelesine katılmaktan uzak kalmasını, yalnızca ekonomik iyileştirmeler için mücadele etmesini isteyen ekonomistlere karşı mücadeleyle devam etti. Bolşevik partinin kurulmasından sonra ise Menşeviklerden ayrılanlara kadar başta Menşevikler olmak üzere 1905-1907'de her türlü legal mücadeleye karşı çıkan, işçi temsilcilerinin, devlet dumasından geri çekilmesini isteyen, KP'yi sol söylemlerle sağa çekmek isteyen Otvovistlere karşı ideolojik mücadeleyi elden bırakmadılar. Proletarya diktatörlüğü kurulmadan önce ise; Rusya'daki temsilcisi Troçki olan ve işçi sınıfının sol devrimci Bolşevik kanadını sağ Menşevik akıma tabi kılmak isteyen

“merkezciler”e karşı mücadele yürütülürken 1917 yılında sosyalist proleter devrimin zaferine inanmayan Kamanev, Zinovyev, Şlyapnikov gibi oportünistlere karşı ideolojik mücadele devam etti. 1918-20-21 yıllarında ise önce proleter devrimin sosyalist karakterini küçümseyen “sol komünistler”e ve Troçkistlere; devamında SBKP’nin 10. Kongresinde anarko-sendikalist bir sapma ve küçük burjuva etkinin yansıması olarak mahkum edilen “İşçi Muhalefeti”ne ve “Demokratik Merkeziyetçilik” grubuna karşı; SBKP’nin 14. Kongresinden sonra ise Sirzov-Lominadze oportünist sağcı “sol blok”a karşı yürütülen ideolojik mücadele, Stalin’in ölümünden sonra gerçekleştirilen 20. Kongresine (1956) kadar devam etti. 20. Kongrede revizyonist kliğin iktidarı ele geçirmesiyle SBKP davasından da sosyalizmden geriye dönüş, modern revizyonizm süreci başlamıştı.

Ustaların ve komünist partilerin buldukları ülkelerdeki ve uluslararası komünist hareket içindeki ideolojik mücadele örneklerini daha da çoğaltabiliriz. Ancak andaki ideolojik saldırı ve bunlara karşı ideolojik görevlerimizi belirleyebilmek için konuyu daha da güncellemek, kapitalist emperyalist sistemin bugün içinde bulunduğu duruma ve kendisinin ifadeyle özellikle 1970’lerden sonra ortaya koyduğu “yeni” saldırı politikalarına ve ideolojik bağlantılarına değinmemiz yerinde olacaktır.

1960’ların sonu ve 1970’lerin başlarında emperyalist-kapitalist sistemin 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı’nın ardından yakaladığı görece ekonomik istikrar bozulmaya, yeni bir ekonomik ve siyasal krizin ayak sesleri duyulmaya başlamıştı. Çok geçmeden de kendini gösteren kriz sistemi ciddi anlamda zorlamaya başladı. *“ABD’de yükselen enflasyon, hızlı büyüme ve özellikle ticari rekabet ciddi ödemeler dengesi açıkları yaratarak önce Bretton Woods Sabit Kur Sistemi üzerinde bir baskı oluşturdu; ve 1972-73’te de onun, yıkılmasına neden oldu.”* (Demirer T. 2002) Ardından gelen döviz kuru istikrarsızlığı, petrol fiyatlarının üçe katlanarak artışı, tekellerin düşen kâr oranları vs. sistemi yeni arayışlara, krizin faturasını işçi ve emekçilere yükleyecek “yeni” politikalar üretmeye itti. 70’li yıllar emperyalizmin bu politikalarının hayata geçirilebilmesi için, içinde bulunulan ekonomik siyasal atmosferin de etkisiyle yükselişe geçen toplumsal muhalefet ve devrimci mücadelenin yarattığı tehlikeye karşı işbirlikçi faşist yönetimler aracılığıyla askeri faşist cuntaların devreye sokulup başta devrimci komünistler olmak üzere onbinlerce insanın katledildiği, işkencelerden geçirilip hapse atıldığı yıllar oldu.”*

* Bu AFC’lar önce ABD’nin arka bahçesi olarak da ifade edilen Latin Amerika ülkelerinde yapıldı. Ardından da birçok yarı feodal- yarı sömürge ülke halkları önlenemeyen askeri faşist cuntalarla yüz yüze kaldı.

Bu dönem diğer yandan ise halk kitlelerinin yoğun bir şekilde ideolojik saldırıya maruz kaldığı yıllardı. Emperyalizm bütün bu ekonomik ve siyasi saldırılarının ideolojik ayağını da “postmodernizm” olarak ifade edilen sol görünümlü karşı devrimci bir akımla tamamladı.

Postmodernizm: 1990’larla birlikte yükselişe geçen varolan uluslararası konjonktürde sınıf savaşımının ortadan kalktığını, dünyanın artık “küreselleşme” olgusuyla karşı karşıya kaldığını dolayısıyla ulus devletlerin miyadını doldurduğunu ortaya atan bilimsellikten uzak içeriğiyle MLM karşıtı bir akım olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumunu değil bireyi öne çıkaran KP gibi her türlü örgütlülüğe, merkezîyetçiliğe saldırarak olgulara özneciliğin, göreceliğin bir başka aşama olarak da bilinmezliliğin gözünden bakan postmodernizm bunları kutsayıp mutlaklaştırır. KP’nin sadece halkı sömüren sınıflara karşı değil, bütün halka baskı uyguladığını iddia eder. Proletarya diktatörlüğü ve proletarya devletini de burjuva diktatörlüğü ve devletiyle eş tutar, çarpıtır. Herkesin söz hakkının bulunduğu adem-i merkezîyetçilik ve otonomiye dayanan kültürel kimliklerin kaynaştığı bir toplum tahayyül edip kendini Marksizm’e alternatif olarak sunar.

Temellerini anarşizmden alan postmodernizm, dönemin özelliklerine kapitalizmin yarattığı toplumsal kültür ve insan tipinin eğilimlerine de uygunluk arz edip besleyen bir akım olarak karşımıza çıkar.

1990’larda postmodernizmi ve sınıf mücadelesinin sosyalizmin sonu propagandalarıyla yayılan umutsuzluğu, yılgınlığı besleyen, büyüten, bir diğer önemli gelişme de Rus Sosyal Emperyalizmi’nin dağılmasıydı. RSE’nin resmen dağıldığının açıklanması, başını ABD emperyalizminin çektiği emperyalist güçlere büyük avantaj moral üstünlüğü ve hareket sahasını genişletme olanağı sağlarken halk kitlelerinde ve özellikle SBKP’nin 1956’dan (20. Kongre) itibaren girdiği modern revizyonist hattı göremeyen devrimci çevrelerde ciddi bir moral bozukluğu, sosyalizme karşı güvensizlik, vs. yarattı. Bu yıllarda birçok ulusal ya da toplumsal kurtuluş mücadelesi yürüten silahlı örgüt bu saldırılardan etkilenecek, barış süreçleriyle girdikleri reformist, tasfiyeci, revizyonist hatta silahlı mücadelenin dışına itildiler. Bir kısmı da silahlı mücadeleyi bırakmasalar dahi silahlı devrimci çizgiden silahlı reformist çizgiye savruldu. Bu durum emperyalizmin ideolojik-politik vb. saldırılarına da önemli bir alan açtı.

Uluslararası komünist hareketin aldığı yenilgi ile 70’lerin sonlarından itibaren gerilemeye başlamış olması emperyalizmi siyasi, ideolojik, askeri, ekonomik saldırılarını yaşama geçirmekte daha da pervasızlaştırmıştır. Bu dönemde mücadele yürüten toplumsal ve ulusal kurtuluş hareketleri bu saldırılar karşısında, ideolo-

jik, politik ve örgütsel olarak etkilenecek gerilemiş, bunun bir yansıması olarak halk kitleleri arasında sosyalizm umudunda kırılma yaratmıştı. Tüm bu saldırılar ve uluslararası komünist hareketin zayıflığının da etkisiyle reformizm ve tasfiyecilik tüm dünyada hızla ve etkili bir şekilde yayıldı.

Reformizmin genel anlayışına baktığımızda dönemin diğer ideolojik-politik saldırılarıyla da birleşen ve uyum gösteren bir yapıda olduğunu görürüz. Temel özelliğinin ise tıpkı postmodernizm gibi “sol”, “ilerici” söylemlerin arkasına sığınıp var olan toplumsal sistemi korumaktır. Hedefinde emperyalist-kapitalist sistemi yıkmayı değil ağır-aksak yönlerini reformlar aracılığıyla gidermek ve sistemi kendi içinde dönüştürmek vardır. Toplumdaki uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarının savaşımı yerine bu karşıtlıkların uzlaştırılması yoluyla ve varolan çelişkilerin sistem içinde devrimci şiddete gerek olmadan çözülebileceğini savunur. Buna karşın şiddeti devletin tekeline bırakarak onu meşrulaştırır. Zorun zorla yıkılacağı MLM anlayışın da reddedilerek illegal, sihalı mücadele bir yöntem olmaktan çıkarılır.

Burjuvazinin işçi sınıfı içerisindeki ajanları olan reformistler(reformizm) MLM'nin devlet teorisi, proletarya diktatörlüğü gibi temel teorilerine saldırıp tahrif ederken sınıf çelişkilerinin ortaya çıkmasını engellemeye, kitlelerdeki iktidar bilincini zedeleyerek yok etmeye çalışmaktadırlar. Bilinçlerde ve pratikte proletaryanın iktidarının olanaksızlığı, burjuvazinin sisteminin bakiliğini garantilemeye girişirler.

Bu noktada özetle de olsa geliştirilen bu ideolojik saldırıların halk kitlelerinin bilincine, TDH ve komünist hareketine dönük yansımalarına bakmak yerinde olacaktır.

Dış ve İç İdeolojik Saldırlara Karşı Görevlerimiz

Genel olarak iç faktörler her dönem KP'nin ideolojik duruşunda belirleyici bir yerde dursa da dışarıdan gelen saldırılar, ülke ve dünyadaki ideolojik politik durum, içinde yaşanan toplumsal gerçeklik KP'nin ideolojik duruşunu etkileyebilecek önemli etmenlerdir.

Emperyalist-kapitalist sistem MLM'ye dönük saldırılarını sistematik bir şekilde sürdürse de onun da hamlelerinin başarısı iç ve dış faktörlerden, genel siyasal ve toplumsal konjonktürden bağımsız değildir. İçinde bulunduğumuz süreçte egemen sınıflar ve halk kitleleri arasındaki çelişkilerin önemli oranda keskinleştiği ortadadır. Ancak genel olarak KP'lerin var olan duruma müdahale ve kitleleri devrim mücadelesine sevk etme yeteneğinin zayıf olması MLM'ye dönük saldırılarda sisteme önemli avantajlar sağlamaktadır. Yine de emek ser-

maye arasındaki çelişkilerin sürekliliği ve evrenselliği devrimci dinamikleri her koşulda korumakta ya da yeniden üretmektedir.

KP'nin ideolojik görevlerinin içteki ve dıştaki diye ikiye ayrıldığını ifade etmiştik. Dıştaki görevini burjuva ideolojinin çeşitli biçimlerine karşı mücadele oluştururken içteki görevini ise dış mücadeleden bağımsız gelişmeyen burjuva ideolojisinin devrimci ve KP saflarındaki yansımalarına karşı mücadele oluşturuyor. Elbette her ikisi birbirinin tamamlayıcıdır. KP'nin halk kitlelerine sağlıklı bir şekilde önderlik yapabilmesi devrimci mücadeleyi başarıya ulaştırması için de bu gerçeğe uygun hareket etmesi gerekir.

Genelden özele doğru gidildiğinde bugün ülkemizde “dıştaki” diye tanımladığımız ideolojik görevlerimizin başında **reformizme karşı mücadele** gelmektedir. Yukarıda da bahsettiğimiz üzere 70'lerin ortalarından itibaren emperyalizmin, içinde bulunduğu krizleri açmak için devreye soktuğu siyasi, ideolojik, ekonomik politikaların başta yarı-sömürge yarı-feodal ülkeler olmak üzere tüm dünyayı etkilediğine, reformizmi geliştirdiğine değinmiştik. Türkiye’de de bu politikalar hayata geç geçirilmiş ancak TDH'nin henüz genç, zayıf, olgunlaşmamış olmasından kaynaklı bu politikaların hayata geçirilmesinde egemen sınıflar zorluk yaşamadığı gibi reformizmi de oldukça güçlendirmiştir. Süreçten etkilenen bir dizi parti ve örgüt silahlı mücadeleden Marksist örgütlenme anlayış ve biçimlerinden vazgeçerek ya yasallaşıp parlamenter mücadeleye sarıldılar ya da kendini tasfiye ederek politik sahneden çekildiler.

Bugün TDH'nin gelişiminin geniş halk kitleleriyle buluşmasının ve sınıfa önderlik yapmasının önünde bilincini sakatlayan, pasifize eden, sınıf perspektifinden uzaklaştıran en önemli ideolojik saldırıların başında reformizm gelmektedir.

Burjuvazi reformizmle devrimci örgüt ve KP'lere, halk kitlelerine sınıfsal bilinç kırılması, sınıfsal söylemlerden kopuş, politikadan kaçış, ideolojik ve örgütsel bağlantısızlık dayatmaktadır. Bunları başarabildiği oranda devrimcileri, komünistleri ve toplumu bireycileştirip bencilleştirerek örgütsüz, güçsüz bireyler haline getirmeyi sağlamış olacaktır. Tam da bunun için reformizm, hedefine özellikle proletaryanın en temel savaş aracı örgütü olan KP'nin ideolojisini, örgütlenme biçimi, işleyiş ve anlayışlarını koyar. Sınıf bilincine, iktidar hedefine, en temel ilkelerinden biri olan demokratik merkezîyetçilik anlayışına, iktidar aracı olan proletarya diktatörlüğüne saldırır. Proletarya diktatörlüğünü faşist diktatörlükle eşleştirerek bilinçleri bulanıklaştırıp, sözde öznesiz, sınıflar üstü bir “demokrasi” anlayışını savunarak aslında var olan sistemin devamını ve onun demokrasisini istemektedir.

Özellikle de kitle hareketlerinin, devrimci kabarışın yükseldiği dönemlerde reformizm atağa geçerek öncülük rolüne soyunmakta, böylesi süreçlerde devrimci-komünist hareketlerin gelişiminin de önüne geçmeyi hedeflemektedir. Bunun en yakın ve açık örneğini Gezi İsyanı sürecinde gördük. Özellikle Gezi İsyanı sürecinde devrimci komünistlerin isyanla bütünleşip kitlelere önderlik yapmasının önüne geçebilmek için yapılan anti propagandalarda reformizmin, kendiliğindencilğin tekrar tekrar kutsandığına; Marksist-illegal silahlı mücadeleyi savunan anlayış, örgüt ve örgütlenmelerin lanetlendiğine, devletin faşist saldırganlığının sorumluluğunun illegal silahlı mücadele yürüten örgütlerin sürece dahil olmasına bağlanarak, kitlelerle devrimci komünist örgütler arasında set örülmeye çalışıldığına çokça tanık olduk. **Örgütsüzlük** özellikle gençlere verilen ve baş tacı edilen mesajdı.

Reformizm MLM ideolojisine ve proletarya iktidarına saldırırken kitlelere vaat ettiklerinin karşılığının olmadığı, bugünkü ülke gerçekliğinde çok daha fazla açığa çıkmış durumdadır. Ancak bu durumun kitlelerde kendiliğinden bir devrimci çıkışa evrilmeyeceği, müdahale edilmediğinde halk kitlelerini, umutsuzluğun, kendine ve birbirine güvensizliğin kollarına atacağı açıktır. Bu durumun önüne geçmek ancak devrimci komünistlerin kitleleri devrimci mücadeleden uzaklaştırıp geri çeken her türden gerici reformist ve tasfiyeci akımlardan korumaktan geçiyor.

Birçok ulus ve milliyetten halkın bir arada yaşadığı bir coğrafyada, sonradan katliam ve soykırımlarla oluşturulan bir Türk ulus devletinde yaşıyoruz. Faşizmle yönetilen bu ülkede Türk milliyetçisi ve şovenizm, kuruluşundan itibaren halkları bölüp/parçalamak ve yönetmek için faşizmin payandası olarak kullanılmaktadır. Diğer ulus ve milliyetleri aşağılayıp, kendini üstün ve tüm hakların esas sahibi olarak gören egemen ulus milliyetçileri şovenizmi körükleyip halk kitleleri arasında kin ve düşmanlığı yayarak, hatta her daim güncelleyerek faşist politikalarını yaşama geçirip, sistemlerini korumak istemektedirler.

Faşist ve ırkçı bir öze sahip olan ezen ulus milliyetçiliği ve şovenizmi, bu topraklarda işçi sınıfı ve ezilen emekçi halka yönelik en tehlikeli saldırılardan birisini oluşturuyor. Ve bizim de **mücadeleyi elden bırakmamamız gereken ideolojik görüşlerimizimizin başında geliyor**. Şovenizm bu topraklarda çok eski bir geçmişe, köklü bir geleneğe ve faşizmle birleşen kurumsal bir yapıya sahip olduğu için kendisini sürekli üretme kapasitesine sahiptir. Ve sadece halk kitlelerinin değil ezen ulus milliyetçiliğinden arınmayan, sınıfa öncülüğe soyunan devrimci ve komünistleri de şovenizmin biraz daha inceltilmiş ve “devrimci” şekere bulanmış hali olan sosyal şovenizm biçiminde zehirleyerek daha tehlikeli bir boyutta hükmünü sürdürür..

Kimi devrimci çevre, kurum ve kişilerin sosyal şoven yaklaşımlarını en bariz bu ülkedeki özgül ve en önemli sorunlardan birisi olan Kürt Ulusal Sorununa yaklaşımda görebiliyoruz. Reformizmle de bütünleşen sosyal şovenizmde bazen reformizm, bazen sosyal şovenizm öne çıkararak; özgürce ayrılma hakkının tanınması olarak kavranması gereken UKKTH ilkesi özünden koparılarak çeşitli biçimlere sokulmaktadır. Başka “çözüm” arayışıyla karıştırılmakta, özerklik, konfederalizm vb. kavramlarla UKKTH eşleştirilmeye çalışılmakta. Ya da ulusal sorunun temelinde feodalizmin tasfiyesinin yerleştirilmesi gibi anti- MLM görüş ve yaklaşımlar ileri sürülmekte.

Milliyetçiliğe, şovenizme karşı olduğu gibi çeşitli biçimlere büründürülen sosyal şovenizme karşı mücadele de ideolojik görevlerimiz arasında bulunmaktadır. Yine özgülümüzde özel bir öneme sahip olan ulusal sorunun çözümünde UKKTH’nın dışındaki anlayışlara karşı mücadele de ideolojik görevlerimiz arasındaadır.

Emperyalist kapitalist sistemin genel bunalımlarının arttığı ve emperyalist dünya sistemine damgasını vuran noktanın; bütün temel çelişkilerin kapsamlı bir şekilde keskinleşmesi ve istikrarsızlığın büyümesi, tüm dünyada devrimci durumun yükselmesinin olduğu bir süreçten geçiyoruz. Böylesi bir süreçte devrimci-komünistlik adına emperyalizmin özünü kavramayan, onu “iç rekabetten” azade gören, onun üretim anarşisinden mustarip belirleyici karakterini yok sayan veya önemsiz gören, yine sömürgeciliğini ve savaş üreten niteliğini gölgeleyici, emperyalizmin neoliberal sürecini yeni bir aşama olarak gören, “ultra emperyalizm” gibi onun ömrünü uzatmaya çalışan, reformist, revizyonist akım ve anlayışlara karşı da ideolojik mücadele yürütmek, emperyalist dünya sisteminde yeni gelişmelere çok yönlü tahlil edip, proleter sınıf mücadelesinin bunlardan doğan ideolojik, politik, örgütsel sorunlarına yanıt olmak da ideolojik görevlerimiz arasındaadır.

İdeolojik görevlerimizden bir diğeri de ülkemizde faşizm gerçeğinin doğru kavranmasına karşı mücadeledir. Bugün faşizmi emperyalist-kapitalist sistemin dışında gören, onu **sadece şiddetle ölçen** anlayışlar mevcuttur. Bu anlayışlar proletaryanın mücadelesine ciddi zarar vermektedir. Ülkedeki faşizmin varlığını ve yokluğunu parlamentonun varlığı, onun çok partili oluşuna bağlayan bu anlayışlar parlamentonun varlığını demokrasinin kanıtı olarak görürken, onun feshi ya da diğer partileri dışlayıp, tek partinin ağırlık kazanmasını ise faşizm olarak görmektedirler. Bu yaklaşım açıktır ki bugün Türkiye’de faşizmin varlığını da inkar etmektedir. Nitekim bugün faşizmin TC’nin kuruluşundan itibaren yukarıdan aşağıya

kurumsallaşmış, bütünlüklü yapısını görmeyip, onu “AKP faşizmi” gibi söylemlerle sadece varolan iktidarla sınırlayan yaklaşımlar halk kitlelerini de faşizme karşı savunmasız kılmaktadır. AKP gittiğinde faşizmin de biteceği gibi bir yanılsama, bilinç bulanıklığının yaşanmasına da neden olmaktadır.

Yine faşizmi şiddetten ibaret görme anlayışı onun özünü kavramadığından, faşizmin sürecin ve egemenlerin ihtiyaçlarına göre “havuç-sopa” politikasını devreye soktuğunu gerektiğinde yüzüne “demokrasi” maskesi taktığını da, gerçek niteliğini de görememektedir. Faşizmin niteliğini kavramak onunla mücadelede belirleyici bir yerde durmaktadır. Biz de gerçek özünü kavradığımız oranda faşizme karşı ve faşizmi aklayan burjuva anlayışlara karşı ideolojik mücadele yürütebiliriz.

Kısaca konu başlıklarını daha da çoğaltabileceğimiz, halk kitlelerini etkisi altına alan her türden gerici, idealist, anti-bilimsel anlayışa, burjuva akım ve ideolojilere karşı mücadele ideolojik görevlerimiz arasındadır. Unutmayalım ki her ideoloji, o ideolojiye ilişkin politikayı koşullar. Her politika bir ideolojiye karşılık düşer. Yani politika ideolojiye bağlıdır ve politikaya rengini ideoloji verir. Bugün sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarına yanıt olabilmesi, devrimimizin önünü açabilmesi, KP'nin kendisine ve sınıfa yönelen her türlü saldırıya karşı koyabilmesi ancak teoriyle, ideolojisiyle birleşmiş bütünlüklü bir politik bilinçle sahip olunmasıyla sağlanabilir. Bu noktadaki görevimize burjuva feodal faşist sistemi alt etmek için MLM ideoloji ile donanmış, politik uyanıklığa, inisiyatif, öngörü ve hakimiyet gibi özelliklere sahip KP'yi güçlendirmektedir. Böylesi bir KP yaratılması ise içte de güçlü bir ideolojik mücadele vermektir.

Komünist Parti’de iç mücadelenin önemi ve gerekliliği

Toplumdaki sınıf mücadelesinin parti içindeki yansıması olarak ifadelendirdiğimiz ideolojik mücadele, iki çizgi mücadelesi (burjuva ve proleter) KP'nin ortaya çıkışından günümüze dek varlığını korumuştur. İki çizgi ya da KP içindeki fikir mücadeleleri KP'nin fikir berraklığı ve derinliği kazanması parti içindeki yanlış düşüncelerin düzeltilmesi ve parti birliğinin sağlanmasında önemli bir yerde durur. Bu noktadaki ideolojik görevlerimiz, MLM karşıtı akımlara karşı MLM doğrultuda birleşmeye, birleştirmeye, harekete geçirmeye, bir parti olarak gelişmeye hizmet eder. Buradan da parti içi iki çizgi mücadelesinin önemine varırız. Çünkü ideolojik mücadele kesinlikle “bireysel” düzlemde gerçekleştirilemez. MLM bir sınıfın ideolojisini içerdiği için ancak ve ancak sınıfsal zeminde kavranabilir, uygulanabilir. Dolayısıyla bireysel gelişim de sadece kolektif yapı zemininde

gerçekleştirilebilir. Bunun esas nedeni ideolojik mücadelenin sınıfsal karakterdir. Bu da partide birliğin önemini gösterir. Her şeyde olduğu gibi kolektifte de birlik, farklılıkların mücadelelerinden oluşur. Birliği, farklı fikirlerin mücadeleleri olarak kavramayan anlayışlar dağılmaya veya dağılık kalmaya mahkumdurlar. Bu nedenle görevler arasında iki mücadele çizgi mücadelesini canlı tutmak, sonuçlara vardırarak, her yeni aşamada yeniden tanımlayıp gerçekleştirmek özel öneme sahiptir. Burada önemle görülmesi gereken iki çizgi mücadelesinin kuvvetli birlikler oluşturmadaki rolüdür. Biz, gelişmenin motorunu farklı görüş ve ayrılıklarla mücadeleye bağlıyoruz. Farklı görüş, bizim için korkulacak değil, MLM hattımızı güçlendirmenin, zenginleştirmenin aracıdır. Konuya ya da soruna yaklaşım da bu ciddiyetle ele alınmalıdır.

İnsanın temel özelliklerinden biri, değiştirme yetisine sahip olmasıdır ve her alanda olduğu gibi sınıf savaşımında da belirleyici olanın insanın dinamik rolü olduğu gerçekliğini kullandığı oranda yaşamda etkin ve belirleyici bir yerde durabilir. Devrimci ve komünistler söz konusu olduğunda ise bu açıklık kendi misyonunu kavramada, devrimci komünist mücadeleyi ileri taşımak noktasında oldukça önemli bir yerde durmaktadır. Bir parti militanı ben kimim, ne istiyorum, nasıl yaşamalıyım sorularına bu kafa açıklığına sahip olmadan tam ya da doğru yanıt veremez. Oysa bu yanıtlar, onun sınıf mücadelesindeki duruşunu, yaşam tarzını doğrudan etkiler. Kişi yaşamının merkezine sınıf mücadelesini, onun ihtiyaçlarını koyduğu oranda misyonunu yerine getirebilir.

Mao yoldaş 12 Ağustos 1953 tarihli "Parti içindeki burjuva fikirlere mücadele edelim" başlıklı yazısında ÇKP üyelerini üç sınıfa ayırarak: Bazı yoldaşları kararlı ve sağlam, düşünce tarzları ML; çok sayıda yoldaşı esas olarak ML ama ML olmayan düşüncelerden etkilenmiş; çok az sayıda bazı yoldaşları ise işe yaramaz düşünce tarzlarıyla ML olmayan kişiler olarak tanımlayıp ifadelendirmiştir.

Mao yoldaşın bu ifadesi 1953 yılının Çin’inde Demokratik Halk Devrimi’nin gerçekleştirdiği yani o yılların ÇKP’sinin ideolojik durumuyla ilgili bir gösterge olsa da aslında bu gün de KP’lerde görülebilecek bir tablo olarak değerlendirebiliriz. Bir KP’de bütün üyelerinin MLM bakış açısıyla donanmış olduğunu iddia etmek bilimsel bir tutum olmayacaktır. Dolayısıyla KP içindeki burjuva düşüncelere karşı mücadele süreklidir.

Nitekim varolan gerçeklik bugün kolektif içinde mücadele etmek durumunda kaldığımız öznelcilik, kendi misyonunu kavramama, iktidar olma bilincindeki zayıflık, siyasal ruhsuzluk, kitlelere güvensizlik, dogmatizm gibi birçok tasfiyecî düşünüş tarzıyla bizi karşı karşıya bırakmaktadır. Aslında iç içe geçmiş bütün bu

hastalıkların kökenine indiğimizde karşımıza MLM ile bağdaşmayan **özelci** bakış açısı çıkmaktadır. Öznellik olay ve olgulara çok yönlü bakabilmenin, onu doğru tanımlamanın önündeki en büyük engeldir. Özünde diyalektik materyalist bakış açısındaki eksikliğin ya da yoksunluğun bir sonucu olarak kendini var eder.

Bilimsel bir bakış açısına sahip olmamak değiştirme gücümüzü zayıflatıp bizi tökezletir. Çalışma tazımıza da yansıyan bu durum özellikle bizim gibi emperyalizmin sürekli dalaş ve paylaşma mücadelesinde olduğu gibi saldırı politikasını süreklileştirdiği ülkelerde devrimci komünist mücadele en az hata ve sıkı bir gizlilikle yürütülmek zorundadır. Her açığın düşman tarafından azgınca bir saldırının fırsatına çevrildiği gerçeğiyle yüzyüzeyken bu zaaf ve açıkları gidermeden çok fazla yol alamayacağımız mutlaktır. Bu noktada gerçeklere, gerçeklerden hareketle çizdiğimiz politik hatta ve ilkelere bağlılık temel şiarımız olmalıdır. Yalnızca MLM düşünceleri iyi özümsemiş, tarihsel ve diyalektik materyalizmi çalışma tarzımızın temeli/yöntemi haline getirebilen, gerçekleri olgulardan çıkartan, ilkelere bağlı kadro ve militanlar sorunları çözebilecektir. Bu noktada kolektifi, kadro ve militanlarımızı MLM ideolojisiyle donatmak ve eğitmek en temel ideolojik görevimizdir.

Kaynaklar

- Partizan Kasım 2014/85 Devrim ve Reformizm
- V.I. Lenin; Marx, Engels- Marksizm, Sol Yayınları
- Komünist Enternasyonal'de Kadro Sorunu Üzerine, İnter Yayınları
- Mao Zedung; Seçme Eserler 2 ve 5. Cilt, Kaynak Yayınları
- T. Demire; 21. Yüzyılla Gelenler: Söylenceler ve Gerçekler, Ütopya Yayınları

KADRO SORUNU VE KADRO POLİTİKASI ÜZERİNE

►► Komünist partinin sınıfa önderlik edebilmesi için de sınıfı, hareketi örgütleme yeteneğine sahip ideolojik, politik, örgütsel olarak donanımlı, sınıf mücadelesinde çelikleşmiş kadrolardan oluşan iyi bir önderliğe sahip olması gerekir. Yani KP'siz devrim, önderliksiz komünist parti düşünülemez. ◀◀

“Örgütsüz bir halk silahsız bir orduya benzer” diyordu Mao yoldaş. Eğer bir halkın, sınıfın kendi örgütü, savaşımında ona öncülük edecek partisi yoksa hiçbir şeyi yok demektir. Zira örgütlenme ve örgüt bizim için dünyayı değiştirmek için gerekli olan araçtır. Sınıflar mücadelesinde birçok örgütlenme ve örgüt biçiminden bahsedebiliriz. Ancak proletaryanın tarih sahnesine çıkması ve kendisi için bir sınıf haline gelmeye başlamasıyla birlikte, kendisini kurtuluşa götürecektir, kendi sınıf örgütünü de yaratmıştır. Proletaryanın sınıf örgütü ise komünist partidir. Komünist parti, proletaryanın iktidarını sağlayabilecek, devrim yapabilecek öncü, örgütlü ve çelik disiplinli biricik örgütüdür.

Proletaryanın bilimsel ideolojisi olan MLM teoriyle, hareketin yasalarının ve devrimin yasalarının bilgisiyle silahlanmış, sınıfa önderlik edecek bir parti olmadan işçi sınıfı ve ezilen halkların zaferler kazanması olanaksızdır. KP'nin gerekliliği ve zorunluluğu da buradan gelir. Ancak komünist partinin sınıfa önderlik edebilmesi için de sınıfı, hareketi örgütleme yeteneğine sahip ideolojik, politik, örgütsel olarak donanımlı, sınıf mücadelesinde çelikleşmiş kadrolardan oluşan iyi bir önderliğe sahip olması gerekir. Yani KP'siz devrim, önderliksiz komünist parti düşünülemez. Diyebiliriz ki proleter ideolojiye göre şekillenmiş doğru bir çizgi belirlendikten sonra komünist partilerin ve devrimin geleceği sınıf mücadelesinin içinde çelikleşmiş, kitlelerle sıkı bağları olan, MLM ideolojiyi kuşanmış proleter devrimci kadroların yetiştirilip eğitilmesine bağlıdır. Zira belirlenen doğru çizgiyi hayata uygulayacak olan kadrolardır.

Bir komünist partinin siyasal çizgisini anlayıp, kavrayıp, özümseyen ve pratiğe uyarlayabilecek onun için mücadele edecek kadro ve militanları yoksa, var olan doğru çizgi ve politikası kağıt üzerinde kalmaya mahkumdur ve tek başına bir anlam

ifade etmez. Elbette komünist parti ideolojisi, siyaseti, örgütsel yapısı ve ona yön verecek olan kadro, üye ve militanlarıyla bir bütündür. Ve bunların toplamı, diyalektik bütünlüğü partiyi oluşturur. Ama komünist partinin politik iktidar mücadelesinde ona yön verecek, ileriye taşıyacak olan ise esasta kadrolardır. Stalin yoldaşın dediği gibi bu iktidar mücadelesinde “Kadrolar her şeyi belirler”! Bunun için de kadro sorunu KP’ler için her zaman tayin edici bir sorun olmuştur. Ve güncelliğini hiç yitirmemektedir.

Sınıf mücadelesinin, partinin içinde bulunduğu koşullara paralel yakıcılık düzeyi, şekli farklılaşsa da kadro sorunu, kadro ihtiyacı ve kadroların eğitilmesi her daim komünist partinin en temel sorunlarından birisi olmuştur. Bugün bizim açımızdan da en temel sorun ve ihtiyaçlardan birisi, var olan kadrolarımızın korunması, yetkinleştirilmesi, yeni kadroların yaratılması ve yetiştirilmesi, mücadelenin ihtiyaçlarına göre konumlandırılmasıdır.

Unutmayalım ki; doğru bir önderlik tarzı ve yönteminin en önemli bileşeni doğru bir kadro politikasının yaşama geçirilmesiyle mümkündür. Bugün de bir tarafta sınıf mücadelesinin geliştiği, devrimci durumun yükseldiği, sistemle çelişkilerin arttığı ve kitlelerin kendiliğinden farklı arayışlara yöneldiği; diğer tarafta devrimci durumun yükselişine paralel, artan faşizmin saldırılarının yoğunlaştığı, hatta bu saldırılara rağmen kitlelerin bir bütün geri çekilmediği önemli bir süreçten geçiyoruz. Bu süreçte kitlelerle bütünleşip onlara önderlik edebilmek, onları örgütleyebilmek için her zamankinden daha fazla kitlelerle sıkı bağları olan, ideolojik, politik olarak onlara önderlik edecek, donanımlı, bu mücadelede önüne çıkan her türlü zorluğa göğüs gerecek, soğukkanlılığını yitirmeden yoluna devam edecek, umutsuzluğa, yılgınlığa ve karamsarlığa kapılmadan inancını, davaya bağlılığını koruyacak, sabır, ısrar ve kararlılıkla önüne çıkan engelleri aşacak, kendi yolunu bulabilecek ve kitlelere de yol gösterip onlarla yürüyecek kadrolara ihtiyacımız var. “Devrimin geleceğinin kadrolara bağlı” (Mao) olduğunu düşünürsek, kadroların eğitimi ve yetiştirilmesi sorununa da stratejik bir sorun olarak yaklaşip merkezi bir kadro politikası geliştiririz/geliştirmek zorundayız.

Önderliğin kitlelerin tayin edici rolündeki yeri şüphesizdir. Ama sınıf mücadelesinde çelikleşmiş, sağlam kadrolar ve sürekliliği sağlanmış bir önderlik yaratabilirsek kitlelerin devrimci hareketi engellenemez. Aksi takdirde yenilgi ve gerilemeler kaçınılmaz olur.

Merkezi düzeyde ele alınmış, üstten alta doğru örgütlenmiş ve yaşama geçirilen bir kadro politikamız yoksa, saflarımızda MLM teorimizin, stratejimizin, uzun ve kısa vadeli yönelimimizin kadrolarına yeteri düzeyde sahip değilsek bu boş-

luğu **kendiliğindenci kadro politikası** doldurur. Ve her türden ve renkten bir dizi ideolojik hastalığın yaşam bulduğu, hatta düşman sızmalarının mümkün olduğu, kitlelere güven vermeyen, bürokratik, davasına yeterince bağlı olmayan hastalıklı kadro tipleri yetiştiririz. Böylesi kadrolarla da ne partiye ne devrime ne de sınıfa önderlik yapılabilir.

Bu yazıda nasıl bir kadro politikası ve nasıl bir kadro tipinden bahsediyoruz, dönemin ihtiyaçları nedir sorularına yanıt aramaya çalışacağız.

Öncelikle “kadro” derken neyi, kimleri kastediyoruz? İşe önce bunu açıklamakla başlayalım. Zira bugün ülkede faaliyet yürüten devrimci, komünist, yurtsever vb. sol cenahta kadronun tanımına kimlerin girdiği, kadrodan kimlerin anlaşılması gerektiğine dair tam bir ortaklık, fikir birliği yok. Kimi yapılar profesyonel faaliyet yürüten tüm faaliyetçileri kadro olarak tanımlıyor. Kimi yapıların kadro tanımlama kriterleri teoride biraz daha yüksek olsa da uygulamada sergiledikleri tutumla uyuşmamakta. Bu uyumsuzluk yeni, tecrübesiz ya da zaafli, henüz örgütlenmeye ihtiyacı olan militanları örgütçü, yönetici olarak görevlendirmeleri ve atamaları gibi pratiklerle kendini gösteriyor. Kadro politikasındaki kavrayış farkları kadro-üye-militan arasında silikleşen belirmeleri vs. ile KP’ler için ise kadrolar Lenin ve Stalin yoldaşların belirttiği gibi partinin en değerli fonlarıdır. KP’nin, önderliğin tayin edici gücünü oluştururlar. Onlar MLM bilimini kılavuz olarak alan, uzağı görme yeteneğine sahip, sınıf mücadelesinin karmaşık yapısı içinde her daim yönünü bulabilen, KP ve kitleler içinde politika üretebilen, harekete yön verebilen ve ustaca yöneten komünistlerdir. Kuşkusuz tüm kadroları aynı yetkinliğe sahip olarak değerlendiremeyiz. Deneyimli, birikimli kadrolarla yeni, tecrübesiz ve gelişmekte olan kadrolar arasında fark olacaktır. Amaç militanından üyesine, deneyimsiz kadrosundan deneyimlisine komünist partinin ideolojik, politik ve teorik eğitim düzeyini ve savaş yeteneğini yükseltmek, kadro ve militanlarını MLM’yi kılavuz olarak kullanan komünistler olarak yetiştirmektir.

Genel anlamda “kadro”dan ne anladığımızı, kadronun temel özelliklerini ortaya koysak da, tek tip, değişmez, dönüşmez, mekanik bir kadro anlayışından ve politikasından bahsedemeyiz. **MLM kadro tanım ve özelliklerinin özünü korumakla birlikte her dönemin kadro tipi ve ihtiyacı buna paralel kadro politikası da farklılaşabilir/farklılaşır.** Mücadelenin içinden geçtiği süreçlere, KP’nin kavrayışına, iç sorunlarına ve geçirdiği dönemlere vb. göre kadro tipi ve ihtiyacı değişebilir. Önemli olan özgünlüğu kavrayıp dönemin ihtiyaçlarına yanıt olacak kadroları yetiştirebilmek, şekillendirebilmektir. Nesnel gerçekliği doğru kavrayamazsak anın, dönemin ihtiyaçlarına yanıt olacak kadro ve militanları da yaratamayız.

Kadro politikası mücadelenin biçimine, ülkenin koşullarına ve sınıf mücadelesinin içinde bulunduğu evresine vb. göre belirlenir, kadro ve militanlar eğitilir, şekillendirilir. Örneğin koyu faşizmin baskısı altında her an ölüm, tutsaklık ve işkence tehdidiyle yüzyüze kalarak illegal ve silahlı mücadelenin esas olduğu ülkemizdeki gibi koşullarda faaliyet yürüten KP'nin kadro politikasıyla, burjuva demokrasisinin olduğu, parlamenter mücadele olanaklarının olduğu bir ülkede faaliyet yürüten KP'nin kadro politikası, kadro ve militanlarını şekillendirdiği, onlardan beklentileri aynı değildir. Ya da devrim yapmış bir ülkedeki KP'nin kadro politikasıyla henüz devrim yapmamış bir ülkedeki KP'nin kadro politikası bile farklı olacaktır. Yani devrim öncesi ve devrim sonrası biçiminde. Birisinde kadro ve militanlar devrimi, sosyalizmi inşa etmekle yükümlüyken, diğesinde devrimi gerçekleştirmekle yükümlüdürler.

Yine ihtiyaçlar, devrimin içinden geçtiği evrelere göre de farklılaşabilir. Bunun canlı ve çarpıcı örneklerini Ekim Devrimi ve devrim sonrasında çokça görebiliriz. Örneğin Ekim Devrimi öncesinde Çarlık Rusya'sının baskısı ve despotizmi altında illegal koşullarda çalışacak, sürgünleri, ölümleri, tutsaklıkları göze alacak, kitlelere önderlik edecek kadrolara ihtiyaç varken, devrim sonrasında iç savaş döneminde "özellikle ordunun inşası ve savaşın yürütülmesi için komutanlara,..." askeri anlamda yetkin ve yetenekli kadro gereksinimi daha önemli bir yerde duruyordu. İç savaştan sonra sanayinin inşası sürecinde de ekonomiyi yönetecek, yönlendirecek kadrolara ihtiyaç olduğunu belirtiyordu Stalin yoldaş.

Kadro politikasındaki ihtiyaç ve farklılaşmalar için illa Ekim Devrimi'ndeki gibi devrim öncesi-sonrası, iç savaş ve ekonomik inşa vb. keskin dönemelerin de yaşanması gerekmiyor. Sınıf mücadelesinin seyrine paralel komünist partinin kendi yaşadığı süreçlere, ülkedeki ve dünyadaki genel siyasi-ekonomik gelişmelerin yarattığı etkiye vb. göre de andaki görev ve ihtiyaçlar farklılaşabilir. İhtiyaca paralel kadro politikasını geliştirmek gerekmektedir.

TDH'nin çıkışından itibaren kadro ve kadro sorunu

TDH'nin çıkışından bugüne kadar proletarya partisi de dahil TDH'nin en temel sorunlarından birisi de kadro sorunu olmuştur. Kadro sorunuyla birlikte kadroların şekillenışı, gelişimi içinden geçilen dönemlerden, koşullardan bağımsız olmadığı gibi kadronun, çatısı altında bulunduğu parti ve örgütten, örgütün ideolojik politik çizgisinden, kültüründen vb. de bağımsız gelişmemektedir.

'70'lerin temel özelliğine baktığımızda '68 gençlik hareketinin ve Çin Kültür Devrimi'nin rüzgarının estiği, devrimci bir dalganın yükseldiği bir süreç olduğunu

görürüz. Türkiye’de ise Mustafa Suphilerin Kemalist diktatörlük tarafından katledilmesinden sonra TKP’nin reformist, revizyonist bir çizgiye çekilip, sınıf işbirlikçisi, sosyal şoven bir yapıya büründürülmesiyle ülkenin üzerine serpilen 50 yıllık ölü toprağın yeni yeni atıldığı; Çin, SSCB, Vietnam devrimlerinin tartışıldığı, Türkiye devriminin yolunun belirlenmeye çalışıldığı bir süreçtir. Bu süreç, bir yandan halk hareketlerinin yükselmesini, diğer yandan da devrimci ve komünist hareketin doğmasını, KP’nin (Proletarya Partisi) kurulmasını getirmişti. ’71 devrimci çıkışıyla reformizm ve revizyonizmden kopuş sağlanırken TDH’nin silahlı devrimci çizgisi de doğmuştu. Bu eksenle devrimin stratejisi ve yolu boyutuyla TDH, üç temel çizgiye ayrılarak silahlı mücadeleyi başlatmışlardı.

Marksist teorinin kavranması ve kavrandığı oranda pratiğe geçirilme girişimiyle birlikte bir nevi TDH’nin aydınlanma süreci olarak da değerlendirebileceğimiz ’70’lerin kadro ve militan yapısı da, bu sürecin ve bu tartışmaların içinden çıkmıştı. Bu dönem; sürece, ihtiyaca, yeni yeni oluşan devrimci teoriye ve dönemin tartışmalarına yanıt olabilmek için daha fazla okuyan, araştıran, sorgulayan, tartışan, kitlelerle daha sıkı bağ içinde, yeni yeni oluşturulmakta olan teorinin pratikle sentezini yapmaya çalışan kararlı, davaya bağlı, feda ruhunu kuşanmış kadro ve militan tipi söz konusuydu.

Bu özelliklerin somutlandığı isimlerin başında da kuşkusuz TDH’nin önderleri; Denizler, Mahirler, İbrahimler geliyordu. Ve ’71 devrimci çıkışının komünist yüzünü ise İbrahim Kaypakkaya ve kurduğu proletarya partisi oluşturuyordu.

’71 devrimci çıkışını faşist TC devleti de kapsamlı bir saldırıyla karşılamış, başta kurucu önderler Deniz Gezmiş ve yoldaşlarını idam ederek, Mahir Çayan ve silah arkadaşlarını Kızıldere’de, Sinan Cemgil’i Nurhak’ta ve İbrahim Kaypakkaya’yı Amed zindanlarında işkenceyle katletmesi olmak üzere TDH’nin birçok kadrosu katledilmiş, tutsak alınmıştı. Kuşkusuz TDH ilk yenilgisinden sonra önderlerinin mirasını kuşanıp kaban kitle mücadelelerinin içinde yeni kadro ve militanlarını çıkararak ilerlemesini öğrendi diyebiliriz.

Bu dönemde kitlelerin içinde, onların hem öğretmeni hem öğrencisi olan, gıdasını kitlelerden alan, onlarla bütünleşebilen, davasına bağlı, militanlık, kararlılık, dürüstlük ve feda ruhu gibi özellikleriyle kitlelere daha fazla güven veren kadro ve militan tipini görebiliyoruz. Tam da bundan dolayı o süreçlerin tanığı kitleler, eski devrimcilerle yeni kuşak devrimcileri kıyaslamakta, eski devrimcilerden saygıyla bahsetmekte, yeni kuşak devrimcilerde eskilerin olumlu özelliklerini aramaktadır.

’80’lere gelindiğinde ’80 darbesi sadece toplumsal muhalefeti bastırıp top-

lumu sindirmedi. TDH'ye de ciddi darbeler vurdu. Üstelik de sadece örgütsel olarak değil, siyasi, ideolojik olarak da yılgınlığın ve karamsarlığın boy vermesine neden oldu. Bu süreçte ve devamında faşist darbenin baskısı, işkence, katliamlarıyla birçok kadro ve militan katledilirken, azımsanmayacak sayıda kadro ve militan da karamsarlık ve umutsuzluk girdabında ya ideallerinden vazgeçtiler ya da mülteci hayatı seçtiler. Elbette dövüşenler, direnenler, karanlığı aydınlığa çevirmek için canla başla mücadele edenler de vardı. Onların direngen, baş eğmeyen tavırları kırdı, şehirde, çatışmalarda yazdıkları direniş destanı, düşman karşısındaki kararlı, uzlaşmaz duruşları, hesap soruculukları vb. devrimci-komünist kadro ve militanlar şahsında devrimci geleneğin büyümesini de sağlıyordu.

Ancak buna rağmen yenilgi sürecinin yarattığı kadro yetmezliği gözardı edilemezdi. Birçok parti ve örgüt var olan kadro yetmezliğini aşma noktasında eksik, zaafli bir ele alış sürecine de kapı araladı. Marksist kadro kriterleri kısmen rafa kaldırılarak boşalan kadroların yerleri yetersiz, zaafli, düşman karşısında gereken tavri sergileyememiş vb. militanlarca doldurulma çabaları devrimci hareketin niteliğini düşürürken birçok yapının kadro kriter ve beklentileri de aşağıya çekilmiş oldu. Dönemin umutsuz, karamsar tablosuyla da beslenen sorunlu, başarısızlıkların üzerine örten, zaaflarıyla barışık kadro tipleri yaratılmasına vesile olunmuştu.

Bugün Türkiye'deki birçok devrimci parti ve örgütte yaşanan kadro sorununun, bir bütün olarak sürekliliği sağlanmış biçimde çözülememesinin nedenlerinden birisini de buralarda, '80'lerin zaafli kadro geleneğinde aramak gerekiyor.

'90'lara gelindiğinde ise; '80 askeri faşist darbesiyle sindirilen toplum ve toplumsal muhalefet '90'larla birlikte yeniden yükselişe geçerken devrimci hareketler de '80 darbesinin yenilgisinden sonra yeniden toparlanmaya başlamıştı. Haliyle bu olumluluk proleterya partisi de dahil TDH'nin kadro sorunu ve ihtiyacını kısmen de olsa çözmede yansımaları göstermişti. Diyebiliriz ki TDH'nin kadro ve militanlarının '70'lerden sonra en gelişkin ve yetkin olduğu süreç 90'lı yıllar olmuştu.

Sınıf mücadelesinin gerileme ve gelişim seyrine paralel kadro sorununda da yaşanan '80 sonrasının ya da 2000 ve sonrasının artan kadro sorunu ve politik seviyesi gerileyen kadro militanlarla kıyaslandığında '90'lı yıllarda yükselen sınıf mücadelesinin ve ulusal mücadelenin pratiğinin içinde pişen ve daha hızlı gelişen kadro ve militanların da okuyup, araştırıp sınıf mücadelesinin sorunlarına yanıt ararken aynı zamanda teorik birikimini kitlelerle, pratikle de bütünleştirme yönü daha iyi olan ve politik anlamda daha gelişkin kadro özelliklerinin bulunduğu söyleyebiliriz.

Ancak bugünün önünü açmada yetersiz olduğu ortadadır. Ama bunu da ül-

kedeki ve dünyadaki sınıf mücadelesinin gelişim seyrinden, kapitalist, emperyalist sistemin politika ve saldırılarından, yerellerdeki yansımalarından ve devrimci öznenin nesnel durumu kavrayışı ve konumlanışından bağımsız değerlendiremeyiz. Nesnel durumu anlamadan, anın ihtiyaçlarına da yanıt olamayız. Biz de komünist partiye ve partiyle birlikte sınıf mücadelesinin seyrine yön verecek kadro ve militanlarını yetiştirebilmek, geliştirebilmek ve güncel görevleri belirleyebilmek için ülkede ve dünyadaki egemen güçlerin durumuna, saldırılarına, uluslararası komünist hareketin gelişimine ve bununla bağlantılı olan ülkedeki devrimci hareketin ve komünist hareketin konumlanışına kısaca göz atmamız yerinde olacaktır.

Emperyalizmin neo-liberal saldırıları ve proleter harekete etkileri

Özellikle '70'li yılların ikinci yarısından itibaren '68 gençlik hareketinin ve Çin Kültür Devrimi'nin etkisinin zayıfladığını ve tüm dünyada emperyalizmin siyasi, ideolojik, ekonomik saldırılarının yoğunlaştığını görüyoruz.

Ekonomik alanda: Emperyalist devletlerin 2. Emperyalist Paylaşım Savaşı sonrası yakaladığı görece istikrar '70'lerde yaşadığı büyük ekonomik krizle bozulmuştu. Emperyalizm, kendi sonunu getirebilecek büyüklükteki bu krizini aşabilmek için uluslararası üretimi ve bölüşümü yeniden örgütlemeye gider. Emperyalizm, neo-liberalizm söylemleriyle giriştiği bu yeni örgütlenmesiyle, ulus devletler tarafından düzenlenen üretim ve değişim ilişkilerinin çözülmesini ve yerine uluslararası mali sermayenin egemenliği altında birleştirilerek örgütlenmesini geçirir. Bunun için dünya pazarının serbestçe gelişmesinin önündeki engeller kaldırılır, ulus devletler uluslararası sermaye dolaşımının önündeki engelleri kaldırması ve sınırlarını açması için zorlanır. Böylece uluslararası tekeller yarı-sömürge yarı-feodal bağımlı Asya, Afrika ve Latin Amerika ülkelerine çullanıp eşi görülmemiş bir yağmacılıkla bu ülkelerin yeraltı zenginliklerini, devlet kuruluşlarını kârlı sanayi ve yatırım dallarını özelleştirmesi vb. biçiminde ele geçirir. Hızla gelişen üretim teknolojisinden ulaşım, haberleşme ve iletişim teknolojilerine kadar çok çeşitli teknik gelişim kaynaklarından da yararlanılacak yarı-sömürge yarı-feodal ülkeler emperyalist tekellerin üretim üslerine dönüştürülür. Yüksek teknoloji gerektiren üretim emperyalist ülkelerde gerçekleştirilirken emek yoğunluklu, çevreye, doğaya, insana zararlı, fazla teknoloji gerektirmeyen ya da ucuz teknoloji gerektiren üretim ise yarı-sömürge yarı-feodal, bağımlı ülkelere kaydırılır. Örgütsüzlüğün dayatılması ve işçi emekçilerin kazanılmış sosyal, siyasal, ekonomik haklarının gaspı üzerinden yükselen bu sistemle işçi emekçilerin ücretleri düşürülür, emek

yoğunluğu ve çalışma süreleri artırılır. Çalışma koşulları çok yönlü esnekleştirilerek taşeronlaştırma ve enformel çalışma ve üretim dayatılarak kuralsız bir sömürü gerçekleştirilir.

Adına neo-liberalizm de denen bu sömürüyle uluslararası mali sermaye dünya çapında sanayide, tarımda, ticaret ve bankacılıkta eşine rastlanmamış bir biçimde sınır ötesi yoğunlaşma ve merkezileşme sürecine girer. Aynı şekilde eşine rastlanmamış bir sömürü, talan, açlık, yoksulluğu da getirir.

Uluslararası Komünist Hareketin gerilemesi

Bu saldırıların siyasi, ideolojik ayağının başlangıcı ise sosyalizm ve demokratik devrimlerden dönülerek revizyonizm saplanmasıyla başlar. İlk olarak SSCB’de, SBKP’nin 20. Kongresi’nden sonra (1956) bürokratlaşan burjuva kliğin egemenliği ele geçirmesinden itibaren sosyalist niteliğini yitirip yozlaşarak dejenere bir hal alması ve revizyonist bir kulvara savrulmasıyla başlar süreç. 1976’da Çin’de Mao’nun ölümünden sonra revizyonist kliğin iktidarı ele geçirmesini eskiden sosyalist, demokratik olan ülkelerin tamamının revizyonist bir yozlaşma sürecine girmesi, aynı zamanda Uluslararası Komünist Hareket’in de yeni, geri, bunalımlı bir sürece girmesini getirir. UKH’in bunalımının emperyalist güçleri neo-liberal saldırıları için daha da cesaretlendirdiği bir gerçek.

Post-modernizm ve post-modern saldırılar

Emperyalizmin neo-liberal saldırılarının ideolojik ayağını ise post-modernizm ve post-modern akımlar oluşturur. 1980’lerde ortaya çıkan post-modernizm özellikle 1990’lardan itibaren daha da yaygınlaştı. Sol görünüm adı altında, sözde emperyalizmin neo-liberal politikalarına karşı çıkan post-modernizm aslında emperyalizmin bu politikalarının ideolojisi ve siyasetinin belli yönlerini yaşama geçirmektedir. Terry Eagleton’un tanımı ile “çoğulculuk kültürü”, “öznesiz bir liberalizm”dir post-modernizm.

Sınıf savaşımının ve ulus devlet anlayışının miadını doldurduğunu savunan post-modern akımlar merkezi ve parti örgütlenmelerini reddederken, ademi merkezîliğe ve otonomiye dayanan kültürel kimliklerin kaynaştığı, toplulukların küreselleştiği bir toplum tasavvur ederler. Merkezi örgütlenmelerin yerine birey ve bireycilik felsefesini savunan post-modernizm ideolojik temelde KP ve merkezi örgütlenmelere, sömürücü sınıfların devamı olduğu savıyla saldırmakta, diyalektik ve bilimsel yöntemi yadsıyarak yerine öznelciliği, bilinmezliği ve göreceliliği kutsamaktadır.

Bu saldırılar “sosyalizmden geriye dönüşler”le prim yapmaya başlayan revizyonizm, reformizm ve oportünizmin 1956’dan itibaren sosyal emperyalist bir kulvarda olan Sovyetler Birliği’nin 1990’da havlu atıp, geri dönüşünü açıklamasıyla yani SSCB’nin dağılmasıyla zirve yaptı. Aslında SSCB’de çöken sosyalizm değil, Kruşçev, Brejnev ve Gorbaçov’un modern revizyonist politikaları olsa da emperyalist güçler “tarihin sonu”, “sosyalizmin sonu” vb. propagandalarıyla umutsuzluğa, yılgınlığı yayıyorlardı. Bu rüzgardan başta “sosyalizm” adı altında modern revizyonist çizgide olan partiler başta olmak üzere SSCB’nin son sürecini komünist, SSCB’yi de komünizmin kalesi olarak gören parti ve örgütler büyük bir hayal kırıklığı ve umutsuzluk yaşayarak etkilendiler. Ciddi savruluşlar yaşadılar.

Komünist Parti anlayışına alternatif sunulan sivil toplumculuk

Emperyalizmin ‘90’lı yıllarda başlayan en önemli siyasi, ideolojik saldırılarından birisini de sivil toplumculuk anlayışı oluşturuyordu. Özünde emperyalizmin neo-liberal politikalarının yarattığı tahribata karşı toplumda uyum sağlamayı hedefleyen sivil toplumculuk anlayışı genelde emperyalist kuruluşların finansmanını sağladığı, onların desteğiyle neo-liberal politikaların tahribatlarını tolere etme işini, oluşturulan sivil toplum kuruluşları aracılığıyla sağlıyor/du. Böylece neo-liberal politikalarla gasp edilen sosyal ve kazanılmış hakların ve özgürlüklerin yükü sivil toplum kuruluşları vasıtasıyla hafifletilip toplumda kapitalizmin kabul edilebilir hale getirilmesi hedefleniyordu diyebiliriz.

Sivil toplumculuk anlayışının diğer bir hedefi de; birçok post-modern akımla da birleşerek hedefine demokratik merkezîyetçilik ilkesine sahip devrimci komünist örgütlenmeleri koyarak, yerine çevre, sağlık, cinsiyet, kültür vb. dallarda örgütlenmiş esnek ve ademi merkezîyetçilik ilkesine göre örgütlenmiş, sistem tarafından da desteklenen kimi emperyalist devletlerin ve UNICEF, UNESCO, DB gibi emperyalist kuruluşların finansmanını sağladığı sivil toplum kuruluşlarını alternatif gösteriyorlar/göstermeye çalışıyorlardı.

Emperyalizmin ideolojik saldırılarının etki ve tahribatları

Emperyalizmin siyasi, ideolojik, ekonomik saldırılarını ve bunların yarattığı tahribatları daha da çoğaltabiliriz. Şu bir gerçek ki dünyanın hiçbir ülkesi ve o ülkelerdeki devrimci komünist hareketler de bu saldırılardan azade kalmadı. Özellikle de bilgi ve teknoloji erişim olanaklarını, başta internet olmak üzere iletişim hizmetlerinin hızla gelişmesi, sömürü ve saldırıların yoğunlaşmasını hızlandırırken, tahribatlarını, ideolojik deformasyon ve dejenerasyonun, yoz-

laşmanın da etki gücünü artırdı. UKH'in etki gücü zayıflarken sivil toplumcu, neo-liberal, post-modernist, anarşist, revizyonist, reformist vb. özünde benzer noktalarda birleşen kapitalist emperyalist sistemin ideolojik saldırıları artık "yeni bir çağa" girildiği, tüm dünyanın "küreselleştiği", sınırların, sınıfların kalmadığı, dolaşısıyla sınıf mücadelelerinin de önemini yitirdiği, kapitalist emperyalist ve faşist sistemlerin de zor kullanılmadan dönüştürülebileceği, silahlı mücadele devrinin miadını doldurduğu, evrimsel devrimlerin esas olduğu gibi tez, propaganda ve ideolojik saldırılar toplum üzerinde de, devrimci komünist örgütler üzerinde de etkili oldu. Dünyanın birçok ülkesinde başta ulusal kurtuluş mücadelesi yürüten örgütler olmak üzere devrimci, komünist partiler de dahil silahlı mücadeleyi tasfiye edip reformizme doğru savrulular.

Türkiye'yi de saran tasfiyeci süreç ve dalga

Ülkemizde de TDH daha yeni doğmuş henüz gelişimini tamamlayamamışken ilk yenilgisini kurucu önderlerinin katledilmesiyle almış, devamında da emperyalizmin yarı-sömürge yarı-feodal ülkelerde neo-liberal politikaları uygulayabilmek ve önündeki engelleri kaldırmak için devreye soktuğu ve esasta devrimci, sol muhalefeti sindirmeyi hedefleyen askeri faşist darbelerden nasibini aldı. Daha olgunlaşmasını tamamlayamamışken 12 Eylül 1980 askeri darbesinden yenilgiyle çıkan TDH'nin özellikle '90'lardan sonra yoğunlaşan yukarıda anlattığımız tasfiyeci ideolojik saldırılardan etkilenmesi kaçınılmazdı.

Kimileri açıktan havlu atarak tasfiye oldular. Ya da silahlı mücadeleden vazgeçip yasallaşarak reformist kulvara savrulular. Kimileri ise silahlı devrimci mücadelede ısrarı sürdürdüler. Ama bu saldırılardan etkilenmedikleri anlamına gelmiyordu. Devrimci, komünist ilkelerde esneme, gevşeme, dejenerasyon vb. ler yaşanırken kendi içinde darlaşarak, kitlelerden uzak ve kopuk, kitlelerin gerisinde kalan (ya da çok ilerisine geçen), onlardan yalıtık ama onlar adına çokça ahkam kesen, kitlelerle bütünleşmekten, kendi gündemlerini yaratmaktan ziyade takvimsel gündemlerle darlaşan, rutin işleri tekrarlayan, basın açıklamaları yapmayı büyük eylem "sanarak" kendi gürültüsünden şevke gelen pratik ve yaklaşımların söz konusu olduğunu söylemek abartı olmaz.

Genel olarak bu süreçte reformist düşünüş ve yaklaşımlar gelişirken sınıf mücadelesi, sınıf çelişkisi geri plana itilmekte. Post-modern ya da post-"Marksist" akımların etkisiyle mezhepsel, inançsal, ulusal, cinsel, doğa, çevre vb. çelişkiler daha fazla gündemleşip, bu çelişkilere ilgili yoğunlaşma artarken, bu çelişkilerin birbirleriyle ve sınıfsal zeminle bağını kurmadan, sistem karşıtı bir

noktaya evrilmeden/evriltmeden sistem içinde, mevcut gerici sisteme endeksli çözüm arayışlarına yönelinmekte.

Elbette ki sınıf mücadelesinin önündeki en önemli toplumsal çelişkilerin gündemleşmesi, irdelenip çözüm arayışlarına girilmesi önemli. Ya da kimi sol sekte, dogmatik çevrelerin yaptığı gibi bu çelişkilere gözlerimizi kapamamız imkansız. Ama doğru zeminde ve doğru ideolojik, politik, sınıfsal bakış açısıyla ele alınıp sınıf mücadelesinin kanalında birleştirilmediğinde genel olarak dünyada da ülkemizde de reformizmin beslediği en önemli kaynaklardan birisi olmakta bu çelişkiler.

Ülkemizde reformizmin bu kadar gelişmesinde ve prim yapmasında yukarıda değindiğimiz yönlerle de bağlantılı olarak, en örgütlü ve etkin politik öznelere olan Kürt Ulusal Hareketi'nin içinde bulunduğu reformist hattın etkisi büyüktür. KUH'nin '90'ların başlarından itibaren önce Marksist literatür ve simgelerden uzaklaşmaya başlaması, devamında barış çağrılılarıyla başlayan ideolojik-politik değişim süreci, Öcalan'ın tutsaklığından sonra (PKK'nin 7 ve 8. Kongrelerinde) kabul ettikleri Öcalan'ın ideolojik felsefi temelini post-modern M. Boockhin'den alan Demokratik-Ekolojik Toplum ve Konfederalizm olarak adlandırdığı yeni paradigmasıyla devrimci ulusal çizgiden reformist hatta doğru savrulmuştu. Dönem tek taraflı ilan edilen ateşkesler, devletle yürütülen müzakere ve "çözüm süreci" vb. süreçlerde "silahlı mücadele devri bitti" propagandası yapıp parlamenter mücadele kutsanırken, sivil toplumcu, katılımcı devleti direkt hedef almayan, dönüştürme ve düzeltmeleri hedefleyen örgüt ve örgütlenme çalışmalarıyla reformizm ve legalizm daha da güçlendirildi.

Emperyalizmin ülkedeki ve dünyadaki daha da çoğaltabileceğimiz tüm bu ideolojik, siyasi, askeri vb. saldırılardan ülkenin devrimci ve komünistlerinin de etkilendiği, bu süreçte özellikle devrime inanç, davaya bağlılık ve örgüt bilincinde ciddi bir zayıflama yaşanırken, sınıf bilinci ve sınıfsal bakış açısı sakatlanmaya başlamış, sınıfların ve sınıf mücadelesinin gereksizliği söylemlerinin etkisi altında silahlı-illegal devrimci mücadelenin meşruluğuna inanç ve güvenin de zedelenmiş olduğu bir gerçek.

Elbette ülkede ve dünyadaki tablo bu kadar karamsar değil. Bir tarafta emperyalizmin siyasi, ideolojik, askeri, ekonomik saldırıları sürerken, bu saldırılar, karşı direniş cephesini de güçlendirdi. Neo-liberal saldırılarla uluslararası üretim parçalara ayrılıp, "merkezden çevreye" biçiminde sömürge, yarı-sömürge ülkelere yayılarak tüm dünyayı kapsayan uluslararası birleşik üretim sistemini ve dünya pazarını geliştirirken, beraberinde emperyalist sömürü ve kârı da büyütüştür. Bu süreç aynı zamanda üretici güçlerin de güçlenmesini, büyümesini sağlamıştır.

Yine “bilgisayar çağı” olarak da tanımlanan ‘90’lardan sonra internet ve telekomünikasyon sistemi başta olmak üzere teknoloji ve iletişim sistemindeki gelişmeler uluslararası mali sermayenin büyümesine katkı sunarken bir taraftan aşırı üretim krizini, diğer taraftan borsalarda da biriken spekülasyonun fırtınasını sağlamış, emperyalizmi ise “küresel” çapta birbirini takip eden ve bir dizi kriz ve bunalıma doğru götürmüştür. Krizle birlikte başta yarı-sömürge ve yarı-feodal ülkeler olmak üzere tüm dünyada kitlesel çapta artan işsizlik, esnek, enformel ve güvencesiz çalışma koşulları, yine artan açlık, yoksulluk ve maddi yaşam düzeyinin sürekli gerilemesi vb. işçi emekçi yoksul halkın büyüyen öfkesi ekonomik krizlerle birlikte bir dizi siyasi bunalımı da beraberinde getirdi. Bu süreç başta sömürü ve talanın en fazla olduğu emperyalizme bağımlı ülkeler olmak üzere tüm dünyada devrimci durumun yükselmesini de sağladı. Emperyalistlerin “21. yüzyıl ayaklanmalar yüzyılı olacak” tespiti ve korkuları tam da bundan, yükselen devrimci dalgadan dolayı diyebiliriz.

Tüm dünyada uyanmaya başlayan/uyan sınıf bilinci başta Latin Amerika ülkelerinde olmak üzere, toplumsal istikrarsızlığın, grev ve hak arayışlarının, kendiliğinden kitle hareketlerinin gelişmeye başlaması, Ortadoğu’yu da Tunus’tan başlayıp, tüm Ortadoğu’ya yayılan Arap isyanlarıyla sardı. Bu isyan dalgası ülkemizde de başta Gezi İsyanı ve 6-7 Ekim Kobanê Serhıldanı olmak üzere, artan işçi ve emekçi grevlerinde, kadınların, gençlerin, çevrecilerin vb. eylemlerinde, faşizme karşı direnişinde yansımasını buldu.

Uyanan sınıf bilinci

Kuşkusuz egemenler de yaklaşan sonlarını engellemek, önüne geçebilmek için devletin şiddet aygıtlarını genişleterek faşizmin baskı ve zorunu yükseltip, hak ve özgürlükleri daha korkunç saldırılar gerçekleştirip, daha fazla kıskarak, gasp ederek çıkarttıkları yasalarla çare aramaya çalışıyorlar. Emperyalist saldırganlık tüm dünyayı, en fazla da talan edilen bağımlı, sömürge, yarı-sömürge yarı-feodal ülkeleri kasıp kavururken, daha fazla sömürü ve kâr için çıkarttıkları savaşlar, işgallerle emperyalist tekeller arasında dünyanın zenginliklerini yeniden paylaşım kaosu ve barbarlıkla buraları yeniden dizayn etmeye çalışıyorlar. Tıpkı Ortadoğu’da yaptıkları gibi.

Toparlayacak olursak ülkede ve dünyada emperyalist ve faşist saldırganlığın daha da yükseldiği, kitlelerin tüm devrimci çözüm arayışlarına karşı ideolojik, politik, askeri, ekonomik vb. saldırıların hız kesmeden sürdüğü ama devrimci patlamaların da önünü alamadığını görüyoruz. Devrimci durumun yükselişine paralel

devrimci komünist cephenin geriliği, oynaması gereken öncülük rolünü yeterince oynayamamasını getirir de tarih ileriye doğru işliyor. Ve tüm dünyada uyanan bir sınıf bilinci söz konusu.

Bugün bizim önümüzde duran görev de uyanan devî ayağa kaldırmak, başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halkı örgütlemektir. Bunun için de süreci karşılayacak örgütlülüklerimizi güçlendirip bu örgütlülüklerimize önderlik edecek, nesnel durumu doğru kavramış, çözüm üretebilecek kadrolar yaratmak olmalı/yaratmak zorundayız.

Sistemin devrimci, komünist hareketin güçsüzlüğünün de etkisiyle yukarıda belli başlıklarına değindiğimiz ideolojik tasfiyeci saldırılarıyla; sınıf mücadelelerinin devrinin geçtiği, sosyalizmin öldüğü, kapitalizmin baki olduğu, silahlı direnişlerin, proleter iktidar mücadelelerinin anlamsız ve gereksiz olduğu, artık esas olan bireysel kurtuluşlar olduğu vb. zırvalarla bilinçleri bulandırıp, yine sistem içinde arayışlara yönlendirdiği reformist, tasfiyeci anlayış ve hareketleri kutsayıp, devlet terörünü kitlelerin üzerinden eksiltmediği ve zor aygıtlarını profesyonelleştirerek kitlelerin üzerinde kullanmaktan çekinmediği, kitlelerin ve devrimci, demokratik, proleter güçlerin meşru savunma haklarını dahi terörize edip bastırmaya çalıştığı koşullarda kuşkusuz bize zora zorla karşı koymaktan, devrimci zoru devreye sokup, silahların eleştirel gücünü proleter ideolojinin yol göstericiliği ile sentezlenmiş öncülüğünü yaşama geçirerek geniş halk kitlelerini, kendi sorunları etrafında fiili meşru militanca mücadeleye yönlendirip, bu eksende örgütleyip harekete geçirmekten, halk savaşını büyütmekten başka seçenek kalmıyor.

Bu tasfiyeci saldırıların coğrafyamızda da devrimci komünist hareketin güçsüz olmasında ve kitlelerden kopuk olmasında etkili olduğunu belirttik. Aynı şekilde devrimci kişiliğin şekillenmesinde, militan ve kadro şekillenişinde de etkili olduğu bir gerçek.

Burjuvazinin tüm ideolojik, teknik aygıtlarını devreye sokarak insanların bilinçlerine kadar işlemeye, etkisi altına almaya, onları yönlendirmeye, tercihlerini, beğenilerini belirlemeye, kendisine benzeterek, teslim olmaya çalıştığını düşünürsek; bu saldırılardan, sistemden yalıtık olmayan devrimci hareketin kendisinin de onun kadro ve militanlarının da etkilenmesi olağan bir durum. Nitekim baktığımızda devrimci, komünist saflarda da yer yer bilinçlerin bulanıp, devrimci değerlerin kirletildiğini, KP ilke ve işleyişlerinin revize edildiğini, örgüt bilincinde ve örgütlenme biçimlerinde bir dizi dejenerasyonun yaşandığını ve reformist tasfiyeci anlayış ve ele alışların da boy verdiğini söyleyebiliriz. Bu aynı zamanda ideolojik yıkım ya da bozulmalardır da diyebiliriz.

Sürecin, kadro ve militanlara yansması

Bugün devrimci komünist saflardaki en önemli sorunların başında devrim bilincindeki zayıflık, devrimci yaşam tarzının yeterince özümsemip yaşama geçirilememesi, devrimciliğin sıradanlaştırılması ve ruhumuzda/benliğimizde yeterince hissedilememesi, buna göre şekillenilememesi gibi sorunlar gelmekte.

Yine devrimci komünist saflara baktığımızda kadro ve militanların devrimci değerlerin özümsemelerinde, parti KP ilke ve değerlerini kavramalarında yaşama geçirmelerinde devrimci cüret ve militanlığı kuşanmalarında, kendine güven ve haklılığını, meşruluğunu bilince çıkarma ve savunmalarında, savaş gerçeğini kavramalarında, sürekliliği sağlanmış gerilla savaşı ve halk savaşını kavrama ve yaşama geçirmelerinde vb. ciddi sorunlar yaşandığını görebiliyoruz. Haliyle böylesi kadro ve militan özellikleriyle sürece yanıt olup, önderlik de edemeyeceğimiz için doğru ve sürekliliği sağlanmış bir kadro politikamız olması gerektiği ortada.

Doğru ve sürekliliği sağlanmış bir kadro politikası belirleyebilmek için de öncelikle içinden geçtiğimiz süreci doğru tahlil etmeliyiz. Yani emperyalist sistemin içinde bulunduğu durumu, ekonomik, siyasi, ideolojik vs. saldırılarını, bunun yerellerde, özelde de ülkemizde aldığı biçimleri vs. çok yönlü olarak tahlil edip, yerelden merkeze büyüyen uluslararası proleter hareketin mücadelesinin önünü ülke coğrafyasındaki proleter hareketi büyüterek açmak zorundayız.

Peki ülkemizdeki burjuva feodal faşist sistemin saldırılarını karşılayabilecek, sürece uygun kadro ve militanlar nasıl yaratılır? Siyasi, ideolojik duruşuyla, militan yapısıyla, yapıcı ve yaratıcı tarzıyla, düşünüş ve davranış biçimiyle, sorun çözüş ve ele alış tarzıyla kitlelerle ilişkileniş ve onlara gidiş, örgütleme, sevk ve idare ediş yetisiyle, önderlik kabiliyetiyle, zorluklar karşısındaki duruşuyla nasıl şekillendirilir sorularına yanıt vermek, bu soruna kafa yorup yol ve yöntemler bulmak zorundayız.

Bu konuda en büyük rehberimiz kuşkusuz uluslararası komünist hareketin zengin deneyimleri ve ustaların yol göstericiliği olacaktır. UKH'nin ve başta da Lenin olmak üzere ustaların deneyimlerine baktığımızda bizim gibi faşizmin baskı ve zoru altında faaliyet yürüten KP'ler için kalıcı ve sağlam kadro politikası geliştirip, kadroların yaratılıp yetiştirilmesinin ilk şartının sıkı bir gizlilik-illegalite kurallarının zorunluluğu ve disiplinden geçtiğini görüyoruz. İkinci şartın ise kitlelerle sıkı ve güçlü bağlar olduğunu.

Bu şarta uymayan, kadrolar konusunda doğru bir politikaya sahip olmayan, bu

yönlü bir plan program ve hedefi olmayan, sistemli ve tutarlı kadro yetiştirme çabası yürütmeyen bir parti, doğal olarak eğitime yönetilmeye ihtiyaç duyan, deneyimsiz, tecrübesiz militanlardan örgütlülük bekler. Bu partiyi, devrimi kendiliğindencilige tek etmektir aynı zamanda. Sınıf savaşımında başarı elde etmek istiyorsak kendiliğindencilige vurup, proleter ideolojiyle ve örgütsel deneyimle donanmış, örgütlenme ve yönetme becerisine sahip disiplinli kadro ve militanlara ihtiyaç olduğu ortada.

Devrimci saflarda yaşanan benmerkezciliğin, sekterliğin, dogmatizmin, bağımsızlıkçılık ya da bireysel özgürlük gibi çeşitli tür ve renkten ortaya çıkan ideolojik hastalıkların yaşanmasının nedenlerinden birisi de kendiliğindenci kadro politikasıdır. Oysa başta Mao yoldaş olmak üzere ustalar kadroların yetiştirilmesi ve eğitimini stratejik bir sorun olarak görüp ele alarak, devrimin başından sonuna kadar zamanlarının önemli bir bölümünü kadroların eğitimi ve yetiştirilmesine ayırmışlardır.

Bizde ise maalesef tüm teorik belirleme ve söylemlerimize, kadroların devrim mücadelesindeki önemini bilmemize rağmen kadro politikası noktasında kendiliğindencilikten kurtulamıyoruz. Devrimin kadrolarının yetiştirilmesi, korunması, görevlendirilmesi vb. günü kurtarmakla meşgulüz. Kuşkusuz bilmek kavramak değil. Biz de önemini vurgulayıp, çeşitli dönemlerde sorunun üzerine eğildiğimiz olsa da genel olarak bu sorunun gereklerini yerine getiremediğimiz, stratejik bir sorunumuz olarak ele almadığımız/alamadığımız bir gerçek.

Hele ki faşizmle yönetilen, en koyu gericiğin hakim olduğu ve tepeden tırnağa karşı-devrimci zorun örgütlendiği, düşmanın örgütlülüklerimize özel olarak yöneldiği, kadro ve militanlarımızın imhasını hedeflediği ve yer yer de gerçekleştirdiği koşullarda, sürekliliği sağlanmış bir kadro politikası daha fazla önem taşıyor. Yani var olan kadrolarımızın korunması, elde tutulması, geliştirilmesi yeni kadroların yetiştirilmesi ve eğitilmesi, ideolojimize, stratejimize ve yönelimimize uygun güçlü, sağlam, disiplinli ve ideolojik olarak çelikleşmiş kadrolar yetiştirilmesi her zamankinden daha fazla önem taşıyor.

Stalin yoldaş kadrolarımızı ideolojik olarak donatmayı ve politik olarak çelikleştirmeyi başarısak sorunlarımızın onda dokuzunu çözeriz demektedir. Bugün bizim ihtiyacımız olan da budur. Yani kadrolarımızın çelikleştirilmesi ve yenilerinin yaratılması, sürece yanıt olunması.

O zaman sürece yanıt olacak kadro tipi nasıl olmalı? Kadro ve militanlarımızdan ne bekliyoruz, onlarda aradığımız ve yaratmak istediğimiz militan özelliklerin neler olduğuna değinebiliriz.

Sürecin kadro ve militanlarında olması gerekenler

İçinden geçtiğimiz sürecin temel özelliğinin bir taraftan devrimci kabarışın yükselmesiyle, diğer taraftan da sistemin topluma ve devrimci komünist hareketlere yönelik çok çeşitli ve yoğun bir tasfiyeci, reformist, post-modernist vb. ideolojik saldırılarının olduğuna ve bu saldırıların devrim cephesindeki etkilerine değinmiştik. Bugün ihtiyacımız olan kadro ve militan tipi de tam da bu süreci göğüsleyecek, rüzgarı ters çevirecek özelliklere ve donanımına sahip olmalı; bunun da ilk şartı halka, partiye, devrime inanç, davaya bağlılık, ideolojik donanım ve berraktır. Kadro ve militanlarımız süreci göğüsleyebilmek için öncelikle proleter MLM ideolojiyi kuşanmış ve onu bir eylem kılavuzu olarak kullanabilen, sistemin burjuva akımlarına, MLM teoriye yanıt olabilen, içi boşaltılan, revize edilen ya da edilmeye çalışılan, devrimci değerleri koruyan, sınıf mücadelesinin, devrimin bittiği propagandalarıyla Marksist ideolojiye, devrimci silahlı mücadeleye, KP'ye ve KP işleyişine, proletaryanın iktidar mücadelesine saldıran, kitlelerde ve devrimci komünist saflarda umutsuzluk, yılgınlık, karamsarlık, devrime inançsızlık vb. geliştirmek isteyen her türden burjuva saldırıya karşı amansız olup, devrimi, davayı savunabilen, koruyan, cesaret, kararlılık, cüret ve MLM donanımına sahip olmalı.

KP'nin ilke ve işleyişini savunma ve uygulamada tavizsiz olmalı. İçten ve dıştan gelen her türlü ideolojik saldırı ve hastalıklara karşı ideolojik sağlamlığa sahip olmalı.

Kendisini proleter entarnasyonalist ruhla donatarak ülkemizde faşizmin koltuk değneği olarak kullanılan ve her daim kışkırtılan, her türlü milliyetçiliğe, şovenizme ve sosyal şoven anlayışlara karşı mücadelede kararlı olmalı.

Kadro ve militanlarımız devrime inancını, davaya bağlılığını, hareketin yasalarını kavrayıp, sınıf mücadelesinde ustalaşarak pekiştirilmeli. Doğru görüşleri savunmada ısrarcı, yanlışların üzerine gitmede cesur olmalıdır. Eleştiriye açık olmalı, kendi hatalarına özeleştirel yaklaşabilmeli. Olay ve olgulara çok yönlü bakabilen, uzağı görebilen yetenekli, kendini çok yönlü geliştirebilen, feda ruhunu kuşanmış, sınıf mücadelesinin içinde her türlü zorluğa göğüs gerebilen, başarılarında zafer sarhoşluğuna kapılmadan, yenilgi ve olumsuzluklarda soğukkanlılığını yitirmeden yoluna devam edebilecek umutsuzluğa kapılmadan zafere olan inancını koruyacak, sabır ve ısrarla mücadeleyi sürdürecektir, önüne çıkan engelleri aşır, yolunu bulabilecek, sorumluluk almaktan korkmayan, inisiyatifli ve davasına bağlı vb. özelliklere sahip olmalı.

Bu sürecin temel sorunlarından birisinin de kitlelerden kopukluk olduğunu

belirtmiştik. Oysa hem özellikle bu süreçte hem de genel olarak KP kadro ve militanlarında olması gereken temel özelliklerden birisi de kitlelerle sıkı bağ içinde olunması gerektiğidir. Halkın acılarının her geçen gün daha da çoğaldığı, öfkelelerinin kabardığı böylesi süreçlerde kitlelerin içinde olmamak, onların acılarını hissetmemek, onlarla birlikte acıları dindirmemek özünde kitlelere ve devrime ihanettir. Lenin yoldaşın dediği gibi *“bugün kitleler dağınık ve dağınık oldukları için de güçsüzdürler. Huzursuzluk duyan, protestolarda bulunan dağınık kitlelerle devrimci örgütler arasında bağ güçlendirilmelidir. Başarının yegane güvencesi bu bağın güçlendirilmesidir.”* Bu bağı güçlendirebilmek için kitlelerin içinde olup, halkı tanımak, onların ne istediğini, ruh hallerini bilmek, onlara güvenmek, onların yaratıcı gücüne inanmak, kendi sorunları etrafında harekete geçirerek bilinçsiz kitlelere sınıf bilinci taşıyarak KP etrafında örgütlemek zorundayız/örgütlemek zorunda kadro ve militanlarımız.

Bu süreçteki sorunlu yönlerimizden birisi de kadro ve militanlarımız tarafından savaş gerçeğinin yeterince kavranılmaması, ona göre konumlanılmaması, savaşın yükseltilememesidir. Kadro ve militanlar, sınıf savaşının niteliğini iyi kavramalı, devrimin yasalarını, savaş yasalarını, savaşın inceliklerini ve iyi savaşmasını öğrenmelidir. Üzerlerindeki pasif, edilgen ve sistem içine hapsedilmiş olan düşünüş ve kendiliğindenciliğin ölü toprağını atıp; cüreti, kararlılığı, devrimci militan ve mücadeleci kişiliğini kuşanarak savaşı yükseltmelidir. Kadro ve militanlar kendilerini sürekli yenilemeli, siyasi, askeri, ideolojik olarak geliştirmelidir. Yaratıcı ve üretken olmalı. Sınıf mücadelesinin pratik ateşinde pişmelidir. Teorik bilgisini artırırken ideolojik bakış açısını, siyasi kavrayışını derinleştirmeli, ufkunu genişletmeli, militan kişiliği yükseltmeli, tecrübelerini zenginleştirmelidir.

Bir diğer nokta ise devrimci saflardaki Marksist olmayan, devrimcileşmeyen yaşam ve çalışma tarzıdır. Kendiliğindenciliğin hakim olduğu, zihinlerin legalleştiği, deşifrasyonun diz boyu olduğu; parti ilkelerinin, illegalite kurallarının ve devrimci normların rafa kaldırıldığı çalışma tarzı mahkum edilerek proleter kadro ve militanlarca bilimsel devrimci çalışma tarzı hakim kılınmalı. Unutmayalım ki bir devrimci açısından son derece yetenekli, cesur, fedakar vb. özelliklere sahip olmak önemli ama çalışma tarzına dikkat edilmediğinde, illegalite kurallarının ihlal edilip, deşifrasyona önem verilmediğinde, herkesin her şeyi bildiği, dedikoduculuğun ve gevşek, çarpık, laçkalaşmış ilişkilerin olduğu, yine çalışmalarda dar alanda paslaşıldığı, aynı mekanların, aynı ilişkilerin sürekli kullanılarak yıpratıldığı, esas kitle deryasına dalmadan, kitlelerden kopuk, nesnel gerçeklik kavranmadan, gerçeği yerine getirilmeden gerçekleştirilen anti-bilimsel, anti-Marksist çalışma tarzı

örgüte yarardan çok zarar getirir. Bu tarzın örgüte katkısı olmadığı gibi, örgütü düşman tehlikesine karşı da açık hale getirir. Kadro ve militanları da sorumsuz, başıbozuk, ciddiyetten uzak, kitlelere güven vermeyen, devrim davasına yarardan çok zarar veren bireyler haline getirir. Özce yaşam ve çalışma tarzımız devrimcileştirilmeden proleter düşünceye sahip olmanın önemi anlamsızlaşır.

Kadro ve militanlarımızın en temel görevlerinden birisi de örgütün değerlerini korumaktır. Onun değerlerinin, kadro ve militanlarının korunmasının yöntemi çok çeşitli olmakla birlikte ilk başta da ilkeli çalışma tarzından ve ideolojik donanımdan geçiyor. Örgüt düşmanın ideolojik, örgütsel, siyasi, askeri vb. birçok yönden saldırısına maruz kaldığı için değerlerini korumak da çok yönlü olmalıdır. Siyasi ideolojik eğitim, örgütsel düzenleme ve mekanizmaların buna uygun ele alınması gerekirken, çalışma tarzının düzenlenmesinden içte ve dışta kolektife yönelen her türlü ideolojik saldırıya karşı donanmak, kolektifi korumak, kadro ve militanlar için birer zorunluluktur. Ancak kolektifin değerlerinin esas korunabileceği yer kitlelerdir. Kitlelerin içine girmiş, kitlelerce kucaklanıp, sarılıp sarmalanan KP'nin düşmanın saldırılarından etkilenmesi, ortadan kaldırılması çok daha zordur. Bu saldırılardan yara alsa da kitlelerce çok daha hızlı iyileştirilecektir.

Kadroların ideolojik politik eğitimi

Sürece, KP'nin ve devrimin ihtiyaçlarına yanıt olabilmek için kadro ve militanlarımızın iyi tanınması, olumluluklarının ve yetersizliklerinin bilinmesi, nesnel duruma göre şekillendirilip konumlandırılması ve militanlarımızın seçiminin, görevlendirilmelerinin buna göre yapılması önemli bir yerde dururken onların MLM tarzda ideolojik politik eğitimi sağlanıp proleter devrimcilerin yaratılması, proleter ideolojiye göre donatılması, kadro ve militanlarımızda olması gereken vazgeçilmez norm ve özelliklerin yaratılması açısından olmazsa olmazdır. Ve de tayin edici bir yerde durur.

Bu eğitimin nasıl olması gerektiği ve kadro ve militanlarımızda olması gereken, yaratmamız gereken vazgeçilmez özelliklere baktığımızda; öncelikle kadro ve militanların kolektifin politik çizgisini kavramaları, özümsemeleri ve kolektifin politik düzeyini yükseltmeleri gerekmektedir. Kolektif, kadro ve militanlarından MLM teoriye egemen olmayı ve pratik faaliyetin sorunlarının çözümlerinde onu kılavuz olarak kullanmalarını talep etmekte. Tüm bu çabalarımız aksarsa, gevserse kolektifin çalışmaları da aksar, kadro ve militanlar kendilerini örgütsel, pratik çalışmaların dar sınırları içerisine hapsederler. Kendilerine müdahale etmeyi, ideolojik, politik düzeylerini yükseltme görevini unutarak süreç içinde ilerleme-

yenler geriler-bozular diyalektiği içinde ilkesiz, kendini beğenmiş, kibirli, sınıf mücadelesindeki uyanıklığını ve politik reflekslerini yitirmiş bireyler haline gelirler.

İkelere bağlılık

KP'nin militanlarından üyesine, kadrosuna kadar her ferдинin asla taviz vermemesi gereken temel görevlerinden birisi de kolektifin ilkelerine bağlılıktır. Yani kolektifin ideolojisinden stratejisine, politik ve örgütsel yönelimine ve kan can bedeliyle yaratılmış, yaşamın her alanında koyduğu kurallara sıkı bağlılıktır.

İkelere bağlılığın temelinde ideolojik donanım, MLM biliminin doğruluğuna inanç yatar. Nerede ilkeler esnetilir, gözardı edilirse orada dejenerasyon, kendiliğindencilik vb. baş gösterir. Kolektif, düşmanın saldırılarına açık hale gelir/ getirilir. Kayıp ve yenilgilerimizin de kaynağı genellikle kolektifin ilkelerinin çiğnenmesi, uygulanmaması ya da gevşetilmesidir.

Tam da içinden geçtiğimiz bu süreçte kadro ve militanlarımız daha sıkı bir biçimde ilkelere bağlılık ruhuyla eğitilerek görevlere sarılması sağlanmalıdır. Kitlelerle ilişkilerde, sorunların çözümünde ilkelerden taviz vermeden esnek olmasını da bilmeli, kadro ve militanlar. Mao yoldaşın dediği gibi kendilerine çam ağacı ile söğüdü örnek almalılar:

*“Çam ağacı sararıp solmaz asla,
asla boyun eğmez fırtınaya,
Boraya (ilkeldir).
Söğüde gelince, kalender bir ağaçtır,
Boy verir ektiğin yerde
Dal budak salar ilk yazla birlikte,
Yüzlerce yaprağıyla
Salınır rüzgarda doyumsuz bir güzellikle (esnektir).”*

Kadrolarda doğruluk ve dürüstlük

Brakalım devrimciliği, komünistliği, insan olmanın bile en temel koşullarından biridir doğruluk ve dürüstlük. Devrimci ve komünistler açısından da olmazsa olmaz olan bir özelliktir doğruluk, dürüstlük, sözünün sahibi olmaktır. Doğruluğu ve dürüstlüğü sadece günlük yaşamda değil politikada ve yaşamın her alanında, her anında temel bir özellik olarak içselleştirmeyen kadro ve militanlar kitlelere güven vermezler. Kitleler doğruluğu ve dürüstlüğü devrimci ve komünistlerin sözlerine bakarak değil eylemlerine yani pratiklerine bakarak değerlendirirler. Politikada dürüstlüğü denetlenmesi de zaten “söz ve eylem arasındaki uyumluluk”tur.

Biz de kadro ve militanları kendi hata ve eksiklikleri temelinde dürüstlük ruhuyla eğitmeliyiz. Devrimciliğin dürüstlük olduğunu öğretmeliyiz. Dürüst olunmadan gerçek devrimci olunmaz. Devrimin öznesi olan kitlelerle sıkı bağlar kurulamaz, onlara güven verilemez ve kazanılmaz.

İnisiyatif, sorumluluk bilinci ve disiplin

Kadro olmanın en temel kriterlerinden birisi de inisiyatifli ve sorumluluk sahibi olmak, bunları devrimci disiplinle bütünleştirmektir.

Devrimci saflardaki gelişimin dinamiklerinden birisi de devrimci ve yaratıcı inisiyatifdir. Sorumluluk bilinci ise zorunluluğun kavrandığı, bilince çıkarıldığı yerde başlar. Ama inisiyatif olmadan sorumluluk bilinci gelişmez, ilerleme olmaz. İnisiyatif somut koşullar kavrandığında, yaşamın nabızı hissedildiğinde geliştirilerek, yaşama nesnel gerçeğe müdahale edilerek yön verilebilir. Yani pratik faaliyetin, aktif çalışmanın içinde gerçekleştirilebilir.

Kadro ve militanlar cesur, inisiyatif sahibi bir ruhla eğitilip, sorumluluk bilinçleri geliştirilmelidir. Çalışmalarda korkuyla kendisine güvence arayan, sorumluluktan kaçan kadro ve militanlar ne bağımsız ve cesurca inisiyatif geliştirebilirler ne de davayı, mücadeleyi ilerletebilirler.

Genelde inisiyatif ve disiplin birbirine yabancı, uzak gibi algılanır. Disiplinin olduğu yerde inisiyatif ve yaratıcılığın olamayacağı savunulur. Oysa disiplin, inisiyatif ve sorumluluk bilincinin tamamlayıcı, diyalektik bütünlüğüdür. KP'nin en temel ilkesi olan demokratik merkezîyetçiliğin, demokrasi yönünü inisiyatif ve yaratıcılık; merkezi yanını ise disiplin oluşturur. Bundan dolayı bir bütündür ve birbirinden ayırlamaz.

Disiplin anlayışı aynı zamanda sorumluluk bilincidir. İnisiyatif de sorumluluk bilincinin olduğu yerde gelişir. Unutmayalım ki, inisiyatif aynı zamanda yeniliğe, gelişim ve değişime, ilerlemeye açık olmaktır. Sınıf mücadelesinin yükselen temposunu yakalayabilmek için kadro ve militanlarımızı yaratıcılık ve inisiyatif sahibi ruhla, sorumluluk bilinciyle ve sınıf disipliniyle eğitip donatmak zorundayız.

Bir diğer nokta da; kadro ve militanlarımızın inisiyatif ve sorumluluk bilincini geliştirmek önemliken, yeni kadroların yaratılması ve geliştirilmesinde de önemli bir yerde durmaktadır. Sıkça faaliyetçi sıkıntısından, kadro yetersizliğinden bahsediyoruz. Bunu aşmanın yolu kuşkusuz ki kitlelerdir. Kitlelerin içinden gelen, kitlelerle bağı olan, sevilen, sayılan insanları bulup öne çıkarıp, görev ve sorumluluklar vererek, pratiğin içinde küçükten büyüğe, basitten karmaşığa adım adım örgütleyip geliştirebiliriz/geliştirmeliyiz.

Yine yetenekleriyle öne çıkan her militanı geliştirip, geleceğin kadroları haline getirebilmek için sistemli ve özenli bir şekilde yardım edip, pratiğin ateşinde çe-
kileştirerek siyasi, ideolojik, örgütsel eğitimlerini ihmal etmeden görev ve so-
rumluluklar vererek inisiyatif ve sorumluluk bilinçlerini yükseltmek, geliştirmek,
ileri taşımak, yeni kadroları yetiştirmek en temel görevlerimizden biridir.

Öngörü yeteneği

Kadro olmanın aynı zamanda ülkedeki ve dünyadaki gelişmeleri, süreci doğru okuyup ona göre politika yapmak, gündemi belirleyebilmek, devrime, partiye önderlik etmek demek olduğunu belirtmiştik. Sınıf mücadelesinde devrime, partiye önderlik yapan, MLM bilimini kuşanan kadrolar uzağı görmesini de bilmek zorunda. Stalin yoldaş bu konuda *“Dümanda oturmak ve etrafa bakmak ve fakat ta ki koşullar herhangi bir kötülüğü gözümüzün içine sokana dek hiçbir şey görmemek –bu önderlik etmek değildir. Bolşevizm’in önderlikten anladığı bambaşka bir şeydir. Önderlik etmek için öngörü gerekir”* diyor.

Öngörü yeteneği ise MLM donanımı artırıp, sınıf mücadelesinin, savaşın yasa-
larını, nesnel koşulları kavramakla gelişir. Öngörü mücadeleyi geleceğin sorun-
larının çözümüyle birleştirebilme yeteneği ve becerisidir. Sınıf içgüdüleriyle, karşı
karşıya kalınabilecek zorlukları görebilmektir. Bu anlamda öngörü yüksek düzeyde
bilinç ve sorumluluğun yoğunlaşmasıdır. Kadrolarımız bu özelliğe sahip olmalı,
tüm kadro ve militanlarımızda bu özelliği, öngörü yeteneğini ve beceresini geliştirmek,
sınıf mücadelesinin zor ve karmaşık yapısına yanıt olabilmek demektir bizim için.

İnsanları tanımak ve anlamak

Bir kadronun en temel özelliklerinden birisi de insanları tanımak, onların ses-
lerine, isteklerine kulak vermek ve anlamaktır.

İnsanları içinde bulunduğu nesnel koşullar şekillendirir. Biz de insanları nesnel
koşullarıyla birlikte incelediğimizde düşünüş ve şekillenişlerinin kökenlerini de ir-
deleyebiliriz. Bir kadro, yönetici açısından birbiriyle bağlantılı olsa da insanları ta-
nımayı ve anlamayı kitleleri tanımak-anlamak ve kolektif faaliyetçilerini tanımak
anlamak biçiminde ikiye ayırabiliriz.

Biz kitleleri tanıyıp, onların sorunlarını, istek ve beklentilerini anlayıp siyasi,
kültürel, inançsal, ekonomik vb. özelliklerini, şekillenişlerini kavradıkça onlarla
bütünleşebilir, onları örgütleyebiliriz.

Kolektifin kadro ve militanlarını tanımak demek; onların kişisel özelliklerin-
den, mücadeledeki düşünüş ve kavrayışlarının, olay ve olgulara yaklaşımlarının,

birbirleriyle ve kitlelerle olan ilişkilerinin-yeteneklerinin ve becerilerinin açığa çıkarılmasıdır. Yoldaşlarımızın olumlu ve olumsuz özelliklerini gözlemleyip inceleyerek onları anlayabilir, tanıdıkça görünenin altındaki özü açığa çıkarabilir, olumluluklarını büyütme, olumsuzluklarını atmaları için onlara yardımcı olabiliriz. Kadro ve militanlarımızı tanıdığımız oranda, savaşın içinde doğru konumlandırılmalarını ve kendilerini ait oldukları yerde hissetmelerini sağlayabilir, yetenekleri ve eğilimlerine göre göreve seçilmelerini, teşvik edilmelerini ve doğru konumlandırılmalarını sağlayabiliriz. Onları tanıyıp anlayabildiğimiz oranda yönetmede, sevk ve idarede başarı sağlayabilir, çalışmada koordinasyona, bütünselliğe ve genel coşkuya katkıda bulunabilir, doğru eğitim almalarını sağlayabiliriz.

Genel olarak kitleleri de kadro ve militanları da en iyi tanıma yöntemi, pratik içinde tanımadır. Ve onları tanıyabildiğimiz, anlayabildiğimiz oranda ideolojik olarak donatmayı, politik olarak çelikleştirmeyi başarabilir, devrimimizin kadroları haline dönüştürebiliriz.

Sonuç olarak;

Kadrolarda ve geleceğin kadrosu olacak devrimin ileri militanlarında olmasını istediğimiz, yaratmamız gereken özellikleri daha da çoğaltabiliriz. Bu yazıda genel bir çerçeve çizmeye çalıştık. Sürece, bugünün ihtiyacına yanıt olacak kadro politikası ise esas olarak sıcak mücadelenin içinde somut koşullardan yola çıkılarak oluşturulabilir. Ama daha da önemli olan oluşturulan politikanın yaşama geçirilmesindeki ısrarımızdır. Kadroların devrimin geleceğini belirlemedeki rolü ve önemini gözönünde bulundurduğumuzda bugün sınıf mücadelesindeki yetmezlik ve geriliklerimizin nedenlerinin başında kendiliğindenci kadro politikası gelmektedir. Biz de işe önce bu kendiliğindencilığe vurarak başlayıp, mücadelenin, kolektifin sorunlarına bilinçli, iradi ve örgütlü müdahale ile yön verip, yanıt olabilir, proleter devrimin coğrafyamızda önünü açabiliriz.

Sınıf savaşımız ve devrimimiz proletarya partisinin neferlerinden, proleter devrimcilerinden; ideolojik olarak sağlam, politik olarak yetkin, örgütsel olarak deneyimli, devrimimizin ihtiyaçlarını gören, kitle gerçeğini anlayan, onlarla sıkı ilişki içinde olan, kitlelere güvenen, savaş gerçeğini kavramış, halk savaşına ve sürekliliği sağlanmış gerilla savaşına göre şekillenmeyi ve konumlanmayı bilen ve devrimimizi yönetebilecek bir önderlik, sürekliliği sağlanmış bir önderlik bekliyor.

Devrimimiz, kolektifin komuta mevcudu, önderler topluluğu olarak kadrolardan:

* İyi bir dava insanı olmalarını, ona göre yaşamalarını ve gelişkin bir öngörü yeteneğine sahip olmalarını,

* İyi bir örgütçü olmalarını, sevk, idare etme ve yönetme kabiliyetine sahip olmalarını,

* Kitlelerle sıkı bağ içinde olmalarını, önderliğin faaliyetlerini kitlelerin faaliyetleriyle birleştirmeyi başarmalarını,

* Geniş yaratıcı bir inisiyatife sahip olmalarını,

* Çözümleyici ve yaratıcı bir zekaya sahip olmalarını,

* Eksik ve hatalarla, zaafarla uzlaşmayan, eleştiri özeleştiri silahını ustaca kullanabilen, parti içindeki farklı fikirlere ve yanlış görüşlere karşı iki çizgi mücadelesini elden bırakmayan, devrimin bilgili, fedakar, atak kadroları olmalarını istiyor.

Devrimimiz bizden kendiliğindencilığe, pasifizme, edilgenliğe, yozlaşmaya vuran, MLM bilimini kuşanmış, örgütün, kolektivizmin gönüllü, sağlam, disiplinini ve değerini kavramış, proleter devrimci yaşam tarzını özümsemiş, kendini geliştiren, yönü ileriye dönük olan militan, mücadeleci kişiliği kuşanmış, inisiyatifli ve yaratıcı düşünceyle hareket eden çözümleyici bir zekaya, sarsılmaz bir iradeye, ideolojik berraklığa, inanca, bilimsel ve sınıfsal temele dayalı sınıf bilincine sahip komünist kadro ve militanlar olmamızı bekliyor.

Proletarya partisi statik, soyut değil, canlı bir mekanizmadır. Ve kitleler nezdinde kendisini üye, militan ve kadrolarıyla gösterir. Üye, kadro ve militanlarımız kitlelere öncülük ve önderlik edebilmeli, ideolojik, politik, örgütsel, kültürel, ahlaki vb. özellikleriyle, tüm yaşamıyla ve pratikleriyle örnek olmalı, önderlik edebilmelidir. Proletarya partisinin üye, kadro ve militanları denildiğinde kitlelerin ilk aklına gelen; sorumluluk sahibi, sözünün sahibi, sözülle özülle ve pratiğiyle bir olan, yanlışlarına karşı özeleştirel yaklaşan, yoldaşlarına karşı değiştirici, dönüştürücü, sınıf düşmanlarına karşı acımayan, uzlaşmaz kişilikler olmalı.

Tüm bu özellikleri kuşanmayı başardığımız oranda devrimin, partinin ihtiyacına yanıt olabilir, kitlelerle de buluşabilir, bu coşkuyu, birikimi devrimin hep ileriye akan nehrinde buluşturabiliriz.

Kaynaklar

- Komünist Enternasyonal’de Kadro Sorunu Üzerine, İnter Yayınları
- Seçme Eserler III, Mao Zedung, Kaynak Yayınları
- “Küreselleşme” Tanrılarının Gün Batımı/Uluslararası Üretim Yeniden Örgütlenmesi, Umut Yayımcılık
- Leninizmin Temelleri, J. Stalin, İnter Yayınları
- Kadroların İdeolojik ve Teorik Eğitim, Partizan 49
- Parti ve Örgütlenme, Partizan 42-48

Ataerkinin hizmetindeki cinsiyet körlüğünden kurtulmak için...

►► Günümüzde cinsiyet mücadelesi biraz öne çıkarıldığında, erkek egemen zihniyet tarafından bu mücadeleyi veren kurumlar ve bu mücadeleyi yürüten özneler (kadınlar ve LGBTİ'ler) doğrudan reformistleşmekle suçlanmaktadır. Oysa "reformizm" ataerki gibi devasa bir olguyu yok saymak ya da onunla mücadeleyi sadece taktik düzeyde yürütmeye kalkışmaktır. ◀◀

Cinsiyet eşitliği mücadelesinin coşku ve cüreti ile buluşmak mı? İntihar etme ya da sakat kalmaya gönüllü olmak mı?

Kadınların maruz kaldığı sömürü, ayrımcılık ve baskının kökeni feodalizm ya da kapitalizm değildir. Özel mülkiyet ilk olarak kadının savaş ganimeti olarak köleleştirilmesi ile başlamış ve o günden bu yana kadın cinsi haksız bir konuma hapsedilmiştir. Bunun adı ataerkidir ve ataerki, kapitalist sistemde farklı bir boyut olsa da, kapitalizm ortadan kaldırıldığında dahi ortadan kalkmayacak bir sistemdir. Doğal olarak kadın ve LGBTİ'lere dönük baskı ve ayrımcılık, feodalizmle ya da kapitalizmle sınırladığında bu yalnızca yüzeysel bir ele alış olmaz, aynı zamanda meseleyi doğru kavrayamamak ve doğru çözümü üretememek anlamına gelir. Kadının tarihsel yenilgisinin ardından zora, şiddete, gaspa dayalı bir sistem olan ataerkinin insanlık tarihinde yerini almasıyla birlikte özel mülkiyet olgusu ortaya çıkmaya ve bu olgu üzerinden de sınıflar oluşmaya başlamıştır. Varlığını günümüze kadar sürdüren ve her toplumsal düzende kendisini "bir" şekilde var eden ataerki, ortaya çıkardığı toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile bugün çok yakıcı bir şekilde kadın ve LGBTİ'lerin hayatını etkilemekte ve baskı altına almaktadır.

Buna karşı verilen mücadelenin tarihi oldukça eski olmasına ve çeşitlilik arz etmesine karşın bizler açısından toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı örgütlü ve kurumsal bir mücadelenin tarihi çok eskilere dayanmamaktadır. Aksine oldukça yakın denebilecek kadar kısa bir döneme denk olan bu mücadele yine de oldukça ciddi deneyimleri içermektedir. Çıkarılması gereken derslerin başında toplumsal cinsiyet

eşitsizliğine karşı mücadeleyi esas alan özgün, özerk, bağımsız örgütler yaratmak ve bıkmadan-usanmadan eskiyi yıkıp yeniyi inşa etme mücadelesinin en ön ve keskin savaş mevzisi olan bu örgütlerin bu özelliklerini koruyarak gelişmelerini sağlamaktır. Bunun için de böylesi örgütler yaratmanın öneminden yol ve yöntemine kadar bir dizi konuyu her daim tartışmalı ve çıkarılan dersleri hayata uyarlamalıyız. Pratik, hatalarımızı ve eksiklerimizi yüzümüze çarptıkça yeniden aynı yönteme başvurmalı ve yeni çıkardığımız dersleri hayatın akışına katmalıyız.

Kadın örgütleri neden gereklidir?

Bu soruya ilk olarak bir adlandırma tartışması yaparak başlayabiliriz. Çünkü kadın örgütü aslında tam olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı mücadeleyi ve mücadelenin öznelere kapsayan bir tanımlama değildir ve her yeni pratiğimizde bunun yeterli gelmediğine bir kez daha tanık olmaktadır. Ancak diğer yandan ataerkinin yaşamsal her türlü hakkını elinden aldığı kesimlerin çok önemli bir bölümünü tüm kadınların oluşturduğu bir gerçeklik olarak karşımızda dururken bizim bu konuda “kadın” ismini kullanmada tereddüt etmeden örgütlenme yaratmamız kaçınılmazdır. Ancak diğer taraftan erkek egemen sisteme karşı mücadele yürütecek farklı kanallara ihtiyaç duyduğumuz da bir gerçektir. Çünkü LGBTİ’lerin ataerki ile uzlaşmaz çelişkisinin varlığı ve buradan doğru yürütülmesi gereken mücadele yalnızca kadın örgütlenmeleriyle verilemez. Ancak bu konuda oluşturulacak tüm mekanizmaların ortak bir hedefi vardır; o da ataerkiyi ortadan kaldırmak, bu mücadelede kurumsallaşmak ve uzmanlaşmak olmalıdır.

Buradaki kritik nokta bu mücadelenin sadece ezilen cinsiyet tarafından verilemeyeceğidir. Esas olan komünistlerin bu mücadeleyi kendi potasında toplaması gerektiği açıktır. Komünistler her bireyi ile cinsiyet ayrımcılığına karşı olmak ve bunu bir olmazsa olmaz bir ilke haline getirmek zorundadırlar. Bunun için ise komünist partilerin yapısında özerk ve özgün kadın ve cinsiyet örgütlenmelerinin oluşturulması önemlidir.

Erkek egemen sisteme karşı mücadele yürüten örgütler kurulmalıdır. Çünkü bugüne kadar bilinen sınıf devrimlerinde emperyalist-kapitalist sisteme karşı mücadelenin örgütleri kurulmuş ve bu örgütler başarıya ulaşmıştır. Fakat emperyalist-kapitalist sistemin, ondan önceki feodal ve köleci sistemlerin içinde onların en önemli müttefiki ya da kimyasının bir parçası olan ataerkiye karşı yeterli örgütlenmeler kurulmamıştır.

Her türlü sömürü ve eşitsizliğin sınıf çelişkileri ile doğrudan ve dolaylı bağı vardır. Sınıf örgütleri, KP’ler bu bağların tamamı ile mücadeleyi son derece köklü

ve bilimsel yöntemlerle yaparlar/yapmalıdırlar. Diyalektik ve tarihsel materyalizm bunu gerektirir. Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao'nun öğretisi; bir iktidar olma-alma aracı olan KP'lerin o iktidarın tüm organları ile savaştıkları güç ve donanımda olması gerektiğini söyler. Bu nedenle de proletarya ve halk diktatörlüklerini tanımlar. Bunları kurmanın proletarya öncülüğünde halkın ordusu olmaksızın gerçekleşmeyeceğini söyler. Bunları pratikte de hayata geçirirler. Tanımlanan bu devlet örgütü ve ordusuyla, üretim araçlarıyla, özel mülkiyeti ve ezilenlerin iktidarının zamanla aileyi ve devleti ortadan kaldıracak biçimde komünizme yürümesi hedeflenir. **Kadının ve ezilen cinsiyetlerin kurtuluşu bu nedenle KP'lerin mücadelesiyle mümkün hale gelir.** Ancak bu konuda tam bir bütünlük içinde hareket edildiğini söylemek mümkün değil. Özel mülkiyetin ortadan kaldırılmasına **kadının da bir "özel mülk" olarak görüldüğü gerçeği** göz ardı edilerek yaklaşılır çoğu durumda. Örneğin devlet, proletarya veya halk iktidarı haline getirilir, üretim araçları kolektifleştirilir hatta kadın ev dışına çıkarılır. Fakat ailenin çözülmesi için kadının evlilik ve aile içindeki durumuna dair aileyi de yok edecek yaklaşımlara gidilmez.

Oysa aile çözülmesizin devletin ortadan kalkması mümkün değildir. Ailenin çözülmesi gerektiğine dair tarihi ve felsefi argümanları Marksist teorinin temel eserlerinde görüyoruz. Fakat bunların pratiğe uygulanması olan devrimlerde, bu teorinin belli yönleriyle sınırlı kaldığına ve hatta yok sayıldığına da tanıklık ediyoruz. Çünkü aileye yeterince yönelmesi için onu yaratan erkek egemen sisteme karşı savaşın **merkezi ve temel bir mesele** olarak konumlandırılması gerekir. Tıpkı artı değer sömürüsüne son verilmesi, devletin ezilenlerin devleti haline getirilmesi sürecini stratejik olarak ele alıp bunun için en donanımlı örgütlerin oluşturulması gibi; ailenin yok edilmesinin de kurumları, örgütleri oluşturulmalıdır. Bugün bizim erkek egemenliği ile mücadelede alt yapı (ekonomi) ve üst yapı ilişkileri içinde aileyi üreten ve yaşatan unsurları çözümleyip ve bugüne kadar yapıldığı gibi sadece çözümlenmekle kalmayıp onu yok edecek örgütler de kurmamız gerekiyor.

Bunun için de artı-değer üretiminde kadın ve ailenin rolü, kadının görünmeyen emeği ekseninde doğrudan ve dolaylı yarıları ile yeniden çözümlenmelidir. Bu sömürü ilişkiler sisteminin çarklarını döndürmedeki hayati rolü açıklanmalıdır. Kadının sosyolojik ve kültürel köleliğinin bu ekonomik kökleri ile bütünlüklü görülmesi bizi ataerkiye karşı gerçek darbeler vuracak KP'ler ve ona bağlı kadın ve cinsiyet örgütleri kurmaya götürecektir. Aslında sınıf devrimleri tarihinde bu türden örgütlenmelere dair örnekler vardır. Örneğin SSCB'deki **Zhenoditler** böy-

lesi bir örgüttür. Fakat SSCB’de, ataerkiye karşı mücadele, kapitalist-emperyalist sistemle mücadelenin bir parçası olarak görülemeyip, stratejik bir yaklaşımla ele alınmadığı ve eksik bırakıldığı için Zhenoditler bir süre sonra kapatılmıştır. Böylece komünist partiyi bir erkek örgütü olmaktan çıkarma ve sisteme karşı mücadeleyi tüm ayakları ile yürütme şansı kaçırılmıştır. Belki de bu nedendir ki, bugün sınıf örgütlerine baktığımızda birçoğunun kadın örgütlenmeleri bakımından SSCB’nin ilk yıllarındaki yani revizyonistleşmesinden önceki halinden bile daha geri olduğunu görüyoruz.

Burada önemli bir nokta mevcuttur. SSCB ya da Çin vb. ülkelerde sosyalizmden geri dönüşlerde, aileyi çözecek örgütler kurmamış ya da bunları yaşatamamış olmalarının rolünün büyük olduğunu tespit edebiliriz. Zira aile özel mülkiyeti ve onun sistemini sürekli yeniden üreten temel yerdir. Kadını ev dışına çıkartan ve bunu yaparak muazzam bir atılım gerçekleştirmiş olan devrimler, ataerkiye karşı mücadele vermedikleri, bunu sistemleştirmedikleri için kadının yeniden evine dönmesini ve ev kölesi olmasını engelleyememişlerdir. Buradan çıkarılacak önemli derslerden biri **ataerkiye karşı mücadelenin devrim sonrasına bırakılmaması gerekliliğidir**. Aileyi ve kadının köleliğini yok etmenin mücadelesi ancak böylesi perspektifleri olan örgütlerle mümkündür.

20. yüzyılın devrimlerinin geriye dönüşlerinde kadın ve cinsiyet örgütlenmelerine yeterince önem vermemelerinin rolünün büyük olduğu açıktır. Eğer ataerkiye karşı mücadeleyi stratejik olarak ele alıp bunun için gerekli örgütlenmeler oluşturulmaz ise sınıf mücadelesinin artı-değer sömürüsü ve sermaye birikimi ile ilgili kısmında **devrimci** mücadele yürütmüş, fakat bunları yaşatan ve süreklileştiren aileye karşı mücadelede **reformist** tutum takınmış oluruz. KP’lerin böylesi bir noktada bilimsel ve devrimci tarzın gerektirdiği noktalardan birinde bile reformistleşmesi, komünist bir özü yakalayamamış ya da yitirmiş olması demektir. İlk elden bunun anlaşılması ve bunun sıradan bir “eksiklik” olarak görülemeyeceğinin kavranması şarttır. Eğer niyet komünizmin özünü yakalamak ve süreklileştirmekse, bu, vazgeçilmezdir.

Günümüzde cinsiyet mücadelesi biraz öne çıkarıldığında, erkek egemen zihniyet tarafından bu mücadeleyi veren kurumlar ve bu mücadeleyi yürüten özneler (kadınlar ve LGBTİ’ler) doğrudan reformistleşmekle suçlanmaktadır. Oysa “reformizm” ataerki gibi devasa bir olguyu yok saymak ya da onunla mücadeleyi sadece taktik düzeyde yürütmeye kalkışmaktır. Lenin, herkesin her konuda, sıkça alıntı yaptığı “Ne Yapmalı?” adlı eserinde bakalım “bizim için” ne diyor? “Eğer işçiler, hangi sınıfları etkiliyor olursa olsun zorbalık, baskı, zor ve suiistimalin her

türlüsüne karşı tepki göstermede eğitilmemişlerse ve eğer işçiler bunlara karşı, başka herhangi bir açıdan değil, **sosyal-demokrat açıdan** tepki göstermede eğitilmemişlerse, **işçi sınıfı bilinci gerçek bir siyasal bilinç olamaz.**" "Kim, işçi sınıfının dikkatini, gözlemini ve bilincini, tamamıyla ya da esas olarak işçi sınıfı üzerinde yoğunlaştırıyorsa, **böylesi sosyal-demokrat değildir**; çünkü, kendini iyi tanıyabilmesi için, işçi sınıfının, modern toplumun bütün sınıfları arasında karşılıklı ilişkiler konusunda tam bir bilgisi, sadece teorik bilgisi değil... hatta daha doğru olarak ifade edelim: teorik olmaktan çok, siyasal yaşam deneyimine dayanan pratik bilgisi olması gerekir." (Lenin, Ne Yapmalı, Sol Yayınları, 1990-Ankara, s.79-89-90) (abç)

Bugün kadının üzerindeki katmerli sömürü, şiddet ve baskı çok ciddi boyutlara ulaşmış durumdadır; nitekim kadınların kendiliğinden ve düzen içi hareketleri de yükselmekte, kimi zaman kendini patlamalarla ifade etmektedir. Gezi İsyanı sırasında, Özgecan Aslan'ın katledilmesinin ardından yaşanan isyanda ve Kürt ulusal hareketinin yarattığı Rojava ve özyönetim direnişlerinde, yine bireysel (Çilem Karabulut, Nevin Yıldırım, Yasemin Çakal vd.) örneklerde bunu görüyoruz. Kadınlar artık şu veya bu şekilde haklarını arıyorlar. Bizlerin ise bu dalgayı, rotası olan sağlam bir gemiyle değerlendirmesi gerekir.

Kadınlar köleleştirilmeden ve sınıflar ortaya çıkmadan önceki sistem yani ilkel komünal sistem eğer bize model ise -ki tüm komünistlere ve kendini komünist sananlar bunu söylerler- o zaman bu modeli bilimsel ve modern hali ile yaratırken en çok kadın aklına ihtiyacımız olacaktır. Çünkü 5-6 bin yıllık sınıflı söylemi erk(ek) kafası bu sistemleri kadın emeğini iliklerine kadar sömürerek yarattı. Bugün eğer yarını yaratacağsak her türlü örgütün kadın içermesi ve kadın bakış açısıyla yaşatılması gerekiyor.

Bugün egemenler dünyanın her yerine gidip, sınıfsal, ulusal, cinsel her türden sömürülerini Batı düşüncesi, yani pozitivist düşünce ile yapıyorlar. Pozitivist düşünce Batılı, beyaz, heteroseksüel, erkek ve mülk sahibi olmayanları geri, yanlış ilkel ve bozuk görüyor. Bu düşüncenin değişmesi dünya tarihinin eksen değiştirmesiyle yani ezilenler tarafından yazılmasıyla mümkün. Tarih yazmak iktidar olmayı gerektirir. Zira yazılabilecek bir tarihin önce savaşılarak yaratılması gerekir. Bunun için de tüm ezilenlerin ve en fazla da her bakımdan en çok ezilenin yani kadının kendi tarihini yazabilmesi için kapitalist emperyalist erkek egemen sisteme karşı mücadele eden Komünist Parti'nin bir erkek örgütü olmaktan çıkartılması şarttır.

Kadın alanları, ataerkiyi yıkacak güce sahiptir!

Karşı devrimci güç olarak nitelendirebileceğimiz ataerkiye karşı mücadele alanlarının geliştirilmesi, bu alanların korunarak karşı devrimci gücün adım adım yok edilmesi ancak **süreklileştirilmiş bir mücadeleyle** mümkündür. Ataerkiye karşı süreklileştirilmiş, **varlığı teminat altına alınmış** mücadele alanlarının oluşturacağı etki ise bin yıllardır var oluşuyla yaşamın her alanına işlemiş olan ataerkinin yıkımına giden yolu emin adımlarla örmenin işaretidir. Kapitalist-emperyalist sistem ve ondan önce köleci-feodal sistemin bir parçası olan erkek egemen sistem, kadın cinsini ezilen, erkek cinsini ise ezen olarak konumlandırırken çeşitli araçlarıyla kendi sürekliliğini sağlıyor. Kuşkusuz bu araçlardan biri ve en önemlisi **erkek cinsinin bizzat kendisidir**. Bir fabrikadaki ustabaşı-işçi ilişkisine benzetebileceğimiz, erkek egemen sistemdeki kadın-erkek ilişkisinde, erkek iktidarını kaybetmemek için işçiye yani kadına yönelik tahakkümünü uygulamakta; bu tahakkümle birlikte patronun yani erkek egemen sistemin kazancının ya da sürekliliğinin teminatını oluşturmaktadır. Ataerki tarafından toplumsal cinsiyet normları ile pekiştirilen bu ilişki, kadının ezilen, erkeğin ise ezen kimliğini sağlamlaştırmaktadır.

Sınıf mücadelesi, ezen-ezilen ilişkisinde bir alt-üst oluşu gerektiriyorsa, KP'lerin erkek egemen sisteme ve dolayısıyla cinsler arası ezen-ezilen ilişkisine karşı mücadele yürütmesinin gerekliliği ortadadır. Ülkemiz şartlarında devrimin yolu, demokratik halk devrimi, sosyalizm ve komünizm sıralamasından geçerken bu yolda adım adım ilerlenmesinde ezilenlerin yani işçi ve emekçiler, ezilen tüm milliyet ve inanç grupları, kadınlar ve LGBTİ'lerin mücadelesi, sınıf mücadelesinin yapıtaşı niteliğindedir.

Tam bu noktada konumuz itibariyle **öz örgütlenmeler** üzerinde durmakta fayda var. Sistemin ezilen her kesim üzerindeki politikaları farklı yansımalara neden olurken, bu politikalara karşı, ezilen her kesimin kendi ürettikleri politikalarla cevap olması; sisteme karşı alternatif üretmek, erkek egemen sistem sorununun çözülüşü-yıkılışı açısından önemlidir.

Özel mülkiyetin ortaya çıkışı ile birlikte kadının köleleşmesi, özel mülk olarak görülmesiyle bağlantılıyken ve bin yıllardır bu durum geçerliyken ataerkinin bu kadar köklü bir tarihe sahip oluşu toplumsal olarak her hücrenin bu yansımaya sahip olduğu gerçeğini ortaya koymaktadır. O halde erkek egemen sistem sorununa karşı, bu sistemin ezilen sınıfına koyduğu kadının kendi öz örgütlenmesini yaratması, kimliksizleştirme-yok sayma politikaları sonucu silikleşen kadın bilincini açığa çıkarması açısından önemlidir. Bu bilincin açığa çıkışı elbette birdenbire

olmayacaktır. Bahsini ettiğimiz üzere bin yıllardır hükmünü süren bu sistemin kadınlar üzerindeki yansımaları da oldukça sağlamdır. Ancak, kadın bilincinin açığa çıkışını devrim sonrasına ertelemek, erkek egemen sistem sorunundan bir şey anlamamak demektir. O halde kadın cinsinin, kadın bilincini açığa çıkarması, devrim mücadelesi ile kopmaz bağlarla bağlıdır. Biri olmadan diğeri eksik kalacaktır. Kadının kendi politikalarını üretmesi, edilgenlikten özne olmaya geçişi birdenbire, adeta sihirli bir değnek dokunmuşçasına olacak bir şey değildir. Zira bu erkekler cephesinden de böyledir. Erkeğin kendine verilen iktidardan arınması, ataerkinin en ufak kırıntılarından dahi kurtulması da erkek egemen sisteme karşı verilen mücadelenin geliştirilmesi ile alakalıdır.

Kadının ve ezilen cinsiyetlerin kurtuluşunun KP'lerde mümkün olması için partilerin, erkek egemen sistemin çözülmesine, yıkılmasına dair politika üretmesi, kadın örgütlenmesinden bağımsız olamaz kuşkusuz. KP'ler ezilenlerin tüm renklerini taşıma, bu renkleri ortak bir potada buluşturarak devrime taşıma yükümlülüğüne sahiptir. O halde komünist örgütlerin kadın rengini taşımasının önemi ortadadır. Peki kadın örgütlenmesinin etkisi ne olacaktır? Bu etkiyi iki açıdan değerlendirmek gerekiyor: Kadınlar ve toplum.

Kadın cinsi ve kadın örgütlenmesinin etkisi

Erkek egemen sistem tarafından kadının yok sayılması-kimliksizleştirilmesi, özel mülkiyetin ortaya çıkışı ile birlikte dört duvar arasına hapsedilişi, var olan kadın bilincinin silikleşmesine, kadının kendi gücünü hapsetmesine sebep olmuştur. Bin yıllardır sistematik bir şekilde uygulanan bu politikalar, kadının kendi bedenine, emeğine ve kimliğine yabancılaşmasını beraberinde getirirken, güçlü kadın erkeklerle özdeşleştirilmiş; iktidarın rengi erk olma ile eşdeğer görülmüştür. Ancak gözden kaçırmamak gereken bir nokta olarak ifade etmek gerekir ki; kimliği, emeği ve bedeni yok sayılan, sömürülen vs. kadın bin yıllardır yaşamın her alanında olma mücadelesinden vazgeçmemiştir.

İlkel komünal toplumda erkekle eşit yaşama sahip olan kadın cinsinin, özel mülkiyetin ortaya çıkışı ile birlikte "özel mülk" olarak görülmesi, tarih sahnesinde ikinci cins olmaya itelenmesine neden olurken kadın, kendine çizilen sınırlara karşı bu sınırları içerisinde ve bu sınırları aşmaya dönük pratiğini sürdürmüştür. Toplumsal yaşamı etkileyecek, insanlığını yeni evrelere taşıyacak buluşları (tarım, ilk ateş, ilaç vb.) icat eden ve keşfeden kadın, cinsiyete dayalı ilk işbölümünün gerçekleşmesiyle, giderek evini dünyası haline getirmiş, dünyanın kapılarını ise erkeğe sonuna kadar açmıştır. Bu sürece kadar anasoylu sistem içinde kadının ya-

rattığı tüm değerler ise gasp edilmiştir. Zira erkek egemen sistemin tarihçileri bunları kadın açısından tarihe geçirmekten olduğunca kaçınmış, kadın bedeni, emeği ve kimliğiyle tarihten adeta silinmiştir. Bu süreçle birlikte toplumsal cinsiyet rolleri temelinde toplum içerisinde fiziki olarak başka birine muhtaç olan yaşlı-çocuk bakımından sorumlu olmuş, bu rol dağılımından ötürü çeşitli hastalıklara karşı bitkisel çözümler üreterek ilk ilaç üretimine gitmiş; çağın ilk doktorları olan kadınlar “cadı” ünvanı ile birlikte katledilmişlerdir. Bu durum özgülünde ataerkinin kendi çizdiği sınırlar içerisinde bile kadına yönelik saldırıları somutlanmıştır. Diğer yandan kadın cinsinin bu sınırlara karşı başkaldırısı, “özneleşme” girişimleri, sınırları yıkma iddiası kendini ortaya koymuştur.

Aradan geçen bin yılların ataerkinin bu politikalarını boyutlandırarak toplumun her hücreğine nakşettiğini düşündüğümüzde, kadına dair her şeye yönelik saldırıların boyutu ortadadır. Ezilen cinsiyet kimliği nedeniyle tarih boyunca devrimci dinamiklerini geliştiren kadın, kendi içerisindeki gücü, yaşamak ve var olmak için “bilinçsiz” de olsa kullanmıştır. Bu “bilinçsizlik” hali erkek egemen sistemin politikaları ile alakalıdır; bu, baştan beri ifade ettiğimiz kadın bedeni, emeği ve kimliğine karşı politikaların bir sonucudur.

Ataerkiye karşı mücadele yürüttüğü, kadının kendine ait mücadele ve yaşam alanları ise tam da bu politikalara karşı kadının kendi bilincini açığa çıkarması, var olan gücünü keşfetmesi ve bu güçle erkek egemen sisteme karşı koyuşunu getirecektir. Kadının, bu alanları kendisinin inşa etmesi, inşa ederken ataerkiyi, ataerkinin saldırılarını ve en önemlisi kendisini keşfetmesi ile yakından alakalıdır. Demokratik alandaki birçok kadın örgütlenmesindeki deneyimler de bunu işaret etmektedir. Doğduğu andan itibaren erkek egemen sistemin kuşatması altında olan kadınlar, inşa ettikleri kendi alanlarında ataerkinin politikalarına karşı kendi politikalarını üretebiliyor, toplumsal cinsiyet rollerinin vermiş olduğu tüm özelliklere karşı savaş açmayı, mücadele yöntemleri geliştirmeyi önlerine koyabiliyorlar. Edilgen kılınan benliklerini özneleştirmeyi, yaşamın her alanında etken olmayı, kendilerine çizilen sınırları kadın dayanışmasıyla zorlamayı, bu sınırları yok etmeyi ancak ezilen cinsin kendi mücadele hattı sağlayacaktır.

Sistemin ezilenlerin ortak mücadele hattı geliştirmesinin önüne geçmek için attığı nifak tohumlarından elbette ki kadınlar da etkilenmektedir. Sistem, erkek egemenliği üzerinden kendini yeniden ve yeniden üretirken, kadın ise kendi cinsine ötekileştirilmekte, düşmanlaştırılmaktadır. Bu düşmanlaştırma ve ötekileştirme politikalarına karşı kadınların, ataerkiye karşı mücadele yürüttükleri alanlarda kadın dayanışmasını esas alarak mücadele yürütmesinin

yolunu açması mümkünleşmektedir. Ortak sorunlara karşı, ortak fikir yürütme, çalışma hattı örme, politika yapma; kadınların hemcinsleri ile beraber yaşadıkları sorunların ortaklığının farkına varışı ezilen cinsin birliğini geliştirmesi bakımından önemlidir.

Sözün özü; kadın alanları, ataerkiye karşı mücadelenin ilk elden örüleceği örgütlenme alanları olarak önemliyken kadın cinsi üzerinde kendi iradesi, bilinci ve gücünü açığa çıkaracak bir etkiye sahiptir. Kadının yaşamı her anında politikken kadınların birliği bu politikliği etki gücü yüksek bir savaş alanına çevirmeye açıktır.

Toplumsal olarak kadın alanlarının etkisi

Ataerki tarafından toplumsal cinsiyet normları ile pekiştirilen ezen-ezilen ilişkisinin, kadının ezilen, erkeğin ise ezen konumunu sağlamlaştırarak gerçekleştirdiğinden bahsetmiştik. Kadının ezilmişliğini garanti altına alınmasını sağlayan erkek egemen sistem, bunu en başta da erkeğe iktidar alanları bahsederek yapıyor.

Bu iktidar alanlarını zorlamak ya da diğer bir ifadeyle yıkımı için gerekli imkan ve koşulları yaratmak kuşkusuz bu çelişkiyi yaşayanlar, yani kadınlar açısından bir **öz örgütlenme** ile mümkündür. Bu öz örgütlülük, yani kadın alanları erkeklerin iktidar alanları ile savaşımında doğru yol ve yöntemle ilerledikleri takdirde, önemli kazanımlar sağlayacaktır-sağlamaktadır. Bugün var olan kadın örgütlenmeleri yıllardır sürdürdükleri mücadeleyle birçok kazanım elde etmiş durumda. Devletin yargısından medyasına; toplumsal yaşamdan ikili ilişkilere sinmiş durumda olan eril anlayışa karşı verilen mücadele, reformsal talepler ekseninde belli hak kazanımları da sağladı. Bunun en görünür örneklerinden biri ise erkek yargıya karşı yürütülen mücadeledir. Kadınları öldüren, taciz ve tecavüze maruz bırakan erkeğin “iyi hal”, “haksız tahrik” indirimleri ile yanında olan erkek yargıya karşı kadınların dava takipleriyle, eylemlerle vb. yöntemlerle karşı çıkışı ve bir mücadele hattı oluştururken belli davalarda kazanımlar elde edilmiştir. Bu kazanımlar, toplumsal olarak ataerkiyi sorgulama, kadına yönelik şiddet ve kadın katliamlarını gündeme taşıma, var olandan daha ileri noktada hak kazanımları elde etmek açısından önemlidir. Yine yazılı-görsel medyada yer alan cinsiyetçi haberler, taciz ve tecavüzlere karşı teşhir odaklı çalışmalar vb. kadınların özgürlük mücadelesini destekleyen, bu anlamda önemli karşılık elde etmesini sağlayan niteliğe sahiptir. Kadın katliamlarına, kadına yönelik şiddete karşı, var olan burjuva yasalarında ilerici yön-

ler taşıyan taleplerde bulunmak ve buradan kazanım sağlamak da kadın mücadelesini ileriye taşımaktadır. Bütün bunlar erkek egemen sistemden köklü kopuşu sağlayacak olan küçük adımlardır.

Reformsal taleplerle yürütülen mücadelenin yanı sıra kadın ordulaşması ve kadın örgütlülükleri ile direkt erkek egemen sistemi yıkmayı hedefine koyan kadın alanları, toplumda yani kitleler üzerinde toplumsal cinsiyet rollerini köklü anlamda kırmak, bu anlayışı yok etmek anlamında da önemli noktada duruyor. Savaşta, politika üretmede, yaşamın her alanında, kadının özneleşmesi kuşkusuz cinsiyet eşitliğine giden yolu döşemektedir. Kadının politikada, eylemde, yaşamda özneleşmesinin etkilerini yakın zamanda Rojava Devrimi ile gördük-görüyoruz. Erkek egemen sistemin koyduğu tüm kuralları yıkmayı amaçlayan, bunu aileden örgüte, sosyal ilişkilere yaşamın her alanında mücadele yürüterek sağlamaya çalışan kadın alanlarının mücadelesi kuşkusuz uzun soluklu olacaktır. Şu gerçekliği ise atlamamak gerekir ki erkeğin değişimi zordur. İktidarı elinde bulunduran erkek cinsinin gücünden vazgeçmesi, eşit bir ilişkiyi dünden bugüne kabullenmesi, toplumsal cinsiyet rollerinden sıyrılması kolay değildir. Ancak kadının değişimi ve değişimi oranında da bulunduğu her alanı bu değişime adapte etmeye zorlaması mümkündür ve kazanımların yolu da buradan geçmektedir. Erkeklerin kaybedeceği gücüne karşılık kadının kazanacağı bir yaşamın olması bunun temel sebebidir.

Sonuç olarak kadının hak kazanımlarından ataerkiyi temelden sarsacak saşışımına, kadın alanlarının rolünün önemi ortadadır. Komünist olma iddiasındaki bir örgütlenmenin ise ezilenin bütün çelişkilerine yanıt olması, bu anlamda önüne cinsiyet eşitliğini koyarak buna özgün politikaları ezilenin perspektifiyle üretmesi zorunlu olandır.

Kazanımları sahiplenilmek, yaşama geçirmek ve güvenceye almak

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğine karşı mücadele sadece güzellmelerle, bu haksızlığa karşı başkaldırmaya-isyana destek vermekle sınırlanamaz. Hele de söz konusu kendisini var olan sisteme alternatif gören devrimci, komünist güçler ise onların kendisini bu konuda sınırlamaya, bu soruna çözüm üretme konusunu erteleme hakları da, lüksleri de yoktur. **Çünkü** toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yaratıcısı olan ataerki, özel mülkiyetin ortaya çıkışına da kaynaklık etmiş ve her türlü toplumsal sistemin de koltuk değneğı olmuştur. **Çünkü** toplumsal cinsiyet eşitsizliğin sonuçlarıyla baş etmek zorunda kalmak kadın ve LGBTİ'lerin devrime

duyduğu ihtiyacı derinleştirmiş, devrimci ve isyancı nüveleri daha fazla içerisinde barındıran kesimlerin başlıcaları haline getirmiştir.

İlk olarak kabul edilmesi gereken nokta ataerkinin alt edilmesi ve ortadan kaldırılmasının temel hedefler arasına konulması gereken bir mücadele alanı olduğu gerçekliğidir. Ataerki “binbir surat” a sahip olduğu için her sistemde kendisini yine var edeceğinden buna karşı verilen mücadelenin de **sistemli ve istikrarlı olması** temel şartlardandır. Ama bu da öyle kuru kuruya olabilecek bir durum değildir. Ataerki, toplumsal cinsiyet rollerinin yaşama yön verdiği ve hatta cinsiyet körü olan hiçbir toplumsal düzende, örgütte kendiliğinden yok olmaz. Aksine eşitlikten yoksun cinsiyetliliği yaşayan ve dahi çok üst boyutlarda yaşayan toplumlarda her yeni toplumsal düzen, ataerkiye yeni bir şekil vererek kendi sistemine uydurur, yeniden üretir ve kendisine koltuk değneği yaparak yoluna devam eder. Sosyalizm de bu yönüyle hiçbir toplumsal düzenden azade değildir. İlk olarak bunun kavranması gerekiyor. Sosyalizme sihirli değnek ve kutsal muamelesi yapıldığında bu gerçeği görmek giderek zorlaşıyor. Oysa dönemine göre burjuvazi de ilericidir ve feodalizme vurduğu darbelerle devrimler gerçekleştirmiştir. Kadının özgürleşmesi-kurtuluşu mücadelesinde önünü açmış ve ona yol göstermiştir. Sosyalizmle burjuva düzeni bir tutmak değil niyetimiz ancak şunun kavranması gerekiyor; cinsiyet körü bir sosyalizm kadınlara her ne kadar kapitalist düzenden daha fazla hak ve özgürlük “getirse” de cinsiyetlere tam bir hak eşitliği getirmenin mücadelesini vermediği sürece bu toplumsal düzenin ilerlemesi ve geri dönüşün önüne geçilmesi mümkün olmayacaktır.

İkinci önemli nokta daha önce de vurgusunu yaptığımız **özgün, özerk ve bağımsız örgütlenmeler, komisyonlar, komiteler vb. yaratmaktır.** Bu kurumsallaşmanın kadın bilinci ve özneliğinde gerçekleşmesi gerektiğini tartışmaya bile gerek yoktur, zira aksi bir durumun ataerkiye karşı verilecek mücadeleyi daha baştan sakatlayacağı birçok örnekle sabittir. Erk aklın tekelinde ve karar mekanizması korumasında olan bir ataerki “karşıtı” mücadele, en iyimser bir deyimle ataerki ile uzlaşma amacı güden reformist bir yaklaşım ve liberalizme denk düşmektedir. İyimser olmayan kısmı ise kadının ikinci planda sabitlenmesinin garantisi!

Kadın ve LGBTİ mücadelesinin devrim ve demokrasi mücadelesine kazandırdığı onlarca adımın sahiplenilmesi, yaşama geçirilmesi ve güvence altına alınması diğer bir önemli başlıktır. Kota, pozitif ayrımcılık, “cinsel saldırılarda kadın beyanının esas, ispat yükümlülüğünün erkeğe ait olması” ilkesi vb. adımlar ataerkiye karşı mücadelede ataerkiyi hedef tahtasına koyarak binlerce yıldır

baskı altına aldığı kadın ve LGBTİ'lerin örgütlenerek mücadeleye dahil olmasının önünü açan ve bedellerle elde edilen adımlardır. Geç kalınmış dahi olsa komünistlerin, devrimcilerin bu kazanımları sahiplenmesi, savunması önemlidir ve buldukları her alanda yaşama geçirmesi gereklidir. Elbette tek başına bu da yeterli değildir. Tüm bu kazanımlar çeşitli araçlarla güvence altına alınmalı ve uygulanmadığı takdirde yaptırımlarla karşı karşıya kalması gereklidir. Bu, kazanımları sahiplenmenin ve ataerkiye karşı mücadelede dürüstlük ve samimiyetin göstergesi olmasının ötesinde devrim iddiasının varlığı-yokluğu ile değerlendirilebilecek bir noktadır.

Erk-ek iktidarın kibrinden kurtulmak

Bahsini ettiğimiz bu kazanımları mücadele ve deneyim hanemize eklenmesi gerekliliğinin nedeni elbette sadece kadın ve LGBTİ'lerin örgütlenmesinde yol ve yöntem olmalarından kaynaklı değildir. Ataerki tehlikeli, bütün sınıflı toplumsal yapıların içerisine sızan bir olgu olduğundan, onu, hedef tahtasına koymak ve kökten yok edecek mücadeleye öncülük edebilmek ataerkiyi gerçek anlamda çözümlenme ve ona karşı verilen mücadelede öznelenmek, kadınlaşmak gereklidir. Cinsiyetli bir toplumda cinsiyet körü bir şekilde söylenen "komünistler cinsiyetsizdir" türünden söylem ve yaklaşımların bir kıymet-i harbiyesi olmadığı pratikle sabittir. Komünistlerin cinsiyetsiz, toplumsal cinsiyet rollerinden azade olduğunu ifade etmek, niyetleri gerçeklerin yerine koymaktır. Ancak niyetlerin, öznel fikirlerin değiştirici-dönüştürücü etkisi olmadığını hepimiz biliyoruz. Örneğin komünistler özneci bakış açısına, çalışma tarzına sahip olamazlar diyebiliriz. Ancak bu da bir niyet ya da isteği ifade eder. Biliyoruz ki, komünistler de özneciliğe düşebilirler, hatta müdahale edilmezse başka birçok MLM dışı yaklaşımlara batarak komünist olma özelliklerini dahi yitirebilirler. Ya da örneğin bir komünist tembel olamaz, okuma-inceleme-araştırma-yazma faaliyetinden kaçamaz, sekterlik yapamaz vs. vs. diyebilir miyiz? Ama biliyoruz ve buna karşı mücadele de ediyoruz ki, birçok yoldaşımız bu sayılanların hepsini belli ölçülerde yapmaktadır. Peki kolektifimiz, bu burjuva bakış açısı, çalışma tarzı, yaşam biçimi vs.yi tespit ederek, buna karşı mücadele ederken, aynı kolektifin "kadın sorununu" yaşamadığını iddia edebilir miyiz? Yoldaşlarımızın homofobik-transfobik olmadığını söyleyebilir miyiz?

Sonuç olarak bu tartışmalar ne iltir ne de son olacaktır. Ancak önemli olan bu konuda cinsiyet eşitliği mücadelesi veren öznelerin kazanımlarının **sahiplenilmesi, yaşama geçirilmesi ve güvence altına alınmasıdır**. Çünkü bahsi geçen

adımların hiçbirini değişmez, altın kural değildir. (Örneğin “kota” bugün açısından ilerici bir misyon taşıyan bir yöntem olsa da kadın ve LGBTİ’lerin toplumsal mücadelede yer almasının artmasıyla işlerliğini kaybetme olasılığı çok yüksek bir uygulamadır.) Eskiği yıkıp yeniyi inşa etme konusunda militanlığı ve cüretiyle öne çıkan cinsiyet eşitliği mücadelesinin birçok konuda yeni yeni tartışmalar açacağı, erklekle yüzleşmekte, öznelerin içerisinde yer aldığı örgütlenmelerdeki erklekle mücadelesinde yeni safhalar kaydedeceği açıktır. Önemli olan tüm bunlara açık olmayı bilen bir örgüt olabilme gerçekliğidir. Bunun için de ilk başta kendi erkleği ile yüzleşen bir örgüt olunmalı, kadın bilinçli öznelerin örgütlerin karar mekanizmalarında daha fazla yer almasını sağlayacak bir işleyişe kavuşmalıdır. En nihayetinde kadın-LGBTİ’lerin yeniyi inşa etmedeki coşkusu ve cüretini tüm örgüte yaymasından korkmamak gerekmektedir.

Bunu görüp buna müdahil olmak kendisini alternatif olarak konumlandıran herkesin açıkça görebileceği bir gerçeklik olarak karşımızdadır. Bunun gerisinde kalmak, geçmişin erk-ek iktidar kirinden kurtulmak istememektir. İşte o zaman da karşımızda tek yol kalmaktadır: kadın ve LGBTİ’lerin coşku ve cüreti ile açtığı mücadele yollarının gerisinde kalmak ve onun altında ezilmek... Hele de komünist öznenin kadın mücadelesinde bu kadar yol kat edilmişken örgütlü kadın ve LGBTİ’lerin bu coşku ve cüretle kendilerinde devrim gerçekleştirdiklerini ifade ettikleri bir ortam ve zamanda geriye doğru atacağı adım intihar ya da bilinçli olarak sakat kalma isteğidir. İşte buna izin vermeye de komünist öznenin esas ihtiyacını duyan ve sahibi olan kadın ve LGBTİ’lerin izin vermeye niyeti yoktur.

AJİTASYON VE PROPAGANDA ÇALIŞMASI ÜZERİNE

►► Sorgulayan gözlerle Türkiye Devrimci Hareketine ve devrimimize baktığımızda, Stalin yoldaşın altını çizdiği gerçekliğin karşısındaki durum oldukça yalındır. Kitleselleşmek, devrim sürecinin her döneminde, zaferden sonra da, en temel, en yakıcı sorundur. Başarıya ulaşmış hareketlerin tarihi, kitlelerin değiştirici dönüştürücü gücüne nasıl ulaştıkları, ajitasyon-propaganda kapsamında da incelenmelidir. ◀◀

“Devrim kitlelerin eseridir” diye öğretiyor Lenin yoldaş. Kitlelerin kendiliğinden hareketinden ziyade öncü ve örgütlü kurmayı etrafında toplanarak toplumsal düzeni altüst etmesidir burada vurgulanan. Mesele kitleleri iktidar perspektifiyle örgüt etrafında toparlayacak ve savaştıracak olan devrim ve sosyalizm düşüncesinin kitlelere taşınıp örgüt ile sıkı bağların nasıl kurulacağıdır. Komünist ustaların her biri bu soruya siyasi **ajitasyon ve propaganda faaliyeti** olarak yanıt veriyor.

Kitlelerin devrimle, devrimin kitlelerle olan diyalektik bağı ancak ve ancak proletarya partisi ile kurulabilir ve güçlendirilebilir. Öncüsü ve örgütlü bir gücü olmayan milyonlarca insanın savaşı ve zaferi, tarih de kanıtlamıştır ki, yenilmeye mahkumdur. Kitle, parti ve devrim arasındaki bütünlükte en ufak bir bağ kopukluğu devrimin en “iyi” ihtimalle ertelenmesiyle sonuçlanır. *“Bolşevikleri yenilmez kılan, halkın geniş kitleleriyle kurdukları bağıdır. Ve bunun tersi Bolşeviklerin sadece kurulu bağlarını kaybetmelerine, güçlerini yitirmelerine, bir hiç haline gelmelerine yol açar.”* (Stalin, aktaran Partizan: 2011, 5.)

Sorgulayan gözlerle Türkiye Devrimci Hareketine ve devrimimize baktığımızda, Stalin yoldaşın altını çizdiği gerçekliğin karşısındaki durum oldukça yalındır. Kitleselleşmek, devrim sürecinin her döneminde, zaferden sonra da, en temel, en yakıcı ve elzem bir sorundur. Yüzümüzü dönüp, devrimi gerçekleştiren ülkelerin, ulusal kurtuluşu gerçekleştiren ve ulusal mücadelede politik bir güç haline gelen ulusal hareketlerin tarihi, kitlelerin değiştirici dönüştürücü gücüne nasıl ulaştıkları, ajitasyon-propaganda (A/P) kapsamında da incelenmelidir.

Yüzyıl öncesinin Rusya’sıyla, elli yıl öncesinin Çin’indeki olanaklar bugün sahip

olduğumuz olanaklardan çok çok geriydi kuşkusuz. Güçler dengesi de bugün olduğu gibi egemen sınıflar lehineydi. Fakat tarih, sayfalarına devrimin şanlı günlerini yazdı. Bu tarihi zaferin ardındaki A/P faaliyetini Lenin şöyle ifade ediyor: *“Bolşevik ajitasyon halkın ideolojik ve politik eğitiminde, parti ve kitleler arasındaki bağın sağlamlaştırılmasında, parti politikasının geniş kitlelere açıklanmasında ve onların Sovyet rejiminin ve partinin karar ve direktiflerinin yerine getirilmesi için seferber edilmesinde en önemli araçtır.”* (Lenin, aktaran age, 5.)

İhtiyaç duyulan tam da böyle **sınırlı olanakları sınırsız kullanan** bir A/P faaliyetidir. Devrimden çıkarı olan geniş halk kitleleri içinde derin kökler salacak olan, onları yaşadıkları sorundan yola çıkarak MLM bilinciyle sorunun esas merkezine yönlendirecek olanın A/P faaliyeti olduğu, tarihi deneyimlerle sabittir.

A/P faaliyeti denildiğinde teorik ve politik olarak bilinçlerde canlanan kaba taslak tanım, örgütün programatik görüş ve güncel politikaları doğrultusunda geniş halk kitlelerini örgütlemektir. Katliam, işkence, sokak ortasında infazlar, taciz-tecavüz, hırsızlık, yolsuzluk, ağır sömürü, yoksulluk, işsizlik, açlık, köylülerin mülksüzleştirilmesi vb. kitlelerin sistemle olan çelişkilerini derinleştiren onlarca soruna karşın, egemen sınıfların hala yönetebiliyor durumda olmaları, kitleleri düzene yedekleyebilmeleri üzerine düşünülmesi gereken bir konudur. Mao yol-
daşın ifadeleriyle; *“Düşmanlarımızın, dostlarımızın ve bizim yaptığımız propaganda ile ilgili olarak haberimiz yoksa doğru bir propaganda siyaseti yapamayız.”* (Mao: 1992, 27.)

Ezilen emekçi halkımız her şeyden önce yoğun bir ideolojik-politik propaganda altındadır. Egemen sınıflar sömürücü, kan emici faşist yüzünü medya aracılığıyla gizliyor. Gerçekleri yalan haberlerle, doğruları bilgi kirliliğiyle, olanı olmayanı da olan gibi göstererek bu köhne düzeni, kitlelerin duygularını sömürerek allayıp pulluyor. Bu basit ayak oyunları, kitleleri kandırmanın, aldatmanın ve dolandırmanın bir aracı olarak bilinçli olarak izlenen bir politikanın sonucudur. *“Hitler kitleleri aptallaştırdı, ezdi ve alçalttı. Biz ise kitleleri geliştiriyor ve onların bilincini yükseltiyoruz.”* (Kalinin-Kalaşnikov: 1973, 17.) Bugün R. T. Erdoğan, AKP, TC faşizminin de yaptığı şey Hitler’den farklı değildir.

Kitlelerin bilincini yükselten, ideolojik ve politik olarak eğiten, onları KP etrafında örgütleyen bir A/P, kitlelerin içinde bulunduğu egemen sınıfların ideolojik ve politik ablukasından “aptallaştırma, ezme ve alçaltmasından” çekip çıkacaktır. Bolşevik A/P tam da budur.

Bugün devrim için güçlü bir A/P faaliyetinin gerekliliği konusunda farklı düşünenimiz yoktur sanırız. Fakat teorik ve politik olarak doğru kabul gören düşünce-

nin, pratik olarak uygulanmasındaki güçlükler söz konusudur. Bu durumda dönüp pratiğin öğreticiliğine, A/P faaliyetimize bakmak, değerlendirmek, sonuçlar çıkarmaktan başka bir yöntem bulunmuyor. Bu kapsamda, Bolşevik A/P'nin niteliği ve ilkelerine Kalinin ve Kalaşnikov'a dayanarak değinmek yerinde olacaktır.

a) Bolşevik ajitasyonun düşünsel içeriği

Bolşevik ajitator Kalaşnikov, Bolşevik ajitasyonun gücünün **düşünsel içeriğinden** kaynaklandığını vurguladıktan sonra yüzünü Lenin'e dönüyor; "*Ajitasyondaki sağlam başarının güvencesi, doğru bir teorik şiarıdır.*" (Lenin: aktaran age, 76.)

Yaşanan somut bir sorunun ideolojik içeriğinden bağımsız veya MLM'yle güçlendirilmemiş bir A/P, açıktır ki, proletaryaya hizmet etmeyecektir. Sınıflı toplumda yaşıyor oluşumuz, ortaya çıkan toplumsal, sınıfsal ve ulusal sorunların sınıfsal bir içeriği olduğu bilinciyle, A/P faaliyeti, sorunların ideolojik örtüsünü kaldırmak zorundadır.

MLM'nin bilgisi, deneyimiyle donanmayan bir A/P'nin, öncelikli olarak düşünsel gücü zayıflayacaktır. Ele alınan sorunun etrafında dönerken aynı zamanda kitleleri, sorunun asıl merkezini hem göstermemiş hem de onları, oraya yönlendirmemiş olacaktır. Düşünsel, ideolojik içeriği yetersiz olan bir A/P'nin kitleleri politik olarak eğitmesi ve örgütlemesi beklenemez. Zira, ideolojik olarak farkımızın ne olduğu, alternatif olarak ne sunduğumuz, düşünce ve hedefimizin ne olduğu kitlelere anlatılmamış olacaktır.

Doğru bir teorik şiar A/P'nin oturacağı zemini güçlendirirken, şiar kadar bu şiarı kitlelerle buluşturacak A/P'cinin niteliği de önemlidir. MLM'nin bilgisi-denyimiyle donanmamış bir A/P'cinin doğru teorik şiarı kitlelerin bilincini dönüştürecek bir düşünsel zenginlikte sunması beklenemez. Doğru teorik şiarımızı, güncel politikalarımızı kitlelerle buluşturmak ve onları politik olarak eğitmek-örgütlemek için MLM bilgi-birikim ve deneyimiyle donanmakla yükümlüyüz.

b) Bolşevik ajitasyonun gerçekliği

"*Günümüzde ancak halkın önünde gerçek teşhirler örgütleyen bir parti, devrimci güçlerin öncü müfrezesi olabilir*" diyor Lenin, "Ne Yapmalı?" adlı eserinde. (abç)

Gerçek olan nedir? Gerçek olan ezilen yoksul halkın yaşadığı ve onlara yaşatılanlardır. Kitap, dergi, makale, tablo, grafik ve istatistikler; hemen her biri bize gerçeğin bilgisini aktarır. Fakat ezilen yoksul halk, istatistikten ibaret değildir. Ege-men sınıfların halka bakış açısı budur. Yoksul halkın ne yaşadığına bakmazlar. Mül-

tecilerin Ege Denizi'nde, tellerle çevrili sınırlarda, kamplarda neler yaşadığına bakmazlar. Onlar için sorun çıkaran kalabalıktır mülteciler. Bizler için ise istatistik değildir kitleler. Bu nedenle onların yaşadıklarını, onlardan öğrenmek zorundayız. Güvencesiz ve güvenliksiz çalışmak zorunda kalan bir işçinin, tarlasına el konulan bir köylünün, tacizle-tecavüzle yaşamak zorunda kalan kadınların, ayrımcılığa uğrayan ve nefret cinayetlerinin hedefi olan LGBTİ'lerin yaşadığı sorunlar karşısında yıpranmışlığını, öfkesini, çaresizliğini istatistikler, kitabi bilgiler anlatamaz. Dolaşısıyla kitabi bilgilere dayanan bir A/P faaliyeti, ele aldığı konuda sorunu yaşayan halkın duygularına, öfkesine, yıpranmışlığına hitap etmez. Yoksul halkın yaşadıklarına hitap etmeyen bir A/P, kitleleri değiştirip dönüştürecek bir politik teşhir gücüne de erişemez. Mao yoldaş *"Araştırma-inceleme yapmanın söz hakkı yoktur"* derken sadece kitabi bir araştırma-incelemeden bahsetmiyordu. Bir işçinin, köylünün, kadının, mültecinin, gençlerin yaşadıklarını yine onlardan başka daha iyi kim anlatabilir? A/P faaliyetimiz, kitabi-istatistiksel bilgilerle birlikte bizzat kitlelerin yaşadığını aktardığı bilgilere de dayanmalıdır. İşte o zaman *"halkın önünde gerçek teşhirler"* örgütlenebilir. Bu politik teşhir, kitlelerin politik bilincini artıran, onları örgütleyen bir A/P faaliyetine dönüşür.

c) Bolşevik ajitasyonun açıklığı

"Her propagandacı ve ajitator Lenin'in dediği gibi 'kitleye basit ve açık anlaşılabilir bir dille konuşmak zorundadır. Hiçbir zaman, yüksek perdeden ağır top atışları gibi ukalaca yabancı sözcükler kullanarak kitleye bir şey anlatılmaz. Anlaşılmayan sloganlar, anahtarı olmayan çözüm önerileri kitleye sunulamaz." (Lenin'den aktaran, age, 90.)

A/P faaliyetinde, Kalinin'in vurgusuyla *"Dil, ajitatorün her şeyidir"*. Faaliyetin sürdürüldüğü kitle bileşenine göre kullanılacak dil de değişir. Öğrenci gençlik içerisinde kullanılan dil ile fabrikalarda kullanılan dil aynı olamaz. Kadrolara yönelik yazılan makalelerin dili ile genel kitleye yazılan makalelerdeki dil de aynı olamaz. O halde A/P faaliyetinde kullanılacak dil ya da A/P'nin açıklığı, **faaliyetin yürütüldüğü alandaki genel kitlenin ortalama sosyal durumuna göre** belirlenmelidir.

Sosyal yaşamın kapsamı, insanların kültürel faaliyetini de içine alır. Eğitim, kitap, dergi ve gazete okuma, sinema, tiyatro gibi başlıklar politik bilinç düzeyini yükselten başlıklardır. Egemen sınıflar bilgiyi de özel mülkiyete dönüştürerek, ezilen yoksul halkın bilgiye ulaşmasını engeller. Yoğun sömürü, işsizlik, yoksulluk ve açlık gibi ağır ekonomik yaşam koşullarında ezilen emekçiler, sosyal yaşamlarına

zaman dahi ayıramaz. Sınıflı toplum ve sömürü düzeninin bu gerçekliği istatistiklere şöyle yansımaktadır: Türkiye’de kitap okumayanların oranı yüzde 88 gibi oldukça yüksek bir rakamdır. Bilimsel dergi ve bu dergilerde yayımlanan makale sıralamasında Türkiye ilk 5’e dahi girememektedir. 80 milyonluk nüfusa kütüphaneler aracılığıyla ulaştırılan kitap sayısı 16 bin iken, 100 bin kişiye iki kitap düşmektedir. Türkiye’deki eğitim sistemi, paralı eğitim olup, toplumun eğitim seviyesini yükselten bilim insanları yetiştiren değil, komprador kapitalizme kalifiye eleman yetiştiren bir eğitim sistemidir. Son olarak Türkiye’de yaşayan insanların yüzde 85’i evrime değil, yaradılış teorisine inanmaktadır. **Bilmeye yönelik değil, inanmaya yönelik bir düşünüş tarzının hakim olduğunun ifadesidir bu.** Şimdi, baştaki Lenin yoldaşın vurgusunu tekrar hatırlayalım ve A/P faaliyetlerinde kullandığımız dili gözden geçirelim.

“Biz kitleler içinde çalışan devrimcileriz, kitlelerin dilini öğrenmezsek çalışmamızı iyi yürütemeyiz”. (Mao: 1992, 63.) Devamında Mao, *“dili kitlelerden öğrenelim, onların dili oldukça zengindir”* diye vurgular. **Maddi yaşamın farklılaştığı yerde dil de farklılaşır.** *“Biz her zaman sade ve somut bir şekilde konuşmasını [ve yazmasını –Partizan] kitlelerin bildiği ve anlayacağı örneklerle konuşmasını bilmiyoruz. Hala anlamadan ezberlediğimiz soyut formülleri kullanmadan edemiyoruz.”* (Dimitrov: aktaran age, 69.)

A/P faaliyetinde bir konuşma veya bir makale, **ihtiyaca göre** belirlenir. Fakat ihtiyacı belirleyen öznel duygu ve düşünce değildir, ele alınan konunun nesnel gerçekliğidir. *“Şunu da yazayım, şunu da söyleyelim”* tarzı A/P faaliyeti dalı budaklı bir faaliyet olacaktır. Fakat *“Ajitatörler, ‘on’ sözcüğü iki sözcüğe sığdırabilmek zorundadır. Geri kalan sözcükler, sadece aşırı bir düşünce cambazlığından başka bir şey değildir.”* (Kalinin-Kalaşnikov: 1973, 91.)

d) Bolşevik ajitasyonun amacının olması, canlılığı ve etkinliği

“Partimizin ajitatörleri emekçi kitleleri eğitir ve ilk planda sosyalizm düşüncesini proletaryaya aşılar, onları monarşiye ve kapitalizme karşı, devrimci mücadeleye çağırır, illegalitenin yakıcı, ihmal tanımaz ağır koşulları altında çalışmalarını yürütürler. Ekonomik ve politik baskının ağır yükü altındaki işçi ve emekçi köylülerin her özel gerçeğini proletaryanın genel görevleri çerçevesinde değerlendirirler. Burjuva demokratik devrimle, ardından gelecek proleter sosyalist devrimin hazırlanması, yürütülmesi göreviyle bağlar. [Türkiye özgülünde Demokratik Halk Devrimi ile sosyalizme bağlar –Partizan] Ajitasyon parti örgütleri tarafından somutlaştırılır ve aynı zamanda bir hedefe yöneltilir.” (age, 97.)

Bu A/P'nin tersini düşündüğümüzde yapılan şeyin "kuru A/P" olduğu su götürmezdir. Bu, olsa olsa yaygın deyimle "kuru ajitasyon yapmak" olur. Bu da A/P faaliyetinin içeriğinin boşaltılıp yozlaştırılmasıdır. İhtiyaç olanın bu tarz bir A/P olmadığı noktasında hemfikir olduğu düşüncesindeyiz. Yığınlarca sorunun içerisinde sistemle derinleşen çelişkiler arasında bir çıkış arayan kitlelerin de amaçsız-hedefsiz bir A/P'ye ihtiyacı yoktur. Böylesi bir dönemde, özellikle içinden geçtiğimiz ekonomik ve siyasi sorunların daha bir görünür olduğu, kitlelerin irili-ufaklı tepkiler verdiği, direnişe geçtiği bir dönemde A/P faaliyetini somutlaştırmak ve bir hedefe yöneltmenin zemini de güçlüdür. Politik teşhirlerle dolu bir A/P, kitleleri eğiten, devrimci mücadeleye çağıran, sosyalizm bilincini taşıyan o değişirici-dönüştürücü ve harekete geçirici rolünü eksiksiz oynayacaktır.

"Her hücrenin ve işçilerin oluştuğu [köylüler, gençler, kadınlar, Kürtler, LGBTİ'ler, Aleviler diye çoğaltabiliriz –Partizan] her parti komitesinin kitle arasında pratik ve örgütsel ve ajite edici propagandaya yönelik çalışma için bir dayanma noktasına ihtiyacı vardır. Yani kayıtsız şartsız, oraya, kitlenin olduğu yere gidecek ve adım başında onların bilincini sosyalizme yöneltecek ve her özel sorunu proletaryanın genel görevleriyle birleştirecek..." (Lenin, aktaran age, 96) bir A/P faaliyetidir söz konusu olan. Bununla birlikte Lenin'in temel vurgularından biri de kitlelere gitmek, daha fazla gitmek olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

"Ajitatörün kitle çalışması sırasında karşılaştığı sorunların en başında onun yaşama yabancılığı, üretim sürecinden kopukluğu yer alır..." (age, 98) Bolşevik ajitator Kalaşnikov'un pratik deneyiminden çıkardığı bu sonucu kendi pratiğimiz özgülünde de düşünmeliyiz. Faaliyet alanlarımızda, yürütülen faaliyet ve faaliyetçilerimizin niteliği, belirlenen hedefler ve hangi sonuçların alındığı gibi somut sorular etrafında bilimsel tarzda yapmalıyız bunu. Bugün belli bölge, semt, mahallelerde sınırlı bir faaliyetten bahsediliyorsa, yeni alanlarda faaliyet yürütülüyor veya sınırlı düzeyde bir faaliyet söz konusuysa, Kalaşnikov'un sözlerine daha sıkı sarılmalıyız. Zira Kalaşnikov'un "yaşama yabancılık" ve "üretim sürecinden kopukluk" tespiti, kitlelerin yaşadığı sorunlara yabancılaşma ve kopukluk olarak okunmalıdır.

Kaypakkaya yoldaşın nerede bir kitle hareketi varsa orada olmasını hatırlayalım. Sorunu yaşayan kitlelerle bağ kurmadan örgütlenen bir A/P faaliyeti hedefine ne kadar ulaşabilir? Yaşamın tüm yükünü omuzlarında taşıyan, hem tarlada hem de ev işlerinde sömürülen mevsimlik tarım işçisi bir kadının, kendisiyle röportaj yapmak isteyen gazeteciye *"Sadece konuşmaya geliyorsunuz. Başka bir şey yapmıyorsunuz"* sitemi kulaklarımızda çınlamalı. T. Kürdistanı'ndaki savaş,

çimizde şovenizmi yeni yeni kırıyor, “Batı”nın sessizliğini T. Kürdistanı’na gitmeden anlamıyorsak, kitlelere yabancılığımızın, sorunlara yabancılığımızın somut ifadesidir bu durum. Bir basın açıklaması, bir yürüyüş, bildiri dağıtımı gibi adımlar sorunlara karşı duyarlılığımızı gösterir fakat bundan daha fazlasının gerektiği ortadadır.

e) Bolşevik ajitasyonun savaşçılığı, coşkulu atılımcılığı ve karakteri

“Ajitasyon yapılırken diyor Stalin yoldaş, sadece düz bir konuşmayla yetinilmez, aynı zamanda sorunun üzerindeki örtü de kaldırılır. Politik ajitasyon insanların bilinçlerindeki kapitalizmin tortusunu temizlemeye, sosyalist mülkiyeti pekiştirmeye, devletin ve çalışma disiplininin zedelenmesine, tüm yabancı ülkelerin karşısında dalkavukluk yapmamaya, el etek öpmemeye, yabancı unsurların düşmanca darbelerine engel olmaya yönelmelidir.” (Stalin: aktaran age, 107.)

Başkan Mao da Büyük Proleter Kültür Devrimi’nde *“İçimizdeki burjuva karar-gahları bombalayalım”* diye sesleniyordu. Bugün milyonlarca insanın içindeki burjuva karargahları bombalamakla yükümlüyüz. Omuzlarımızdaki yükün ağırlığını ya da geniş halk kitlelerini değiştirip dönüştürmenin ağırlığını A/P faaliyeti ile kaldırabileceğimizin bilinci pratikle bütünleşmelidir. Kitlelerin yaşadığı sorunların üzerindeki örtüyü kaldırmanın, bilinçlerdeki örümcek ağını temizlemenin, hiçbir tortu bırakmamanın yolunun politik ajitasyonun gücünü sınırsız kullanmaktan geçtiğini öğretiyor Stalin yoldaş. Yaşanan somut-yakıcı sorunların örtülü kalması egemen sınıfların isteğidir ve burjuva politikanın kapsamına girer. Tam tersi olarak, biz MLM’ler, kitlelerin bilincini kemiren en ufak tortuyu temizlemenin politikasını izlemek zorundayız. Politikamız tek tek bireylere değil kitlelere yönelecekse, yöneliyorsa bunu ancak, örtülerin altına gizlenmiş gerçekleri açığa çıkararak burjuva karargahları bombalayan A/P faaliyetimizle gerçekleştirebiliriz.

Elimize dergimizi alıp kitlelere gittiğimizde ya da kitlelere her gittiğimizde, kullandığımız her kelime, her cümle, çatışma alanında sınıf düşmanlarımıza, faşizme sıkılan mermi, atılan molotof, taş ve bilye kadar etkili ve de güçlü olmalıdır. Kitlelerin beynine kazınan köhne burjuva ideolojisinin zehrinin akitilmesi, bu zehrin yarattığı tahribatın giderilmesidir söz konusu olan.

f) Yüksek düzey için Bolşevik ajitasyon

“Kavramlarımıza göre, kitlenin bilinci, devleti güçlü hale getirir. Kitle her şeyi bilirse güçlenir, her şey hakkında karar verebilir ve her şeyi bilinçle yapar.” (Lenin: aktaran age, 111.)

Örgütlü bir güç haline dönüşen, ekonomik ve politik taleplerini iktidar perspektifiyle birleştiren bir kitledir Lenin'in bahsettiği. Varmak istediğimiz ama durmayacağımız noktadır burası. Varmak istediğimiz fakat bugün sıkıntıları yaşadığımız konu, geniş kitlelerin halk savaşı bilinciyle savaşımasıdır. A/P faaliyetimizle, kitlelere, kapitalist sömürü düzeninden, faşist devlet aygıtından kurtuluşun yegane yolunun halk savaşıyla olacağı bilincinin bir kez taşınması, kitlelerin halk savaşı bilinciyle savaşımasıyla aynı anlama gelmemektedir. Durmayacağımız nokta da burasıdır. Devrim bilinciyle donanan kitlelere, sosyalizm ve nihai hedef komünizm bilinci yine A/P faaliyetiyle taşınacaktır.

Kitlelerin politik bilincini sürekli yükseltmek, devrim, sosyalizm ve komünizm hedefi için seferber etmenin ön koşulu ulaşılan her hedef sonrası yeniden ve yeniden A/P faaliyetinin örgütlenmesidir.

“Kitleler arasında ajitasyon çalışması kampanyadan kampanyaya, önemli bir tarihten bir başkasına yapılabilen bir iş değildir. Ülkemizdeki ve sınırlarımızın dışındaki yaşam hiçbir zaman durmaz, üretim planlarının uygulanması ve aşılması için mücadele kesintisiz sürer, ekonomik ve kültürel yaşam sürekli akar, emekçi kitlelerin çıkarları, uygulanan politikanın sorunlarıyla, ülkemizin ve dış dünyanın olaylarıyla büyür. Bu yüzden halkın tüm katmaları arasında parti örgütlerinin politik kitle çalışması devamlı ve sistemli olarak yürütülmek zorundadır.” (age: 114.)

Kalaşnikov'un zihinlerimizde canlandırdığı ve oldukça rahatsız edici olan kavram **“takvim devrimciliği”** söylemidir. Devrimci faaliyet içerisinde olup duymayanımız yoktur. En iyimser yorum faaliyetin yoğunlaştığı dönemler olarak yorumlanabilir. Fakat “devamlı ve sistemli” bir A/P faaliyeti açısından “mücadelenin kesintisiz süren” gerçekliği karşısında iç yakan, can acıtan bir kavramdır. Mücadeleyi ve A/P'yi belli dönemlere, aylara, haftaya ve günlere sıkıştıran bir anlayış “parti örgütlerinin politik kitle çalışmasına” terstir. “Her şeyi bilen” bir kitle ya da halk savaşı bilinciyle mücadele eden bir kitle veya devrim, sosyalizm ve komünizm bilinciyle donanmış bir kitle “takvim devrimciliği” ile yaratılamaz. Düzenin, pratikteki görünümünün niceliği ne olursa olsun bu tarz terk edilmelidir. Zira “yaşam hiçbir zaman durmaz”. Öyleyse biz de durmamalıyız!

Yanıbaşımızda bir katliam yaşanırken (gücümüz oranında dahi) tepki vermiyip, (esas faaliyet olarak) geçmişte yaşanan bir katliamın anmasını yapmak, en iyi tahlille geçmişten hiçbir şey öğrenmemektir. Hala akıp giden sorunlar, kitlelerin gün'e/an'a dair talepleri, devletin yeni yeni saldırıları gündemdeyken (esas faaliyet olarak) “geçmiş” başarıların kutlamasını yapmak devrimcilikle bağdaşmayacak, statükocu yaklaşımlar olacaktır.

A/P faaliyetinin genel teorik ve politik kapsamı hakkında söylediklerimizin yanında bir de faaliyeti sürdüren **A/P'cilerimizin kitlelerle kuracağı ilişki-bağ** sorunu söz konusudur. Kitle çalışması yürüten her yoldaşımızın ortak gözlemi kitlelerin sadece anlatılana değil, **her şeye** dikkat ettiğiidir. Bolşevik ajitatör Kalinin'den öğreniyoruz ki, A/P'ciler kitlelerle sadece etkili-güçlü konuşma-yazırlarla bağ kurmuyor. Etkili ve güçlü bir konuşma A/P'cinin yaşamının sadece küçük bir anıdır.

Kitlelerin karşısına çıkan bir faaliyetçi, çok önemli ve kimsenin yapamadığı bir işi yapıyormuş edasıyla kibirlenip-böbürlenmemeli. Devrime hizmetin, halka, partiye hizmetin kitlelere satılacak bir karakteri yoktur. Her şeyi bilen öğretmeler de olmamalıdır. Hayatın gerçekliği, okuduğumuz iki kitaptan daha geniş, daha zengin ve daha farklıdır. Kibirlenmek-böbürlenmek, ukalalık ve kitlelerin öğretmeni olmak, kitleler nezdinde ilk önce A/P faaliyetini bitirir. Söylediğimiz ne kadar doğru, etkili ve güçlü olursa olsun hiçbir anlamı kalmaz. İkinci olarak da A/P'ciyi bitirir.

Özellikle bugün'e bakarsak; faaliyetçilerimizin çoğunluğunun genç, deneyimsiz ama devrim aşkıyla dolu insanlardan oluştuğu açıktır. Onları eğitmeden, halka saygıyı, onlardan öğrenmesini, halk içindeki çelişkilerin çözüm yöntemini vb. öğretmeden, kitle faaliyetinde sınımadan kitlelerin karşısına çıkaracağımız "yetkili" ama (olumlu anlamda) "etkisiz" faaliyetçiler yarardan çok zarar getirecektir.

Kaypakkaya başta olmak üzere kavgada ölümsüzleşen yoldaşlarımızla özdeşleşen söz ve eylem bütünlüğü, temel ilkemiz olmalıdır. Söylediğini yapmayan, yapamadığını söyleyen bir A/P'ci ve bir A/P faaliyetini düşünülemez. Söz ve eylem bütünlüğü sadece politik konularla sınırlı değildir. Günlük yaşamın kendisinde oturması gereken bir devrimci kişilik tarzıdır. Kitleler çalışan, koş-turan, üretenleri sever. Zira proletaryanın, köylünün, ezilen emekçilerin yaşam disiplini budur.

Bizler, kitlelerle bütünleşen, Mao yoldaşın "*suda balık olma*" esprisini uygulayan, kitlelerin alçakgönüllü, içten-samimi ve hak bilir öğrencileri olmalıyız. Komünist önderlerimizin yaşamlarına baktığımızda onların, kitlelerin en iyi öğrencileri olduğunu, bilgili, birikimli ve deneyimli ama mütevazı bir öğrenci olduklarını görürüz.

"Bizim Bolşevik çizgimizse kitlelere yön vermektir, onların başlarına kahya ke-silmek değildir. Kitleleri, politik bilinçli öncüler olarak, peşimizden götürmektir." (age: 10.)

A/P faaliyetimizin başlıca gündemleri

*“Siyasi ajitasyon görevini yerine getirebilmek için **hayatın bütün alanlarını kapsayan geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyası örgütlendirmek, siyasi ajitasyonu **zulmün bütün belirtilerini** alarak yürütmek zorunludur.”*** (abç) (Kaypakkaya: 2013, 97)

*“Fakat asıl mesele **halkın bütün katmanları içinde** propaganda ve ajitasyondur... Çünkü ‘komünistlerin her devrimci hareketi desteklediklerini’ bu nedenle sosyalist inançlarımızı **bir an bile gizlemeksizin tüm halkın önünde genel demokratik görevleri anlatmak ve vurgulamakla yükümlü olduğumuzu pratikte unutan biri sosyal demokrat değildir.”** (abç) (Lenin: 1993, 91)*

Savaşçı bir parti “zulmün tüm belirtilerine” karşı savaşan bir partidir. İddiası, hedefi, teorisi-pratiği, tüm hücrelerine kadar bu hisle doludur. Dönemin, sürecin ağırlığı ne olursa olsun, etkilenimlere, yetmezliklere, kimi açmazlara rağmen “bir an bile” geri durmaz. Zira o enternasyonal proletaryanın öncü ve örgütlü müfrezesidir.

“Tüm halkın önünde genel demokratik görevleri” yerine getirirken, siyasi ajitasyon kapsamında öncü ve örgütlü kurmanın dili de savaşçıdır. A/P aracı olarak kullandığı kitap, dergi, bildiri, konuşma ve benzeri yöntemlerde dil, siyasi ruh-suzluğu değil, savaşçı karakterin bizzat kendisini taşımalıdır. Özellikle A/P kürsümüz olan yayınlarımızda manşetten yazı başlıklarına, yazılarda kullanılan fotoğraflardan haberlere, dil sınıf savaşçı gerçekliğinde, proletaryanın savaşçı, mücadeleci, iktidar hedefini taşımalıdır. Kalinin’i tekrar anımsayalım: *“Dil, ajitatörün her şeyidir.”*

A/P faaliyetinin başlıca gündemleri veya dünyada ve Türkiye’deki politik atmosfer, dil üzerine yaptığımız vurgunun hem zeminini hem de kaçınılmazlığını oluşturuyor. Yığınlarca sorunun en görünür halde olduğu, kitlelerin mücadeleci ruhunun canlandığı, T. Kürdistanı’nda bir halk direnişinin yaşandığı bir dönemde, kullandığımız konuşma ve yazı dili politik atmosferin ve kitlelerin ruhunu yakalamalıdır.

Kaypakkaya yoldaşın vurgusuyla “zulmün bütün belirtileri” A/P faaliyetimizin başlıca gündemini oluşturur. Bunlar, kitlelerin sistemle olan çelişkilerini derinleştirir. Fakat “bozkırı tutuşturacak kıvılcımlara” dönüştürecek olan MLM’lerdir. Öne çıkan güncel gündemlerin bazılarına değinecek olursak:

T. Kürdistanı’ndaki haksız savaş bugün tüm halkın gündemindedir. Ezen ulusun hakim sınıflarının azgınlaşması, Ortadoğu’da emperyalistler arası paylaşım savaşına dönüşen süreçle doğrudan bağlantılıdır. Suriye’nin bölünmesi, Rojava

gerçekliği, sınırların gündeme gelmesi, TC devletinde Misak-ı Milli'nin kaybedilmesi, Anadolu'ya sıkışma korkusu yaratmıştır. Her devletin pay peşinde olduğu Ortadoğu'da kaybeden olmamak ve kabusu olan bir Kürt yönetimi kurdurmamak adına, TC devleti, Kürt halkına savaş açmıştır. Ermeni Soykırımı'nın 100. yılında Kürtlere savaş açılması, bir soykırım tehdidi anlamı taşıırken, Kürt halkının direnişi, TDH bileşenlerinin aktif desteği TC devletin daha da köşeye sıkıştırmaktadır. A/P faaliyetimiz, bu katliam, haksız savaş karşısında "batının sessizliğini" kıran, milliyetçiliğe, ırkçılığa ve şovenizme karşı "ulusların özgürce ayrılma hakkı" bayrağını yükselten bir içerikle her alanda "birlik, mücadele, zafer" şiarını haykırmalıdır.

Güncel gündem olarak öne çıkan bu sorunun yanında işsizlik, yoksulluk ve yoğun sömürü A/P faaliyetimizin temel gündemidir. AKP iktidarının dış politikadaki dibe vuruşu, TC ekonomisini her yönden olumsuz etkilemiştir. İhracattaki düşüş doğrudan işsizlik oranlarına yansımış, dünyada gıda fiyatları düşerken Türkiye'de yükselmiştir. DİSK-AR araştırmasına göre işsizlik oranı yüzde 15'i geçmiştir. Dört kişilik bir aile için yoksulluk sınırı 4 bin lirayı aşarken asgari ücret 1.300 liradır. Esnek, güvencesiz ve taşeron çalışma giderek yaygınlaşırken, devlet kıdem tazminatlarına el koyma peşindedir. Ağır çalışma koşullarına, düşük ücretlere karşı işçiler grev haklarını kullanırken devlet birçok kez grev hakkını gasp eden kararlar aldı. Emeğe yönelik bu saldırılara karşı, işçiler grev yapmakta, otomotiv sektöründe (Tofaş, Renault gibi) olduğu gibi kazanımlar da elde edilmektedir. Tarım sektöründe yıllardır izlenen emperyalist tasfiye politikaları nedeniyle küçük üretici üretimden koparılıyor. Yüksek girdi maliyeti, devlet desteklerinin sınırlanması, yapılan desteklemelerden aslan payının büyük üreticilere verilmesi küçük üreticileri banka ve tefecilere borçlanmak zorunda bırakıyor. Her geçen yıl, yoksullaşan ve biriken borçlarını ödeyemeyen küçük üreticilerin toprağına banka ve tefeciler el koyarak, küçük köylüler mülksüzleştiriliyor. A/P faaliyetimiz azami kâr hırsı ve yoğun artı-değer sömürüsü altında ezilen, yoksul halkımızın yaşadığı sorunlar karşısında ekonomik taleplerini siyasi talepleriyle birleştirerek, geniş kitleleri kapitalist sisteme ve devlet aygıtına karşı örgütlü mücadeleye yönlendirmelidir.

İnsanı ve insanlığı ezen bir boyuta ulaşan toplumsal cinsiyet sorunu kadın ve LGBTİ'lere yönelik şiddet ve katliamlarla halkın gündemindedir. Kadınlar ve LGBTİ'ler sokak ortasında taciz ve tecavüze uğruyor, bıçaklanıyor, kurşunlanıyor, yakılarak katlediliyor. Ortaçağın "cadı avı"na dönüşen bir cins kırımını yaşıyor. Erkek egemen sisteme, cinsel ulusal sınıfsal sömürüye karşı direnen, savaştan kadınlar, çürümüş ataerkil zihniyetin göstergesi olarak, çıplak bedenleriyle sözde

teşhir ediliyor. Cinsel organlarına kurşun sıkılarak parçalanıyor. A/P faaliyetimizin yaşamın her alanında bizleri zapturapt altına alan eril düşünceye, erkek egemen zihniyete karşı yine yaşamın her alanında bayrak açılmalıdır. Kadınlar arasında toplumsal cinsiyet sorununa dair A/P faaliyeti esas olarak kadın ve LGBTİ yoldaşlar tarafından yürütülmelidir. Öğretilmiş erkeklik kalıplarının eril zihniyetinden tam anlamıyla soyunmamış bir gerçeklikte, A/P faaliyetimiz böyle yürütülmelidir. Bu özgünlük asla gözardı edilmemelidir.

Bu konuda A/P faaliyetimizin diğer bir yanı da dilimizi, ataerkiyi yeniden ve yeniden üreten eril özelliklerden arındırmak olmalıdır. Yazılarımızda, konuşmalarımızda, örneklerimizde vs. ciddi anlamda eril bir dil kullanılmakta, bir yandan kadın ve LGBTİ'lerle ilgili çalışma yapılarak ataerkiyle mücadele edilirken, diğer yandan bu dil ile ataerki yeniden üretilmektedir. Ancak bu konuyu da sadece kadın ve LGBTİ çalışmalarının sınırları içinde düşünmemeli, hangi konu üzerinde, hangi sorun etrafında A/P faaliyeti yapılıyorsa yapılsın, yazı-konuşma dili, kadın cinsiyet bilincinin süzgecinden geçirilmeli ve erillikten temizlenmelidir. Kadın çalışmasının eksikleri-gedikleriyle uğraşmaktan önce bu konuda kadın ve LGBTİ yoldaşların dikkat çektiği konulara özel olarak herkes eğilmelidir.

İlerici, demokrat, devrimci basına sansür uygulanması, yandaş olmayan boyalı basına kayyum atanması, internete erişim yasakları, muhalif sanatçıların işlerinden kovulması ve sosyal medyada linç edilmesi, itaat etmeyen her kesimin tehdit edilmesi, ifade ve düşünce özgürlüğünün engellenmesi gündemden düşmeyen konulardan biridir. Abdülhamit dönemi sansürü veya Takrir-i Sükun döneminin yaşandığı bugünler, hem faşist baskının arttığı hem de halkı gündeme bağlayarak politize olduğu günlerdir. A/P faaliyetimiz AKP iktidarının hak ve özgürlüklere yönelen politik teşhiri, kitleleri faşist baskıya karşı harekete-mücadeleye çağıran bir içerikte en geniş kesimlere kadar ulaştırılmalıdır.

HES'ler, 3. Köprü, maden, Yeşil Yol, nükleer santral gibi doğayı geri dönüşümü olmayacak bir şekilde tahrip eden çalışmalar sahte ÇED raporlarıyla sürdürülerek tüm canlıların yaşam alanları yok ediliyor. Yaşam alanlarının yok edilmesine karşı, HES'lerin yoğunlaştığı Karadeniz halkı aktif mücadele ediyor. Direnişi, devlet jandarma gücüyle, faşizmle bastırmaya çalışıyor. A/P faaliyetimiz, kapitalizmin, aşırı kâr hırsının yarattığı çevre sorununa karşı halkımızın gösterdiği direnişi, büyük kentlere taşıyacak nitelikte olup, direnişi her yana yaymalıyız.

“Zulmün bütün belirtilerinin” ve devletin faşist baskılarının görüldüğü tüm sorunlar A/P faaliyetimizin konusudur. Farklı inanç olarak kabul edilmeyip cemlevlerini ibadethane görmeyen, her yerde kapıları işaretlenerek baskıya maruz

kalan, inancını özgürce yaşayamayan Aleviler; “Onlar bizim misafirimiz” denilerek, toplama kamplarında Ege Denizi’nde, ülke sokaklarında, taciz, tecavüze, dahası ölüme terk edilen, ölmeyenlerin ucuz işgücü olarak ve emperyalist efendilerine kendi çıkarlarını kabul ettirmek için Kayseri pazarlığında koz olarak kullanılan Suriyeli mülteciler; kentin varoşlarını rant alanına açıp, gecekondu yıkımlarıyla yaz-kış denmeden yoksul halkın sokağa açılmasıyla büyüyen barınma sorunu; özellikle devrimcilerin yoğun olduğu mahallelerde, bir devlet politikası olarak izlenen uyuşturucu ve çetelerin önünün açılması, yozlaştırma, çetelerle devrimcileri karşı karşıya getirme gibi onlarca sorun A/P faaliyetinin besleneceği, politik teşhirlerin yapılacağı sorunlardır.

A/P faaliyetimiz aktardığımız sorunlarla birlikte faşizmin en ufak baskısını, kapitalizmin yarattığı en ufak sorunu, bu köhne düzeni saracak bir yangına, yerinden oynatacak bir depreme dönüştürecek kadar güçlü olmalıdır. *“İleri sınıfa özgü doğru fikirler, bir kez kitleler tarafından kavrandı mı toplumu ve dünyayı değiştiren maddi güç halini alırlar.”* (Mao: 1992, 106.)

Kaynaklar

- 1) Kalinin-Kalaşnikov (1973) : Bolşevik Ajitasyon Üzerine, M. Kalinin-K. Kalaşnikov, Yurt Kitap-Yayın, 1. Baskı
- 2) Kaypakkaya, İ. (2013): Bütün Eserleri, İbrahim Kaypakkaya, Umut Yayımcılık, İstanbul
- 3) Lenin, V.İ (1993): Ne Yapmalı? V. İ. Lenin, İnter Yayınları, 1. Basım, İstanbul
- 4) Mao, Z. (1992): Teori ve Pratik, Mao Zedung, Sol Yayınları, 11. Baskı, Ankara
- 5) Mao, Z. (1992): Seçme Eserler Cilt 3, Mao Zedung, Kaynak Yayınları, 2. Baskı, İstanbul
- 6) Partizan (2011): “Bolşevik Ajitasyon Üzerine” İnceleme, Ajitasyon/Propaganda Faaliyetimiz Üzerine Çalışma, Sayı 75, Umut Yayımcılık

SİYASAL GELİŞİMİMİZİN DAYANAKLARINDAN BİRİ OLARAK; OKUMA-YAZMA EYLEMİ

►► Dünyayı değiştirme pratiği ile yola çıkan bizler, bu aşamada bize çok gerekli olan bir özellikten yoksun olduğumuzu tespit etmiş bulunuyoruz. Okuma-yazma eylemlerinde yetersiz, dahası başarısızız. Bu gerçekliği değiştirmek ise yine elimizde olan bir durumdur. Sorun, bu eksikliğimizle hesaplama isteğimiz ve kararlılığımızda yatmaktadır. ◀◀

“Siyasal çalışma bütün çalışmaların can damarıdır” der Başkan **Mao**. Dünyayı değiştirmek için yola çıkan bizlerin bu amacımıza ulaşabilmemiz için öncelikle değiştirmeye talip olduğumuz dünyayı anlayabilmemiz gerekir. *“Devrimci teori olmadan devrimci pratik olamaz.”* **Lenin** yoldaş bu önerme ile dikkatimizi pratiğin sistemleşmiş hali olarak daha üst seviyede bir pratik için gerekli olan, onun yolunu aydınlatan devrimci teorisinin önemine ve kaynağına çekmek istemiştir.

Bu yoğunlaşmanın ise üç temel kaynağı vardır. Başkan Mao'nun doğru bilgi nereden gelir sorusuna verdiği; **sınıf mücadelesi, üretim mücadelesi ve bilimsel deney** cevabı bu üç kaynağa işaret etmektedir. Bu üç kaynaktan elde ettiğimiz doğrudan ve dolaylı bilgileri yine bu alandaki pratiklerimizi derinleştirebilmemiz için kullanabilmenin yolu siyasal çalışmadan geçmektedir. Bir başka ifade ile teorik çalışma, dünyayı değiştirebilme mücadelemizde farklı bir pratik biçim olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu aşamada dünyayı değiştirebilmenin araçları olarak karşımıza kitaplar, yazılı belgeler vb. çıkmaktadır. Devrimci teorisinin temelinde kendimizin ve kolektifin üç bilgi kaynağından elde ettiği bilgi ve verilerin sentezlenmesi yatmaktadır. Bu çalışmanın merkezinde ise okuma ve yazma eylemi bulunmaktadır. Ancak bu şekilde kendimizin ve kolektifin tecrübelerini bir bütün olarak sınıf mücadelesinde enternasyonal proletaryanın tecrübelerine-kazanımlarına dönüştürebiliriz. Terside geçerlidir. Ancak okuma ve yazma fiili ile enternasyonal proletaryanın evrensel tecrübelerinin kendi değiştirme pratiğimize ışık tutmasının sağlayabiliriz.

Bir Devrimci İçin Okumak Boş Vakitleri Değerlendirme Etkinliği Değildir

O halde okuma ve yazma eyleminin bütünlüğü içinde okumak bir devrimci için bir hobi olmaktan öteye anlam ifade etmek zorundadır. Okumak, dünyayı değiştirebilmek için daha üst seviyede pratiği önceleyen bir eylemdir. Kendi deneyim ve birikimlerini sentezleme ve enternasyonal proletaryanın kazanım hanesine yazmaktır. Bunlar somut yenilgileri içeriyor olsa dahi bu çaba öneminden hiçbir şey kaybetmez.

Okuma ile yazma arasındaki ilişki analiz ile sentez arasındaki ilişkiye benzer. Biri olmadan diğeri eksik kalır. Amacına tam olarak ulaşmaz. Bu, her okuduğumuz kitap, makale, öykü, roman vb. hakkında mutlaka bir şeyler yazmamız gerektiği anlamına gelmez. Ancak, her okumadan, okuduğumuzu anlama ve ondan bir takım sonuçlar çıkararak gelecekteki çalışmalarımıza doğrudan veya dolaylı bir birikim oluşturmamız gerektirdiği anlamına gelir.

Örneğin edebiyat okumalarımız sadece sanatsal duyarlılıklarımızı veya insanlar arası ilişkileri daha iyi, daha derinden kavramamızı sağlamaz. Çok farklı bir alanda ve konu üzerine yazarken dahi konunun özelliğine bağlı olarak anlatımımızı duru ve sade bir biçimde dile getirmemizi sağlayabilir. Ya da edebiyat okumalarımız ile zenginleştirdiğimiz ifade yeteneğimiz ile ele alınan konunun anlatımı içerisinde yerinde kullanılan deyimler, atasözleri vb. ile anlatım zenginliği yaratılarak anlatılmak istenen konunun okuyucu tarafından daha iyi ve kolay anlaşılması sağlanabilir. Bu durum birbirinden çok farklı okuma eylemlerinin yazma eylemi içerisinde sentezlenmesidir. Elbette sentez bununla sınırlı değildir. Okuduğumuz, incelediğimiz bir konu hakkında yazmak, okuduklarımızdan anladıklarımızın özünün yazı ile ifade edilmesi de bu çerçevede değerlendirilebilir.

Tekrar okumaya dönecek olursak; okumanın bizim için ekmek kadar, su kadar gerekli olduğu kabul edilmelidir. Bu konuda tavrımızı bu anlayış belirlemelidir. Genel olarak söyleyebiliriz ki; okuma-yazmayı sevmeyen bir toplumuz. Okuma bilgimizi yol tabelalarını okumakta; yazma bilgimizi ise okullarda sınav sorularına vermek zorunda kaldığımız imla yanlışları ile dolu cevaplar dışında kullandığımız çok enderdir. Bu durumun sosyo-kültürel yönleri olduğu gibi egemen sınıfların bilinçli politikalarından kaynaklanan yönü de çok güçlüdür. Amacımız bu nedenleri irdelemek değildir. Sadece bu gerçekliği verili bir durum olarak kabul ederek işe başlamalıyız.

Kendi gerçekliğimizi doğru tanımlamak onu değiştirmemizin ilk adımını oluşturmaktadır. Buradan hareketle Türkiye gerçekliğinde devrimci olarak okuma-

yazma eylemi ile aramızın pek sıcak olmadığı gerçekliğini kabul etmemiz gerekmektedir. Bütün yoldaşlar kendilerini bu yönlü sorguladıklarında benzer cevaplar vereceklerdir. En iyi ihtimalle okuma ile görece başarılı bir ilişki kurmuş olanlarımızın dahi yazma eyleminde sorun yaşadığı görülecektir. Ama biz dikkatimizi okuma eylemi üzerinde yoğunlaştırmaya devam edelim.

Dünyayı değiştirme pratiği ile yola çıkan bizler, bu aşamada bize çok gerekli olan bir özellikten yoksun olduğumuzu tespit etmiş bulunuyoruz. Okuma-yazma eylemlerinde yetersiz, dahası başarısız. Bu gerçekliği değiştirmek ise yine elimizde olan bir durumdur. Sorun, bu eksikliğimizle hesaplaşma isteğimiz ve kararlılığımızda yatmaktadır. Sorun, dahası bu gerçekliğimizi değiştirmeyi görevimiz olarak kavrayıp kavramadığımızda düğülenmektedir. Kavradığımız oranda bu gerçekliğimizi olumluya doğru çevirmememiz için hiçbir neden yoktur.

Bu gerçekliği kabul ederek harekete geçmemiz önemlidir. Ancak kimse akşamdan sabaha bu eksik pratiğimizin ortadan kalkmasını beklememelidir. Bu sorunun bizden kaynaklanan nedenleri olduğu gibi sosyo-kültürel yapıdan vs. kaynaklanan nedenleri de bulunmaktadır. Kolay başarı beklentisine kapılmadan okuma-yazma pratiğimizde bizden kaynaklanan eksikliklerimizin üzerine sabır, kararlılık ve cesaretle gitmeliyiz.

İşe **ihtiyacımıza göre okumaya özen göstererek** başlamalıyız. Altı bin yıllık yazılı (uygarlık) tarihi olduğunu hatırlayacak olursak, bu süre içerisinde ortaya milyarlarca yazılı eser çıkarıldığını anlamamız çok zor olmayacaktır. Bir kişinin bütün bu eserleri okumasının imkânı yoktur. İyi bir okuyucu dahi ömrü boyunca en fazla beş bin kitap okuyabilir. Milyarlarca eser içerisinden beş bin tane ise okyanustan kova ile su almaya benzer. Bu koşullar altında iyi bir okur ya da bizim durumumuzda dünyayı değiştirmeyi amaçlayanların en uygun eserleri okuması, yapacağı okumaların seçiminde bu kıstasa azami özen göstermesi gerekmektedir.

Birçoğumuz yeterince okumadığımız gibi yaptığımız sınırlı okumalarımızda da bir sistemden kopuk olarak ne bulursak onu okuyoruz. Hiç okumamaktan iyidir elbette. Ancak sistemli okumaktan kötüdür. Koşullarımızın sınırlılığı, dışa bağımlılığı, olanaklarımızın yetersizliği bir yönüyle bizi dağınık okumalara zorlamaktadır. Burada asıl sorun, bizim böyle bir tarza boyun mu eğeceğimiz, yoksa tüm sınırlılığımıza rağmen bu durumu asgari bir planlamaya mı dönüştüreceğimizde yatmaktadır. Hedefimiz ikinci olasılık olmalıdır. Okuyabileceklerimizin sınırlılığı; bir başka ifade ile okyanustan aldığımız kovanın içini nasıl bir suyla dolduracağız? Birinci derecede berrak okyanus suyu ile mi yoksa çeşitli atıklarla kirlenmiş bir su ile mi? Burada birinci derece berrak su amacımıza uygun okumayı temsil

etmektedir. Dağınık, bir sistemden uzak ve birbiriyle alakasız, bulduğunu okuma tarzı ise atıklarla kirletilmiş kova suyu anlamına gelmektedir.

Burada karşımıza ihtiyaçlarımızı nasıl belirleyeceğimiz sorusu çıkmaktadır. Kovamızı okyanusun bize en fazla faydası dokunacak kesiminden nasıl doldurabileceğiz? İhtiyaçlarımızın doğru tespiti bir hastalığın doğru teşhisi kadar önem taşımaktadır. Aksi takdirde tüm emeklerimiz boşa gidecektir. En azından istediğimiz sonucu almamızı engelleyecektir.

İhtiyaçlarımızın doğru tespiti ihtiyaçlarımızın ne olduğu sorusunun doğru yanıtlanmasından geçmektedir. Bu soruya yanıt; birçok kaynaktan alınabilecek cevapların sentezi üzerinden verilebilir. İlk elden kişi sınıf mücadelesi ve üretim mücadelesi içerisinde kendi deneyimlerinden yola çıkarak en çok zorlandığı veya yetersiz kaldığı veya kolektifin yetersiz kaldığını düşündüğü konuları belirlemelidir. Burada devreye dünyayı değiştirme pratiğimizin kurmayı olarak kolektif girmelidir. Kişinin tespit ettiği ihtiyaçları, sınıf mücadelesinin ihtiyaçları çerçevesinde gözden geçirerek ana halkayı yakalamalıdır. Bunu yaparken kişilerin eşitsiz gelişimini, geldiği sınıf kökenini; faaliyet alanlarını vb. hepsini hesaba katmalıdır. Örneğin, öğrenci kökenli bir militanın bireysel ihtiyaçları ile işçi kökenli militaninkiler her zaman birebir örtüşmeyecektir. Ya da yaşlı veya genç kategorisinde yer alan yoldaşların tecrübe ve ilgi alanları çok farklı konulara yoğunlaşma ihtiyaçlarını gündemleştirebilecektir. Bütün bunları dünyayı değiştirme-dönüştürme pratiğinin ihtiyaçlarına göre en verimli şekilde düzenlemek kolektifin asli görevlerinden biridir.

Burada unutulmaması gereken bir başka önemli husus ise kişisel gelişim için yapılacak bu okuma çalışmalarına geçilmeden önce kolektifin asgari eğitim programının tamamlanmış olmasıdır. İdeolojik, politik, kültürel olarak asgari oranda eğitimin tamamlanmış olması faaliyetlerin ihtiyaç duyduğu birliği sağlayacağı gibi, okuma-yazma faaliyetinin de doğru biçimde sentezlenmesinin ön koşulunu oluşturmaktadır. Kolektifin stratejisi, programı, çalışma ilkeleri gibi konularda bir anlayış birliğinin oluşturulabilmesi ve pratik içerisinde bu ilkelere zenginleştirilerek derinleştirilebilmesi için bu asgari eğitim şarttır. Eğer bu eğitim alınmamış ya da henüz tamamlanmamışsa öncelikli olarak bu eğitimin tamamlanması gerekmektedir.

Bu eğitim duygu ve düşünce birliğimizi de pekiştirir. Fakat yine de yoldaşlar arasındaki eşitsizliği ortadan kaldırmaz. Eşitsiz gelişim, bizzat içinden çıktığımız sistemden devraldığımız bir sorundur. Ve bu nesnel zemin uzun bir süre daha korunacaktır. İçinden çıktığımız üretim koşulları, mücadele saflarında yürüttü-

ğümüz faaliyetin niteliği ve çeşitliliği vb. bu eşitsizliği sürdürür. Hatta diyebiliriz ki, fizyolojik olarak zekâ-anlama kapasitelerimizin farklılığı dahi bu eşitsizliğin temellerinden biridir. Bu nedenle insanlar arasında kelimenin tam anlamıyla mutlak bir eşitlikten bahsetmek mümkün değildir. Ancak sınıf mücadelesi ve üretim ilişkilerinden kaynaklanan eşitsizliklerin ortadan kaldırılmasından sonra bu eşitsizlikler en alt düzeye indirilecektir. Fakat hala zeka, kas gücü vb. temelde farklılıklar devam edecektir. Dolayısıyla faaliyet içerisinde yoldaşlarımızın gelişimi de eşitsiz olacaktır. Bu bizim ve kolektifin niyetlerinden bağımsız olarak objektif bir gerçekliktir.

Bize düşen ise politik çalışma ile (konu özgülünde okuma) bu eşitsizlikleri dünyayı değiştirme-dönüştürme mücadelesi içerisinde en aza indirmeye çalışmaktır. Bunu yaparken ileride olanlarını geriletmek değil, geride olanları ilerletmek asıl hedefimiz olmalıdır. Bunun en temel yolu da asgari müştereklerimizi genişletmekten geçmektedir. Yani temel asgari eğitim sonrasında da sınıf mücadelesi ve üretim mücadelesinden elde ettiğimiz bilgilerimizi sistemleştirirken ve de ihtiyaçlarımızı belirlerken **devrimin ihtiyaçlarını öncelemekle** bu asgari müşterekler zeminini genişletebilir, kişisel eşitsizlikler arasındaki farkın kapanmasına hizmet edebiliriz. Kolektifin niteliğini bir bütün olarak yükselterek devrimin ihtiyaç duyduğu kolektifi ortaya çıkarabiliriz.

Bu basitten karmaşığa bir süreçtir. Kolektif, bir taraftan, bileşenlerinin asgari müştereklerini daha geniş zeminde tekrar tekrar üretirken diğer taraftan kolektif, sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarına bu sayede daha etkili bir biçimde yanıt olduğu oranda dünya devrim mücadelesinin bir parçası olabilecek; kolektifin deneyimleri enternasyonal proletaryanın deneyimleri halini alacaktır. Bu nedenle okuma deyip geçmememiz gerekmektedir. Doğru belirlenmiş ihtiyaçlar temelinde yaptığımız her okuma bizim müşterek temelimizi genişletmeye hizmet ettiği oranda kolektifin niteliğini de yükseltecektir. Bir başka ifade ile devrimin subjektif şartı olan komünist partisinin etkin bir özne olarak sınıf mücadelesi pratiğinde daha güçlü bir biçimde yer almasını sağlayacaktır.

Okuma eylemini iki temel başlık altında toplayabiliriz. Birincisi bireysel okuma yöntemi. İkincisi ise kolektif okuma yöntemidir. Bireysel okuma yöntemini de dört ana başlığa ayırabiliriz:

- a) Günlük okumalar
- b) Edebiyat okumaları
- c) Araştırma-İnceleme okumaları
- d) Bilimsel okumalar

Bu dört başlık yerine göre kolektif okumalarımızın da konusu olabilir. Kolektif olarak okunacak konu-eser seçimine göre; bu dört ana başlığın birinin kapsamına girebilir.

a) Günlük Okumalar

Bu başlık altında süreli yayınların (gazete, dergi vb.) okunması üzerinde duracağız. Bu okumayı kendi içerisinde ikiye ayırabiliriz. Burjuva basın veya süreli yayınları ile devrimci ve sosyalist basın-süreli yayınları.

Birinci kategorideki yayınlar doğaları gereği birer tüketim metası olarak üretilmektedirler. Egemen ideolojinin yeniden üretilerek hâkimiyetinin pekiştirilmesine hizmet eder. Bu bilinçle baktığımızda onlarla ilişkimiz bu gerçekliğe paralel olmak zorundadır. Bu noktada politik uyanıklığımızı korumalıyız. Gereğinden fazla zaman ayırarak bu tüketim kültürünün bir parçası olmaktan sakınmalıyız. Burjuva ideologlarının burjuva gerçekliğinin halk nezdinde kabul edilebilir hale getirilmesine hizmet ettiklerini, yazdıkları ile vermek istedikleri noktanın düzenin her şeye rağmen kutsanması olduğunu unutmamalıyız. Bir başka ifade ile bu tip yayınları okurken, bu yayınların burjuva “gerçeklerini” yansıttığını, görüne değil, yazdıklarının yansıttığına veya gizlediklerine ulaşma bakış açımızı asla yitirmemeliyiz.

Günlük gelişmeleri düzenli takip etmek, ülkeden, bölgeden dünyada yaşanan gelişmelere müdahil olmak politik kimliğimizin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu misyonu yerine getirebilmek için en güvenilir kaynakları yaratmaya veya yaratılmış olanlardan beslenmeye özen göstermeliyiz.

Yine de burjuva bir dünyada yaşadığımız gerçekliğini yok sayamayız. Doğru haber ve bilgi alma kaynaklarımız büyük oranda burjuva tekellerin ve onların temsilcileri olan devletlerin vb. denetimindedir. Bu şartlar altında kendi haber kaynaklarımızı yaratamadığımız koşullarda ise bilimsel şüpheciliği asla elden bırakmamalıyız.

Günümüzde birçok günlük gazete-site yayın yapmaktadır. Çevremize baktığımızda bu yayınların her tarafı kaplamış olduğunu görürüz. Bireysel tüketimden kahvehaneler, kafeler gibi mekânlarda kitlesel tüketime sunulan alanlara kadar birçok yerde karşımıza çıkmaktadırlar. Hepsi de farklı yöntemlerle farklı kesimlere ulaşmayı hedefleyerek, hedef aldıkları kesimleri düzene yedeklemeye çalışmaktadırlar. Günlük gazeteler; moda söylem ile hakim sınıfların kamuoyu oluşturma araçlarıdır.

Uzun süreli tüketime sunulan bir başka yayın türü de dergilerdir. Süreleri gibi

konuları da büyük çeşitlilik göstermektedir. Doğa, toplum, tarih, bilim vb. konularda üç aylık, aylık, on beş günlük, haftalık vs. süreler ile yayın yapmaktadırlar. Bu dergilerin niteliğini aklımızda tutarak amaç ve ilgi alanlarımıza uygun olanlardan yararlanmalıyız. Fakat aynı amaçla yazılmış ve ihtiyacımıza yanıt olabilecek ilerici, devrimci ve sosyalist alternatifleri varsa tereddütsüzce öncelikli olarak onları tercih etmeliyiz.

Sosyalist ve devrimci basın ise bizim günceli takip etmedeki ana kaynağımız olmalıdır. Bu kesimlerin çıkardığı gazete, dergi, internet siteleri, radyo, televizyon gibi yayınları takip etmeliyiz. Buralardan edindiğimiz bilgiler üzerinden yorumlamaya giderek güncel ilişkin tavır geliştirmeliyiz.

Günümüzde sosyalist-devrimci basın hayli hacimli bir faaliyet haline gelmiştir. Her geçen gün artan sayısı ve sınırlı zamanımız-kapasitemiz nedeni ile sosyalist-devrimci basını takip ederken de seçici davranmak zorundayız. Bunu gözettiğimizde öncelikli olarak kendi mücadele alanımıza, görevlerimize, uzmanlık alanımıza giren nitelikte dergi ve gazeteleri takip etmeliyiz.

Örneğin; işçi alanında faaliyet yürüttüğümüzü varsayalım. Bu alana dönük faaliyet yürüten devrimcilerin çıkardığı basın ürünleri doğal olarak ilgimizi çekmeli ve takip etmeliyiz. Ya da bir gençlik alanında faaliyet yürüttüğümüzü varsayalım. Bu kitleye dönük yayınlanan dergi ve gazeteleri seçip takip etmek kendi alanımızda daha yetkin ve başarılı mücadele yürütmemize yardımcı olacaktır.

Genel anlamda ise günlük, haftalık, on beş günlük, aylık olarak yayımlanan devrimci-sosyalist gazete ve dergilerin hepsini takip etme olanağımız bulunmayacaktır. Bu nedenle bu alanda da seçici olmak gerekmektedir. Dostlarımızın pratiklerinden damıtarak deneyim haline getirdikleri her tecrübe bizi de ilgilendirmelidir.

Devrimci-sosyalist basının bir de kendi sesimiz olan kısmı vardır. Faaliyetimizin gözü, kulağı ve sesi olan yayınlarımıza yaklaşım mücadeleye yaklaşımımızdan ayrı tutulamaz. Mücadelenin bizim yaşamımızda işgal ettiği yere paralel olarak bu yayınlara daha fazla veya daha az önem ve özen gösteririz. Bu yayınları düzenli olarak emeğinin karşılığını ödeyerek almalı, sahiplenici, eleştirel, sorgulayıcı bir gözle okumalı-okutmalıyız. Okuma safhasını öneri, değerlendirme, düzeltme gibi katkılarla pekiştirmeliyiz. Bulduğumuz her alanda yayınlarımızın doğal muhabiri, temsilcisi, faaliyetçisi olmalıyız. Alanımızdaki tüm gelişmeleri göz, kulak ve alandaki ses olarak yayınlarımıza aktarmaya özen göstermeliyiz. Gazete ve dergilerimizi faaliyetimizin yol göstericisi ve örgütlenmesinin araçlarından biri olarak bilincimize çıkarmalıyız. Bunu başardığımız oranda pratiğimiz bu bilince uygun

olacaktır. Daha nitelikli, aydınlatıcı olabilmesi için kendimizden başlayarak bilgi, birikim deneyimleri ile yayınlarımıza katkı sunabilecek herkesi harekete geçirmeyi hedeflemeliyiz. Ancak bu şekilde hareket edersek yayınlarımız sürekli bir gelişim içerisinde önümüzü aydınlatmaya devam edebilecektir.

b) Edebiyat Okumaları

Roman, öykü, şiir, deneme, makale, biyografi, mitoloji dalında yazılmış eserleri edebiyat eserleri olarak tanımlayabiliriz. Edebiyat okumaları duygu ve düşünce dünyamızın zenginleşmesine hizmet eder. Hayata dair, insanlık halleri, sınıf mücadelesi ve üretim mücadelesinde yaşananları estetize ederek bizim bu alanlara ilişkin kavrayışımızı derinleştirir. Bu nedenle edebiyat okumaları bir ömür boyunca ihtiyaç duyacağımız bir okuma faaliyeti olacaktır. Bilimin aklımıza hitap ettiğini kabul edecek olursak, edebiyatın da duygularımıza hitap ettiğini kabul edebiliriz. Sağlam ve sağlıklı bir kişilik oluşturmada her ikisine de fazlasıyla ihtiyacımız vardır. Genç yoldaşlar için bu iki kere geçerlidir. Kişiliğinin oluşumu ile devrimci kişiliğinin oluşumunun kesiştiği genç yoldaşlarda edebiyatın, özellikle devrimci edebiyatın önemi yadsınamaz. Bu nedenle edebiyat okumalarını da iki ana kategoriye ayırabiliriz. Birincisini; ikincisinin bir alt kategorisi olarak da ele alabiliriz.

Devrimci olarak tanımladığımız edebiyat-sanat eserleri bir yönleri ile devrimci ideolojinin üretimine de hizmet eden eserlerdir. Bu gibi edebiyat eserleri dikkatini sınıf mücadelesi ve en genel anlamda ezilenler üzerinde yoğunlaştıran, onların yanında saf tutan eserlerdir. Bu alan burjuva edebiyatı ile kıyaslandığında çok dar kapsamlı olmasına karşın yine de azımsanmayacak bir üretimin gerçekleştiği bir alandır. Sınıf mücadelesinin kesintisizliği göz önüne alınacak olursa bu durum normaldir. Devrim süreçlerini anlatan, devrimcileri anlatan, kapitalist-emperyalist sistemi, onun yozluğunu, çürümüşlüğü, kan dökücülüğünü vb. ni gözler önüne seren her türlü roman, öykü, şiir vb. ni bu kategoriye sokabiliriz.

Devrimci edebiyatı da dünya deneyimleri, ülke deneyimleri hatta tek tek parti ve örgütlerin deneyimlerini anlatanlar olarak alt bölümlere ayırabiliriz. Bu tür eserler belli bir yaşanmışlığı anlattığı için belli yönleriyle tarihsel olma özellikleri taşırlar. Bize olayların ya da kahramanın yaşadığı sürecin sınıf mücadelesinde yaşanan belirli olaylar dizisinin nedenlerini veya sonuçlarını verebilirler. Teorik metinlerde okuduğumuz genellemelerin günlük yaşamda hangi biçimlerde karşımıza çıkabileceği gibi konularda fikir edinmemize yardımcı olurlar. Elbette hayatın çeşitliliği içinde romanlarda, şiirlerde resmedilen olaylar dizisinin birebir gerçek-

leşmesi söz konusu olmayacaktır. Ayrıca sanat yönü, olayları estetize etme yönleri, gerçek ile kurgunun sık sık yer değiştirebileceğini de aklımızda tutmamız gerekmektedir. Yine de devrimci edebiyat-sanat eserleri her yaşta devrimcinin kendisini tekrar tekrar sanatın arındırıcı etkisine vurduğu, kendini tarttığı eserler olma özelliğini korur. Aynı eseri farklı yaş dilimlerinde ve farklı devrimci tecrübelerden sonra tekrar okuduğumuzda dahi bizde uyandırdığı duygu ve düşünce ile kendi gerçekliğimizi görmemize yardımcı olur. Belli bir dönemde eserin bir yönü bizi daha derinden etkilerken aradan belli bir zaman geçtikten sonra edinilen tecrübeler ile birlikte aynı romanı, şiiri tekrar okuduğumuzda bu sefer bambaşka yönleri, daha önce hiç dikkatimizi çekmemiş yönleri bizi daha derinden etkileyebilir. Bunda okuyucunun gelişiminin veya gerilemesinin önemli etkisi vardır. Fakat bunu görmemizi sağlayan devrimci edebiyat eserlerinin ideolojimizin yeniden üretildiği eserler olduğu gerçekliğidir. Belli eserleri, bizi derinden etkileyen eserleri tekrar okuduğumuzda kat ettiğimiz mesafe kadar bazen yitirdiklerimizi de görürüz. Bu bize bir uyarı niteliği taşır. Bu uyarıyı ele alış biçimimiz ise durduğumuz-geldiğimiz yeri göstermesi bakımından anlamlıdır.

Genç devrimciler için devrimci edebiyatın yeri bambaşkadır. Özellikle kişiliğinin oluşumunun ilk evreleri ile devrimcilğe adım atışının örtüştüğü dönemler (ortaokul-lise çağları) bu çok daha önemlidir. Çünkü devrimci edebiyat eserleri bize sadece yaşanmışlıkları aktarmakla yetinmez. Bunun yanı sıra bu yaşanmışlıklar karşısında devrimci ve komünistlerin nasıl tavır takınması gerektiğini kimi zaman gerçek olaylar kimi zaman kurgular üzerinden gösterir. Rol modeli oluşturmamızı kolaylaştırır. Bir devrimcinin işkencedeki tavrının nasıl olması gerektiğinden yoksulu ezen bir zorba karşısında takınması gereken tavra kadar birçok temel davranış biçimini “kahramanlar” üzerinden bize iletir. Devrimci edebiyatın “kahramanları” doğaüstü güçleri olan kişiler değildir. Yanıbaşımızdaki, sıradan kişilerdir. Cesaretleri doğuştan değil, zulme, haksızlığa duydukları öfkeden, düşmanın tarihsel olarak kaybetmeye mahkûm olduğunu bilmekten kaynaklanır vs... Bu “kahramanlar” bize yürümemiz gereken yolu gösterir. Özellikle gençlerin devrimcilğe ilk adım attıkları dönemlerde devrimci edebiyata ağırlık vermeleri çok daha doğru bir tavır olacaktır. Hatta sadece genç yoldaşların değil, devrimcilğe yeni başlayan herkesin devrimci edebiyata ilgi göstermesi, eski kişiliğini yıkarak yerine proleter-devrimci kişiliğini inşa ederken çok önemli bir yol gösterici olacaktır.

Elbette edebiyat okumalarımızı sadece devrimci edebiyat okumalarımızla sınırlamak da tek yönlü bir yaklaşım olacaktır. Önceliğimizi bu yöne versek de ömür

boyu sürecek bir faaliyette edebiyat okumalarımızı zenginleştirmemiz kaçınılmazdır. Sınıf mücadelesinin çeşitliliği bizi buna zorlayacaktır. Genel geçer, tüketim malzemesi olarak üretilmemiş, yüzeysel olmayan eserleri tercih etmeliyiz. Unutmamalıyız ki, devrimci olmayan ama örneğin burjuva toplumu çok iyi anlatan bir edebiyat eseri de bizim için değerlidir. Okunması, burjuva toplumun defolarının daha iyi kavranması için gereklidir.

Sömürücü sınıflara ait edebiyat eserlerinin bizim hanemizde görülmesinin bir nedeni de birçok sömürücü sınıfın da tarih sahnesine ilk çıkışlarında sınırlı da olsa devrimci bir rol oynamasından kaynaklanmaktadır. Gericileştikleri sürece göre çok ileri bir duruşu, sanat anlayışını ve üretimi temsil etmeleridir. Bu duruma en güzel örneği günümüzde edebiyat klasikleri olarak tanımlanan burjuvazinin henüz devrimci olduğu koşullarda ortaya çıkmış edebiyat eserleridir. Bu eserler bize burjuva toplumun doğuşunu tüm sancıları ve ihtişamı ile birlikte resmeder.

Ancak bu eserleri okurken de seçici olmalıyız. Eserler hakkında asgari bilgi sahibi olmamız bu eserlerden alacağımız tadın yanında bilgilerin de daha sağlıklı olmasını sağlayacaktır. Asgari bilgidен kastımız klasik dönem olarak isimlenen bu edebiyat eserlerinin kendi aralarında farklı edebi akımlara denk gelecek bölümlere sahip olduğudur. Burjuvazinin ilerici barutunu yitirşini bu edebiyat akımları üzerinden de izleyebiliriz. Örneğin klasik dönem olarak adlandırılan dönem içinde yine klasik roman yazımının zirveye vardığı Balzac'ın olayları anlatışı ile Flaubert'in toplumsal gerçekleri (idealist) anlatışı farklıdır. Balzac burjuva toplumun ufuk çizgisinde görünmesini temsil ederken Flaubert burjuvazinin devrimci niteliğinin doruğunu temsil eder. Victor Hugo'nun romantizmi ise sömürücü bir sınıf olarak burjuvazinin iktidara gelmek için sırtına bastığı halka sırtını dönmeye başladığı dönemi temsil eder. Emile Zola'nın natüralizmi ise yükselen işçi sınıfı mücadelesinin edebiyatta bulduğu kendiliğinden karşılıktır. Bilinçli bir karşılık ise sosyalist gerçekçilik ile ortaya çıkacaktır. Bu gibi yan bilgiler, bizim söz konusu eserlerin gerçek değerlerini kavramamıza yardımcı olacaktır.

Emperyalist-kapitalizm yoz kültürün temsilcisidir diye günümüz edebiyatını toptan yok sayamayız. Ülke içinde olduğu gibi dünya genelinde de sisteme muhalif veya onu savunan ama kendi alanlarında ele alış, anlatım vb. ile zirve oluşturan eserler vardır. Bundan sonra da olmaya devam edecektir. İçinde yaşadığımız toplumu daha iyi tanıyabilmek, kavrayabilmek için bu eserlere de ilgisiz kalmamalıyız. Veya en çok satanlar gibi listelerde yer alan, en çok okuyucuya ulaşan eserlerin de hepsini değil ama işlediği konuya, bulunduğumuz faaliyet alanına etkisi vb. üzerinden değerlendirilerek okunmaya çalışılmasında fayda vardır.

Öyle durumlarla karşılaşabiliriz ki, edebi hiçbir değeri olmayan bir eser dahi, kapitalizmin pazarlama teknikleri sayesinde geniş kitlelerin gündemine oturabilir. Sadece bu eseri eleştirebilmek, yakın çevremiz veya faaliyet alanımızdaki popülerliğini kırmamız için dahi bu gibi eserleri okumamız gerekebileceğini aklımızdan çıkarmamalıyız.

c) Araştırma-İnceleme Okumaları

Okumak ile incelemek arasında fark vardır. Okuma, tabiri caizse daha yüzeysel bir yaklaşımdır. Belli bir konu hakkında kitaplar okuyabiliriz. Fakat dönüp geriye baktığımızda bu okumalarımızın bize çok genel gözlemler ve düşünceler bırakmaktan ileriye gitmediğini görürüz. Edindiğimiz bilgiler daha çok algısal ve dağınıktır. Okuduğumuz konu veya eserlerin en belirgin yönlerine ilişkindir. Ve bize o konu hakkında genel geçer bilgiler verir. Çoğu zaman somutla bağını kurmakta zorlanırsınız. Okumak, okuyup geçmek bizim için bir nevi kaba bir analizdir. Senteze ilişkin yönü eksi kalır. Senteze ulaşabilmek için incelemek gerekir. Belirli bir amaca ulaşmak için okumak, bizi o amaca yönlendiren verileri seçmek, o verileri yorumlayarak meselenin özüne ulaşmamızı sağlar. Bu nedenle tercih etmemiz gereken okuma biçimi tartışmasız inceleme tarzında okuma olmalıdır.

Burada karşımıza hangi konuyu, hangi nedenlerle incelememiz gerektiğine nasıl karar verebileceğimiz sorusu çıkmaktadır. Bu noktada inceleme pratiğimize yön vermesi gereken temel faktör sınıf mücadelesidir. **Sınıf mücadelesinin ihtiyaçlarıdır.** Kendi faaliyet alanımızın sorunları, kolektifin sorunları öncelikli inceleme konularımız olmak zorundadır. Örneğin işçi alanında faaliyet yürüten bir devrimci, sendikaların tarihsel gelişimi, işlevi, sendikal “ideoloji” olarak ekonomizm gibi konularda kendini donatmak, bu konulara hâkim olarak pratiğine yön vermek, tıkanıp gittiği noktalarda yol açıcı olmak için bu konuları incelemiş ve bir senteze ulaşmış olmalıdır. Aksi takdirde kendini dar pratiğin esiri olmaktan kurtaramaz.

Araştırma-inceleme okumaları senteze ulaşabilmek için diyalektik bütünlüğü içinde yazma eylemi ile tamamlanmalıdır. Bu da konunun seçiminden başlayarak konuya hâkim oldukça alt bölümlere ayrılmasını, incelenen kaynaklardan notlar tutulmasını vs. gerektirir. **Sistemli bir pratik faaliyet** anlamına gelir.

Araştırma-inceleme konuları kolektifin faaliyetinin ya da kendi eksikliğimizin üzerinden bir kez belirlendikten sonra yapılması gereken ilk şey kaynakların **belirlenmesi** olmalıdır. Kaynakların belirlenmesi statik değil dinamik bir süreç olacaktır. Yani kaynaklar bir kere belirlendiğinde sorun çözülmüş olmayacaktır.

İncelemeye başladığımızda konuya belirli yönleriyle hâkim olmaya başlar başlamaz gerek başvurduğumuz kaynakların konuyla ilgili atfı yaptığı diğer kaynaklar gerekse de konuyla ilgili yeni çıkan kaynaklar vb. üzerinden genişleyecektir. Ancak birçok konuda birçok kaynak olduğu düşünülecek olursa, inceleme yaptığımız konu ile ilgili her kaynağı okuyamayacağımızı baştan kabul etmemiz gerekmektedir. Bunun yanında her kaynağın okunması da gerekmemektedir. Bu alanda yazılmış ve genel kabul görmüş, “otorite” sayılan kaynakların seçimine özen gösterilmelidir. Bu “otorite” haline gelmiş kaynakların seçiminde de merkezden çevreye doğru bir yöntem uygulanmalıdır. Örneğin emperyalizm hakkında yapılacak bir araştırmada Lenin yoldaşın emperyalizm kitabı ilk ulaşmamız gereken eser olacaktır.

Ancak ideolojik meselelerde ve tartışmalarda konu ile ilgili MLM klasiklerin mümkünse hepsinin incelenmesi tercih edilmelidir. Birçok kaynağın konuya yaklaşımını, tartışmanın ortaya çıkış nedeni ve biçimleri dahil hepsini titiz bir şekilde incelememiz gerekmektedir. Marksizm-Leninizm-Maoizm’e ait ideolojik meselelerde üstün körü bir araştırma-inceleme faaliyetinden ve bu faaliyete dayalı bir tartışma yürütme pratiğinden kaçınmaya özen göstermeliyiz. Çünkü ideolojik meselelerdeki hatalar bizi burjuvazinin bataklığına götürecektir.

Araştırma-inceleme okumalarımızda karşımıza çıkacak bir diğer önemli sorun ise kaynak teminidir. Kaynaklar belirlendikten sonra bu kaynaklara ulaşmamız çoğu zaman sorun olmaktadır. Her faaliyet alanı ve faaliyetçi olanaklar ölçüsünde klasikler ve kendi yayınlarımızdan başlayarak faaliyet alanlarının ihtiyaçlarını da göz önüne alan kişisel ya da kolektif kütüphane oluşturmaya özen göstermelidir.

Elbette artan teknolojik ilerleme de kullanılmalıdır. Kimi kütüphanelerin, kitaplarının internet sitelerine girilerek kütüphane olanakları ile teknolojik yenilik birleştirilebilir. İnternet üzerinden yapılan kaynak taramalarında da ulaşılabilecek her bilginin güvenilir olmayabileceği unutulmamalıdır.

d) Bilimsel Okumalar

Burada dikkatimizi pozitif bilimler olarak da tanımlanan fizik, kimya, biyoloji, matematik gibi bilim dallarına yoğunlaştırmalıyız. Sosyal bilimler olarak da tanımlanan sosyoloji, felsefe, tarih, psikoloji alanları zaten bir şekilde bizim faaliyetimizin parçası olmak durumundadır. Pozitif bilimler ve alt dallarında yaşanan gelişmeler ise kesin kanıtlanabildikleri oranda bizim teorimizin (felsefe) dayanaklarını güçlendirmeye hizmet etmektedir. Bahsi geçen bilim dalları ortaya çıkışlarından günümüze birçok alt dala ayrılarak gelişim göstermiştir. Hala da göstermeye devam etmektedir.

Örneğin matematik basit dört işlemde başlayarak günümüzde çok daha karmaşık bir yapıya bürünmüştür. Çok bilinmeyenli denklemlerden karmaşık sayılara, logaritmalara vs. sürekli bir gelişim halindedir. Keza fizik mekanikten yola çıkarak kuantum fiziğine kadar birçok dala ayrılmıştır. Yine biyoloji bitki, hayvan ve insan türlerinin gelişimini gözlemlemeden çeşitli alt bölümlere ve genetiğe kadar birçok alana ayrılmıştır. Kimya da simya ile başladığı serüvenine organik kimya alanında yaşanan gelişmeler ile devam etmektedir. Pozitif bilimler giderek çeşitlenmektedir. Bu bilim dallarının belli şartlar altında kesin ölçülebilirliği ve kanıtlanabilirliği bizim teorimizin gelişimi içinde hayati öneme sahiptir. Ki Başkan Mao'nun bilimsel deneyi doğru bilgi kaynaklarından biri olarak göstermesi boşuna değildir.

Bilimde yaşanan gelişmeleri yakından takip etmek ve ortaya çıkarılan yeni gelişmeleri diyalektik tarihsel materyalist bakış açısı ile yorumlayarak yeni koşullara uyarlamak önümüzdeki önemli görevlerden biridir. Pozitif bilimler alanındaki gelişmeleri yorumlamak, düzenlemek ve MLM içerisinde doğru bir yere oturtmak bu alanda önemli bir bilgi birikimi gerektirmektedir. Ancak daha önemli bir birikim gerektiren yer ise MLM'ye hâkimiyet düzeyidir. Bu konudaki önemli çalışmalara baktığımızda bu alana ustalar dışında çok girilmediği görülecektir. Engels'in Doğa'nın Diyalektiği ve Lenin'in Materyalizm ve Ampriokritizm eserleri bu pozitif bilimlerin kendi çağlarında dönemin sentezlenmesidir.

Buradan çıkarmamız gereken birinci önemli sonuç bilimsel okumalardan, incelemelerden doğru sonuçlar çıkarabilmenin yolu genel anlamda teoriye hâkimiyetten geçmektedir. Ne Engels ne de Lenin meslekten bilim insanlarıdır. Ama onlar çağlarının bilimsel gelişmelerini doğru bir şekilde ele alarak sürecin bilimsel dayanakları haline getirmeyi başarmışlardır.

Buradan çıkarmamız gereken ikinci önemli sonuç ise, bilimsel okumalarımızın büyük bir titizlik ve dikkat gerektirdiğidir. Bu durum gözümüzü korkutmamalıdır. Sadece bu alanda yapacağımız okumalarda dikkatli olmalıyız. Ortaya atılan yeni tezlere ve yapılan buluşların yorumlanmasına bilimsel şüphecilik ile yaklaşmalıyız. Acele sonuçlara varmaktan kaçınmalı ve her türlü bilimsel gelişmeyi değerlendirmeye çalışmalıyız. Bilimdeki burjuva hâkimiyetini unutmamalıyız. Burjuvazinin kendi idealist-metafizik dünya görüşünü hâkim kılmak için bilimsel gelişmelerin objektif yorumlarından çok kendi işine geldiği gibi yorumlama çabasına girdiğini/gireceğini bilmeliyiz.

Bilim alanı hâkim olunması zor bir alandır. Bu alana ilgi duyan, gelişmeleri takip eden yoldaşlar başta olmak üzere hemen kolayca büyük bilimsel sonuçları

yorumlayarak bilimsel gelişmelere hâkim olmayı beklememelidir. Fakat bu alanı yakından takip ederek güncel propaganda-ajitasyon faaliyetlerinizde kullanabileceğimizi akılda tutmalıyız. Halk arasında bilimsel gelişmelerin çarpıtılarak burjuva idealist görüşlerin (din vb. dâhil) hâkim kılınmasına bu alandan elde edebileceğimiz bilimsel verilerle daha etkili ideolojik mücadele yürütebileceğimiz bir gerçektir.

e) Kolektif Okuma

Siyasal faaliyetçilerin bilgi, birikim ve tecrübelerini paylaşarak hem kendilerinin hem de yoldaşlarının politik gelişmelerini daha ileriye taşıyabilmeleri için kolektif okumalar olmazsa olmazdır. Her birim, topluluk, bileşen, çevre vs. kolektif okumaya önem vermelidir.

Kolektif okuma sadece okunan kitabın, makalenin vb.nin daha iyi anlaşılmasını sağlamaz. Yoldaşlar arasındaki ideolojik birliği de güçlendirir. Her yoldaşın sınıf kökeni, sınıf mücadelesi içerisinde edindiği tecrübe, siyasi birikimi bir noktaya kadar birbirinden farklıdır. Bu sınıflı toplumun, eşitsiz gelişim gerçeğinin saf-larımıza yansımalarıdır. Bazen ustaların bir eserinden veya makalesinden turalım, kolektifin bir konu hakkındaki görüşlerini, hatta ve hatta tek bir cümleyi dahi bahsettiğimiz eşitsizliklerden dolayı birbirinden çok farklı yorumlayabilir, çok farklı sonuçlar çıkarabiliriz. Açıktır ki bu aynı zamanda pratiğin sorunlu hale gelmesine, yalpalamasına yol açar. En azından açma tehlikesi barındırır. Bu gibi tehlikeleri en aza indirebilmenin yolu anlayış birliği oluşturmaktan geçer. Bu siyasi tartışmalar ile yapılabileceği gibi temel ideolojik-politik konularda toplu okumalarla da belli oranda yerine getirilebilir. Bu aynı komite içerisinde faaliyet yürüten yoldaşların farklı gelişmişlik düzeylerini de toplu okumalar sırasında yaşanacak tartışmalar, fikir alış-verişleri sonrasında ulaşılan sentez ile asgari düzeyde bir standarda oturtmaya hizmet edecektir.

Çeşitli nedenlerle geri kalmış yoldaşlar daha ileri olan yoldaşlarına işlenen konu özgülünde yetişme şansı yakalarken ileri olanlar ise bilgi, birikim ve deneyimlerini diğer yoldaşlarına aktarırken kendi bilgi-birikimlerini de pekiştireceklerdir. Eleştirel yaklaşım ile daha önce görmedikleri olumlulukların veya olumsuzlukların farkına varmalarını kolaylaştırırken derinleşmelerine hizmet edecektir.

Bu nedenle bileşenlerin çalışma tarzı arasında pratiğin sentezlenmesine ve siyasi yetkinleşmeye dönük toplu okuma-tartışmalar mutlaka yapılmalıdır. Bi-reysel gelişim ile kolektif gelişimin eşgüdümünün sağlanmasında, ideolojik-siya-

sal birliğin oluşturulmasında bir dizi pratiğin yanında toplu okumalar önemli birer araçtır. Uygun olan her ortamda bu aracı devreye sokmak ve devrimin hizmetinde işletmek hepimizin yerine getirmesi gereken önemli bir görevdir.

Okuma-Yazma Diyalektiğinde Önemli Bir Geçiş Halkası Olarak Not Almanın Gerekliliği...

Okuduğumuz kitap, dergi, makale vb.lerinden not almamız önemlidir. Not olarak okumamız, okuduklarımızdan aldıklarımızı teknik anlamda dahi olsa kalıncılaştırma yolunda attığımız ilk adım olarak tanımlanabilir. Not alma eyleminin kendisi başlı başına yazmanın araçları olan kalem ve kağıda yakınlaştırır özellikle yazmaya mesafeli yoldaşların, bu konuda kendisine yeterince güvenmeyenlerin okunan eserden kopya-alıntı şeklinde dahi olsa notlar almaları, bu araçlarla haşır neşir olarak yazma alanına bir adım daha yakınlaşmalarını kolaylaştırır.

Elbette not almanın işlevi bununla sınırlanamaz. Esas yönü de bu oluşturmaktadır. Okuduğumuz her türlü materyalden not alabiliriz. Yaptığımız edebiyat okumalarından yapılacak özlü sözler ya da beğendiğimiz bir şiirin olduğu gibi not edilmesi bizim kendimizi ifade biçimimizi geliştirmemize hizmet ettiği gibi söz konusu kitap vs. yanımızda bulunmadığı durumlarda aldığımız notlardan başvuru kaynağı olarak da yararlanabiliriz. Bu notların yanına-altına kendi düşüncelerimizi de eklersek çok daha verimli olur. Bir özlü sözün, felsefi bir önermenin kendisini not ederken bizde çağrıştırdıkları, düşündürdüklerini kavradığımız biçimde not edersek burada o eser ve onun not edilen bölümü hakkında düşüncelerimizi geliştirmemize, hatta yer yer sistemleştirmemize hizmet eder. Ya da not edilen kısmın çağrıştırdığı konu hakkında daha derinlemesine bir bakış açısı oluşturmamızı kolaylaştırır. Notların yanlarına düşülecek kendi düşüncelerimiz bizim **okuma evresinden yazma evresine geçişimizin adımlarını** da oluşturacaktır.

Teorik okumalarımız, araştırma-inceleme okumalarımızda not almak ihmal edilmemelidir. Not alırken iki biçimde hareket edebiliriz. Hangi biçimde not alırsak alalım kendi düşüncelerimizin bize ait olduğunu belli edecek biçimde eklememizde de bir engel bulunmamaktadır.

Araştırma-inceleme okumalarımızda ise dikkatimizin araştırdığımız konu üzerinde yoğunlaşacağını belirtmemize gerek yoktur. Okuduğumuz tüm kaynaklara konumuzla doğrudan ilgili veya dolaylı kaynaklar olsun ilgilendiğimiz konu merkezinde yaklaşarak konuyla bağı olduğunu düşündüğümüz bilgileri-düşünceleri not almalıyız.

Not almak kadar onları düzenli bir şekilde almak da önemlidir. Araştırma-in-

celeme yapılıyorsa ve sonrasında ortaya bir ürün çıkarılacaksa (yazı) alınan notların bir arada tutulması önemlidir. Hangi notun, hangi yazarın, hangi eserin kaçınıcı sayfasından alındığı, eserin basımevi, baskı sayısı gibi bilgilerin de alıntılarının sonuna parantez içine belirtilmesi, daha sonra ortaya çıkarılacak üründe tanık gösterme-kullanma durumunda kaynağı tam olarak belirlemede çalışmanın ciddiyet kazanmasında önemlidir.

II. YAZMA EYLEMİ

Sözlü kültür, bilim ne kadar güçlü, zengin olursa olsun etki alanı maksimum olarak o dili anlayabilenlerle sınırlı kalacaktır. Gelecek nesillere aktarılma oranına bağlı olarak ömrü yeni kuşakların bu bilgilere sahip çıkması ile sınırlı olacaktır. Bu nedenle söz uçucudur. Ancak yazı bir kez yazılarak derli toplu korunduğu zaman konu edindiği bilgi-birikimi nesiller boyunca gelecek kuşaklara aktarma görevini yerine getirecektir. Okuma ile yazmanın böyle tersten diyalektik bir ilişkisi, daha doğrusu ilişkinin böyle bir yönü daha vardır. Sadece okumakla yetinmek bir yerde söz evresinde takılıp kalmamıza işaret eder. Oysa yazmak; kendi tecrübe ve birikimimiz ile okuyarak edindiğimiz farklı kuşakların ve bizim dışımızdaki kişilerin tecrübelerinden-birikimlerinden edindiğimiz bilgileri kavrayabildiğimiz oranda gelecek kuşaklara veya kişisel olarak ulaşmamız mümkün olmayan kişi ve gruplara aktarmamızı kolaylaştırır. Yazıya döktüğümüz düşüncelerimizi kalıcılaştırır. Uygurlik tarihinin yazı ile başlatılması tesadüf değildir. Çünkü yazı bize sınıflı toplum hakkındaki ilk bilgileri ulaştırın araç olmuştur. Tarihten günümüze insanlığın kesintisiz ilerleyişinde sınıf mücadelesi, üretim mücadelesi ve bilimsel gelişmelerin aktarıldığı, biriktirildiği temel araçlardan biri olmuştur.

Okuma alışkanlığının çok düşük olduğu ülkemizde, yazma alışkanlığının ondan da çok daha düşük olduğu tespitini yapmamız abartı olmayacaktır. Birçoğumuzun yazma ile arası hiç yoktur. Hatta yazmaktan korkarız. Bize çetrefilli, içinden çıkılması zor bir süreç olarak görünür. Bu düşüncelerimizin aslında faşist sistemin kendimizi ifade etme yollarımızı ve biçimlerinin önünü bilinçli bir şekilde tıkamasından kaynaklandığını görmeliyiz. Evde “su küçüğün söz büyüğün” atasözünüyle hayata geçirilen; okulda parmak kaldırmadan ve izin almadan konuşmamıza müsaade edilmeyen; zorla askere alınarak sorgusuz-sualsiz itaat dayatılan; işyerinde patrona müteşekkir olmamız gerektiği, “olmayıp” hakkımızı aradığımızda ise işten atıldığımız ve her aşamada bu uygulamalara şiddetin-zorbalığın eşlik ettiği bir sistem içerisinden çıkıp gelmekteyiz. Kendimizi ifade olanaklarımız budanmıştır. Okulda sadece bizden istenen ve ezberletilen cevapları verme “hakkımız” vardır.

Bu cevapların doğruluğu veya yanlışlığı ise tartışma dışıdır. Kısacası, kendimizi hayatımızın hiçbir döneminde tam olarak ifade edemeyiz.

Bize bırakılan alan çok sınırlı ve esasta öğretilmiş davranışlarımıza müsaade edilen bir alandır. Devrimciliğe doğru attığımız her adım, aslında bir yönüyle bu dar alanı genişletmeye doğru attığımız bir adımdır. Yaptığımız bir eylem, attığımız bir slogan, bize çizilen sınırların parçalanması, genişletilmesidir. Aynı şekilde okuduğumuz “sakıncalı” kitaplar, yazdığımız “sakıncalı” yazılar bize çizilen sınırların dışına taşmamızdır. Egemenlerin aileden başlayarak önümüze çektiği ve bizim de gelecekte kurmamız istenen ailemizde bu yapıyı temelinden yeniden üreteceğimiz beklenen yapının kırılmasına, dağılmasına doğru atılmış bir adımdır. O halde önümüze çekilen bu sınırların, çitlerin sadece bir kısmını değil de niye atabildiğimiz kadarını ortadan kaldırmayalım ki? Niye sadece eyleme katılmak, örgütlemek, slogan atmak veya okumakla yetinelim? Yazarak, düşünce üreterek de bu kalıpları niye parçalamayalım?

Yine de daha önce hiç girilmemiş her pratik gibi yazma pratiği de başlangıçta zorlu bir mücadele gerektirmektedir. Yazma eyleminin kendisi başlı başına bizi zorlayacaktır. Çünkü çoğu zaman bu konuda yeterli alt yapıya sahip değildir. Kendimizi ifade etmekte yaşadığımız sıkıntı belki de en çarpıcı şekilde bu alanda karşımıza çıkmaktadır. Bu duruma bilgi birikim eksikliğimiz eklendiğinde çoğu yoldaş yazma pratiğine hiç adım atmadan yıllarca faaliyet yürütebiliyor. Alt yapı ve bilgi birikim eksikliğimiz yazma eylemi karşısında mantık dışı bir korkuya kapılmamıza neden olabilmektedir. Oysa kendimizi ifade biçimlerinden biri olarak yazma eylemi çok farklı biçimler altında gerçekleştirilebilir. Öncelikle yazmayı bilen herkesin herhangi bir konu, olay vb. hakkında yazabileceğini kabul etmemiz gerekmektedir. Araştırma-inceleme veya politik-teorik konularda özel birikim, kavramlara hâkimiyet vb. gerekebilir. Fakat kendimizi ifade etme, faaliyetimizi değerlendirme kapsamında sözlü olarak dile getirdiğimiz her şeyi yazılı olarak da ifade edebileceğimizi kabul etmeliyiz. Örneğin faaliyetimiz ile ilgili rapor yazabiliriz. Faaliyetimizin belirli bir aşamasında sorunların ortaya çıkışını, olayların gelişim dizisini, sorunları çözme biçimlerimizi yazıya aktarmamız bizi ilk başta biraz zorlasa da bu gibi yazıları yazabilmek için yazmayı bilmemiz yeterlidir. Ya da yazma eylemine faaliyet alanımızdaki yaşanan gelişmeleri gazeteğe kısa haber veya yorum biçiminde aktarmakla başlayabiliriz. Cümle kurarken yaşanan zorluklar ve diğerleri, bunların hepsi pratik ile aşılacak sorunlardır.

Örneğin nasıl hiç spor yapmamış biri ilk kez spor yaptığında gerçek gücünün ve hızının çok altında bir tempo ile hareketleri yapabiliyorsa ve ancak düzenli bir

şekilde spora devam ettiği sürece form tutarak kapasitesini açığa çıkarabiliyorsa, yazma eylemi için de aynı durum geçerlidir. Pratik yapmadan yazma yeteneğimizi geliştiremeyiz. İlk yazma eylemimizde düşüncelerimizi tam olarak ifade edemeyebiliriz. Biz yazıya değil de yazı bize hükmedebilir. Ki bu ilk başlarda birçok yoldaşın karşılaştığı bir sorundur. Yazma eylemine girildiğinde yazının kendisi bizi anlatmak istediğimizden farklı noktalara götürebilir. Bu bir sorundur. Ve ancak pratik ile aşılabılır. Savaş savaşılarak öğrenilir. Yazma eylemi de ancak yazma konusunda sabırlı ve ısrarlı olduğumuz takdirde bizim amacımız doğrultusunda bize hizmet eder hale gelir.

Burada yazma eyleminin bir başka yönü karşımıza çıkmaktadır. Bu yön; kedi-mizi ifade etmemizin önündeki engellerin bir kısmını yıktığı gibi düşüncelerimizi sistematize etme yönünde önemli bir araç olma yönüdür. Yazmaya ilk başladığımızda kurduğumuz cümlelerin bizden bağımsız birer varlıkmiş gibi vermek istediğimiz noktadan çok farklı noktalara bizi sürüklemesinin altında yatan bir diğer neden zihnimizdeki düşünceleri işlemede yaşadığımız sıkıntıdır. Düşüncelerimizi düzene sokmakta, neden-sonuç ilişkisini veya işlediğimiz konu özgülünde birbirleriyle olan bağlantılarına göre düzenlemede yaşadığımız sorunlar bu sonuca yol açmaktadır. **Yazma eylemi bu yönüyle düşüncelerimizi sistematize etmemize yardımcı olur.** Düşüncelerimizi sistematize ettiğimiz oranda yazma eylemine hükmetme gücümüz artacaktır. Bir başka ifade ile yazma eylemi dağınık düşüncelerimizi sistemli hale getirmemizi kolaylaştırır. Bu bilgileri daha verimli işleyerek daha üst seviyede derinlikli düşünceler oluşturmamızın önünü açar. Bu ise bizim daha üst seviyede pratiklerimizin önünü aydınlatan araçlardan biridir. Karanlıkta el yordamı ile yürümemizi engelleme yönünde atılmış adımlardan biri olacaktır.

Yazma eyleminin gerekliliğini kavramada bu eylemin kişisel gelişimimiz kadar faaliyetimize katacağı faydaları-derinliği bilincimize çıkarmamız ilk adım olmalıdır. Bu düşünce bilince çıkarıldığında atılması gereken ikinci adım bu düşüncenin pratiğe geçirilmesidir. Burada yazma eyleminin kendine özgü yanları devreye girmektedir. Her kişinin kendine özgü yazma biçimi, yöntemi olabilir. Fakat yine de yazmaya başlamadan önce bazı “teknik” detaylara dikkat etmemizin yardımcı olacaktır. Her pratikte olduğu gibi yazma eyleminde de pratiğin kendine has yönlerini dikkate alan bir hareket tarzı benimsenmemiz ön açıcı olacaktır. Bu yöntemleri şöyle sıralayabiliriz:

A- Konumuzu seçme ve sınırlandırma

B- Amacımızı belirleme

1. Bilgilendirme ve öğretme

2. Kanıları ve inançları değiştirme

3. Eylem içinde yaşatma

4. İzlenim kazandırma

C-Söyleceklerimizi saptama (Araştırma-inceleme yapma)

D-Yazının İskeletini Oluşturma (Giriş, gelişme, sonuç)

Yazı konumuzu seerirken başvurmamız gereken yöntem okuyacağımız kitapları seerirken başvurduğumuz yöntemden bir farklılık arz etmez. Sınıf mücadelesinin ihtiyaçları doğrultusunda faaliyet alanımız ve kolektifin önceliklerine göre ve bu ikisine bağlı olarak kişisel gelişimimizin ihtiyaçları doğrultusunda önceliklerimizi belirlemeliyiz.

Konu seçimi kadar **sınırlama** da önemlidir. Çoğu zaman herhangi bir konunun birçok yönü vardır. Bir konuyu bütünlüklü olarak inceleme, o konu hakkında yeterli bir fikir sahibi olma ve sonra yazmamız için yeterli zamanımız bulunmayabilir. Ya da pratikte konunun belirli yönleri ön plana çıkabilir. özümlemelerimizi öne çıkan yönlerle sınırlamak zorunda kalabiliriz. Bu gibi durumlarda pratiğin ihtiyaçları göz ardı edilmemelidir.

Çok şey yazılması veya bir yazının içinde birçok bilgi olması her zaman arzu edilir değildir. Zira gerekmediği halde kullanılan bilgiler bizim ve okuyucunun esas meseleye odaklanmasını engelleyebilir. Bu nedenle yazarken konuları kategorize (sınıflandırma) etmeye özen göstermeliyiz. Seçtiğimiz konuyu bu kategorilere bağlı kalarak yazabilmeliyiz.

Yazıyı kaleme alırken amacımızı belirlememiz gerekmektedir. Biz bu bilgiyi ne için yazıyoruz? Amacımızı belirlememiz ele alacağımız konunun sınırlarını belirlememizde etkili olacaktır. Yazının dilini, okuyucuya hitap şeklini büyük oranda belirleyecektir.

Kaleme alınış biçimlerine göre yazılarımızı ajitasyon ve propaganda yazıları olarak ikiye ayırabiliriz. Ajitasyon yazıları okuyucunun duygularına hitap eden, onları harekete geçmeye çağıran, bir olay özgülünde sistemin teşhirini amaçlayan yazılardır. Burada duygulara hitap ön plandadır. Bilimsellikten kesinlikle koparmamakla birlikte normalde kullanmayacağımız bir takım terimleri, hitap şekillerini bu gibi yazılarda kullanabiliriz. Bildiri; katliamlar sonrası halkı harekete geçmeye çağıran yazılar veya bir eylem sonrası eylemi sahiplenen açıklamalarda çoğunlukla bu tarz kullanılmaktadır.

Propaganda yazıları ise daha çok bilgilendirmeye, ikna etmeye, kanıları ve inançları pekiştirmeye veya değiştirmeye yöneliktir. Bilimsel olmak zorundadır. Dilin sade ve anlaşılır olmasına özen gösterilmelidir. Teorik yazılar vb. bu ere-

vede değerlendirilebilir. Sadece teorik yazılar değil; bir konu, olay hakkında konu ve olayın özüne ilişkin olanlar ve ideolojimizi programımızı, stratejimizi açıklayan her türlü yazıyı bu kapsamda değerlendirebiliriz. Ajitasyon ve propaganda yazıları birbirinin karşısı değildir. Fakat farklı türde yazım biçimleridir.

İster ajitasyon ister propaganda yazısı olarak kaleme alalım her yazıda söylediklerimiz nesnel bir zemine dayanmak zorundadır. Bunun için ise ele alınan konu veya olay hakkında imkanımız varsa doğrudan, olmadığı koşullarda ise dolaylı kaynaklardan yararlanmamız gerekmektedir. Her iki kaynaktan birlikte yararlanabilmemiz en ideal durumdur. Bu amaca ulaşabilmemiz için ise asgari oranda araştırma-inceleme faaliyeti yapmamız kaçınılmazdır.

Her yazıda bir başlık ve ayrıca giriş, gelişme, sonuç bölümü olmalıdır. Yazacağımız yazıyı kafamızda bu biçimde tasarlamamız işimizi kolaylaştırır. Yazacağımız konunun kapsamına göre kafamızda oluşan bu isketeli ana başlıklar olarak bir taslak halinde yazılı hale getirmemizde fayda vardır. Örneğin kısa bir makalede bir taslak çıkarmamız gerekemeyebilir. Kafamızdaki düşünceleri olduğu gibi yazıya aktarabiliriz. Fakat orta ve uzun yazı çalışmalarında bir taslak oluşturmak her zaman yararlıdır. Yorulduğumuz, konunun içinden çıkmakta zorlandığımız, düşüncelerimiz arasında bağ kurmakta yetersiz kaldığımız koşullarda bu taslak bize yardımcı olacaktır.

Yazının İskeletinin Oluşturulması

a) Giriş: Yazıya açılan bir pencere gibidir. Etkili bir giriş, ifade biçimi kadar yazdığımız konuya ilişkin en iyi bağlantıyı kuran giriştir. Yazacağımız konunun içeriğine göre değişiklik göstermekle birlikte yazıya etkili bir giriş için; soru sorma, betimleme, bir öyküden yararlanma veya konu ile ilgili bir alıntı yapılması, yöntemlerinden yararlanılabilir.

Özellikle makalelerde ve kısa yazılar diyebileceğimiz gazete yazılarında sıkça gördüğümüz basmakalıp giriş cümlelerinden uzak durmaya özen göstermeliyiz. Giriş, adına uygun olarak asıl konuya giden yoldur. Açılan penceredir. En kısa ve en etkili biçimde gidilmesi hedeflenmelidir.

b) Gelişme: Ele aldığımız konu, olay, olgu vs.nin asıl niteliğine ilişkin yazıyı kaleme almamıza neden olan asıl soruna, gerekçelere ilişkin temel düşüncelerin açıklandığı bölümdür. Bu bölümde düşüncelerimizi birçok yöneme başvurarak ifade edebiliriz. Konunun özgünlüğüne göre sadece bir yöneme sadık kalabileceğimiz gibi birden fazla yöneme de aynı yerde başvurabiliriz. Başvurabileceğimiz birkaç yöntemi şöyle sıralayabiliriz.

a) Tanımlama: Bir kavramı, bir varlık veya nesneyi nitelik ve özelliklerine, bu özellikleri açığa çıkaran neden ve sonuç ilişkisine göre tanımlarız.

b) Örneklendirme: Düşünceye somutluk ve görünürlük katmada yardımcı olur. Yazılanların anlaşılmasının kolaylaştırır.

c) Karşılaştırma: İki varlık, iki kavram ya da iki şey arasındaki benzerlik ve karşılıklardan yararlanma yoludur.

d) Tanık Gösterme: Yazılarda öne sürülen bir düşünce ya da sav, o alanda tanınmış yetkin bir kimsenin tanıklığına başvuru olarak geliştirilebilir. Bu yolda en sık başvuru olan yöntem bu kişilerin eserlerinden konu ile ilgili alıntılar yapmaktır.

e) Nesnel Verilerden Yararlanma: Özellikle istatistiklerden yararlanma yoluna gidilir. İstatistikler değerlendirilerek karşılaştırmalar yapılır.

Tüm bu yöntemlerle ele aldığımız konu yeterli bir biçimde ifade edilebilir. Yazarken dikkat edilmesi çok önemli bir diğer husus ise **paragraflandırma** yapmaktır. Paragraflandırma yaparken dikkat etmemiz gereken en önemli nokta anlatmak istediğimiz her düşünceyi bir paragraf içinde vermeye özen göstermemizdir. Paragraflandırmada yapılan yaygın hatalar arasında aynı düşünceyi birden fazla paragrafta yazma ve birden fazla düşünceyi aynı paragrafta işlemek başı çekmektedir.

c) Sonuç Bölümü: İyi bir sonuçlandırma her şeyden önce etkili ve eksiksiz olmalıdır. Yazı boyunca anlatılanları okuyucuların kafalarına ve yüreklerine en kestirme yoldan topluca aktarıcı bir nitelik taşımalıdır. Sonuç bölümü, anlatım biçimlerine göre birçok alt başlığa bölünebilir. Fakat, biz, yazı ile kurduğu bağ üzerinden iki ana başlık altında kategorize edeceğiz. Özetlemeli ve sentezlemeli sonuç olarak tanımlayacağız.

a) Özetlemeli Sonuç: Yazdığımız ana ve yardımcı düşünceleri açıklamaya yönelmeksizin derleyip toparlarız. Daha doğrusu neler yazdığımızı, niçin yazdığımızı bütünleştirmeye gideriz.

b) Sentezlemeli Sonuç: Yazdıklarımızdan bir takım sonuçlar çıkarırız. Yazı içerisinde işlediğimiz ana ve yardımcı düşüncelerin beslendiği ana kaynağa işaret ederiz. Bunun üzerinden pratiğe uygulamaya da elverişli, konuya özgü sonuçlar çıkartarak, o konu, olay özgülündeki bilgilerimizi netleştirmeyi ve derinleştirmeyi hedefleriz. Daha çok siyasal-teorik analiz yazılarında başvurduğumuz bir yöntemdir. Eyleme çağıran bildirilerin veya yazıların da sonunda hangi nedenlere dayanarak harekete geçmemiz gerektiğini anlattıktan sonra somut eyleme geçmeye çağıran metinlerin sonuç kısımlarını da bu kategori içinde değerlendirebiliriz.

Zaman ve Mekan Bağlamında Yazma Eyleminin Örgütlenmesi:

Her eylem gibi okuma-yazma eylemlerinin de bu faaliyeti yürütecek olanların içinde bulunduğu nesnel şartlar ile doğrudan ilişkisi vardır. İçinde bulunulan nesnel şartlar bu anda gösterebileceğimiz etkinliklerin asgari sınırlarını belirler. Örneğin işçi çalışmasında görevli bir faaliyetçinin kendi koşulları içinde okuma yazma eylemini planlaması gerekmektedir. O halde işe önce zamanımızı doğru ve verimli bir şekilde planlama ile başlamalıyız. Boşa akıp giden zaman dilimini azaltarak (mümkünse kaldırarak), kolektifin ve buna bağlı olarak bireysel gelişimimizin ihtiyaçlarına göre zamanımızı örgütlemeyi hedeflemeliyiz. Ancak bu şekilde etkili ve amaca uygun bir okuma-yazma faaliyeti içerisine girebiliriz.

Zamanımızın ve günlük yaşamımızın amaca en uygun şekilde örgütlenmesi en az yazma eylemi kadar önemlidir. Çünkü bu faaliyetimiz için bize gerekli olan koşulları hazırlayacaktır. Yazma eylemi ile birlikte biz bu koşulları en verimli şekilde kullanarak ürüne dönüştürmüş olacağız. İster kalemimize hakim olalım, yazma ve kendimizi ifade etme konusunda bir sıkıntı yaşamayalım; isterse, yazmakta zorlanalım zamanı değerlendirme biçimimiz önemlidir. Yazmaya ayrılmış düzenli bir zaman dilimimizin olması yazacağımız konu hakkında plan çıkarmak kadar önemlidir.

Gelişi güzel yazma pratiği de bizi zorlayacaktır. Yazmamız gereken süre içerisinde yazamamanın yanı sıra sıkışma vb. gibi nedenlerle ele aldığımız konuyu derinlemesine işlemekten, etkili ifade biçimleri kullanmamıza kadar bir dizi noktada istediğimiz verimi almamızı engelleyecektir. Bu sebepten yazma eylemine geçtiğimizde bu konuda zamanımızı da planlı-programlı bir şekilde kullanmamız en yüksek verimi almamızı kolaylaştıracaktır. Dahası bu faaliyetimizi süreklileştirmemizde olmazsa olmaz bir öneme sahiptir.

Yazma Eylemine Başlarken...

Yazma eylemimiz için gerekli olan zamanı, zamanımızı doğru programlama ve kullanma ile yarattıktan sonra seçtiğimiz konuya göre yazacaklarımızı sınırlandırmalıyız.

Yazacağımız konunun seçimi ile birlikte kaynak seçimimizde önemli olan bir başka unsur ise ele alacağımız konuyu hangi yazı biçimi ile kaleme alacağımızdır. Örneğin, bir makale yazacaksak konu hem çok dar tutulmalıdır, hem de biçimsel anlamda kısa tutulmalıdır. Yazma amacımıza en uygun olan tek bir ana düşünceye odaklanmalıdır. Sade ve anlaşılır olmalıdır.

Yazarken çok sık düştüğümüz hatalardan biri de yazma eylemine başladığı-

mızda bütün diğer görevlerimizi yok saymamızdır. Ya da önce bütün işlerimizi “bitirerek” sonra yazmaya başlamamızdır. Aslında bu davranış biçimi zamanı kullanmadan başlayarak düzensiz çalışma alışkanlığımızın kaynaklanmaktadır. Kısa makale veya analiz yazılarında bu tarzın sakıncaları çok fazla hissedilmemektedir. Çoğumuz, bu yaklaşımı ile bu tarz ile barışık yaşayabilmekteyiz. Ancak ne zaman sistemli çalışmamızı dayatan uzun erimli bir yazı çalışmasına girmemiz gerekse, o anda bu çalışma tarzının iflas ettiğini görmekte çok zorlanmayız. Bu nedenle bu çalışma tarzından kurtulmaya çalışmalıyız. Evet, kimi zaman kısa makaleler konuya hakimiyetimize paralel olarak tek bir oturuşta yazılabilir. Fakat uzun erimli dosya, broşür, kitap gibi yazı çalışmalarına girdiğimizde bu tarz bizi fazla ileriye taşımaz. Bu tarzda ısrar, bu gibi çalışmalarda bizi başarısızlığa götürür. Ve yazma eylemi ile sorunlu olan pratiğimize olumsuz bir darbe indirir.

Bireysel ve Uzun Erimli Yazma Faaliyetlerinin Ele Alınması

Herhangi bir konu hakkında dosya, kitap, broşür gibi çalışmaları bu kapsamda değerlendirebiliriz. Konu seçme ve sınırlama hakkında izlememiz gereken yöntemler, not alma ve plan çıkarma, her çalışmada olduğu gibi bu tarz çalışmalarda da yol gösterici olacaktır.

Konuyu ister biz belirleyelim, ister kolektif belirlesin, bu ihtiyaçlar doğrultusunda konunun sınırlandırılması kaynak seçimimizi de sınırlandıracaktır. Ana çerçeve belirlendikten sonra ilk yapılması gereken çalışmanın iskeletini ortaya çıkaracak bir yazı planı oluşturmak olmalıdır. Bu plan özellikle bir çerçeve olarak tutulmalıdır. Konuya ne kadar hakim olursak olalım yazma eylemi içerisinde konunun gelişme gösterebileceğini, yeni kaynaklara ulaşmamız ile farklı düşüncelere ulaşabileceğimizi göz ardı etmemeliyiz.

Konu bir kez seçildikten ve sınırlandıktan sonra zaman kaybetmeden kaynak temini işine girişmemiz gerekecektir. Bu kaynakları (kitap, broşür, dergi, makaleler vs.) konu hakkında varsa, klasikler vb. kapsayacak şekilde toplamalıyız. Kaynakları yazı planımıza uygun olarak okumaya-incelelemeye başlamalıyız. Bu okuma faaliyetinde mutlaka not almalı, notlar hakkında gerekli gördüğümüzde çalışma ile ilgili yorumlar yapmalı veya ilgili notun hangi bölümde kullanılacağı ile ilgili kendimize hatırlatma notları düşmeliyiz. Okuduğumuz-incelediğimiz yayınlarda konumuzla ilgili bölümleri daha önce belirttiğimiz hususlara dikkat ederek ıştırlemeliyiz.

Yazma ile ilgili bir zaman sınırı varsa; yani X konusu üç ay içinde incelenmeli, ortaya bir ürün çıkarılmalı gibi öncesinden belirlenmiş ihtiyaçlara göre çalışma

yapılıyorsa kaynak temini en hızlı biçimde (internet, kütüphane, elinizdeki kaynaklar vs.) halledildikten sonra çıkardığımız plana göre okumak ve hızla yazıya dökülebilmek için günlük yaşantımızda öncelik-sonralık ilkelerine bağlı kalarak kimi ikincil dereceden faaliyetlerimizi geri plana atabiliriz. Ancak ucu açık düzenli bir çalışmada bu gibi önlemlere pek başvurulmamalıdır.

Hatta tersi biçimde kimi günlük ve özel konjonktürel çalışmalar yazma faaliyetinin önüne geçirilmek zorunda kalınabilir. Fakat, bu gibi öne geçirme durumlarında yazma faaliyeti asla aksatılmamalı ve rafa kaldırılmamalıdır. Zamanınızı doğru kullanmanın önemi bu gibi durumlarda açığa çıkmaktadır. Gün içinde yazmaya ayırdığımız zaman bu gibi ekstra ihtiyaçlar nedeni ile belli bir süre azalabilir veya çok kısa bir süre için (birkaç gün veya hafta) ortadan kalkabilir. Fakat bu gibi durumlarda başlanmış bir faaliyet olarak yazma faaliyetinin bitirilmesi gerektiği asla akıldan çıkarılmamalıdır. Yazmadığımız zamanlarda konu ile irtibatımızı kesmemeliyiz. Varsa konu ile ilgili inceleme fırsatımız olmamış kaynakları bu “mola” süreçlerinde incelemeliyiz. Konu hakkında çıkan süreli yayınlara özel ilgiimizi sürdürmeliyiz. Verdiğimiz bu zorunlu “mola”ları tekrar yazmaya başlamak için en verimli biçimde kullanmalıyız.

Not almanın bize zaman kaybettireceğini düşündüğümüz durumlarda ise incelediğimiz kaynaklarda konumuzu ilgilendiren yerleri kapsayacak biçimde defter oluşturabiliriz.

Örneğin; yayının önemi ile ilgili yazıyoruz. Lenin’in “Ne Yapmalı?” kitabındaki ilgili bölümün bir parçasının kullanacağız. Bu bölümün kitabın hangi sayfalarında olduğunu defter, bloknot vb.ne not etmemiz kullanacağımız parçayı aramaktan bizi kurtaracaktır. Konu hakkında gerekli bölümü, alıntıyı aramak yerine hızla sayfasının bularak yazıya aktarmamıza ve böylece zaman ve dikkat kaybımızı en aza indirmemize yardımca olacaktır.

Geniş kapsamlı konularda yazacağımız bölümlere başlamadan önce aldığımız notlar veya bu çalışma yardımıyla konuyla ilgili işaretlediğimiz yerlere önceden bakmakta fayda vardır. Kafamızdaki plan derinleştirmemize yardımcı olacaktır. Hangi malzemeyi hangi bölümde kullanırsak daha etkili ve amacımıza hizmet edecek biçimde kullanmış olacağımız konusunda karar vermemizi kolaylaştıracaktır.

Yazma sırasında konunun hacmine ya da çetrefilliğine bağlı olarak bazı durumlarda düşüncelerimizi tam olarak ifade etmekte zorlanabiliriz. Ya da ifade ediş biçimimiz bizi tatmin etmeyebilir. Böyle durumlarda uygun ifade biçimlerini arama adına yazının bu evresinde takılı kalmak yerine, konu hakkında düşünce-

lerimizi istediğimiz gibi olmasa da ifade etmeyi başarmışsak, o bölümde takılıp kalmadan yazmaya devam etmemiz doğru olacaktır. Yazdıklarımızın içimize sinmediği bölümlere küçük işaretler koyabiliriz. Bu bölümlere daha sonra tekrar dönebiliriz. Yazmada zorlanmamızın nedeni konuya hakimiyet yetersizliği ise, yazma eylemi dışında kalan uygun zamanlarda konu ile ilgili elimizde kaynaklar varsa onları tekrardan fihrist ve notlarımızın da yardımıyla gözden geçirebiliriz. Ya da yeni kaynaklara başvurarak ilgili bölümü genel yaklaşımımız içinde nasıl ele almamız gerektiğini netleştiririz. Bazı ufak ekler ile bölüme sonrasında istediğimiz biçimi verebiliriz.

Yazmanın düşüncelerimiz sistematize etmede etkili bir araç olduğunu söylemiştik. Bu sistematize etme sırasında yazmaya başladığımız konu hakkında öncesinden düşünmediğimiz sentezlere ulaşabiliriz. Bu gibi durumlarda ulaştığımız “sentez” yazıp bitirdiğimiz ve geri döndüğümüzde çalışmamızı aksatacak kadar eskide kalmış bölümlere aitse, bu yeni “sentez”lerimizi mutlaka bir yere not etmeliyiz. Çalışmamız bittiğinde, çalışmamızı tekrar elden geçirdiğimiz sırada bu sentezleri ilgili bölümlere eklemeli, bu sentezlerle çelişen düşüncelerimiz varsa bu düşünceleri çıkarmalıyız.

Ve yazılarımızı tekrar gözden geçirmeliyiz. Ve bunu koşullar dahilinde zamana yayarak yapmalıyız. Gereksiz zorlama gördüğümüz veya konu hakkında fikirlerimizi değiştirdiğimiz yerleri değiştirmeyi alışkanlık haline getirmeliyiz. Yine eksik bulduğumuz yerlere gerekli ekleme ve yanlışlarımıza dair gerekli düzeltmeleri yapmadan okuyucuya sunmamalıyız.

Bu gözden geçirme içerik kadar biçim yönünden de geçerlidir. Yazıda konuyu ve anlatımı güçlendirmeyen **her türlü fazla ifadeden kaçınmaya** özen göstermeliyiz. İmla kurallarına dikkat etmeliyiz. Bu konuda sorunu olan yoldaşlar mutlaka bir imla kılavuzu edinmelidir. Edebiyat okumaları yaparak bu eksikliğini aşmalıdır. Bazen bir virgölün dahi nasıl bir anlam değişimine yol açtığını hepimiz biliyoruz. Özellikle ideolojik-siyasal konularda bu çok daha büyük önem arz etmektedir. Kısa ve anlaşılır cümleler kullanmaya özen göstermeliyiz. Anlaşılır olma adına eksik ifade hatasına düşmemeliyiz. Kısa ve anlaşılır cümleler kurma hedefimiz olmalıdır. Fakat bazı düşüncelerimizi uzun cümleler kurarak anlatmak yanlış anlamaya mahal vermeyecek bir biçimde mümkündür. Okuyucunun kategorik düşünebilmesini kolaylaştırmak ve daha az yorulmasını sağlamak için **ara başlıklar** kullanmalıyız. Bu konudaki tavrımız da kısa ve sade anlatımda olduğu gibi olmalıdır. Gerektiği yerde sırf yazdıklarımız uzayıp gidiyor diye ara başlıklar icat etmemize gerek yoktur.

Başta söylememiz gerekeni sonda söylüyoruz: Yazılarınıza mutlaka **BAŞLIK** atmalıyız. Bu çok sık yapılan bir hatadır. Birçoğumuz yazılarımıza başlık atmamız. **Unutmamalıyız ki yazıyı yazan kişi en iyi başlığı koyabilecek kişidir.** Çünkü ne anlatmak istediğini en iyi yazan kişi bilir. Dolayısıyla başlıksız yazılar bizim yazarak vermek istediğimiz mesaj konusunda net olmadığımızın dolaylı bir kanıtıdır.

Yazıya başlamadan önce başlığı bulmak en ideal durumdur. Bu bizim yazacağımız konuya hâkimiyetimizin bir ifadesidir. Konu seçimi, yazım amacımız, konuyu sınırlandırma ve hangi ana fikir temelinde yazacağımız hakkında kafamızda asgari bir plan olduğunu gösterir. Yazının çerçevesini çizmemizi kolaylaştırır.

İyi bir başlık kısa ve anlaşılır olmalıdır. Yazının konusu, çerçevesi, ana fikri veya yazış amacına uygun olmalıdır. Bu unsurlardan en az birine doğrudan veya dolaylı bir göndermede bulunmalıdır. Bazı durumlarda yukarıda saydıklarımız ile bağlantılı olarak yazıya uygun düşen atasözleri, deyimler ve özlü sözlerde olduğu gibi ya da yazının içeriğini daha etkili çağrıştıracak ufak düzenlemeler ile başlık olarak kullanılabilir.

Başlık konusunda yapılan bir diğer sık rastlanan hata ise, yazının başlıkta özetlenmeye çalışılmasıdır. Bu başlıklar uzun ve dikkat dağıtıcı olduğu için daha baştan okuyucunun ilgisini negatif etkiler. Özellikle politik yazılarda bu çok sık düşülen bir hatadır. Bu hataya düşmemek için dikkatli ve de yaratıcı olmalıyız. Hepsinden önemlisi yazılarımıza kendi başlıklarımızı atmayı alışkanlık haline getirmeliyiz.

Bitirirken...

Buraya kadar yazdıklarımızı toparlamadan önce herhangi bir yanlış anlamaya yol açmamak için kısa bir hatırlatma yapmadan geçemeyeceğiz. Kitaplar ve her türlü yazılı belge sonuç itibarıyla dolaylı bilgi kaynaklarıdır. Yazdıklarımız ise bizim dışımızda kalan herkes için birer okuma nesnesi olduğu oranda dolaylı bilgi kaynağı olarak hizmet eder. Bizim için ise dolaylı ve dolaysız olarak edindiğimiz bilgi ve tecrübelerin sistematize edildiği siyasal, ideolojik, teorik gelişimimizi artırma yönünde attığımız mütevazı adımlardır. Yazımızın başlığını da bu anlayışa uygun olarak “Siyasal Gelişimimizin Dayanaklarından Biri Olarak Okuma-Yazma Eylemi” olarak belirledik.

Çabalarımız “karanlıkta el yordamı ile yürümek” için pratikten çıkan devrimci teorinin önümüzü aydınlatması; her yoldaşın bilgi, birikim ve tecrübeleri oranında sunabileceğinin en fazlasını sunması için harekete geçmelerini sağlamak içindir.

Okumak ve yazmak bu nedenle bizim için boş vakitlerimizde yerine getirebileceğimiz aktiviteler değildir. Bu pratik görevi karşılamada kendilerini hazır hissetmeyen ya da gördükleri bir takım eksikliklerinin bu konuda harekete geçmelerini engelleyen yoldaşlara bu yazıda sunduğumuz kimi yol ve yöntemler yardımcı olabilir. Bu yol ve yöntemler mutlak ve değişmez değildir. Her faaliyetçi bu konuda ilerledikçe kendi yöntemini oluşturacaktır. Zorluklar pratik içinde aşılabacaktır. Okuma alışkanlığı okuyarak elde edilir. Yazma yeteneği yaza yaza, kötü yaza yaza kazanılır. Burada sunmaya çalıştıklarımız ancak yoldaşların başlangıçta işlerini kolaylaştıracak birkaç teknik detay ve genel geçer bilgiden ibarettir. Her yoldaş kendi pratiği ile bu bilgileri derinleştirecektir.

Burada bize düşen öncelikle bu görev karşısında duruşumuzu sorgulamaktır. Bu sorgulamadan elde edeceğimiz sonuçtan hareketle yetersizliklerimizin üzerine giderek, zaman zaman buradaki teknik bilgilerden de yararlanarak okuma-yazma pratiğine yüklenmek olmalıdır. Bu konudaki zaafı duruşumuzu düzeltmek için ileriye doğru adım atmaktan çekinmeyelim. Pratiğe yüklenerek sorunumuzu aşma yoluna girelim...

“Marksizm-Leninizm bir bilimdir; bilim ise, dürüst ve sağlam bilgi demektir; bilimde yalana dolana yer yoktur. Öyle ise dürüst olalım.” (Mao)

“Devrimci deneyim ve örgütsel ustalık, edinilebilen şeylerdir. Yeter ki insanda gerekli özellikleri edinme isteği olsun. Yeter ki insan hatalarının farkına varsın, devrimci meselelerde bu, yarı yarıya düzelme demektir.” (Lenin)

“Siyaset sanatının tamamı, elimizden koparılıp alınması en güç olan halkayı, belirli bir anda en önemli olan halkayı, onu elinde tutana bütün zincire sahip olmayı en çok güvence veren halkayı bulmaktan ve ona alabildiğince sıkı bir biçimde sarılmaktan ibarettir” (Lenin)

“İdeolojik eğitim, büyük siyasal mücadeleler için bütün Partiyi birleştirmenin esas halkası olarak kavranmalıdır.” (Mao)